

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : De termijnwisselmarkten, door den heer Léon-H. Dupriez. — Nieuwe nijverheden. Verwezenlijkingen en mogelijkheden, door den heer H. Van Criekinge. — Geld- en bankwezen. Financiële berichten. — Berichten over industrie, landbouw en handel. — Economische wetgeving. — Statistieken.

DE TERMIJNWISSELMARKTEN

door den heer Léon-H. DUPRIEZ

Hoogleraar aan de Universiteit te Leuven.

GESCHIEDENIS VAN DE TERMIJNWISSELKOERSEN IN BELGIE, VAN 1921 TOT 1938.

1. — *Historische studie van den termijnwisselkoers
Pond sterling-Belgische frank, 1921-1936.*

Het statistisch materiaal voor deze studie, vinden wij, voor de eerste jaren, in de tabellen welke de heer Paul Einzig in zijn *Theory of forward Exchange* (1) heeft gepubliceerd. Wij vinden daarin de wekelijksche percentages van agio en disagio op één en drie maanden, alsmede de rentestanddispariteiten over de jaren 1921 tot 1936, naar de noteeringen van de Londense markt. De Belgische cijfers worden door den heer Einzig niet nader besproken; doch in zijn werk is de verhouding pond-Fransche franc en pond-dollar grafisch weergegeven met omstandig commentaar, dat ons vaak als vergelijkingsbasis zal dienstig zijn.

Wij beschikken daarenboven, sedert begin 1927, over eigen gegevens, verzameld door onze diensten, over de agiopercentages van de verschillende valuta's op de beurs van Brussel.

Bedoelde gegevens werden dag na dag ingezameld en omgewerkt tot maandgemiddelden voor de analyse.

Hier past een verklarend woord in verband met de in ons exposé gebruikte terminologie. De grafieken bevatten de agio- (+) en de disagiopercentages (—) van het pond t.o.v. den Belgischen frank. Het kan nochtans niet worden betwijfeld, dat, in de historische omstandigheden van de jongste twintig jaren, de termijnwisselkoersen, vooral in de afwijkingen van de rentepariteiten, veel meer beïnvloed zijn geworden door factoren eigen aan de Belgische veeleer dan aan de Britsche valuta. Omwille van de duidelijkheid van het economisch exposé, is het dus wenschelijker te spreken van het disagio of van het agio van de Belgische munt, in verband met haar flauwe positie resp. den geboden weerstand. Men verlieze niet uit het oog, dat, op de grafiek, dit disagio positief is en dit agio negatief. In de aparte gevallen, waar de koersen verband houden met de gebeurtenissen in Groot-Brittannië, zooals in 1931, meenen wij bij voorkeur te moeten spreken van het agio of disagio op het pond sterling. Deze manier om de dingen te zeggen, beteekent geenszins, dat wij hier onveranderlijk en te allen tijde het accent op een bepaalde causaliteit willen leggen; wij doen zulks gemakshalve om de aandacht te vestigen op het voornaamste aspect van de bewegingen op een gegeven oogenblik.

(1) PAUL EINZIG, *The Theory of forward Exchange*, Londen, Macmillan, 1937.

De geschiedenis van de Belgische termijnwisselmarkt kan in vijf perioden worden ingedeeld :

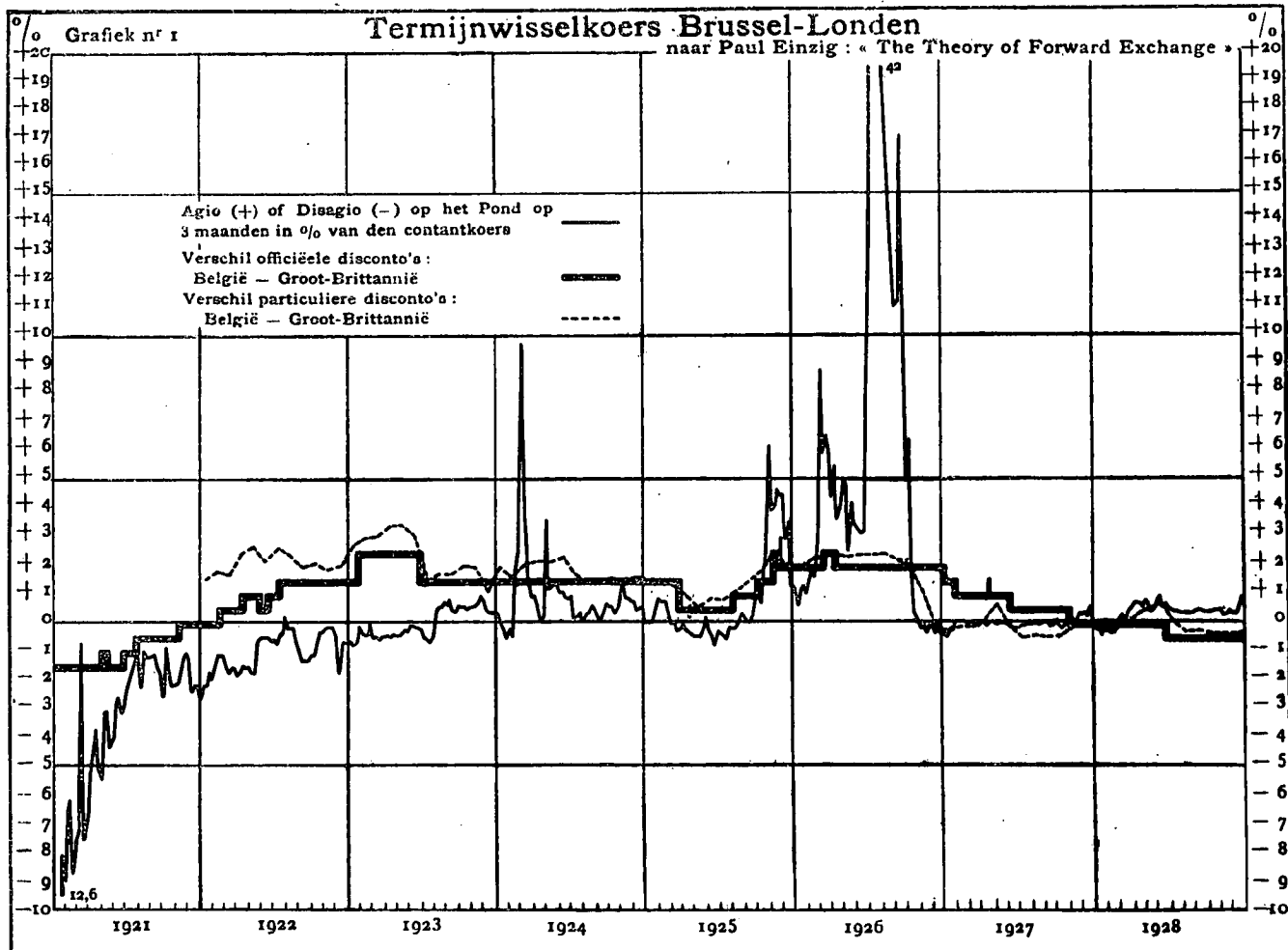
- a) Van 1919 — 1921 voor de waarnemingen — tot Augustus 1925;
- b) Van September 1925 tot September 1926;
- c) Van October 1926 tot September 1931;
- d) Van October 1931 tot Maart 1935;
- e) Van April 1935 tot op heden.

(Zie grafiek n° 1.)

De eerste periode, gaande tot aan de eerste stabilisatiepoging (October 1925), is gekenmerkt door

schommelingen in de verhoudingen tusschen pond en Belgischen frank; bovendien zoekt de Belgische frank, in deze jaren, te midden van diverse wederwaardigheden, zijn niveau en vond het pas in 1925, op het oogenblik, dat nieuwe moeilijkheden opdoken (2); ten slotte kwam een, zij het weinig belangrijke, wisselcontrôle de werking van de arbitrage belemmeren.

(2) Cfr. RENÉ STERKENDRIES, « Monnaie, prix et disparités de pouvoir d'achat : l'évolution en Belgique et en France de 1919 à 1938 » (*Bulletin de l'Institut de Recherches économiques*, Mei 1938) en LÉON DUPRIEZ, « Les étapes de l'adaptation économique à une inflation soudaine : France et Belgique, de 1919 à 1928 », dans *Economic Essays in Honour of Gustav Cassel* (Londen, Allen and Unwin, 1933).

Een eerste verschijnsel, dat zich op dit oogenblik afteekent, is de voortdurende neiging van de markt om, in zake renteverhoudingen, een dispariteit ten voordeele van den Belgischen frank te handhaven; de eenige belangrijke uitzondering is deze na de crisis van Februari 1924 en trouwens maar van korten duur. Dit brengt steun aan de stelling, dat een onvolmaakte markt de tendens heeft haar termijnwisselkoersen te verbeteren : immers restrictie maatregelen van de wisseloperaties zijn te beschouwen als een teeken van onvolmaaktheid. Dit wordt mede bevestigd door de na 1926 geconstateerde evolutie, wanneer deze dispariteit zich niet meer handhaaft.

In Juli 1923, ontstaat een duidelijke cæsur in de evolutie van de termijnwisselkoersen; tot aan dezen datum, doet de Belgische frank regelmatig opgeld, met een ruime marge in verhouding tot de rentedispariteiten; plots doet zich een ommekeer voor en noteert hij met disagio, terwijl hij tegelijk de kromme van de rentedispariteiten zichtbaar benadert; nu zal hij niet eerder opnieuw opgeld doen dan wanneer de rentedispariteiten hem in deze richting zullen sturen (1925). De verklaring van dezen schielijken ommekeer, vindt men in den toestand van de circulatiebank (3). De plotselinge inflatie van 1919, in ver-

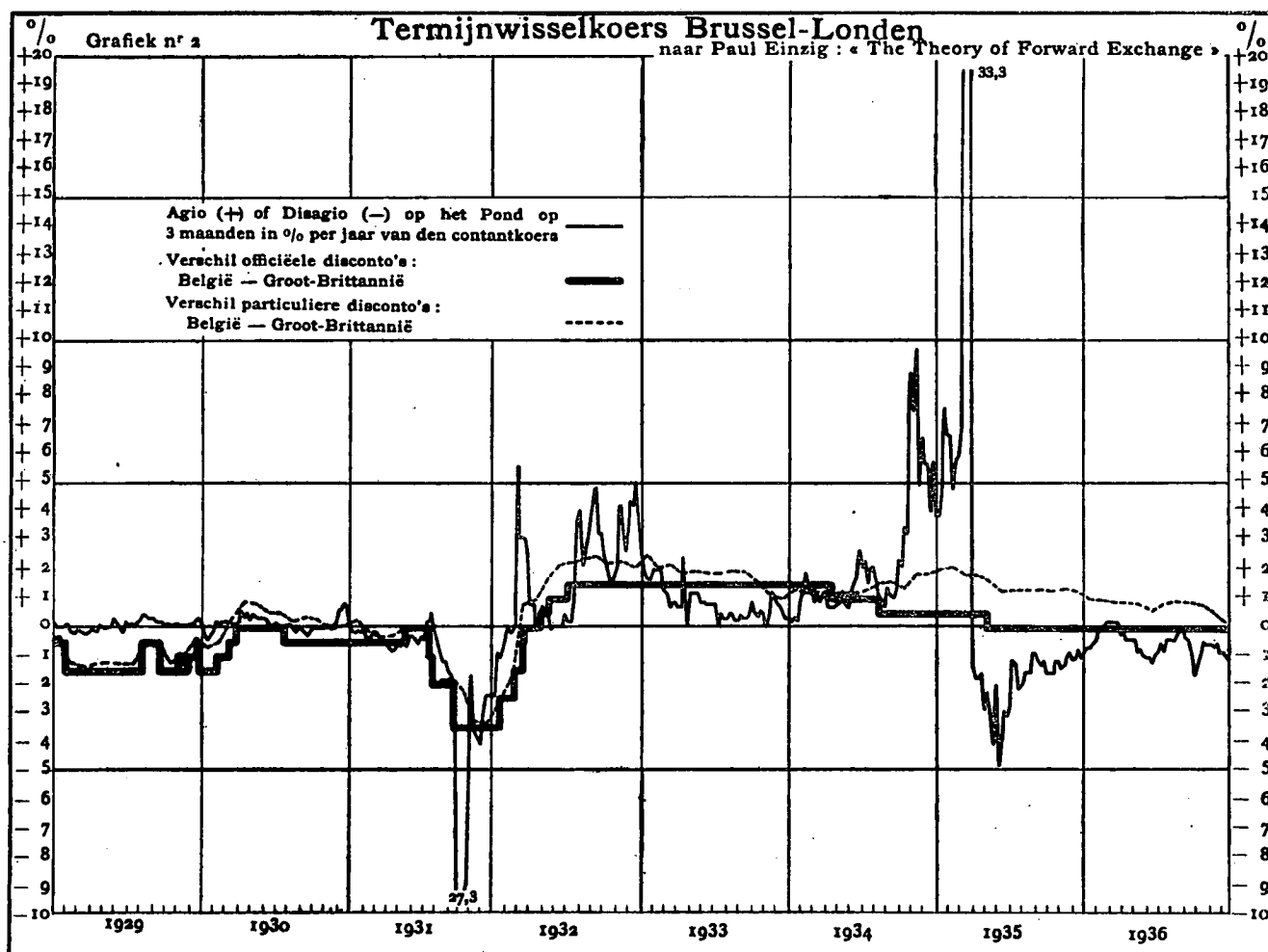
(3) Cfr. RENÉ STERKENDRIES, *op. cit.*, blz. 239.

band met de uitwisseling van de in omloop zijnde Duitse marken, sloeg eveneens op aanzienlijke bankactiva en overtrof veruit de behoeften van de fiduciaire circulatie, rekening gehouden met het toen bestaande prijsniveau; de opeisbare verplichtingen bleven dan ook vrijwel ongewijzigd gehandhaafd, door de politiek der Regeering tot stremming van de inflatie. Doch de fiduciaire circulatie was veel kleiner, daar het verschil bestond uit ongebruikte rekening-courantsaldi. Er was daar een potentiële inflatie, die de fiduciaire omloop kwam vergrooten al naar gelang van de toepassingsmogelijkheden

onder vorm van crediet. Dit proces was van langen duur en eindigde juist in de lente van 1923; vandaar een verandering in den binnenlandschen toestand van het crediet van België, die haar invloed laat gelden op de termijnwisselmarkten.

Het volstaat echter niet de breuk in de evolutie in verband te brengen met een verandering in de credietsituatie, er rest nog de respectievelijke posities van de termijnwisselmarkten, vóór en na deze caesuur te verklaren.

Wij constateeren, inderdaad, tot in 1923, dezen vrij paradoxalen toestand, dat de Belgische frank belang-

rijk vaster is dan de rentedispariteiten het zouden laten vermoeden. Men mag zeggen, dat hij steeds agio noteerde, wat doet veronderstellen, dat in België de markt zóó onvolmaakt is, dat rentegevende beleggingen niet eens mogelijk waren, of althans, niet door de buitenlanders gezocht. Deze veronderstelling is niet in strijd met de aanwezigheid in België van aanzienlijke bedragen aan kapitaal zonder emplot. Wij kunnen daar ten slotte nog aan toevoegen, dat aan het begin van de besproken periode, het vertrekpunt hetzelfde is voor den termijnwisselkoers Fransche franc-pond sterling en voor den wisselkoers pond-dollar; de zwakke

valuta's hebben vaste termijnwisselkoersen. Edoch, het pond gaat de rentedispariteit t.o.v. dollar aan het begin van 1922 verveogen, den Franschen franc t.o.v. het pond in de tweede helft van het jaar, terwijl hier te lande, om hooger aangehaalde redenen, het verschil zich een jaar langer handhaaft.

Van Augustus 1923 tot September 1925, kenmerkt zich de algemeene evolutie aldus: in Groot-Britannië, komt het pond terug op zijn vroegere pariteit en gaat de rentestand stijgen, met als gevolg een daling van de rentedispariteiten; in België, eerst een levendige herneming, die, onder den prikkel der commercieele behoeften, uitzetting van de fiduciaire

circulatie meebrengt, daarna de valutacrisis van Februari 1924, voorbode van een stagnatieperiode, met vrij vaste wisselkoersen en in den loop van dewelke de Staat, om in zijn credietbehoeften te voorzien, het buitenland aanspreekt en ook beroep doet op kort crediet.

Tijdens deze twee jaren, is er onloochenbaar verband tusschen de termijnwisselkoersen en de rentedispariteiten, maar de wisselkoers van den Belgischen frank vertoont een voortdurende tendens om vaster te blijven dan het de dispariteit vraagt: de kromme van grafiek 1 blijft steeds onder deze van de dispariteit, behalve twee kortstondige stijgingen onmiddellijk na de crisis van Februari 1924. Ondanks de gevolgen voor de algemeene conjunctuur, schijnt deze crisis geen duurzaam spoor te moeten nalaten op de termijnwisselkoersen. Daarentegen, moet worden onthouden, dat, gedurende deze gansche periode, de Belgische economie er, op gebied van crediet, krap voorstond en groote behoefte had aan liquide middelen. De arbitrage kon evenwel slechts onvoldoende werken, wat de wederzijdsche posities van de krommen verklaart.

De tweede periode van ons exposé bestrijkt slechts één jaar: de eerste stabilisatie en de daaropvolgende valutacrisis: October 1925 tot September 1926. In den loop van deze periode, worden de termijnwisselkoersen tot driemaal toe hevig geschokt, de eerste maal in verband met de feitelijke stabilisatie van October 1925, de tweede, in verband met de mislukking van deze stabilisatie (Maart 1926) en de derde maal toen de crisis in de wisselkoersen culmineerde (Juli 1926). Tot driemaal toe, is de Belgische frank zeer uitgesproken zwak wegens binnenslandsche oorzaken, waarin de Britsche situatie niets te zien heeft. Zoo de laatste twee schokken van speculatievrees aard zijn, waarop we niet verder hoeven in te gaan, en niet meer kunnen verklaard worden door verwijzing naar commercieele behoeften, vergt, daarentegen, de eerste nadere aandacht: men kan het paradoxaal vinden, dat de termijnkoers zoo aanmerkelijk beneden de — reeds groote — rentedispariteit valt op het oogenblik, dat, op de contantmarkt, de stabiliteit zoo goed als verzekerd is. Zooals erkend werd door de Regeering zelf, was evenwel deze stabiliteit precair en was practisch alle hauserisico van de Belgische valuta uitgeschakeld, terwijl er geen zekerheid was op gebied van baisse; derhalve werd het normaal, dat de operaties nog slechts in één richting gedekt werden. En om den toestand te herstellen, kon de arbitrage slechts onvolledig werken, daar de aanwezigheid van, zij het geringe, wisselrestricties, van dien aard was, dat ze de arbitranten tot omzichtigheid maande nopens de geringe veranderingen in de wetgeving of in de rechtspraak. De aantrekking der koersen op termijn was trouwens maar de waarschuwing voor wat op de contantmarkt

zou gebeuren: immers zij duurde niet langer dan de laatste maanden van 1925, toen de frank zich, zonder al te veel moeilijkheden, op 107 hield; op de termijnmarkt kwam redres in Januari 1926, toen de contantmarkt den druk ernstig begon aan te voelen, druk die dus wel gedeeltelijk schijnt voort te vloeien uit de verzilvering van dekkingen in buitenlandsche valuta, waartoe reeds drie maanden te voren was overgegaan.

De derde periode gaat in met de stabilisatie van 1926 en duurt tot aan den val van het pond sterling in September 1931. Eens te meer beantwoordt ze niet aan een bepaalde phase van de economische conjunctuur. Zij is gekenmerkt door een onderwaardeering van de Belgische geldeenheid, onderwaardeering die aanvankelijk aanzienlijk is en afneemt naarmate de tijd verstrijkt, zonder evenwel te verdwijnen vóór het uiteindelijke accident. Deze periode kent vrije wisselkoersen en, dienvolgens, mogelijkheid tot belangrijke kapitaalbewegingen voor arbitrage-einden.

Daar het stelsel normaal werkt, moeten de termijnkoersen zich zeer dicht bij de rentedispariteiten aanpassen; 't is wat wij inderdaad zien gebeuren van November 1926 tot Mei 1928 (beurspaniek) en andermaal vanaf 1930, ja zelfs ook in 1931, toen de rentedispariteiten fel begaven ten koste van Groot-Brittannië (4).

't Is het « particuliere » disconto dat de rol vervult van regulator der termijnmarkt. De buitenlandsche banken hebben ruim gebruik gemaakt van de in 1927 en 1928 in België bestaande beleggingsmogelijkheden om er momenteel aanzienlijke bedragen in *swap* te plaatsen. Er is aanleiding om te denken, dat ze méér dan de heerschende commercieele rentepercentages hebben gekregen, wanneer men ziet hoe dichtbij de termijnmarkt de dispariteiten volgt. Dit zou trouwens niet zoo verwonderlijk zijn, als men weet hoezeer de tarieven van de markt buiten het bereik van de nijverheidsondernemingen lagen. De beurscrisis van Mei 1928, zou het tij doen keeren: immers ze was in België echt een feit, waar ze in de Vereenigde Staten een waarschuwing zonder onmiddellijke gevolgen bleef. De stilstand in de Europeesche speculatie, ging al de liquide middelen van de wereld in de Vereenigde Staten concentreeren. Wij zien dan, dat de kromme van de termijnwisselkoersen boven de rentedispariteit gaat liggen en dat de positie van den belga op termijn, tengevolge van deze kapitaalafvloeiing, verzwakt; dit komt tot uitdrukking in de noteeringen op Londen, terwijl Londen zelf een decalage t.o.v. New-York vertoont, als men het *time money* en het *call-money* — de speculatieve rente-

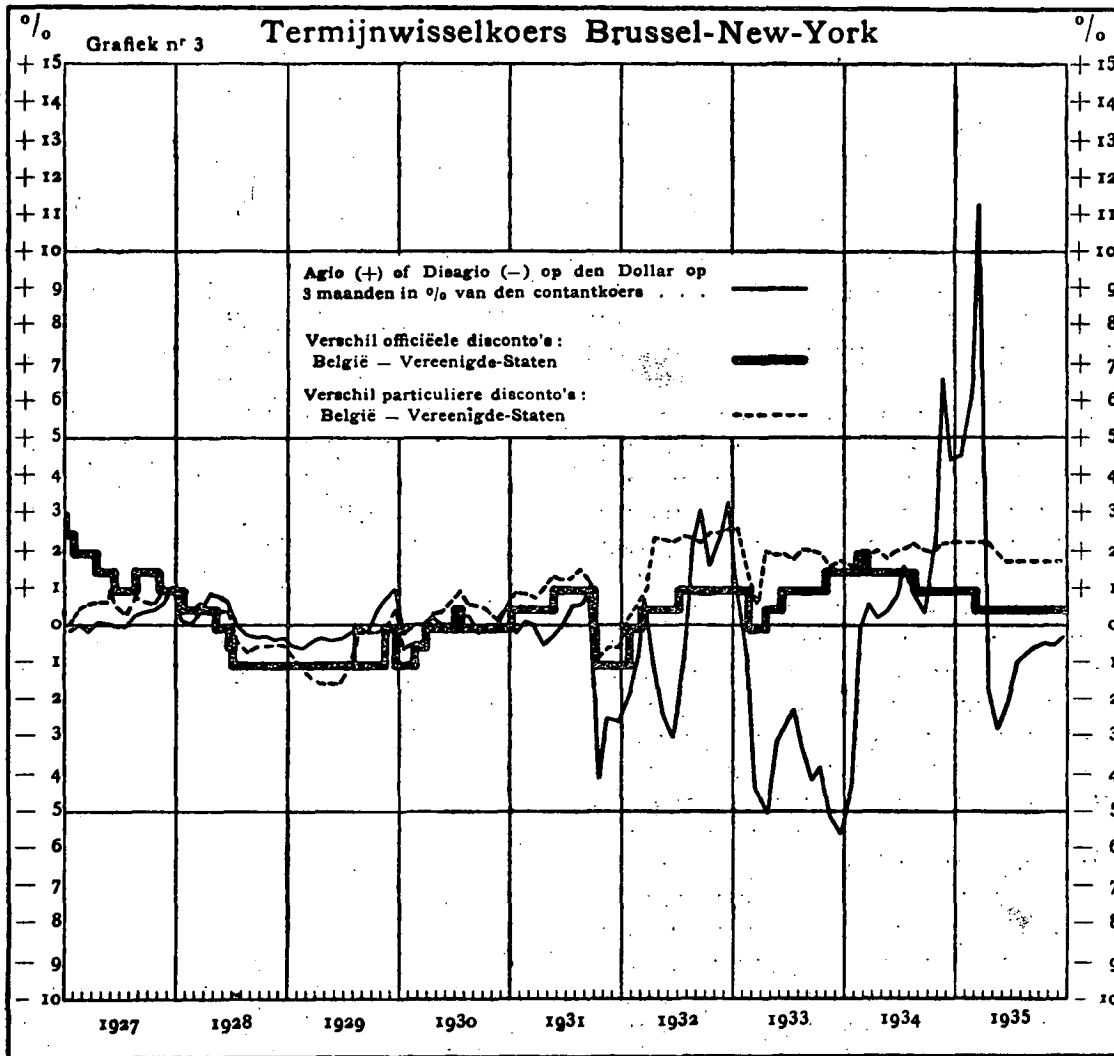
(4) Dit voorbeeld toont duidelijk aan, hoe een voortreffelijk georganiseerde termijnwisselmarkt werkt om de agio- en de disaglocijfers in functie der rentepariteiten te handhaven. Het verband werd maar kortstondig door de speculatie gebroken, terwijl, in de crisis van de Belgische valuta, met een minder volmaakte markt, de afwijkingen van langeren duur zijn, omdat de arbitrage de haar geboden mogelijkheden niet volledig gebruikte.

percentages — nagaat. De wisselkoersen Brussel-New-York moeten dus sterkere dispariteiten vertoonen dan de termijnkoersen op Londen. (Zie grafiek n° 2.)

Sedert October 1931, zijn de respectievelijke posities van de Engelsche en Belgische geldeenheden omgekeerd: het pond sterling is ondergewaardeerd, eerst weinig en naderhand meer en meer vanaf het begin van de daling van den dollar. In April 1933, vergroot trouwens de overwaardeering van den belga, eensdeels wegens de felle inzinking van het pond sterling en anderdeels wegens het groote geografisch gebied ten opzichte waarvan hij overgewaardeerd is.

Laten wij hierbij herinneren, dat een tijdlang (feitelijk tot 1935) de val van het pond als gevolg heeft gehad, niet een plotselinge vermindering in de Belgische productie gepaard met importstijging en exportvermindering, maar vlugge aanpassing van de Belgische uitvoerprijzen aan de nieuwe wereldprijzen en, dat, bijgevolg, de moeilijkheden veroorzaakt door den sterlingval, voor ons land niet tot uiting zijn gekomen in een verstoring van het evenwicht van de Belgische handelsbalans (5).

(5) Cfr. TRIPPIN, « La théorie de la surévaluation monétaire et la dévaluation belge », *Bulletin de l'Institut de Recherches économiques*, November 1937, blz. 19.

In de termijnwisselkoersen zal deze toestand niet vóór den herfst 1934 tot uitdrukking komen en de jaren volgen elkaar op zonder op elkaar te gelijken. In 1932 vertoonde de Belgische frank voor het eerst en tot driemaal toe flauwe tendensen: de eerste maal, in Maart, is het blijkbaar niets anders geweest dan de weerslag van de Septembegebeurtenissen in 1931; het pond gaat aan het stijgen op de contantmarkt en men moet hierin terecht een speculatieve vastheid vanwege het pond zien, vastheid

die ook op andere markten waargenomen wordt. De twee andere zwakke oogenblikken van den frank, in den loop van het tweede halfjaar 1932, zijn moeilijker te verklaren, ze zijn eigen aan den Belgischen frank en komen voor tijdens een rustpoos in de spanning, die, sedert het daaraan voorafgegane jaar, in de pond-dollarverhouding, ten nadeele van dezen laatste, waar te nemen is. Ligt daar wellicht het object van onze Juli-stakingen — ernstige verwittiging in verband met de sociale uitwerkselen

van de overwaardeering der munt — gepaard met een momenteelen terugkeer van het vertrouwen in de Vereenigde Staten? Best mogelijk; trouwens in 1933, is de belga vrij vast gestemd op termijn t.o.v. de rentedispariteiten; welnu, deze nieuwe toestand doet zich meer en meer gelden, wanneer de dollar depreciert en weet zich naderhand te handhaven ondanks een tijdelijk gedrukte houding van den Franschen franc (6).

Opnieuw duiken bewegingen op in 1934: eerst een kleine schok in Februari, tijdens de woelingen te Parijs: het gaat er alleen om een lichten terugslag van een gespannen toestand in Frankrijk. Met den zomer, gaan zich, ten slotte, de gebeurtenissen in België markeeren. Het disagio op den Belgischen frank treedt, in Juli en Augustus, opnieuw te voorschijn; de volmachtswet dagteekent van 31 Juli, het decreet op de credietuitbreiding — dat de periode der financieele deflatie afsluit — van 22 Augustus. Ten slotte, nemen de zaken, na een tijdelijke kalmte, definitief een slechten keer aan het einde van October en het disagio op den Belgischen frank blijft aanzienlijk tot aan de devaluatie; de contramine tegen den frank vindt geen voldoende tegenpartij meer, gedurende den heelen tijd der laatste deflatie-maanden.

Dooreengomen — de laatste maanden daargelaten — hebben in den loop van deze vierde periode de termijnwisselkoersen den weg gevolgd die door de rentedispariteiten werd aangegeven, ze zijn kalmer geweest dan het de ernstige evenwichtversturende elementen waarvan de marktlucht zwanger was, lieten vermoeden en de langzame uittocht der kapitalen heeft er vrijwel niet op ingewerkt. Doch, de rentestanden schommelen méér van weerskanten der rentedispariteiten dan tijdens de voorafgegane periode: waar de crisis de beleggingen bemoeilijkt, schijnt zij te werken als een onvolmaaktheid van de markt en een volledige aanpassing te verhinderen. Met een volmaakter markt, moest er meer kapitaalafvloeiing geweest zijn dan dit in 1932 het geval was en grootere terugvloeiing voor 1933; wel is de beweging in den aangewezen zin gegaan, doch niet volledig, trouwens de opeisbare verplichtingen van de Nationale Bank loopen terug in 1932 en groeien aan — onder den vorm van rekening-courantsaldi — in 1933.

Alvorens tot de bespreking van de laatste — thans nog in gang zijnde — phase over te gaan, moeten wij nog even stilstaan bij den termijnkoers van den dollar te Brussel, die pas sedert 1927 opgemaakt wordt.

De internationale kapitaalbewegingen komen wellicht meer tot uitdrukking in de termijnwisselkoersen op New-York dan in deze op Londen (cfr.

(6) Het goud en de deviezen loopen terug van September 1931 tot Januari 1933, en stijgen opnieuw in 1933; deze bewegingen zijn echter reguller, waar het op de termijnmarkt met schokken gebeurt.

grafiek n° 3): agio en disagio passen zich minder goed aan de rentedispariteiten aan: ligt dit aan onvolmaaktheid van de markt of in den omvang der kapitaalbewegingen Europa-Amerika? Deze tweede veronderstelling mag zeker niet over het hoofd worden gezien.

In 1927, wordt de arbitrage, naar België, door de rentestanden, in de hand gewerkt en dit duurt tot aan den vooravond van de beurscrisis van Mei 1928; daarna leiden diezelfde rentestanden tot uittocht naar de Vereenigde Staten; in 1929 krijgt de afwijking een speculatief karakter. Omkeer komt pas in April 1930, schoon, vanaf Augustus 1929, de rentestanden de rentedispariteit benaderen. Gedurende nagenoeg twee jaren, t.t.z. tot aan den val van het pond, vertoont de termijnkoers een tendens om de pariteitswaarde te benaderen, zonder de rentedispariteit te volgen: het was een tijd van fellen economischen achteruitgang en 't zijn de commercieele behoeften die de koersen regelen, terwijl de beschouwingen over kapitaalaf- en toevloeiingen geen rol schijnen te spelen. Naderhand komt de flauwe houding van den dollar tot uitdrukking in geweldige schokken van de agio- en disagiopercentages, wat uitsluitend aan het verloop in Amerika moet worden toegeschreven, daar dezelfde hevige fluctuaties zich voordoen in den termijnkoers pond-dollar. Voor de houding van de Belgische valuta en haar eigen oogenblikken van zwakte, is daar niets uit af te leiden. De speculatieve houding tegenover den belga komt pas in October 1934 tot uiting.

Over 't algemeen, is het besluit gerechtvaardigd, dat de termijnkoers op New-York, voor den monetair toestand in België, van veel geringere betekenis is geweest dan de termijnkoers op Londen. Deze laatste stond vooral onder den invloed van de gebeurtenissen in België, terwijl de Amerikaansche toestand een overheerschende rol speelt in het ander geval.

2. — *De termijnwisselkoersen te Brussel sedert 1935.*

Het beeld van de termijnwisselkoersen op Londen — evenals op New-York — na de devaluatie van 1935, is totaal verschillend van dat van na de devaluatie van 1926: dertien jaar geleden, pasten de agio- en disagiopercentages zich automatisch aan de rentedispariteit aan; door kapitaaltoevloeiing in 1935, stegen agio- en disagiopercentages snel, tot ca. 5 pCt. boven wat de rentedispariteit vroeg, om daarna geleidelijk evolueerend tot in Augustus 1937, de positie te gaan vervoegen die hun door de dispariteit werd aangewezen (cfr. grafiek 4) (7). Deze evolutie ging door zonder schokken en laat vermoeden, dat het evenwicht in de agio- en disagiopercentages

(7) Op de grafieken 4 tot 7, zijn de agio- of disagiopercentages eerst in verhouding gesteld tot de rentedispariteit. Het onderste gedeelte vertegenwoordigt het verschil tusschen de noteeringen van de markt en de rentepariteit: hier wijzen de positieve verschillen op vastheid van den belga, de negatieve op zwakheid van den belga t.o.v. de evenwichtspositie.

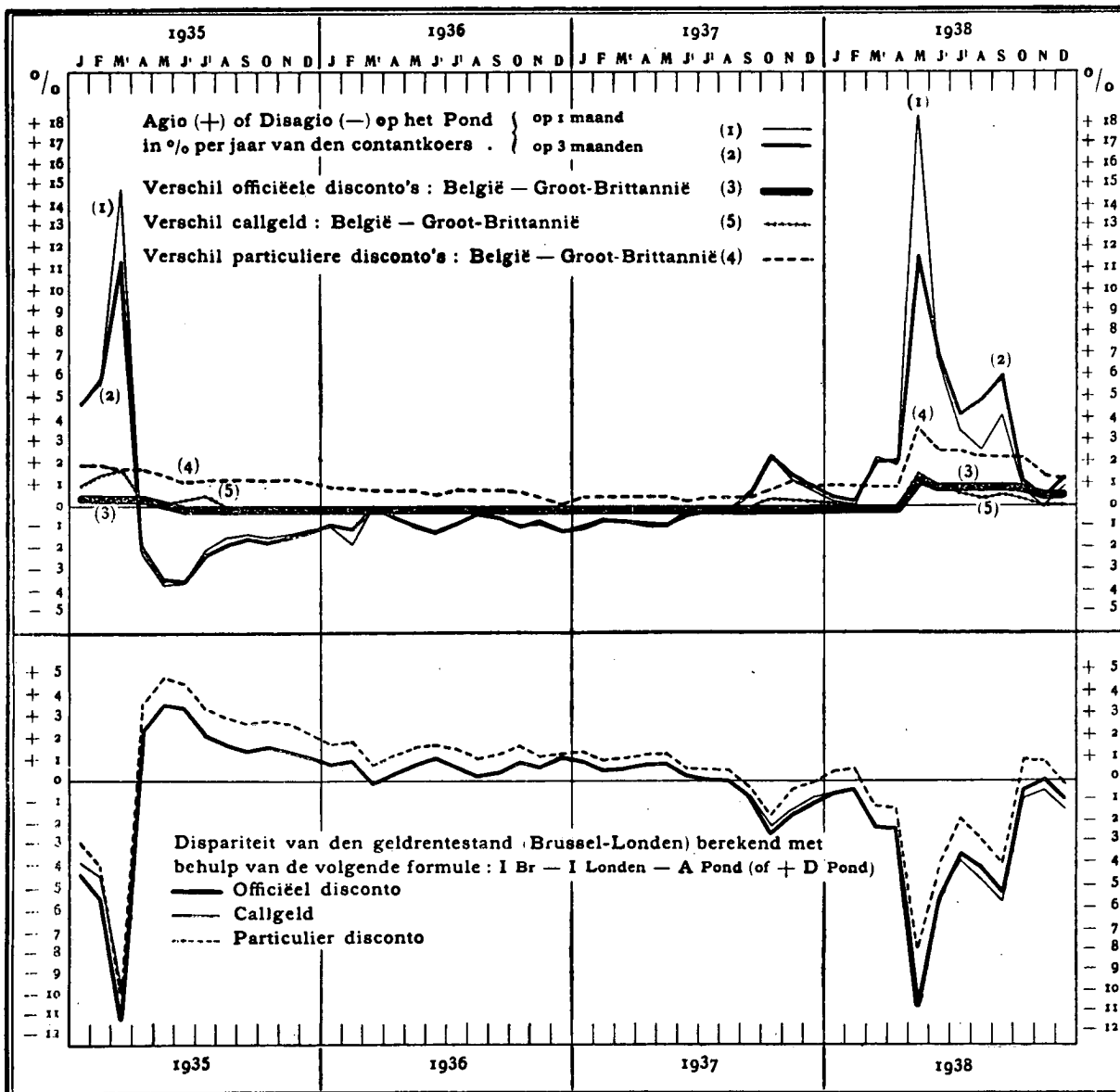
verbroken werd in April 1935, ten gunste van den belga, door oorzaken die zeer geleidelijk in kracht afnamen en verdwenen op het oogenblik, dat de crisis van 1937 losbrak. Voegen wij daar nog, volledigheidshalve, aan toe, dat, bij het vertrekpunt, het renteniveau hooger was in België dan in Engeland, en nagenoeg in evenwicht bij de aankomst; de disagiopercentages waren hoog en hielden allengs naar pari over.

Deze evolutie getuigt van een onvolmaakte markt, toestand die blijkbaar niet bestond in 1927. Wat mankeerde aan de markt? Dat blijft de vraag. Twee soorten beschouwingen verdienen hier de aandacht. De eene behoort tot het domein der bankorganisatie: het beleggen van arbitragekapitaal gebeurde, in 1927, vooral door toedoen van de filialen van buitenlandse banken, die haar gelden rechtstreeks aan de industrie te leen gaven; bedoelde filialen hebben haar rol van « credietverstrekkers » fel ingeperkt, daar de

voorwaarden van de termijnmarkt zich daar niet meer toe leenden. De tweede behoort tot den stand van de markt en geeft een verklaring in de pen die veel gelijkenis biedt met die over de jaren 1920-1923 (zie grafiek 4). De toevloeiing van kapitaal op de contantmarkt was zoo groot, dat aanzienlijke liquide middelen zonder emplooi bleven, en de banken zich moesten inspannen om nieuw kapitaal af te stooten in plaats van het aan te lokken. Inderdaad, de rekening-courantsaldi van de Nationale Bank van België belopen 6.817 millioen in Juni 1935, komende van 1.124 millioen in Februari; deze massa werkt zich nadien geleidelijk weg om, in November 1937, op een minimum van 2.864 millioen te gaan liggen; het verschil, ten bedrage van 3.953 millioen, wordt voor de twee derden naar het buitenland teruggedrongen, terwijl het laatste derde in de fiduciaire circulatie wordt opgenomen.

Termijnwisselkoers Brussel-Londen

Grafiek n° 4

De zwakke houding van den termijnbelga, sedert September 1937, wijzigt eens te meer de houding van de termijnmarkt waarop zoo vaak nieuwe invloeden storend zijn komen inwerken. Schoon de voor den belga ongunstige bewegingen evengoed uit den belga-pondkoers als uit den belga-dollarcoers zijn af te lezen, toch schijnen zij in nauw verband te staan met de zwakke houding van het pond sterling; dit laatste wordt gedrukker op contant van Augustus tot November 1937, en daarna weer opnieuw vanaf Februari 1938 (8) alhoewel de sterke baisse niet vóór Mei intreedt.

De oogenblikken waarin de Britsche economie, uit hoofde van aan de private financiën toe te schrijven factoren, haar weerstandsvermogen ziet verzwakken,

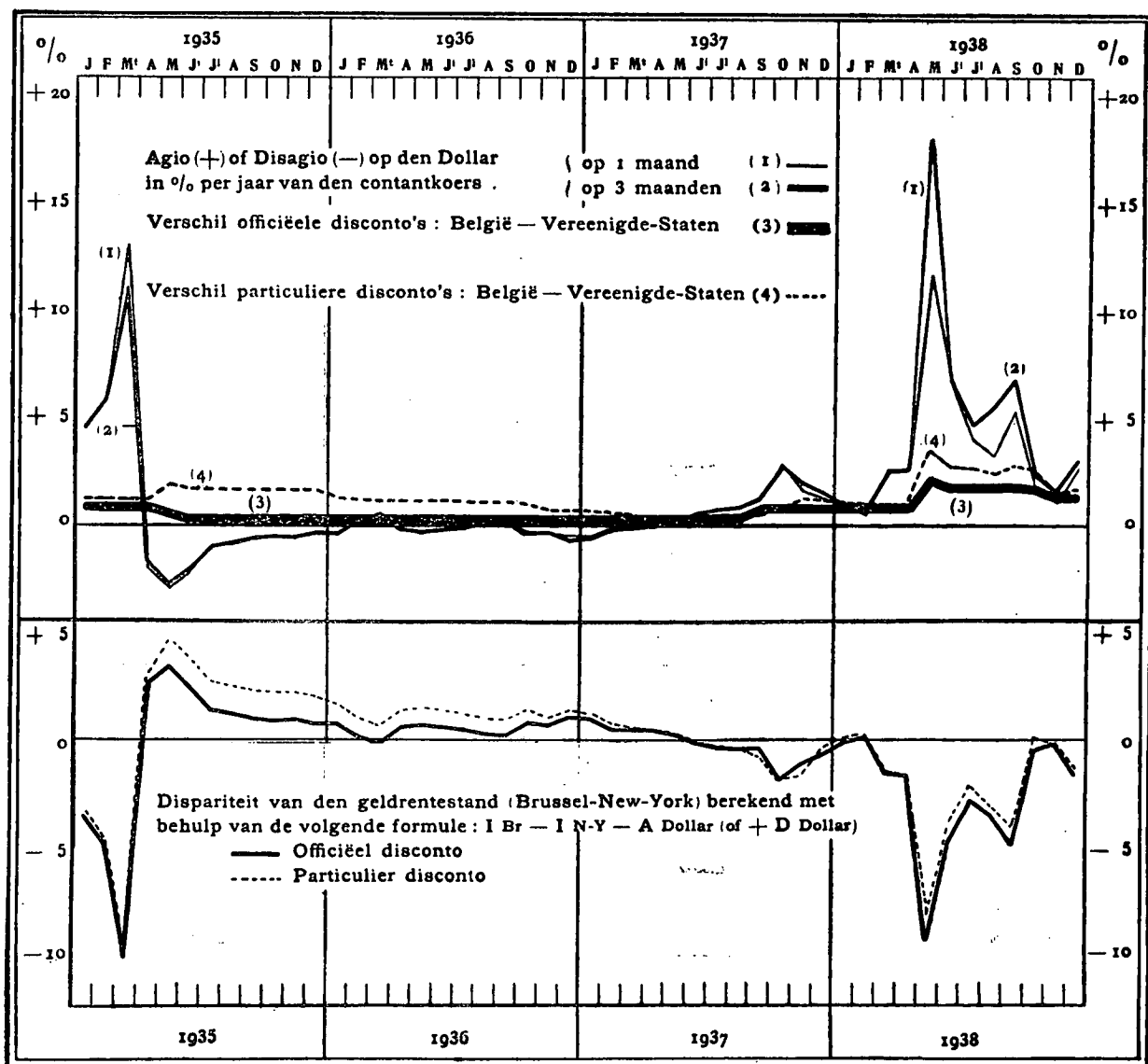
(8) Noteering van het pond te Brussel, gemiddeld: Maart 1937, 29,005; Augustus, 29,589; November, 29,381; Februari 1938, 29,561 bg.

zijn veelal ook voor de Belgische economie kwade momenten, hoe verschillend de problemen in beide landen ook wezen: zoo kwamen onlangs de monetaire moeilijkheden van de lente 1938, op verschillende wijze tot uiting.

Terwijl het contante pond begaf, zakte de termijnbelga en moest België goud afgeven; bij verdere daling van het pond, niet ondersteund door het Egalisatiefonds, gaat de termijnbelga stijgen en het goud vloeit naar het land terug. De effectieve verdediging van de munt blijkt ons van aard te zijn om de afwijkingen van de termijnmarkt te verscherpen en topkoersen te doen ontstaan telkenmale het niveau van de munt moet verdedigd worden. Dit feit doet zich niet voor in de landen welke munt traagzaam op contant begeeft. Het spreekt vanzelf, dat de nieuwe internationale monetaire toestand die, in 1931 in het leven werd geroepen, met zijn variaties in de weder-

Termijnwisselkoers Brussel-New-York

Grafiek n° 5

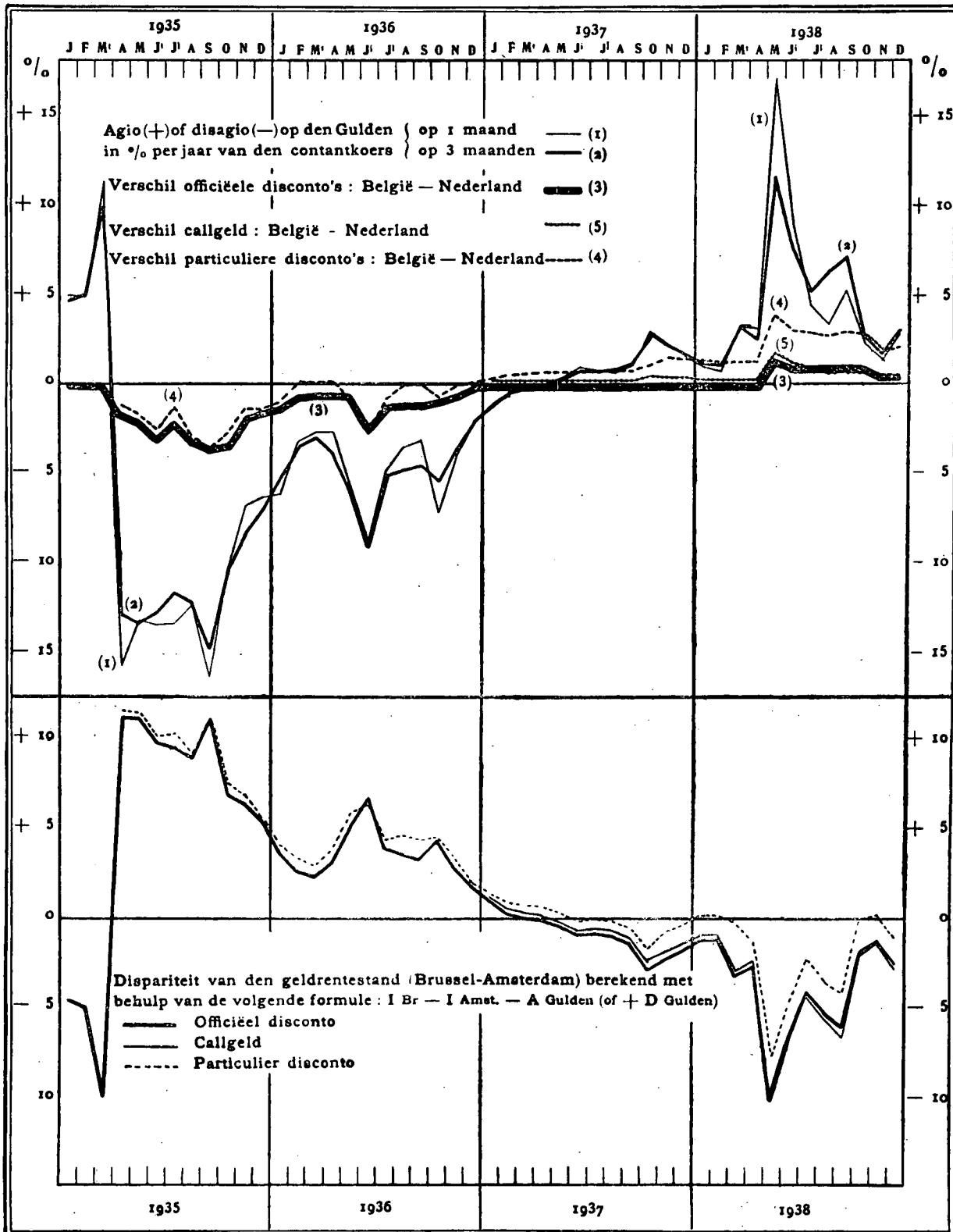
zijdsche muntniveau's, meer *up and downs* van dezen aard kent dan de regimes van internationale muntstabiliteit die een bestendige aanpassing van de nationale huishoudingen vereischen (9).

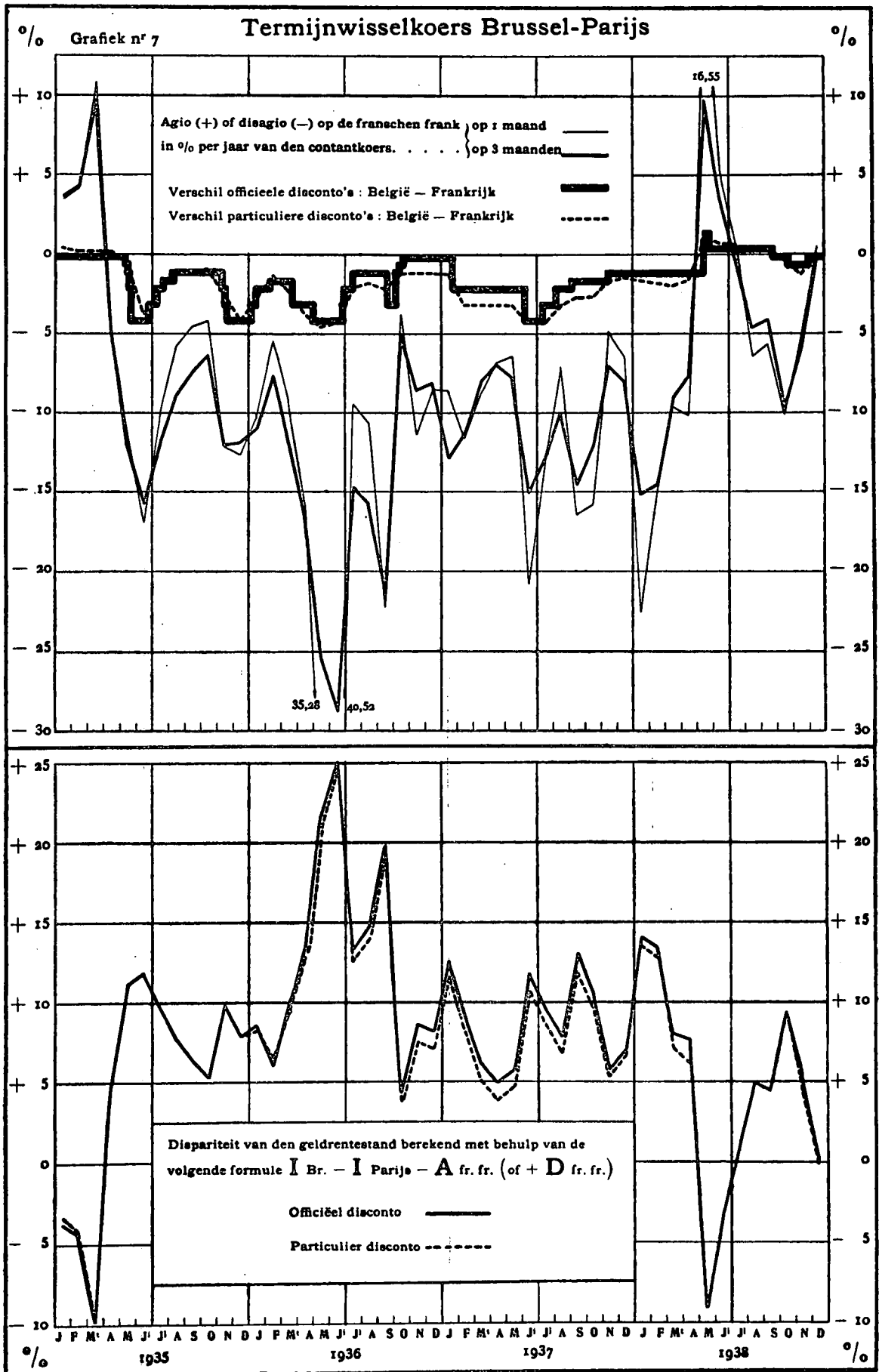
zouden wij de meening toegedaan zijn, dat de contantkoers van het pond een rechtstreeksche inwerking zou hebben op de Belgische termijnmarkt; wel echter, dat fundamenteele redenen tot slaphed vaak gelijktijdig voorkomen, maar, dat het verschil van monetair regime zich op een heel andere wijze openbaart: aan den eenen kant beweging op contant, aan den anderen beweging op termijn. Voegen wij daaraan toe, dat de loomheid van het, zij het door het Egalisatiefonds gesteunde, pond meer, op de Belgische termijnmarkt drukt dan een kordate daling; immers, een zulke daling jaagt de kapitalen terug naar het land.

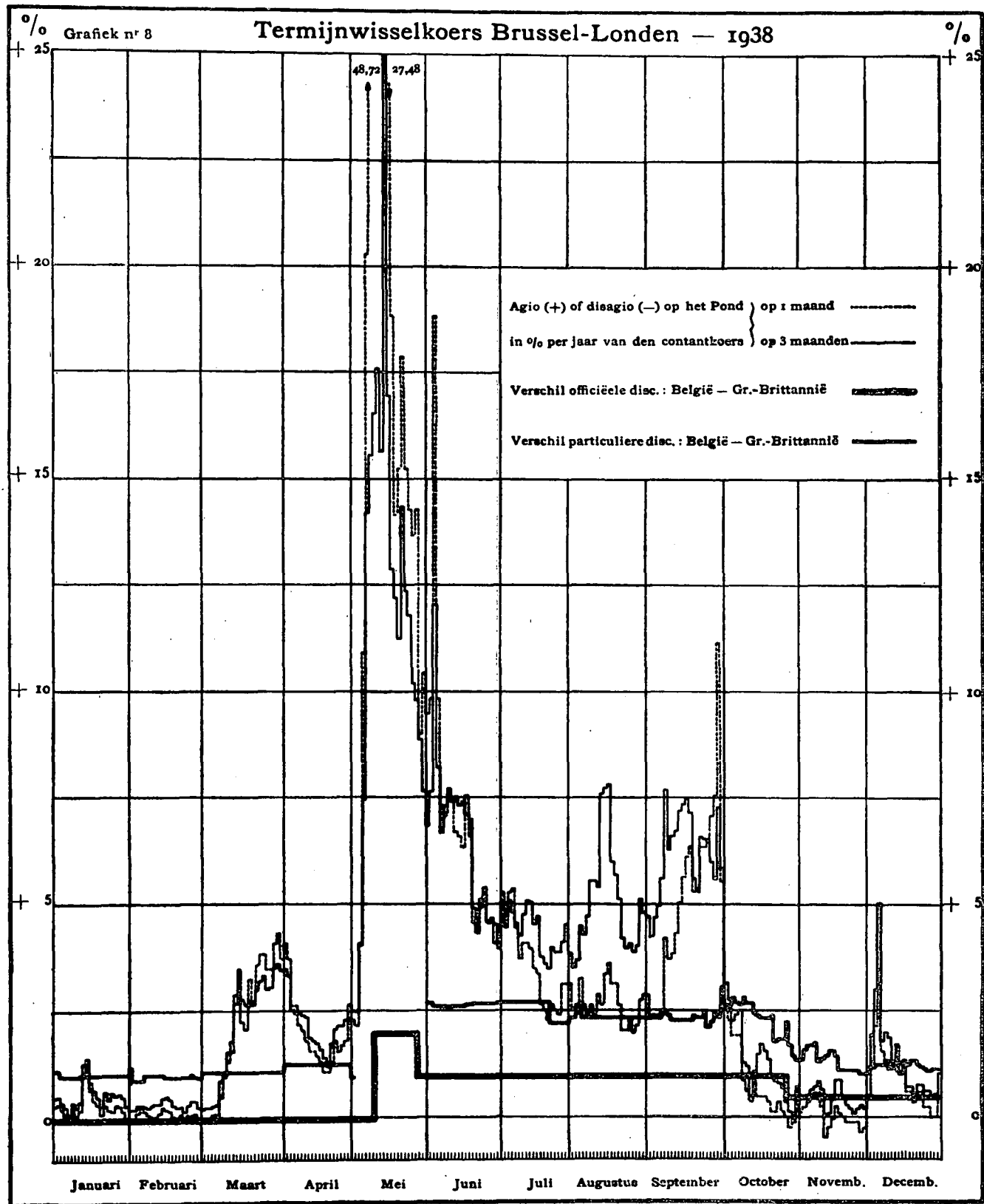
(9) De tekst van deze paragraaf mag niet worden verklaard als

Termijnwisselkoers Brussel-Amsterdam

Grafiek nr 6

Het voortbestaan, tot October, van groote dispariteiten na de crisis van Mei 1938, is te verklaren door den uitermate diepen val van het pond en door de vrees voor weerslag in België, die allerwegen opdook; er moet echter worden aan toegevoegd het feit, dat de arbitrage de afwijkingen van de termijnmarkt, door middel van bewegingen in de kapitalen, niet zoo goed schijnt te nivelleeren in tijden van crisis als in tijden van voorspoed. Vrees van allen aard kan de positie van het probleem wijzigen, zooals in de vorige bijdrage (10) werd uiteengezet; bovendien gebeuren de ongedekte operaties — zelfs om commercieele redenen — vooral in één richting en de « nivelleerende » functie van de arbitrage wint buitengewoon aan omvang. Dit is vooral waar, wanneer de bezitters van aanzienlijke liquide middelen er, bij elke gelegenheid, op uit zijn ze te voorschijn te halen.

Practisch, heeft het geen belang de belga-dollartermijnkoersen, sedert 1935, te bespreken; ze geeft net hetzelfde resultaat als de termijnkoersen belga-pond (cfr. grafiek 5). Wat de termijnkoersen belga-gulden betreft, deze vertoonen veel sterker de beschreven evolutie, zonder ze evenwel te misvormen. De dispariteit bij het vertrekpunt, is inderdaad veel sterker wegens overwaardeering van den gulden (cfr. grafiek 6).

De termijnwisselkoers van den Franschen franc, vertoont, sedert 1935, een ander beeld; wat geenszins hoeft te verwonderen. Tweemaal, slechts, werd de belga met disagio genoteerd, doch niet voor lang: in Maart 1935 en in Mei 1938. In alle andere tijden, treedt de slapheid van den Franschen franc naar voren: aan het einde van 1938, nochtans, worden, onder de inwerking van de in Frankrijk genomen saneeringsmaatregelen, pari en rentepariteit door de termijnmarkt ingeloopt. Tijdens een goed deel der periode, werd dus de Fransche franc met een vrij groot disagio genoteerd, met bruske *ups and downs* (cfr. grafiek 7). Aangenomen moet worden, dat de vier beschouwde jaren geen de minste aanduiding geven omtrent wat normaliter de termijnwisselkoers op Parijs moet zijn.

Een laatste grafiek (n° 8) vertoont de bewegingen, dag voor dag, van de termijnwisselkoersen Brussel-Londen, in den loop van het zeer bewogen jaar 1938. Men ziet al dadelijk de vormen die de evolutie aanneemt tijdens de oogenblikken van spanning: bruske sprongen, gevolgd door duidelijker achteruitgang. Van meer belang is evenwel, dat, in den loop van het laatste kwartaal, de resultaten der interventies van de Nationale Bank op de termijnmarkt, te constateren zijn: interventies, quasi zonder betekenis onder oogpunt van de fiduciaire circulatie, hebben het agiopercantage tamelijk vlug tot beneden de rentepariteit kunnen terugbrengen, t.t.z. in een positie die gunstig is voor het behoud van kortlopende gelden in België of ten minste zonder invloed

(10) Cfr. *Tijdschrift* van Juli 1939, blz. 1.

op de kapitaalbewegingen. De schokken welke zich van Maart tot September op de markt hebben voorgedaan, hadden blijkbaar de interventies der arbitrage doen afnemen, om een volkomen eenzijdig gerichte markt weder op te richten. De agiopercantages waren zelfs zoo groot, dat ze van aard waren om de bezitters van liquide middelen aan te sporen tot tijdelijke belegging in het buitenland: dank zij de *swap*, was het voordeelig contante franken te verkoopen en ze weder in te koopen op termijn, ten einde geld te Londen te plaatsen. Deze toestand kon op enkele dagen tijds worden rechtgezet.

In haar toepassingsmodaliteiten, was de tusschenkomst van de Nationale Bank van België in feite deze van een arbitrageant gelijk: de Bank kocht deviezen op contant en verkocht een gelijkwaardig bedrag op termijn; haar goudvoorraad groeide aan in de mate van de verbintenissen welke ze op termijn nam, wat elke ongedekte positie uitsloot. In dato 25 December 1938, vertegenwoordigden deze verrichtingen 237 millioen; den 25ⁿ Juni 1939, met een meer evenwichtige markt, bedroegen ze nog slechts 95 millioen. Naar men ziet, kan dus, op onevenwichtige markten, waar het volume der omzetten krimpt, een matige interventie de orde zonder veel moeite herstellen.

3. — *Algemeene kenmerken van de termijnkoersen der Belgische munt.*

Uit deze historische analyse, zijn enkele lessen van algemeen aard aan te halen. Vooreerst is het in den belga-pondkoers, dat zich de terugslag van den Belgischen monetair toestand het getrouwst weerspiegelt. Van de achttien beschouwde jaren, vinden wij er zelden één tijdens hetwelk de evolutie gestuwd werd door den toestand in Groot-Brittannië, ja zelfs de groote caesuur van 1931 is slechts gedurende twaalf maanden in de krommen terug te vinden. Daarbuiten, is de Belgische monetaire toestand het dominerend element, soms zelf beïnvloed, gewis, door het Britsche gebeuren, zooals in 1938, of reeds in 1924. De opmerking geldt uitsluitend voor de gevolgen van gebeurtenissen welke bij de Britsche economie liggen en waar België buiten blijft. Uit deze eerste vaststelling volgt, dat de termijnkoers op Londen de meest typische is, vermits hij in de meeste gevallen, een aanwijzer is voor de specifieke problemen van de Belgische munt. Daarentegen, is de termijnkoers op New-York vaak beheerscht door invloeden eigen aan de Vereenigde Staten, waar we niet bijkunnen en die zich aan het ensemble van de relaties Europa-Vereenigde Staten opdringen.

Dooreengenomen, is de termijnkoers voor de Belgische valuta niet ongunstig. De langst durende afwijkingen t.o.v. de rentepariteiten, zijn in het voor-

deel van den belga; natuurlijk gaan de sterkste afwijkingen in de andere richting, gezien onze monetair-geschiedenis van de jongste twintig jaar. De belga kent geen « natuurlijke » gedruktheid; waar hij zwak is geweest, is het plots gebeurd, wegens bijzondere gebeurtenissen.

Het schijnt buiten kijf te staan, dat de lange perioden van belgavastheid verband houden met de onvolmaaktheid van de Belgische marktorganisatie voor het beleggen van arbitragegeld; immers de onevenwichtigheden tusschen werkelijke koersen en rentedispariteiten, zijn nagenoeg verdwenen gedurende de eenige periode, dat — door toedoen van de buitenlandse banken — de markt, voor een arbitrage op groote schaal, georganiseerd was. Nadruk moet trouwens worden gelegd op het feit, dat de geweldige schokken welke de Belgische munt te doorstaan heeft gehad, het probleem van de nivelleering der koersen met de rentepariteiten heeft opgevoerd tot op een hoogte waar van genoegzame momentreacties geen sprake meer is. De stabilisaties hebben n.l. plots nieuwe beoordeelings-elementen aangebracht: deze van 1925 heeft aanleiding gegeven tot afvloeiing met uitsluiting van haussersico's, doch zonder onmiddellijke uitsluiting van baissersico's; deze van 1926 en 1935 hadden voor onmiddellijk gevolg een terugkeer van het vluchtkapitaal, dat momenteel onmogelijk geplaatst kon worden. In dergelijke omstandigheden, kon de arbitrage bezwaarlijk behoorlijk werken.

De houding van de termijnmarkt staat feitelijk in, zij het vrij los, verband met zekere fasen van den economischen cyclus; de perioden van herstel zijn door den band gunstig voor het handhaven van den termijnkoers op het niveau van de rentepariteit; doch wanneer herstel het rechtstreeksch gevolg is eener muntdepreciatie, en de tijdelijke handhaving omvat van belangrijke liquide middelen zonder emplooi op de Belgische markt, is niettemin het agio op de Belgische munt te hoog, daar immers, arbitragegeld in België moeilijk belegging vinden. Dit brengt eens te meer naar voren de beteekenis van de rekening-courantsaldi op de Nationale Bank, bij de boordeeling van den monetair-toestand. Het schijnt wel — zonder algemeene regel te zijn — dat, in tijden van conjunctureelen achteruitgang, het pari, op zekere oogenblikken, een aantrekkingspunt is, ongeacht de rentedispariteit; dit zou dan te verklaren zijn aan de hand van de moeilijkheden welke op die oogenblikken elke belegging van gelden in den weg staan.

Zonderling is, dat overwaardeering van de valuta zich niet normaliter in de koersen vertolkt, behalve in den loop der laatste maanden die de monetair-crisis voorafgaan. Dit geldt voor 1925 evenzeer als voor 1934; dit geldt eveneens voor het pond sterling in 1931; daarentegen, werd de houding van den dollar zwak vanaf het oogenblik, dat hij wegens den val van het pond naar een overwaardeering over-

helde. Dus mag men zich niet op de termijnwisselkoersen baseeren om te bepalen of een munt fundamenteel in evenwicht verkeert.

Ten slotte, hebben de zeer sterke disagio's op onze munt zich niet voorgedaan in tijden van fluctueerende munt; in dergelijk geval, nopen de haussersico's, zoo de ongedekte speculatie als den internationalen handel, tot eenige terughoudendheid op termijn. Telkenmale dit geval zich voordoet, kan de termijnvaluta meer in koers aantrekken en wel om twee redenen: in de eerste plaats omdat de risico's allen langs denzelfden kant liggen en, dat de behoeften massaal eenzijdig zijn zoo voor den exporthandel als voor de speculatie. Te dien opzichte, is een vergroting van de marge tusschen het pari en het goudpunt van invoer reeds van aard om de speculatie ietwat aan het weifelen te brengen, indien ze weet, dat haar risico's aldus vergroot zijn; dit is echter van weinig of geen invloed op de posities genomen door den internationalen handel, die uiteraard niet in dezelfde mate rekening hoeft te houden met deze in den grond eerder beperkte risico's waar het er om gaat vorderingen of schulden in de eene of andere munt te behouden. In de tweede plaats, trekken de koersen op de termijnmarkt aan, doordat de verdediging van den wisselkoers een vermindering van disponibiteiten in zich sluit.

Vraag is nu, of de termijnoperaties, door het volmaakter maken van de markt, moeten aangemoedigd worden, ten einde de koersen de rentepariteit te doen benaderen.

Het antwoord op deze vraag steunt op tweërlei overwegingen. Het behoud van een nauw verband tusschen het binnenlandsch economisch leven en het buitenland, is de grootste bekommernis van de Belgische muntpolitiek, dit in overeenstemming met de algemeene economische politiek. Dit verband veronderstelt, dat de verschillende onderdeelen van het raderwerk door hetwelk de prijs- en credietvoorwaarden naar eenvormigheid streven, over de landgrenzen heen, zoo goed mogelijk werken. In onderhavig geval, wordt het nastreven van dit contact bovendien nog opgelegd door het onmiddellijk belang van de Belgische economie; België is inderdaad onder de West-Europeesche landen een van deze waar de rentevoet vrij hoog blijft en waar de verleende credieten het vlugst ingekrompen worden, onder den druk van tegenspoedige omstandigheden. En het is juist op de credietvoorwaarden, veeleer dan op de prijzen, dat een vlotte werking van de termijnwisselmarkt invloed kan uitoefenen.

In hoofdzaak hangen de verwezenlijkingen op dit gebied, niet rechtstreeks van de organisatie van de termijnwisselmarkt af, maar wel van de soepelheid van de credietorganisatie — met een woord, van een algemeene politiek van kort crediet en van de bankorganisatie. In dit opzicht, is de sinds 1934 gemaakte vooruitgang niet te miskennen. Zoo zou het te

betreuren vallen, indien, in periodes van toevloeiing van aanzienlijke arbitragegelden op zoek naar een voorloopige belegging, de praktijken van 1927 weer in zwang kwamen, met name in zake het aanwenden van deze gelden door gespecialiseerde banken, met het oog op het financieren van een beperkte cliënteel; dit geeft aanleiding tot ruimere gelocaliseerde crediet-injecties en -restricties, wat de beneficianten dierzelfde credieten ten andere in een wankelenden toestand plaatst. Aan den anderen kant, heeft het afleiden deze goedkope credieten toegelaten, dat de rentevoet in 't algemeen zich slechts langzaam aangepast heeft aan de voorwaarden van uiterst groote geldruimte welke in de jaren 1927 en 1928 in België heerschten.

Het schijnt dus gewenscht, dat het Belgisch bankstelsel in zijn geheel, aan de arbitrageverrichtingen in de een of in de andere richting, zou deelnemen, zoo de omstandigheden dit wenschelijk maken. Zoolang het algemeen rentepeil in België betrekkelijk hoog blijft, zal het veeleer zaak zijn aan kapitaal-arbitrage naar België te doen, totdat de onvolmaaktheid van de markt verminderd weze. Te dien einde, moet het agio op de vreemde munten, zoo vaak mogelijk, lichtjes beneden het niveau blijven, dat door de rentedispariteit aangewezen wordt. De circulatiebank kan een hulpzame hand bieden bij het scheppen of bij het niet belemmeren van dergelijke evolutie. Als de tendentie daarentegen omslaat, en men op kapitaal-uitvoer aangewezen is, moet het privaat initiatief *proprio motu* optreden, daar de toestand van de markt tusschenkomst van de circulatiebank uitsluit.

In afwachting, dat volhardende pogingen tot deze volmaking van de markt zullen geleid hebben, met aan de Belgische geldmarkt een blijvende stabiliteit en veiligheid te verzekeren, die zij, sinds vijf en twintig jaar, niet meer gekend heeft, kan de circulatiebank er het hare toe bijdragen om den toestand te verbeteren door een gematigd optreden op de markt in den zin zooals ze dit onlangs voor 't eerst gedaan heeft; immers, een markt vertoont symptomen van verbetering van zoohaast haar beïnvloedende factoren bepaalde normen gaan volgen en haar reacties dus een bepaalde beteekenis krijgen. De psychologische reacties op de Belgische markt van het kortlopend geld, uitgaande van een grootere stabiliteit van de termijnwisselkoersen, moeten ten andere geenszins onderschat worden; de herhaaldelijk terug-

keerende plotse schokken, ook al zijn ze niet van groote beteekenis, verwekken ten onrechte een indruk van instabiliteit; het wordt inderdaad niet altijd voldoende ingezien, dat de plotse fluctuaties van agio of disagio juist gevoeliger zijn om reden, dat de munt verdedigd wordt; er weze in dit verband aan herinnerd, dat de meer geleidelijke tred van de termijnwisselkoersen der fluctueerende munten, toe te schrijven is aan het feit, dat, in tijden van spanning, hun daling op de contantmarkt onbelemmerd plaats vindt en aan de omstandigheid, dat hausse-mogelijkheden op laatstvernoemde markt open blijven.

De historische ontleding leert ons echter, dat de termijnwisselkoersen zich enkel voortdurend aan de rentedispariteit zullen aanpassen en de arbitragegelden de voorwaarden van de verschillende markten nivelleeren, indien de munt zelf niet meer aan zoo hevige en zoo herhaalde schokken onderworpen blijft als sinds 1914 het geval was; het is namelijk nutteloos de toevloeiing van arbitragegelden aan te moedigen, in de mate, dat de technische positie van de wisselmarkt het toelaat, indien het particulier bankstelsel over een potentieel van credietexpansie beschikt waarvoor het geen aanwending weet. Anders gezegd, men kan de termijnmarkt enkel in evenwicht brengen ten opzichte van de rentepariteit, indien de aanpassing van het geheel van de geldmarkt binnen redelijke grenzen beperkt blijft.

Het kan bezwaarlijk worden betwijfeld, dat, telkenmale deze omstandigheden zich voordoen, het eenig na te streven doel moet zijn de markt op een niveau te brengen, dat door de rentedispariteit aangegeven wordt. In ontkennend geval, zal dikwijls de vraag oprijzen of een agio- of disagiovoet waaraan vastberaden onder of boven de rentedispariteit vastgehouden wordt, niet van aard is, op bepaalde momenten, de binnenlandsche markt van het kortlopend geld te stabiliseeren; het weze nu in gegeven omstandigheden teneinde een natuurlijken uittocht van te overvloedige kapitalen niet tegen te werken, of vooral, omdat het wenschelijk blijkt, door een aangepaste interventie van de arbitrage, de spanning te temperen die zich op eigen markt voordoet en deze laatste opnieuw vertrouwen in haar eigen middelen te geven. Door een handige actie op het agio of het disagio, moet het inderdaad mogelijk zijn de arbitrageverrichtingen in een ruime mate te richten en binnen zekere perken te houden.

(Uit het Fransch vertaald.)

NIEUWE NIJVERHEDEN

VERWEZENLIJKINGEN EN MOGELIJKHEDEN

door den heer H. VAN CRIEKINGE,

Hoogleraar aan de Universiteit te Leuven.

I. — *Standpunt*

ten overstaan der nieuwe nijverheden.

Aan de overheidsvoorlichting bij de oprichting van nieuwe nijverheden werd in den loop van de laatste jaren bijzonder aandacht gewijd. In het raam van een politiek van economische expansie, neemt het stimuleeren van dergelijke initiatieven een belangwekkende plaats in, vermits, bij welgelukken, de werkloosheid daardoor kans krijgt te verminderen en het ruilproces te worden geactiveerd.

Zoolang de economische krachten hun eigen banen uit kunnen gaan, is het gewaagd vanwege de overheid rechtstreeks over te gaan tot het oprichten van nieuwe nijverheden. De wijziging der bestaande productiewijzen of het benuttigen van nieuwe bronnen van productiefactoren, waardoor nieuwe nijverheden of fabricaties ontstonden, was het werk van het private initiatief, dat hoogstens eenige positieve richtlijnen van de overheid kreeg. Indien de staat overging tijdens het laatste decennium tot het verlenen van financiële steun of van protectie aan zekere bedrijfstakken, de nieuwe nijverheden, welke hij soms in leven hielp, dagteekenen meestal van een veel vroeger tijdstip.

Het valt zelfs te betwijfelen of men in het algemeen de besproken periode, met den noodigen afstand van jaren, als deze van de nieuwe nijverheden zal betitelen. In een reeds gevorderden toestand van omwegproductie maken de nieuwe combinaties van productiefactoren dikwijls kwalitatieve verbeteringen der productie, nieuwe producten, of verhoogingen van het nuttig effect uit die minder opvallend zijn dan de overgang van de uitsluitend arbeidsintensieve productie naar de machinale voortbrenging.

Het rythme van den technischen vooruitgang was nochtans bijzonder sterk, ook in het laatste decennium, dat werd gekenmerkt door een begin van vruchtdragende wisselwerking tusschen wetenschap en bedrijfsleven en door de aanwending en veralgemeening van vele nieuwe combinaties met namelijk electriciteit als grondslag.

De nieuwe nijverheden zelve gebruikten niet noodzakelijk een productiebestanddeel dat vroeger onbekend was. Eerder weinige nijverheden zijn opgerezen om in een voordien onbekende vraag te voorzien. In dergelijke gevallen kunnen, dank zij het bijkomende empooi, de ruilingen ongestoord op een grootere schaal gebeuren, daar de koopkracht is toegenomen. Maar reeds vanaf deze fase, kan bij de groote massa der verbruikers een verplaatsing in de inkomensbesteding plaatsgrijpen, zoodat voorheen bloeiende bedrijfstakken achteruitgaan. De kwijnende positie van de theaters, bij voorbeeld, moet ongetwijfeld in verband met de opkomst van de bioscoopexploitatie worden gebracht. De democratisering der vermaken heeft echter de bioscoop in het bereik van de massa gesteld. De samenstelling van de inkomenspyramide van de bevolking heeft het mogelijk gemaakt, dat de omzetten in de vermaakbedrijven in totaal sterk zijn toegenomen door de verlaging van den eenheidsprijs.

In vele gevallen worden nieuwe nijverheden geboren uit den drang naar verlaging van de kostprijzen ten einde op deze wijze de afzetsfeer te verruimen. De rationalisatie werd zelfs door de ondernemers eerst doorgevoerd in deze bedrijfstakken die aan dezen laatsten eisch scheen te voldoen.

Bovendien is een aantal nieuwe nijverheden ontstaan tengevolge van de vervanging van bepaalde producten door anderen, die tegen verminderde prijzen werden aangeboden of die van betere hoedanigheid waren. De verfijning van de productiewijzen heeft namelijk in de chemische nijverheid toegelaten een aantal producten te bekomen als bijproduct van een andere fabricatie: metaalslakken, zilver, ammoniaksulfaat, benzol worden op deze wijze bekomen. De prijsverlaging, die kan intreden indien het aanbod van een bijproduct aanzienlijk is, kan in algemeen economisch opzicht zeer gunstig zijn en belangrijke gevolgen hebben; niet zelden werd door de geschetste verbetering van de techniek de kostprijs van een goed met de helft verminderd. De mededinging tegen een bijproduct is uitgesloten voor den producent die het goed als hoofdproduct voortbrengt, indien de prijs door het bijproduct wordt

bepaald. Daardoor kan worden verklaard, dat de kleine stedelijke produceerende regieën hun behoud in het laatste decennium slechts te danken hadden aan hun monopolistische marktpositie, eenerzijds, en dat de verwerking van steenkolen door het hydrogeneratieprocédé of door de carbonisatie op lage temperatuur uitsluitend voor het fabriceren van brandoliën, benzine en dergelijke producten, anderzijds, niet loonend was (1).

De technische vooruitgang openbaarde zich niet alleen door de opkomst van nieuwe nijverheden, die tot nog toe werden besproken. Vele bestaande bedrijfstakken nemen uitbreiding of ondergingen verjongingen, die, alhoewel minder opvallend, niettemin een ketting uitmaakten. De technologische vooruitgang en de ontdekking maken plaats voor technischen vooruitgang en uitvindingen, die kunnen toegepast worden omdat zij aan het economische motief voldoen, dan wanneer bij de eersten de originaliteit alleen aanwezig is. De veroudering van productie- en distributiemethodes stelt den ondernemer voor doorlopende moeilijkheden, die hij in een stelsel van mededinging moet te boven komen door het scheppen van nieuwe combinaties. Als dusdanig werk kunnen worden beschouwd het fabriceren van een nieuw product, de toepassing van een nog niet gekend productiemiddel of van een andere productiewijze, evenals de invoering in een bedrijfstak van een nieuwe verkoopmethode, de ontsluiting van een nieuw afzetgebied, of het vinden van een nieuwe bron van grondstoffen of, in het algemeen, de instelling van een moderne organisatiemethode. Alhoewel het begrip nieuwe combinatie ruimer is dan dit van een nieuwe nijverheid, dient de aandacht gericht naar het dynamische in de structuur van het bedrijfsleven, omdat de nieuwe nijverheden hun volheid verliezen indien men ze afzondert van de aanhoudende pogingen tot verhooging van de doelmatigheid en van de verscheidenheid der producties. Door de plaats van het handelsorganisatorische in de ontwikkeling van de economie te hebben onderlijnd ten zelfden titel als de technische vooruitgang in een engeren zin, waarvan de beteekenis reeds door John Stuart Mill werd onderlijnd (2), heeft Jozef Schumpeter veel bijgedragen tot het erkennen van de praktische en theoretische waarde van de bedrijfs-economie, door de verscheidenheid der nieuwe combinaties in het licht te stellen (3).

Het zou echter verkeerd zijn te meenen, dat de toepassing van de wetenschap in de bedrijfshuishoudingen zonder tegenstand gebeurde. Toen de wetgever de tijdelijke bescherming van de uitvinding ten voordeele van den eigenaar gehuldigd had,

kwamen de striemende aanklachten van een Sismonde de Sismondi zich voegen bij deze der verdoolde arbeiders, die zich door den technischen vooruitgang bedreigd waanden. « Alle belooningen voor de uitvindingen van machines zijn gevaarlijk geworden », zoo schreef hij. « Geen enkele is dit meer dan het voorrecht, dat aan den uitvinder wordt toegekend. De afschaffing hiervan is waarschijnlijk het eenige wat de regeering kan aanvangen om de arme arbeiders te beschermen tegen hetgeen men genoemd heeft de wetenschappelijke kracht... Indien de ontdekkingen onmiddellijk worden bekend gemaakt, onmiddellijk het voorwerp uitmaken van namaak door alle mededingers van den uitvinder, dan zal de ijver voor dergelijke uitvindingen verkoeld worden en men zal ze niet meer beschouwen als een voorwendsel dat kan gebruikt worden om klanten aan zijn mededingers te ontnemen, maar als een middel om werk te verschaffen wanneer de vraag zal toenemen. Het kan echter niet vermeden worden, dat elke uitvinding de bevolking der werkplaatsen vermindert (4). Een maatregel als deze voorgesteld door Sismondi zou de moeilijkheden hebben vergroot. Het octrooi komt te vervallen na een beperkt aantal jaren en alsdan wordt het iedereen toegelaten een uitvinding toe te passen die bekend werd gemaakt en die met een goed gevolg werd aangewend. Indien nu het voorrecht van den octrooihouder ware afgeschaft geworden, dan zou het domein van het fabrieksgeheim, dat veel schadelijker is voor den algemeenen technischen vooruitgang, een grooter uitbreiding hebben gekend, die in menig opzicht overeenstemming zou vertoond hebben met de gildenrestricties.

In het algemeen, zou het verbod of de verlangzaming van den technischen vooruitgang slechts kunnen worden bekomen door middel van een internationale overeenkomst, waarbij alle landen zouden aansluiten; zooniet zou een dergelijke maatregel zich inderdaad wreken in het nadeel van dezen die hem toepasten. De beperking van den technischen vooruitgang, door de uitholing van den industrieelen eigendom, kan in deze omstandigheden worden terzijde geschoven bij gemis aan eensgezindheid (5). De uitvinder moet eerder worden beschermd door de waarde van zijn titel te verstevigen dank zij, voor de dure producten althans, een uitgebreider vooronderzoek en de aanpassing van de verschuldigde cijnsen, die slechts opvorderbaar zouden gemaakt worden wanneer het octrooi in werkelijkheid wordt toegepast.

Het bijzonderste effect van de nieuwe nijverheden moet in de eerste plaats worden beschouwd als het stimuleren van het verbruik langs de productie om. De rol van den technischen vooruitgang onder zijn

(1) Bureau International du Travail. *L'industrie charbonnière dans le monde*. Vol. I. « Conditions économiques ». Genève, 1938, blz. 93.

(2) « *Principles of Popolitical Economy* ». Book IV. *Influence of the Progress of Society on Production and Distribution*. Routledge, London.

(3) « *The Theory of Economic Development* », translated by Optie, Cambridge.

(4) SISMONDE DE SISMONDI, « *Nouveaux Principes d'Economie politique* ». Delannoy, Parijs, 1819, Boekdeel II, Hoofdstuk VII van Boek III: « De la population rendue superflue par l'invention des machines ».

(5) In denzelfden zin Prof. DE LEENER, *Le problème de la consommation*. *Enquêtes sociologiques*. Université de Bruxelles, blz. 5.

velerlei vormen werd op het Xe Congres der Internationale Kamer van Koophandel, te Berlijn, samengevat in volgenden wensch: « In alle landen zou de vlugge vooruitgang van de wetenschap en van de uitvinding toelaten, dat de levensstandaard sterk zou stijgen, op voorwaarde, dat de wereld zou samenwerken om de rationalisatie der distributie te bewerken ». Deze uitlating is insgelijks beteekenisvol voor het standpunt, dat moet worden ingenomen ten overstaan van de nieuwe nijverheden, die aan de jongste uitvindingen een concreten inhoud geven geschikt voor de markt.

II. — *De structureele ontwikkeling en de nieuwe combinaties.*

Alvorens over te gaan tot de analyse van de niet bijzonder belangrijke uitingen der verjonging van 's lands structuur, is het noodig ze te plaatsen in het kader van het economische verloop van het land.

Het kluwen van de factoren die dezen toestand hebben bepaald moet worden ontward. De achteruitgang op de uitvoermarkten had een overwegende beteekenis. De invoerbependingen en de ontoereikende handelsorganisatie, die soms als voorwendsel gold om de eersten in te stellen, waren beduidende oorzaken van dezen alleszins min gunstigen toestand. Voorts oefenden de politieke onzekerheid, de slaptte op de kapitaalmarkt wegens overdreven liquiditeitsbetrachtingen of het oppotten van geld door particulieren en de relatief hooge belastingen een depressieven invloed op het zakenleven uit. De steunverlening in geval van werkloosheid maakte de arbeidersbevolking minder attent op den uiteindelijk gunstigen of ongunstigen afloop der producties en de koppeling van de loonschalen aan de veranderingen van de kleinhandelsprizen was niet van dien aard dat ze deze houding kon wijzigen.

Gezien de eerder zwakke belangstelling, die daadwerkelijk door de betrokken kringen aan het herstel van den buitenlandschen handel werd geschonken, en het weinige, dat voor de versteviging van onze exportorganisatie werd gedaan door de niet-gekartelleerde bedrijfstakken, moet het geenszins verwondering wekken, dat *het klimaat niet geschikt was voor de opkomst van nieuwe nijverheden* en van andere technisch ingewikkelder producties. België's normale economische ontwikkeling brengt echter met zich, dat het land ter bereiking van een vooruitstrevend economisch evenwicht, moet gesterkt worden door een stroom van producten, die de som vertegenwoordigen van de zwaarste technische, handels- en economische inspanningen. De toepassing van het economisch motief op het plan der maatschappij kan slechts doelmatig gebeuren indien terzelfdertijd rekening wordt gehouden met de structuurveranderingen, die worden doorgevoerd in de landen waarnaar België kan exporteerden, en met de elasticiteit en de belangrijkheid van de vraag, die aldaar kan worden voldaan.

Aan deze eischen voldeed de traditioneele Belgische export-politiek in het verleden; ook heden worden deze zeer belangrijke punten niet uit het oog verloren. De exportgoederen waren van oudsher spoorwegmateriaal en andere goederen van massalen aard, waarin vele loonen worden verwerkt. De opdrachten werden bekomen langs den weg der openbare aanbestedingen, die in elk geval een groote veiligheid bood en het gemakkelijkst kon gecontroleerd worden. Een regeeringswaarborg kon insgelijks worden bekomen. Het spoorweg- en het hijschmateriaal maken steeds het voorwerp van belangrijke transacties uit. De export bleef slechts 8 pCt. ten achter in 1937 tegenover 1929 in waarde. Hij zou wellicht kunnen vergemakkelijkt worden indien de constructiewerkhuizen zich meer wilden specialiseeren in een bepaalde soort materieel en indien voor een Belgischen agent in de opdrachtplaats werd gezorgd, die zich zou kunnen inlaten met het onderzoek naar de credietwaardigheid en met de laatste behandeling van het materieel vóór de aflevering geschiedt. Een onderzoek van den toestand der spoorwagenconstructeurs ter plaatse wees benevens op de noodzakelijkheid van verschillende ondergrondse werktuigen voor de steenkolenuitbating te standaardiseeren en op de mogelijkheden welke zekere constructiewerkhuizen zouden verkrijgen t.o.v. de vreemde mededinging, indien zij zich op de vervaardiging van deze productiemiddelen wenschten toe te leggen (6).

Met zekere takken der metaalnijverheid ging het niet naar wensch. De voorsprong door zekere landen op België in zake stoommachines was meest aan een gebrek aan voldoende studiediensten en aan een doortastende en stevige handelsvoorlichting te wijten. Om op dit gebied met welslagen te werken, ware een ruime uitwisseling van de bevindingen der belanghebbenden hoogst noodig. Een zeker gemis aan creatief werk doet zich ook gevoelen bij de productie van stoomturbines. De heer J.-A. Jadot getuigde, dat de Belgische ondernemingen zich, bij gebrek aan voorlichting, moesten tevreden stellen met de resultaten van de dynamische buitenlandsche ondernemingen zoohaast mogelijk te assimileeren en dat, verders, een deel van onzen minder gunstigen naam toegeschreven moet worden aan ongelukkige belangenverhoudingen met buitenlandsche fabrikanten in het verleden. Hij schreef uitdrukkelijk: « Onze constructeurs zijn meer waard dan hetgeen een belangrijk deel van hun cliënteel van hun denkt. Indien hun mislukkingen al te goed gekend zijn, men publiceert niet de feiten die het geschokte vertrouwen zouden kunnen herstellen. De uitstekende faam van de Zwitsersche firma Brown Boveri spruit grotendeels voort uit het hoogstaande tijdschrift *B. B. C.*, dat geen succes door deze onderneming bepaald onbesproken laat en waarin weten-

(6) *Enquête sur la situation des fabricants de wagons de chemins de fer.* Commissie van Nijverheidsoriëntering, Augustus 1936.

schappelijke bijdragen voorkomen, die een hoogen dunk geven van de waarde van haar producten. De Deutsche technische tijdschriften, die zeer gelezen worden, laten geen oogenblik voorbijgaan om het wetenschappelijk onderzoek en de technische verwezenlijkingen van hun nationalen bekend te maken. Niets van dien aard bestaat in ons land en dit tekort lijkt mij bijzonder erg. Geen enkele gebruiker van turbines staat vreemd tegenover de belangrijke verwezenlijkingen van de groote buitenlandse firma's; zekere betrokkenen weten niet eens, dat er in ons land drie constructiewerkhuizen zijn voor stoomturbines » (7).

De mechanische en elektrische constructienijverheid maakte beduidende vorderingen in ons land in den loop der laatste jaren. De uitvoer van mechanische werktuigen, met uitsluiting van spoor- en hijsmaterieel, daalde van 1929 tot 1937 met 27 pCt. in waarde, terwijl deze van electrisch materieel steeg in den loop der zelfde periode met 13 pCt.

Niettemin kan voor de verdere behandeling van deze studie, een omstandige opgave van de factoren die dezen toestand bepaalden, terecht onontbeerlijk worden geacht. Zij verschaffen een breedten kijk op de industriele ontwikkeling van het land sedert ettelijke decennia en hebben elk een eigen rangorde, die dient erkend te worden :

1° De relatief lage loonen *in de periode van opkomst van de mechaniseering* tegenover Engeland en vooral de Vereenigde Staten hebben den overgang van het handenintensieve bedrijf naar het kapitaalintensieve vertraagd in ons land en tevens de interne kapitaalvorming noodig om over te gaan naar een fabrieksgewijze productie grootelijks belet, temeer daar het crediet op halflangen termijn vanwege fabrikanten of banken, dat hiertoe had kunnen worden aangewend, niet verbreid was. De grondoorzaak van den toestand van de mechanische constructie lag dus bij de ondernemingen die in andere omstandigheden vroeger waren geroepen om deze duurzame productiemiddelen, geleverd door de constructieondernemingen, aan te wenden.

Om dit duidelijk te maken, moet men slechts wijzen op de moeilijke revolutie in de textielnijverheid, voortspruitende uit het naast elkaar bestaan van handspinnerij en weverij in ons land en gerationaliseerde complexen in het buitenland. Onmiddellijk vóór den wereldoorlog was de toestand als nog even kenmerkend in de schoennijverheid; in de Vereenigde Staten werd toen reeds gansch de productie mechanisch voortgebracht en een aanmerkelijk deel geëxporteerd, terwijl in ons land de invoer steeg als een vloed en de twee derden ongeveer van de voortbrenging nog handwerk uitmaakten.

De diensten en de landbouw waren twee domeinen waar samengenomen de arbeid in een maximumpo-

sitie sedertdien bleef en de outillage tot een minimum werd herleid. Door specialiseering en veredeling van de landbouwproductie is het mogelijk geweest de misvorming van het economisch motief, opgevat als een streven naar den volstrekt laagsten kostprijs, te vermijden. Daar de wet der toenemende meeropbrengsten minder naar voren treedt in den landbouw en de behoeften aan agrarische goederen eerder star zijn, worden de gevolgen van dezen toestand aanvaard. Het dienstwezen en de eerder gematigde inkomens beletten echter de vlucht van de industrieën die zich toeleggen op de vervaardiging van huisraad en andere semi-duurzame verbruiksgoederen;

2° Het patentmonopolie en de concentratie hebben in de mechanische en elektrische constructie hun geschikt terrein, dat *het voordeel wist te verzekeren aan de eerste en meest ondernemende producenten*. De standing van de groote constructie-ondernemingen werd op een netwerk van octrooien gebouwd, dat door aanhoudend onderzoek werd opgevoerd ten einde niet in een toestand van seniliteit te komen wegens het in het openbaar domein vallen, na een beperkt aantal jaren, van de octrooien, waaraan het aanvankelijke succes te danken was. De concentratie bood benevens het middel aan ter beschikking over voldoende financieele middelen om daarmee verschillende octrooien samen te brengen en een gansche reeks machines ingesteld op een volledig transformatieproces te bouwen. De *United Shoe Machinery Corporation*, de trust die ook in ons land, waar de Deutsche mededinging wordt gevoeld, werkzaam is, biedt een volledige reeks machines aan die kunnen worden gebruikt bij het montereën van schoeisels en waarvan de betaling slechts mogelijk is door periodieke stortingen. De buitenlandse ondernemingen voor den bouw van schoenmachines namen dus een bijzonder sterke positie tegenover de nationale schoenfabrikanten in.

In de mechanische constructie hoopten de aanwinsten door de geleidelijk verdere aanpassing van de machines aan de noodwendigheden van de productie zich bovendien in de eerste monopoliehoudende ondernemingen op. Het fabricereën met behulp van licenties op buitenlandse uitvindingen, dat in België nogal geschiedde, is slechts een noodmiddel waarop ondernemingen kunnen beroep doen om werk te krijgen wanneer zij over de noodige technici niet beschikken;

3° De toestand in ons land moet ook worden geapprecieerd, rekening houdend met de *beperkte afzetmogelijkheden* in semi-industriele of agrarische landen, waarnaar België kon exporteeren, en met het nauwe contact dat de fabrikant met zijn koopers moet blijven behouden indien hij aan de meest verscheidene eischen van een zeer gespecialiseerde productie wil voldoen. Het was aan den Belgischen constructeur veelal niet mogelijk, bij gebrek aan geld, een omvangrijken en hooggekwalificeerden studie-

(7) Rapport sur la construction et l'utilisation des turbines à vapeur en Belgique. « Commission d'Orientation Industrielle ».

dienst in te stellen en het uitbreiden van een blijvende buitendienstorganisatie over gansch de te bewerken streek, was insgelijks om dezelfde reden niet te doen.

De uitwisseling van *research work* of het oprichten van laboratoria voor gezamenlijke rekening werd slechts in den jongsten tijd aanvaard als een middel om de eerste moeilijkheden te verhelpen. Een nieuwe geest heeft echter de constructienijverheid aangegrepen, waarvan veel goeds kan worden verwacht;

4° De douanebescherming en de contingentteeringsmaatregelen ten behoeve van de mechanische constructie waren nooit zoo ruim, dat zij aan de Belgische ondernemingen zouden veroorloofd hebben een bijzonder actieven exporthandel te drijven, soms zonder eenige winst, dank zij de hoge prijzen die in het binnenland konden worden verkregen;

5° Ten slotte, moeten het technisch onderwijs en de vooroordeelen worden vermeld. Een onderwijs, dat uitsluitend wordt opgevat als een museumbezoek, zonder het zout dat de spijsen kruidt en zonder contact met het onder hoogen druk staand economisch leven, geraakt spoedig de belangstelling van de leerlingen kwijt. De stijfheid en de formulewierook hebben wellicht bijgedragen tot een uitbreiding in de oppervlakte van de kennis der mechanica en tot de eerder geringe nieuwe aanbrengsten, waarvan het veelvuldig gebruik van vreemde licenties in onze werkhuizen getuigt.

Zooals het verslag van de Commissie voor nijverheidsonderwijs nopens de evolutie der vakken en taken en de invloed hiervan op het onderwijs deed uitschijnen, kan men eenerzijds redelijkerwijze niet vragen, dat het technisch onderwijs elementen aflevere die, zonder eenigen overgang, kunnen worden opgenomen in het volle fabrieksleven (8).

Maar anderzijds moet men ook constateeren, dat er geen onverzoenbare kloof is tusschen de nijverheid en het technisch onderwijs; de nijverheid zorgde zelf voor de verbreiding van nijverheidskennissen vóór dat nijverheidsscholen werden opgericht en houdt zich hier steeds mede bezig in die steden en dorpen waar geen technische scholen aanwezig zijn; het is nog altijd in het bedrijfsleven zelve, dat onze arbeiders volledig tot volwaardige producenten opgroeien.

Vermits onderwijs voorlichting is, moet men ook om de ware technische en economische pogingen na te gaan, waarvan het nut aan de ondernemingen ten goede komt, de publicaties vermelden die door toedoen van de patronale instanties en van de overheid worden verspreid. Ondanks deze zorgen, zijn bekwame technici onder onze landgenooten eerder zeldzaam. Zij zijn nochtans onontbeerlijk voor het verwezenlijken van een doorlopenden technischen vooruitgang.

(8) *Bulletin du Comité Central Industriel de Belgique*, Brussel, 1936, blz. 1571.

De stand van de uitvindingen en van hun toepassing op de verschillende terreinen van het bedrijfsleven wordt met den dag van grootere beteekenis voor het economisch leven; heden, evenzeer als in het begin van de industrialiseering, is het bezit van octrooien het middel ten einde dien relatieven voor-sprong te geven aan een producent boven een ander. Indien een uitvinding niet steeds volstaat om een onderneming met winst door een depressieperiode te helpen, de mogelijkheid zulks te doen is veel grooter indien de onderneming een nieuwe combinatie van productiefactoren heeft weten te bewerken. De meening van J. Schumpeter, dat de aanwezigheid van bedrijfswinst steeds een gevolg van een nieuwe combinatie moet zijn, is echter niet steeds houdbaar gebleken. Want ondernemingen, die in constante behoeften voorzien, zooals in de voedingsnijverheid meestal het geval is, kunnen gemakkelijk een hoge en stabiele rendabiliteit verkrijgen, zonder bijzondere inspanningen.

De afhankelijkheid van België tegenover het buitenland in zake het creatieve werk bij uitstek dat het voorwerp kan worden van een octrooi, komt niet op een passende wijze tot uiting in de statistiek jaarlijks opgemaakt door het Ministerie van Economische Zaken voor het Jaarboek voor de Statistiek; hieruit zou inderdaad ten onrechte kunnen worden afgeleid, dat de octrooien op invoer zeer beduidend zijn ten achter gebleven tegenover het midden van verleden eeuw.

Het Unieverdrag van Parijs van 20 Maart 1883 tot bescherming van den industrieelen eigendom verleent echter aan den deponent van een octrooi gedurende twaalf maanden het voorrecht het insgelijks te deponeren in de andere landen. De internationaliseering van de toepassing der octrooien heeft aan economische beteekenis gewonnen in den loop der laatste jaren.

Onder deze omstandigheden was het noodig een nieuwe statistiek op te maken met behulp van de officieele *Recueil des Brevets d'Invention*. Zij wijst uit dat de Belgische octrooien in totaal iets meer dan één derde uitmaken van de octrooien die in België worden gedeponeerd.

Terwijl de technische vooruitgang een neiging vertoonde om in alle bedrijfstakken ingang te vinden, kan worden aangestipt, dat zelfs de Belgische textielnijverheid rasschen vooruitgang maakte in het benutten van uitheemsche octrooien. De rayonnetrust *Fabelta* fabriceert fibramine, caseïnewol, met caseïne dat zij zelf voortbrengt. De *Lanital belge*, te Ronse, heeft het recht verworven de octrooien Ferretti in België te exploiteeren. Omgekeerd laten de Belgische industrieelen hun uitvindingen in het buitenland deponeren, ten einde ze aldaar te kunnen valoriseeren, namelijk door het afstaan van consenten. Het doorschijnend verpakkingspapier *Sidac*, bij voorbeeld, wordt in de omringende landen, naar een Bel-

gisch octrooi, voortgebracht. Sedert tien jaren is de afzetsfeer van *Sidac* sterk toegenomen. Celstof in bladen wordt gebruikt in de confiserie, de artsenijsbereidkunde, de zeepfabricatie, de boeknijverheid en in de fabrieken van sigaren en van sigaretten.

De industriële eigendom heeft echter in ons land zijn hoogtepunt nog niet bereikt. Tengevolge van de afwezigheid van een ambtelijk vooronderzoek, dat in de meest vooruitstrevende landen bestaat, is de rechtszekerheid ten aanzien van de oorspronkelijkheid van de verbetering, die vatbaar voor octrooi zou kunnen worden gemaakt, minder gewaarborgd. De literatuur wordt weleens geraadpleegd; sommige huizen zijn zelfs bereid in de hoedanigheid van adviseur een technisch vooronderzoek nopens de octrooibaarheid in te stellen. De nijveraars aarzelen niettemin in sommige gevallen de noodige kosten te verrichten bij gebrek aan zekerheid nopens de originaliteit of de

rationaliteit van een vermeende nieuwe combinatie. In een land met ambtelijk vooronderzoek krijgt een verbetering reeds eenige waarde, doordat zij met goed gevolg aan een deskundige analyse werd onderworpen. De Belgische statistiek nopens het in het openbaar domein vallen van octrooien wegens niet-betaling van den jaarcijns, die voorheen in het *Jaarboek van de Statistiek* verscheen, kan ook niet doorgaan als een gunstig bewijs voor het lange leven der octrooien. Op een totaal aantal vernietigde of vervalven octrooien van 29.546 voor de jaren 1911-1914, waren 80 pCt. in dit geval wegens niet-betaling van den tweeden, derden of vierden jaarcijns. De tegenwoordige regeling leidt er nu reeds toe het fabrieksgeheim te verkiezen voor de verbetering van het productieproces en achterdochtig uit de fabriek te weren elkeen die bekwaam wordt geacht om het verworven te maken of te perfectioneeren.

TABEL I.

Octrooien gedeponeerd in 1938, ingedeeld naar de doelstelling en de aanwending van de nieuwigheid.

	TOTAAL	BELGIË		BUITENLANDSCHE OCTROOIE ALHIER GEDEPONEERD					
		Volstrekt	In pCt.	Duitschland	Vereenigde Staten	Engeland	Frankrijk	Zwitserland	Andere landen
Landbouwwerktuigen en meststoffen	129	63	49	26	3	6	11	4	16
Voedingswarenbedrijven en tabak	164	55	34	45	3	19	18	6	18
Mijnen en metalen	570	158	28	224	60	55	32	2	39
Aardewerk	162	58	36	31	24	14	11	3	21
Scheikundige producten	571	112	20	229	50	33	50	57	40
Verlichting en verwarming	286	93	33	87	16	25	23	13	29
Vezelnijverheid	251	68	27	89	11	29	22	8	24
Papier en boeknijverheid	106	30	28	34	7	16	11	3	5
Spoorvervoer	150	63	42	34	9	7	20	9	8
Wegvervoer	468	241	51	71	19	12	39	10	76
Scheepvaart, visscherij en luchtvaart	136	28	21	24	7	28	24	2	23
Kracht- en drijfwerktuigen	827	321	39	198	40	79	70	32	87
Electriciteit	896	148	17	349	129	108	42	28	92
Jacht- en oorlogstuig	175	86	49	16	1	9	12	19	32
Burgerlijke genie	202	92	46	32	2	13	28	7	23
Huisraad	409	255	62	55	11	22	32	5	29
Kleeding	165	90	55	20	8	8	17	4	18
Kunstnijverheid	342	134	39	112	22	—	37	7	30
Allerlei voorwerpen	441	229	52	72	11	19	38	22	50
TOTAAL	6.450	2.324	36	1.748	433	502	537	241	605

De tusschenkomst van de internationale kartels in de nijverheden met elastischen afzet, teneinde te belnnten, dat bepaalde uitingen van technischen vooruitgang zouden worden aangewend, is echter een nog grooter mistand, die bijdraagt tot de verstarring van het zakenleven welke reeds zoozeer was ontwikkeld door de invoerbeperingen en het vigeerende loonstelsel.

De meeste nieuwe combinaties hadden betrekking tot de bronnen van krachtopwekking. De groote vooruitgang in de aanwending van electriciteit werkte én op de niet-ijzerhoudende metalen én op de elektrische constructie in. Het verslag over 1938 van de *Sofina* toont den grooten vooruitgang der voortbrenging van electriciteit aan sedert 1929 in de verschillende landen; hij was niet minder dan 76 pCt. in Duitschland, 36 pCt. in België, 34 pCt. in Frankrijk, 84 pCt. in Groot-Brittannië, 64 pCt. in Nederland en in Zweden en 33 pCt. in Zwitserland.

De verscheidenheid van de aanwendingswijzen waartoe de electriciteit zich leent voor de ontwikkeling van licht, warmte, tractie, drijfkracht en televisie neemt aanhoudend toe in de vergunninghoudende ondernemingen. Het private initiatief trachtte steeds de rationalisatie van de apparaten te compenseeren door een vergrooting van de afzetsfeer die bijzonder buiten de zware nijverheden werd gevonden, benevens in de huishoudelijke diensten. De menigvuldigheid der afzetmogelijkheden bezorgde den verdeeler de tendens tot een veel gelijkmatigere belasting van zijn duurzame productiemiddelen.

De electrificering van den spoorweg en van den buurtspoorweg was voor de elektrische constructie een gelegenheid om haar werkveld te verruimen; in samenwerking met de scheepswerven, kon zij insgelijks op dit gebied, verschillende toepassingen van de electromechanica, die vroeger in het buitenland werden besteld, tot een goed einde brengen. De tentoon-

stelling van Brussel gaf aan de *Ateliers de Constructions électriques de Charleroi* de gelegenheid hun kabels met bijzonder hoogen weerstand bekend te maken, vooral hun kabels met vloeibare olie, waarvan een vak periodiek met een stroom van 400.000 volt werd geladen.

Het *Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek* heeft tot den technischen vooruitgang van deze nijverheid willen bijdragen door onderzoeken, die ten doel hebben de literatuur op die gebieden, waar onze kennis sterk ontoereikend is, blijvend te verrijken. Uiteraard zijn deze resultaten gewoonlijk evenmin als welk ander onderwijs vatbaar voor het vestigen van een tijdelijk octrooiemonopolie. 's Lands economie kan dan ook onmiddellijk hieruit des te algemeener voordeelen trekken; het moet echter worden toegegeven, dat het gevaar bestaat, dat de toepassing in de nijverheid ter zijde wordt gelaten indien voor geen voldoende verspreiding wordt gezorgd. Maar het Comité voor samenwerking tusschen wetenschap en nijverheid waakt erover, dat geen gras zal groeien over de aanwinsten van het *Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek*.

De studie van het autogeen electrisch lasschen heeft op dit gebied uitgewezen, dat voor dit procédé nog groote toepassingsmogelijkheden aanwezig zijn en dat de gewichtsvermindering ten overstaan van het gebruik van klinknagels en bouten een verlaging van den kostprijs met 20 pCt. bewerkt. Dit onderzoek heeft de rationeele weerstandsbeplating mogelijk gemaakt. De technische voordeelen van dit procédé zijn: een versterking van het gebinte, de continuïteit van het geheel, de mogelijkheid van gansch den weerstand van den staaf te gebruiken. De heer P. Beghin merkt hierbij op, dat de ervaring opgedaan met het Albert-kanaal, heeft uitgewezen hoe broodnoodig het is de procédé's bijtijds te herzien en te verbeteren (9).

Het onderzoek van den stoomgelijkrichter met kwilksilver en ijzer of in glas, onder leiding van Prof. Ledrus, heeft insgelijks een doctrine op dit gebied vastgelegd, waaruit de A. C. E. C. voordeel hebben getrokken om de productie uit te breiden en te verfijnen.

De vergelijking met het opgestelde electrische vermogen der nijverheid in het buitenland, wijst uit dat in België nog mogelijkheden voor verdere uitbreiding aanwezig zijn. De export biedt insgelijks geen overkomelijke moeilijkheden voor de werken van de electromechaniek, daar het hier zeer geëvolueerde producten geldt die een hoogen graad van intellectueele inspanning vergen. De industrialiseering der nieuwere landen brengt een structuurwijziging te weeg in den invoerhandel waardoor textielweefsels, glas en lederartikelen worden vervangen door de duurzame kapi-

taalgoederen die noodig zijn om deze omwegproducties te verrichten (10). In dit opzicht moet de aandacht terecht op de mechanische en electrische constructie gevestigd worden, die een mooie toekomst te gemoet kan gaan indien zij al het voordeel van den technischen vooruitgang in zich weet op te nemen en haar producties door een passende specialiseering, in gemeen overleg bepaald, weet te verfijnen. De vliegtuigconstructienijverheid heeft groote mogelijkheden in verband met de toeneming van de militaire en burgerlijke luchtvaart. De Belgische ondernemingen werken echter met licenties van vreemde octrooien. In 1935 werd een toerisme-vliegtuig met gunstig gevolg gecreëerd door de *Société Anonyme Belge de Constructions Aéronautiques*.

De centrale verwarming en de rationalisatie van de stookinstallaties waren een ander terrein voor nieuwigheden. De algemeene constructiehuizen oriënteerden zich naar de productie van semi-duurzame verbruiksgoederen, ten einde op deze wijze een grooter stabiliteit van het bedrijf te bekomen. De *Compagnie Centrale de Construction* te Haine-Saint-Pierre bracht een nieuw type van automatische haard voor de centrale verwarming op de markt. Het is mede tengevolge hiervan, dat gespecialiseerde ondernemingen, zooals de *Fonderies Bruxelloises* en de *Fonderies Nestor Martin*, ondanks een vergrooting van het aantal producties ten nadeele van den invoerhandel, slechts het vorige peil der voortbrenging hebben weten te behouden. De fabricatie van electrische keukentoeestellen en van gemeenschapskeukens was een nieuwigheid. Andere nieuwe toestellen waren noodig voor de aanwending van *Bubagas*; zij deden op het platteland een bijkomende verkoopmogelijkheid ontstaan. Door de opening van een afdeling voor nijverheidselectriciteitsmaterieel, ging de fabricatie uit in een voordien ongekende richting. De hoedanigheid van de nieuwe producten wordt beschouwd als zijnde even goed als deze van de buitenlandsche mededinging.

De bijzondere staalsoorten, waarvoor een zekeren afzet bestaat in de werken met hoogen weerstand, werden door onze staalfabrieken met goed gevolg ondernomen; in de waterwerken kunnen zij met voordeel worden gebruikt. De blikvoortbrenging op industriele schaal werd ondernomen na menigvuldige moeilijkheden, wegens protest van zekere leden van het Staalkartel, namelijk door *Phoenix Works*. Een fabriek werd gebouwd ter voorziening in onze binnenlandsche behoeften, die beperkt zijn tot de blikjes der conservenijverheid en andere metalen verpakkingselementen. De productie moet jaarlijks 15.000 ton bereiken. Zij vergt nagenoeg 15.000 ton staal en plaat en 40.000 ton steenkolen. De vertinning en de behan-

(9) *Le Fonds de la Recherche Scientifique et l'Industrie*, Brussel, 1933, blz. 66. Zie ook P. WARNANT, *La soudure à l'arc et la construction métallique* in het *Bulletin de l'Union des Exploitations Electriques en Belgique*, Maart-Juni 1938, blz. 779.

(10) Dr F. HUHLE, « *Verdirbt die Industrialisierung das Geschäft?* », *Wirtschaftsdienst*, Hamburg, 6 Januari 1939, belicht de inwerking van de industrialiseering sedert tien jaar op den Duitschen invoer in Ierland, die sterk vooruitgang in mechanische werktuigen, landbouwmachines, automobielen, electrotechnische producties en vormijzer.

deling in de fabriek verschaffen werkgelegenheid aan 220 personen. Houdt men rekening met de verzekerde werkgelegenheid van de voorgaande stadia van de productie, dan overschrijdt de werkverschaffing van dit object meer dan 500 personen.

De niet-ijzerhoudende metalen dienen nog vermeld te worden in een overzicht van nieuwe fabricaties. De uitbreiding van de aanwending van koper, tin, zink, aluminium en cadmium in de wereld moet niet uitsluitend worden toegeschreven aan de bewapening. Koper en aluminium zien hun afzet toenemen tengevolge van de vorderingen van de omwegproductie die doorgaat zelfs in periode van daling van de inkomens. Een blijvende toeneming van de productie van deze niet-ijzerhoudende metalen lijkt derhalve zeer waarschijnlijk te zijn ingetreden. Een nieuwe fabriek voor het bekomen van aluminium werd in deze omstandigheden in de Antwerpsche omgeving opgericht. Het raffineeren van koper heeft bij de *Société Métallurgique de Hoboken* een reusachtige uitbreiding genomen. De productie van koper is in den loop van tien jaar meer dan verdubbeld. De uitvoerwaarde van alle koperproducten steeg insgelijks in dezelfde verhouding. Ook andere nijverheden dan de elektrische constructie hebben hun afzet van koper zien toenemen; *Chauvobel* signaleert een groote vermeerdering van den verkoop van gepatenteerde ventilatoren *Aerex* aan steenkolenmijnen en scheepswerven. Het koperconstructiebedrijf werkt traditioneel ook voor de bierbrouwindustrie en participeert mede aan de stabiliteit van de resultaten hiervan.

De verbruiksgoederennijverheden hebben ook tot de uitbreiding eenigszins bijgedragen. De autonijverheid gebruikt onderdeelen van cadmium en zink; een groot aantal bijhoorigheden der automobielen wordt thans uit zink gefabriceerd. De uitvoer van tin vertiendubbelde van 1929 tot 1937.

De *outsiders* hebben zich niet onbetuigd gelaten in de gloeilampennijverheid; getuige hiervan de vermeerdering van den uitvoer van gloei- en radiolampen, die gebracht werd van 13 miljoen in 1929 op 21 miljoen frank in 1937. Een nieuwe afdeeling voor gloeilampen werd aan een bloeiende onderneming voor telegraaf- en telefoonapparaten toegevoegd.

De chemische nijverheid deed beduidende pogingen om haar productie uit te breiden en te diversificeren. De bijkomende omzet die bereikt werd was nochtans aan den meststoffenuitvoer te danken. De verfijning van onze productie vergt een uitgebreid afzetgebied en gespecialiseerde arbeidskrachten, vooral in de hogere échelons. De voorsprong van Zwitserland laat aan dit land toe een zeer actieven uitvoerhandel te drijven en hij maakt het mogelijk veel hooger technischen arbeid te exporteeren; hieruit kan men afleiden, dat voor de Belgische chemische en pharmaceutische nijverheden nog groote mogelijkheden zijn weggelegd daar de omzetten zeer hooge bedragen bereiken.

Het is echter niet de eigenlijke chemische nijverheid, die in de eerste plaats moet worden vermeld; haar toestand werd te sterk door de crisis ondermijnd.

De vlucht van de Gevaert-concern overvleugelt de anderen. Daar de Belgische fabrieken 90 pCt. in het buitenland afzetten ondanks de heerschende invoeren betalingsbeperkingen, kan het commercieel en technisch beheer van deze grootonderneming tot voorbeeld worden gesteld aan allen. Hier heeft men te doen met het levenswerk van één man.

Het behoort tot de dagelijksche beslommeringen van een wereldfirma als Gevaert steeds nieuwe producten op de markt te brengen. Naast de gewone papieren, begon de onderneming, in 1918, met de fabricage van platen en in 1923 werden haar eerste rolfilms op de markt gebracht, die tot de democratisering van de photographie zoo sterk zouden bijdragen. Maar de firma Gevaert is niet minder gekend voor haar klanken- en kleurfilmen, die in den loop van de tien laatste jaren de productie sterk hebben doen toenemen. De grootste mogelijkheden voor den film liggen echter nog elders, waar de photo pas haar intrede heeft gedaan. De toepassingen op wetenschappelijk, technisch, medisch en economisch gebied verzekeren een afzet, waarvan de perken niet kunnen worden vastgesteld en die veel minder dan de gewone toepassingen van den beroepsfotograaf of van den amateur aan de afwisseling van voorspoed en depressie onderworpen is. De fotonijverheid ondergaat ook een aanhoudende vernieuwing waarvan het velourspapier, de aerofilms, het panchromatische papier en de bijzondere papieren voor televisie de nieuwste aanbrengsten zijn, terwijl aanmerkelijke verbeteringen werden bereikt in de fabricatie van de onderlaag voor film, kinofilm, Röntgenfilm of rolfilm. Het is mogelijk geworden de goede eigenschappen van de nitrocellulose en de onbrandbaarheid van de acetaatonderlaag te vereenigen.

Gedurende het laatste decennium werden de gebouwen nog aanmerkelijk vergroot. De onderneming zette de integratie voort door haar bedrijvigheid uit te breiden tot halfafgewerkte producten die in de filmindustrie benodigd zijn en door afdelingen drukkerij, timmerwerkplaats, smidse, fijnbankwerkplaats, kartonbewerking en werkhuizen voor de vervaardiging van rolfilmspoeltjes in te richten. In alle diensten werd het nuttige effect van den arbeid aanmerkelijk verhoogd. Het aantal bedienden en werklieden steeg dan ook veel minder naar verhouding dan de productie. In 1920 waren in de Gevaert-fabrieken 1.320 personen tewerkgesteld, in 1930 was het aantal geklommen tot 2.838 personen en in 1937 tot 3.290 personen (11). De verkoopsorganisatie door filialen, agentschappen en monop-

(11) C. GEVAERT, « De Fotografische Nijverheid in België », *Economische Tijdingen der Kredietbank*, 1936, blz. 221.

liehouders strekt zich uit tot de vijf werelddeelen. De gevolgen van de beschermingsmaatregelen in het buitenland hebben niettemin een zekere aftakelingstendens tot uiting doen komen, die in de toekomst nog kan toenemen, indien de wereld tot geen ruimere welvaartbetrachtingen overgaat. Na vroeger reeds belangen te hebben genomen in de *Industria Fotoquímica Infonal* te Barcelona, werd overgegaan, in 1935, tot de oprichting van de *Voigtländer Gevaert G.m.b.H.* in samenwerking met de *Voigtländer und Sohn, A. G.*, voor de voortbrenging in Duitschland van papier, platen en photographische filmen. In Frankrijk werkte de *N. V. Gevaert Photo-Producten* mede aan de stichting van de *Industrie Photographique*, die een licentie van haar werkwijzen toepast in de fabriek van photographische producten te Pont-à-Marcq, in het Noorddepartement. Deze uitingen hebben echter niet belet, dat de gezamenlijke uitvoer van foto- en bioscoop-producten in waarde met 15 miljoen steeg sedert 1929 en dat deze in fotografiepapier en filmen verdubbelde, 97 miljoen frank bereikend in het afgelopen jaar.

Wat de Gevaert-concern meest kenmerkt is, dat zij een der zeldzame ondernemingen uitmaakt waarbij de handelsfunctie evenzeer ontwikkeld is als de technische functie, zoodat een volmaakt intern evenwicht werd bereikt. De afzet steunt op een nauwkeurige en passende voorlichting, die bewerkt, dat de gebruiker van het fotomateriaal, zonder eenige verspilling, bereikt hetgeen hij beoogde. Deze verlenging van het streven naar rationaliteit ook tot de aanwending van de producten komt aan de concèrn ten goede en draait in hoofdzaak rond het *Gevaert Foto-handboek* dat in tien talen wordt gedrukt.

Op het gebied der verwezenlijkingen kan men nog vermelden, dat de *Société Belge de l'Azote* sedert kortelings benzine voor vliegtuigen, kunsthars, synthetische alcohol voor reukwerk en andere producten van dien aard fabriceert (12). Een andere fabriek bekomt door verwerking van suiker groote hoeveelheden citroenzuur en citraten waarin een belangrijken exporthandel wordt gedreven.

De herziening van de productie werd door kartelafspraken vergemakkelijkt, met name tusschen de Gevaert-fabrieken en de *Union Chimique Belge*. De *Union Chimique* heeft een reeks fabricaties van anorganische producten, namelijk dichlor-ethaan, glycol en verschillende ethers en esthers van glycol aangevangen. Een nieuw bedrijf trad sedert 1937 in werking voor de behoeften van het binnenland en van de kolonie in pharmaceutische producten. De *Produits Chimiques de Tessenderloo* hebben insgelijks sedert 1936-1937 nieuwe fabricaties ondernomen en te dien einde werden de duurzame productiemiddelen uitgebreid.

(12) Prof. F. BAUDHUIN, « Industries nouvelles » in *La Revue Générale*, 15 Juni 1939, biz. 855.

De rubbertransformatienijverheid werd bevoordeeld door de ontwikkeling van het autovervoer en door de vervanging van volle banden door zware luchtbanden. In 1937 geschiedde voor het eerst bij Englebert de aanwending van Buna voor nijverheidsdoeleinden. De *Manufacture belge d'Amiante et de Caoutchouc* slaagde erin nieuwe specialiteiten te creëren, om in de behoeften te voorzien waarvoor tien jaar geleden rubber niet in aanmerking kwam.

Naast de oprichting van fabrieken voor de productie van kunstwol, is de textielnijverheid druk in de weer met het scheppen van specialiteiten die indertijd uit het buitenland werden betrokken. De benodigde fijne katoenen garens worden nu in het land zelf voortgebracht. Het weven van kunstzijde of natuurzijde tot stoffen voor regenschermen werd ondernomen. De fabricage van kousen uit natuurzijde kwam de gamma van onze breigoednijverheid aanvullen.

Een feit dat minder de aandacht trok was, dat de aloude vlasnijverheid haar archaisch karakter in den loop van de tien laatste jaren sterk van zich heeft afgeschud; het roten werd hoe langer hoe meer in lauwwaterrootputten gedaan en de bewerkingen van de vlasvezelbereiding werden gemechaniseerd. De watervoorziening van de vlagemeenten werd in de omgeving van Kortrijk ondernomen met het doel de industrialiseering te bespoedigen. Zelfs de touwslagerijen van Hamme wisten zich aan te passen door zich toe te leggen op kabels met een ziel uit hennep. Jute werd verwerkt tot voettapijten. Mede dank zij de verbeteringen van het productieproces, kon de export van weefsels in vlas, hennep en jute verdubbelen sedert 1929. De propaganda ten voordeele van het linnen in het leger wierp goede resultaten af in het binnenland.

De handintensieve tapijvoortbrenging was inerval; zij verschafte slechts aan 250 personen, voornamelijk vrouwen, werkgelegenheid in een tiental werkhuizen in het begin van het tweede kwartaal van dit jaar. Eenige bedrijvigheid werd alsdan waargenomen te Kortrijk, te Moorslede, te Westerloo en te Hamme. De mechanische tapijtnijverheid, die vooral in de provincie Oost-Vlaanderen is gevestigd, wist sedert 1929 goede vorderingen te maken. Zij geeft werk aan 4.300 personen, verdeeld tusschen 76 inrichtingen. Het is in deze nijverheid dat het nieuwe bedrijf der katoenen tapijten vanaf 1930 zijn vlucht heeft genomen, gedeeltelijk ten koste van het wollen tapijt. Het katoenen tapijt valt echter hoofdzakelijk binnen het bereik van een groep koopers die geen wollen tapijten kunnen koopen. Het katoenen artikel wordt goedkoop verkocht, met name door den leurahandel. Deze nieuwe nijverheid bezorgt werkgelegenheid aan ongeveer 2.300 werklieden in ondernemingen gevestigd in de omgeving van Sint-Niklaas en van Kortrijk (13).

(13) « L'industrie de la tapisserie et du tapis ». *Ministère du Travail et de la Prévoyance sociale*. Avril 1939.

De vervaardiging van kunsttapijten in het Brusselsche en het Mechelsche kende een nog ongunstiger ontwikkeling dan de handtapijtweverij. Wandtapijten werden in 1929 nog vervaardigd met de hand in 300 werkhuizen door 475 arbeiders. Heden is het aantal werkhuizen geslonken tot 59 en het aantal personen tot nagenoeg 100.

Na een inzinking van den uitvoer van tapijten en wandtapijten van 1929 tot 1934, volgde een flink herstel. Van 5 miljoen frank per maand ongeveer in 1934, klom de export van tapijten tot 25 of 30 miljoen in 1937. De maatregelen tegen den Belgischen invoer in verspreide orde en de crisis verwekten alsdan een teruggang, die omstreeks het midden van 1938 plaats maakte voor een herneming in den uitvoer van katoenen tapijten, terwijl deze van wollen tapijten nog lichtjes verminderde. Sedert het begin van het onderhavige jaar schommelt de gezamenlijke uitvoer van tapijten tusschen 15 en 20 miljoen frank maandelijks.

Ofschoon nog heel wat andere pogingen kunnen worden aangehaald van nieuwe combinaties in de textielnijverheid (katoenen schijven voor het filtreren van melk, fluweel voor speelgoed, weefsels voor binnenbekleding van automobielbanden, enz.), moet vermeld, dat de mogelijkheden van de binnenlandsche markt voor wasdoeken, linoleums en andere met rubber bedekte weefsels nog niet beduidend werden benuttigd; een eerste fabriek werd zoo pas in het Gentsche opgericht voor rubbergarens, en kleederen tegen brand bestand worden thans alhier gemaakt (14).

De weefsels voor meubilering, die voorheen ingevoerd werden in groot aantal, worden heden in het land zelf voortgebracht. De meubelnijverheid telt enkele ondernemingen, die zich heelemaal aan de spits van de moderne beweging hebben weten te plaatsen zoowel door hun artistieke zin als door de doorgevoerde arbeidsverdeeling en mechaniseering. De kunstwerkstede *De Coene Frères* heeft zelf niet geaarzeld een meubelfabriek over de Fransche grens op te trekken teneinde niet van de markt onzer Zuiderburen te worden verwijderd. De geplakte meubels hebben hun levendige vraag uit de periode der wereldcrisis niet ongestoord weten te behouden. De financieele toestand van de fabrieken van fineerhout is vrij ongunstig geworden. De fabricatie van radio-ontvangtoestellen was steeds een belangrijke afzet voor deze soort hout.

De meest in het oog springende onder de nieuwe bedrijfstakken is de radio die een zoo belangrijke plaats in het sociale leven heeft verworven. Naar verluidt, verschaffen de fabrieken van radiotoestellen werk aan verschillende duizenden arbeiders.

(14) Prof. R. MIRY, « Textielbedrijf en binnenlandsche markt », *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, April 1939, bevat aanduidingen nopens andere nieuwe nijverheden.

De koelnijverheid heeft een groote uitbreiding genomen tengevolge van de verjonging in de vleeschwaren- en voedingsmiddelenbranches en van de aankopen van apparaten door particulieren. De aanschaffing van semi-duurzame goederen zooals ijskasten, radio's, elektrische keukens, vulhaarden en automobielen is met behulp van het afbetalingsstelsel kunnen vergemakkelijkt worden; deze practijk heeft ongetwijfeld den verkoop van deze artikelen gestimuleerd. De constructiewerkhuizen zouden deze methode met vrucht kunnen aanwenden op de leveringen aan de nijverheid in het binnenland; in dit opzicht blijken zij vaak ten achter tegenover het buitenland.

De vernieuwing in de ledernijverheid werd het sterkst gevoeld in de marokijnlederafdeling; groote damestassen konden in groote hoeveelheid seriesgewijze worden voortgebracht en de productie van andere nieuwe artikelen werd voor het eerst door vreemde arbeidskrachten ondernomen. De vervaardiging van sluishaken, een nieuwe nijverheid onlangs ingevoerd door de Joden, verschaft werkgelegenheid aan 700 werklieden. Te Hal werd een schoenfabriek overgenomen door een Nederlandsche groep, die de arbeidsorganisatie op en top wist in te richten. De productie van rubberen schoeisels werd in ons land ondernomen en ook drijfriemen in rubber worden naast de lederen artikelen voortgebracht ten einde den afzet te behouden.

In de voedingsnijverheid verdient de zoutnijverheid vermeld te worden. De hevige buitenlandsche mededinging heeft twee technieken, het zoutmalen en het zoutzieden in een bijzonder scherp conflict gebracht. De zouttransformatienijverheid heeft daardoor in België een beduidende uitbreiding genomen. Een nieuwe fabriek voor het wasschen en malen van zeezout werd te Brussel opgericht in 1934, met een productievermogen later gebracht op 20.000 ton per jaar; de productie is sterk gemechaniseerd en verschaft werkgelegenheid rechtstreeks aan een veertigtal personen. Te Gent werd in 1926 bij een zoutziederij een afdeling zoutmaaldierij gevoegd; deze onderneming verschaft in haar fabrieken werk aan 60 personen. Het productievermogen van de gansche zoutnijverheid bereikt 70.000 ton per jaar. De productie, zelfs in de zoutziederijen, bereikte in 1938 hogere cijfers dan ooit tevoren. De verhooging van de inlandsche productie werd onlangs vergemakkelijkt door de vermindering van het invoercontingent tot 50 pCt. van het vermeende binnenlandsch verbruik van ongeveer 90.000 ton voedingszout. Deze nijverheid verschaft direct en indirect werk aan evenvele menschen als de blikfabriek van *Phoenix Works*. Een nieuwe afdeling is in voorbereiding voor de productie van medische en bijzondere badzouten, die bovendien over verreikende exportmogelijkheden zal beschikken, voornamelijk naar de Angel-Saksische landen.

Het transportwezen werd in den loop van de tien laatste jaren gekenmerkt door de uitbreiding van het

autovervoer en van de binnenvaart, door de vervanging van houten door metalen personenwagens op het spoor alsmede door de electrificering van zekere buurt- en grootspoorlijnen.

De automonteerwerkhuizen verzekerden afzet aan talrijke fabrieken van banden, glas en bijhoorigheden en leverden werkgelegenheid aan duizenden arbeiders. De productie van rijwielen en van motorrijwielen trok voordeel uit de toeneming van inlandsch toerisme-verkeer tengevolge van de betaalde verlofdagen. De scheepsbouw gaat een nieuwen luister tegemoet; de van stapel geloopte tonnage voor de zeevaart was 30.197 ton in 1938 tegenover 8.361 ton in 1929 en 30.181 ton in 1913. De motorisatie van de binnenvaart maakte groote vorderingen; het aantal binnenschepen, dat mechanisch wordt voortbewogen, steeg van 1.897 in 1931 tot 2.672 in 1938 en de tonnage van 337.400 ton tot 598.000. De vooruitgang van de motorboten gebeurde niettegenstaande de opkomst van het typisch nieuwe bedrijf van de autotraction langs de jaagpaden, die schier in onbruik waren geraakt. Dit zelfstandig bedrijf gebeurt in mededinging meer rechtstreeks met de sleepbooteigenaars. Het werd overgebracht in België uit Frankrijk en wordt verricht door de *Société Anonyme Belge pour l'Exploitation d'Autos-Chenilles* (S.A.B.E.A.C.), die de geëxploiteerde lengte opvoerde van 150 km. in 1929 tot 1.097 in 1938, de voortgetrokken schepen van 21.959 tot 44.034, de gezamenlijke tonnage van 4.590.500 ton tot 8.021.266 ton en de kilometerschepen van 733.658 tot 1.760.730. De vennootschap bedient dit net met 175 autottractors tegenover 80 in 1929 en zij beschikt over een personeel dat gebracht werd van 125 personen tot 450 personen.

In den goederenhandel noteert men een grootere uitbreiding van de samenverkoop en de oprichting van enkele vrijwillige chains en winkels met bijhuizen met een familiaal karakter. Een gansch nieuw bedrijf maken de eenheidsprijswinkels in ons land uit. De werking van deze kleine grootwarenhuizen steunt op een sterke vermindering van de behandelings- en vervoerskosten en streeft slechts na enkele gewone veel begeerde soorten te verkopen in groot aantal. De omzet van de vennootschap *Sarma* kan getuigen van een groeiend succes; hij verzeestevendigde van 1930-1931 tot 1937-1938. In deze firma zijn thans 4.000 personen tewerkgesteld, die een hooger loon ontvangen dan zij in een andere handelsonderneming zouden ontvangen. Dank zij een gevorderde arbeidsverdeling, was het mogelijk gunstige leveringscontracten met betrekking tot groote hoeveelheden af te sluiten over een langen duur; ondanks de zeer kostelijke organisatie en het talrijke personeel, konden de andere handelsondernemingen zich niet onttrekken aan den prijsdruk van deze nieuwe winkels, die een reuzenomzet wisten te bereiken in de

meeste dagelijks benoodigde kruidenierswaren en aanverwante artikelen van geringen prijs.

In 1937 vond *Sarma* afzet voor :

Weefsels	629.495 meter.
Calico	796.398 »
Kayonne	245.281 »
Onderkleederen	1.097.967 »
Handdoeken	800.000 stuks.
Kousen	1.103.194 paar.
Conservedoozen	6.000.000 blikjes.

De vestigingsmogelijkheden van dergelijke massahandelshuizen schijnen echter reeds bijna volledig benuttigd in ons land.

III. — *Gevolgen op de tewerkstelling en op de kapitaalstructuur.*

De arbeidsmarkt was over het algemeen zoo gedrukt in den loop van de laatste tien jaren, dat het niet mogelijk is uit te maken, met behulp van de gewone methode gebruikt bij de studie van de cyclische werkloosheid, hoe de nieuwe nijverheden hierop hebben gereageerd. De verhoudingen in de tewerkstelling waren al te zeer beïnvloed, door de samentrekking van den uitvoerhandel sedert 1931 vooral, om eenige duidelijke teekenen te vertoonen van de ontwikkeling of de opkomst van nieuwe nijverheden of nog niet ondernomen fabricaties. Wanneer deze trouwens een zeldzaamheid zijn in de nijverheid samengenomen, dan kunnen zij overgecompenseerd zijn door de verhooging van de productiviteit van den arbeid in de vroeger reeds bestaande ondernemingen en bedrijfstakken. De wijzigingen in de vestigingsfactoren of de dispariteit der loonen zonder meer van de eene streek tot de andere, veroorzaken verschuivingen van nijverheden in het binnenland, die niet allen moeten gerangschikt worden onder de rubriek der nieuwe nijverheden. De moderne kolenbesparende productiewijzen vertoonen de tendens de nijverheden, die ze gebruiken, op de vindplaats der grondstoffen of in de centra van verbruik te doen vestigen. De lichte nijverheden concentreeren zich insgelijks in de groote agglomeraties. De dichtheid van de bevolking in de natuurlijk aangewezen afzetsfeer, ligt o.m. ten grondslag aan het succes zoowel van menige groote voedingsnijverheden, zooals, b.v., de groote brouwerijen uit het Brusselsche, als van de tramway-vennootschappen der groote steden des lands.

De grondtoon van de structuurwijzigingen in de Belgische nijverheid kan best worden gevat door de vergelijking van de nijverheidstelling van 1930 met deze van 1937. Hiertoe kan echter niet worden overgegaan zonder vooraf verschillende bemerkingen te maken, die de draagwijdte van een dergelijk onderzoek in een passend licht brengen :

1° Tengevolge van het niet samenvallen van de twee tijdstippen van telling, was de seizoenwerkloosheid meer verspreid den 27 Februari 1937 dan den 31 December 1930; het seizoenindexcijfer der werkloosheid, berekend door den Dienst der Werkloosheid, geeft 120 pCt. aan voor Februari en 110 pCt. voor December;

2° De werkloosheid werd sterker gevoeld in 1937 dan in 1930, alhoewel beide perioden kunnen worden betiteld als deze van een uitgesproken voorspoed; volgens de telling der ongebezigten van 1937 bereikte het aantal volledig werklozen 198.846 personen;

3° De demografische toestand was niet dezelfde in de vergeleken perioden; de jeugdige werknemers waren minder in aantal door de verlenging van het verplichte onderwijs en van den militairen diensttijd op het laatste tijdstip dan op het eerste en in het Zuiden des lands werd een werkelijke veroudering van de bevolking waargenomen, die samenviel met sociale maatregelen ter beperking van den arbeid van de ouderlingen en van de vrouwen;

4° De tentoonstellingen van 1930 maakten een residueelen invloed uit, die gevoeld werd vooral in de verbruiksgoederenindustrieën, terwijl in 1937 de bewapening zich reeds deed gevoelen in de prijzen der kapitaalsgoederenindustrieën.

Het bezoldigde personeel der mijnbouwnijverheid verminderde van 1930 tot 1937 practisch in gansch het land, zelfs in Limburg, waar de voorbereidende werken en meer normaal verloop kregen en dienvolgens minder personeel vergden. De beduidende afname van de arbeiders in de metaalnijverheid moet gansch worden ten laste gelegd van de provinciën Henegouwen en Luik, welke de oudere centra van de ijzernijverheid uitmaken. De aangroei in de andere provinciën was bemoedigend, vooral in de provinciën Brabant, Limburg en West-Vlaanderen. Noch de bijzondere staalsoorten noch de blikfabricage waren in staat op te wegen tegen de rationalisatie doorgevoerd in de hoogovens, staalfabrieken en pletterijen en de vermindering van werkgelegenheid in de constructiewerkhuizen. Het personeel van de niet-ijzerhoudende metalen vertoonde zelfs een uitgesproken vermindering. De ongunstige ontwikkeling in de zware nijverheid was het gevolg van de slapte in de oprichting of vernieuwing der outillage.

Niettegenstaande de pogingen ondernomen in de scheikundige nijverheid, boekten slechts Limburg (1.715 personen of 124 pCt.), Oost-Vlaanderen en Namen eenigen vooruitgang. De tewerkstelling in de nieuwe nijverheden geschiedt niet in massa; zij vergt een hoe langer hoe grooter specialiseering. Zelfs de rubbernijverheid telde minder arbeiders dan in 1930. De aardewerkindustrie was er nog erger aan toe, vermits slechts in de provincie Limburg een lichte vergrooing van het personeel was waar te nemen.

De achteruitgang van het aantal bedienden en werklieden in de textielnijverheid op een tijdstip, dat haar ongetwijfeld gunstig was, moet aan het onvolledig herstel van den exportstroom worden toegeschreven. De rationeele uitbating van de binnenlandsche markt, waaraan druk werd gewerkt in de periode die de telling van 1937 voorafging, kon een verlies niet beletten in Oost-Vlaanderen van 8.864 personen, in de provincie Antwerpen van 1.888 personen en in Brabant van 2.782 personen, gelijklopend met een lichten vooruitgang van 3.744 personen in West-Vlaanderen en een bescheiden poging in Limburg.

Ondanks de aanwezigheid van zekere nieuwe combinaties in de leder- en bouwnijverheden, hebben deze nijverheden een lichte daling van hun effectieven ondergaan tengevolge van den te geringen afzet in het buitenland. Het is echter zeker, dat de rationalisatie in deze takken nog verder kan worden doorgedreven. De Belgische volkshuishouding kan hieruit slechts voordeel trekken indien vooraf voor den vereischten export kan worden gezorgd.

De vorderingen der omwegproductie of haar invoering in de voedingswarenbereiding gingen gepaard met een flinke vermeerdering van het aantal tewerkgestelden. Dit kan worden herleid tot het normale proces bij een toeneming der kapitaalintensiteit. De binnenlandsche productie was in staat de plaats van menig importartikel in te nemen. Deze wijzigingen werden vergemakkelijkt door de vermeerdering van de bevolking in het Noordelijke gedeelte van het land en een derhalve evenredige toeneming van deze eerder starre behoeften.

De vermenigvuldiging van de emplooimogelijkheden voor de producten der papiernijverheden en de samenstelling van een dubbele boekenverzameling, een voor de Vlaamschsprekenden en een andere voor de Franschsprekenden, hebben werkgelegenheid geschapen; de verbetering van den belastingscoëfficiënt heeft bijgedragen tot het verhoogen van de hoedanigheid van de andere producten, zelfs van de vaktijdschriften.

De vergrooing van de tewerkstelling in de kunst- en precisienijverheden dient alleszins te worden onderlijnd, vermits zij het hoogste peil, relatief genomen, bereikt, dat werd aangetroffen in de verschillende nijverheden. Deze expansie dient in verband te worden gebracht met de industrialiseering en met den voorspoed van de diamantnijverheid.

De tentoonstellingen van Brussel, Parijs en New-York hebben veel bijgedragen om het esthetische van onze kunstenaars te doen apprecieeren en om zoodoende een verjongde nijverheid te bekomen, die wederom een wereldfaam kan verwerven.

In de kledingsnijverheid heeft men vooral te doen met een overgang naar meer industrieele methodes en naar concentratie der productie door werksplit-

sing tusschen verschillende afdeelingen. Voorheen golden de wijzigingen der mode als een bezwaar tegen de productie op groote schaal. De voordeelen hiervan zijn echter zoo aanzienlijk, dat zelfs maatwerk in de hogere kwaliteiten in het groot kan geschieden. Indien een gekende onderneming het kettingstelsel niet gebruikt, het werk wordt verdeeld tus-

schen een groot aantal afdeelingen en in totaal bezigt zij 350 personen. Vele ondernemingen in het Vlaamsche gedeelte van het land waren in staat hun personeel uit te breiden en met behulp van de automobiel in nauwer contact met hun cliënteel te blijven.

TABEL II.

Totaal van het bezoldigde personeel in de nijverheid en in het vervoer op 27 Februari 1937, vergeleken met de vroegere tellingen.

PROVINCIEËN	1896			1910			1930			1937		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Antwerpen	52.238	8.486	60.724	102.901	13.882	116.792	128.004	28.527	156.531	142.154	25.548	167.702
Brabant	95.310	22.720	118.030	124.050	35.063	159.113	170.465	60.092	230.537	177.708	58.605	236.313
West-Vlaanderen	27.308	5.093	32.401	48.924	10.860	59.784	60.631	20.531	81.162	70.381	21.704	92.085
Oost-Vlaanderen	59.868	27.240	87.103	82.524	37.460	119.984	101.566	59.487	161.053	98.285	53.999	152.284
Henegouwen	187.189	22.947	210.136	213.853	23.122	236.975	233.894	31.445	265.339	203.090	27.645	230.735
Luik	124.261	19.345	143.606	150.171	19.998	170.169	164.722	34.406	199.128	146.801	29.157	175.958
Limburg	6.735	552	7.287	10.020	929	10.949	34.421	1.400	35.821	35.596	1.381	36.977
Namen	31.700	3.392	35.092	36.940	3.933	40.873	33.678	4.093	37.771	33.551	3.037	36.588
Luxemburg	6.785	624	7.409	7.006	809	7.815	6.994	702	7.696	7.595	765	8.360
Rijk.....	591.394	110.399	701.793	776.398	146.056	922.454	934.375	240.683	1.175.038	915.161	221.841	1.137.002

De onderlinge vergelijking van de tellingen van 1930 en van 1937, die duidelijk wordt gemaakt in onderstaande tabel, wijst uit dat de groote nijverheden des lands hun personeel door rationalisatie en door verlies van afzet in het buitenland inkrompen. De opslorping van de werkloosheid of de verhooging van het aantal gebezigten kwam slechts industriegewijze voor in nijverheden, die met uitzondering van de diamantnijverheid, voor het binnenland werken. Deze expansie was ongetwijfeld het gelukkig gevolg van een streven naar zelfvoorziening in zekere producten waarvan de vervaardiging geen buitengewone moeilijkheden biedt. Gelet op het materieel dat beschikbaar is, valt het inderdaad te betwijfelen of België's industrie ten volle blijk heeft gegeven van die groote intellectuele economische en technische pogingen, die kans van slagen bieden in het huidige wereldbestel en waarmee de *Commissie voor Nijverheidsoriëntering* ons land bijzonder wou zien belasten (15).

Deze vernieuwing, ondernomen met het oog op het herstel van het geschokte evenwicht van het land, vereischt echter een voorafgaande grondige prospectie van de exportmarkten, gelijklopend met een nog verder doorgevoerde actie ter beheersching van den binnenlandschen afzet. Door verstandhouding kan worden vermeden dat nieuwe fabricaties, die maar werkgelegenheid kunnen verschaffen, voor de binnenlandsche markt, aan een of enkele fabrieken, zouden worden aangepakt terzelfdertijd door een grooter aantal ondernemingen.

(15) *Algemeen inleidend verslag over de Economische Heraanpassing van België.* Commissie van Nijverheidsoriëntering. Ministerie van Economische Zaken, in *Arbeidsblad* van September 1936.

TABEL III.

Vermindering of vermeerdering van het bezoldigde personeel per nijverheid van 1930 tot 1937.

	Totaal	In pCt. van 1930	Vrouwen	In pCt. van 1930
A. — VERMINDERING.				
Mijnen	— 31.099	17,8	— 2.981	50,0
Metaalnijverheid	— 14.515	6,2	— 174	0,9
Scheikundige nijverheid	— 14.612	16,7	— 8.421	36,4
Textielnijverheid	— 11.232	6,5	— 9.389	10,7
Aardewerknijverheid	— 5.793	16,9	— 1.988	36,6
Groeven	— 2.612	7,7	— 50	6,9
Ledernijverheid	— 2.286	6,5	— 467	3,8
Houtnijverheid	— 1.377	2,4	— 460	8,8
Bouwnijverheid	— 524	5,3	— 546	42,5
	— 84.053		— 24.128	
B. — VERMEERDERING.				
Voedingsnijverheid	5.163	6,5	857	5,2
Papier- en boeknijverheid	4.992	13,6	680	6,6
Kunst- en precisiebedrijven	3.755	18,9	1.140	24,0
Kleedingsnijverheid	3.724	7,5	2.717	7,3
Tabaksnijverheid	14	0,1	608	8,6
	17.648		1.008	
Algemeene beweging	— 66.405		— 23.120	

De personen, die uit de nijverheid werden gestooten, vonden in groot aantal een nieuwe betrekking in de distributie, in de persoonsdiensten of in het vervoerwezen. De automobiel was in de eerste plaats een object van werkverschaffing; afgaand op de in gebruik zijnde vrachtauto's, autobussen en taxis in 1929 en in 1938, kan men veilig aannemen, dat de bediening van de automobiel werkgelegenheid heeft geschapen voor 30.000 personen. Deze werkver-

schaffing vertoont, wat betreft de groote en kleine vrachtwagens, een eenigszins kunstmatig karakter door het naast elkaar bestaan van een tarificering naar de waarde op den spoorweg en van een prijsregeling naar den kostprijs op de baan; indien de *Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen* deze abnormale mededinging van de automobiel afdoend zou willen bestrijden door de herziening van den grondslag van haar tarificering voor de dure goederen, die zij als het ware vrijwillig heeft prijsgegeven, dan zou de toeneming van het effectief der vrachtwagens gestuit zijn en het behoud van het tegenwoordige personeel zou zelfs geenszins verzekerd zijn. De beteekenis van dit vraagstuk zal aan niemand ontgaan, wanneer men bedenkt, dat de toeneming van de werkgelegenheid door het gebruik van vrachtauto's — naar rato van één man per vrachtwagen — sedert 1929 niet minder dan bijna 28.000 personen bereikte.

TABEL IV.

**Vermindering of vermeerdering
van het bezoldigde personeel per provincie
van 1930 tot 1937.**

PROVINCIEËN	Totaal	In pCt. van 1930
A. — VERMINDERING.		
Henegouwen.....	— 34.604	— 13,—
Luik.....	— 23.170	— 11,70
Oost-Vlaanderen.....	— 8.769	— 5,45
Namen.....	— 1.183	— 3,10
TOTAAL.....	— 67.726	
B. — VERMEERDERING.		
Antwerpen.....	11.171	7,1
West-Vlaanderen.....	10.923	13,5
Brabant.....	5.776	2,5
Limburg.....	1.156	3,2
Luxemburg.....	664	8,6
TOTAAL.....	29.690	
Algemeene beweging.....	— 38.036	

Noch de nijverheidsinstelling noch de telling der binnenvaart zijn gansch nauwkeurig om na te gaan hoeveel personen meer in de schipperij een bestaan hebben gevonden. In de binnenvaart wordt op een tekort aan personeel gewezen, zoodat het ten uitvoer brengen van zekere sociale maatregelen op zich laat wachten.

Een wijziging in de tarievengrondslag van de spoorwegen eenerzijds en een verdere rationalisatie van het net anderzijds zijn nog in staat een verdere afbrokkeling van de personeleffectieven tegen te gaan.

De toevoer van de bevolking naar den handel deed zich het sterkst van al gevoelen. Het aantal alleenstaande kleinhandelaars zonder personeel steeg van 1930 tot 1937 met 60.766 eenheden, terwijl het geza-

menlijk aantal kleinhandelsinrichtingen toenam met 41.204 of 18 pCt. De voedingswarenbranche vertoonde onder de kleinhandelondernemingen den beduidendsten vooruitgang.

Naar gelang de productie meer geconcentreerd wordt en tevens meer gediversificeerd geraakt, neemt de taak van de distributie normaliter toe. Het behoud der distributiemarges had in zich een strekking tot vermeerdering van het aantal kleinhandelondernemingen bij den aangroei der bevolking, tenzij de omzet van elke onderneming zou toenemen. Ondanks de verbreiding van de winkels met eenheidsprijzen, werd de kleinhandel verkozen door een gansche groep die daarin, zoodat niet steeds een bestaan, dan toch een bijverdienste vond.

De tien laatste jaren hebben, zoodat het jongste verslag der Bankcommissie het onderlijnde, een kapitaalmarkt gekend, waarvan de bedrijvigheid, zeer belangrijk in den beginne, plaats heeft gemaakt voor een kapitaalsinvesteering in de nijverheid, die uiterst gering is geweest tegenover de kapitalen die op een andere wijze te harer beschikking werden gesteld, voornamelijk door middel van de autofinanciering. De financiering van de nieuwe nijverheden oefende geen positieven, zelfstandigen invloed uit op de kapitaalmarkt. Vele nieuwe fabricaties konden uit vroegere vrije reserves of uit vernieuwingsgelden worden gedekt, zoodat zij geen beroep verwekten op de effectenmarkten of op de credietinstellingen. Door de tusschenkomst van den privaten of van den publieken credietsector, werden nieuwe verrichtingen afgesloten, die de financiering mogelijk maakten van ondernemingen die zich een verplichte credietopname getroostten. Want alhoewel de mogelijkheid van een kapitaalbesparende productiecombinatie niet *a priori* dient uitgesloten te worden, was de toeneming van de kapitaalintensiteit van die ondernemingen, die het voorwerp uitmaakten van eenige nieuwe nijverheid, wel toonaangevend. Het arbeidsbesparend karakter van de initiatieven verwezenlijkt in de nijverheid, werd in de vorige bladzijden aangetoond.

In aansluiting met het voorgaande, moet het effect van de nieuwe combinaties op den omzet en de prijzen worden aangegeven. In geval een nieuwe nijverheid werd opgericht ten einde de plaats in te nemen van den invoerhandel, zoodat b.v. met het blik het geval was, werd geen bijkomenden afzet geschapen. De vervanging zonder meer heeft insgelijks geen anderen invloed. De uitbreiding van het gemalen zeezout ten koste van het gemalen steenzout en van het gezoden zout heeft geen nieuwe ruilingen verwekt. Het verloop was anders indien een nieuwe dienst of een nieuw product werd aangeboden. De klankfilm, de Röntgenfilm en de chromatische fotopapieren hebben evenals de radio en de televisie nieuwe koopers bewogen, daar deze goederen of diensten in elastische behoeften voorzien.

Behoudens het geval van den kleinhandel, waarin de marges door een grendelwet worden hooggehouden, hebben de nieuwe bedrijven bijgedragen tot die onontbeerlijke prijsverlaging met technischen grondslag die moet toelaten de goederen in steeds aanlokkelijker voorwaarden aan te bieden en op deze wijze de afzetsfeer te vergroten.

De prijsdaling was zeer sterk juist in den handel in specifiek nieuwe producten, zooals de radio-ontvangtoestellen. De opvoering van het nuttig effect van de productie was dus voor groote vorderingen vatbaar en de prijsvermindering kon in de gegeven omstandigheden den afzet sterk doen toenemen.

De hoogte van de loonen dient in acht te worden genomen in een overzicht van de tien laatste jaren. Zij was niet van dien aard dat zij de opslorping der werkloosheid door het vestigen van nieuwe nijverheden vergemakkelijkte. De vermindering der effectieven in de groote nijverheden des lands werd ongetwijfeld verhaast door een ontijdige, te sterke stijging der loonen, buiten verhouding met de toeneming

van het nuttig effect. De steenkolenmijnen en de spoorwegen leveren de duidelijkste voorbeelden van de geforceerde ontwikkeling waarin de Belgische economie werd gesleurd. Het moet echter toegegeven worden, dat het verloop van de kleinhandelsprijzen de sterke toeneming van de loonen grootelijks uitlokte. Het resultaat hiervan is, dat de tewerkstelling minder is dan zij zou kunnen bereiken en dat het kapitaal in een maximumpositie werd gebracht in de groote nijverheden. Eens de mechaniseering gebeurd is, moet echter een verzachting van het loonstelsel in de latere jaren zonder invloed op de gerationaliseerde nijverheid worden geacht. Een terugkeer naar een meer arbeidsintensieve productie ligt op deze gebieden dan ook niet meer voor de hand. De interne moeilijkheden zijn nauw verwant met de ongelijkheid van het evolutietempo van het gansche bedrijfswezen, waarin deelen met sterk uiteenlopende productiewijzen voorkomen. Het onevenwicht in de koopkracht ten overstaan van het grootste deel van de wereld wordt daardoor nog vergroot.

GELD- EN KAPITAALMARKT. FINANCIËELE BERICHTEN.

INHOUD : België : De wisselmarkt in Juli 1939. — De geldmarkt in Juli 1939. — Algemeene toestand der Belgische banken op 30 Juni 1939. — Bedrijvigheid op de kapitaalmarkt gedurende het eerste halfjaar van 1939.

Albanië : De statutenwijziging bij de Nationale Bank van Albanië.

Zweden : De wijziging aan de statuten van de Bank van Zweden.

Finland : Het verslag van de Bank van Finland over het bedrijfsjaar 1938.

BELGIË.

DE WISSELMARKT IN JULI 1939.

De geheele maand Juli door, is het aanbod van deviezen blijven aanhouden.

Blijkens de gegevens van de weekstaten gepubliceerd door de Circulatiebank, in dato 29 Juni en 27 Juli, is, tusschen deze beide data, de goudvoorraad met 972 miljoen toegenomen en de voorraad deviezen en goudwaarden met 575 miljoen, wat een gezamenlijke aangroei beteekent van *fr* 1.547 miljoen.

Behalve de gulden, die onregelmatig is geweest, werden dollar, pond sterling, Fransche en Zwitsersche frank genoteerd tegen koersen die onbeduidende wijzigingen naar boven of naar beneden, vertoonen.

	Notering op 3 Juli	Notering op 31 Juli	hoogste	laagste
			tusschen beide data	
Dollar	5,88175	5,8860	5,8862	5,8816
Pond sterling	27,535	27,5550	27,5675	27,535
Fransche franc	15,57875	15,5925	15,60	15,57875
Gulden	312,20	312,45	315,725	312,20
Zwitsersche frank	132,55	132,775	132,875	132,55

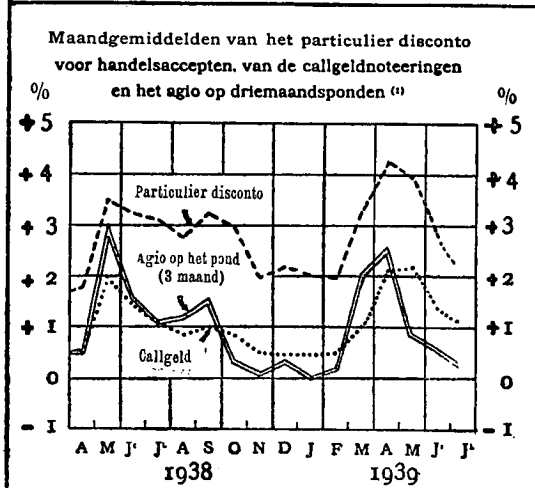
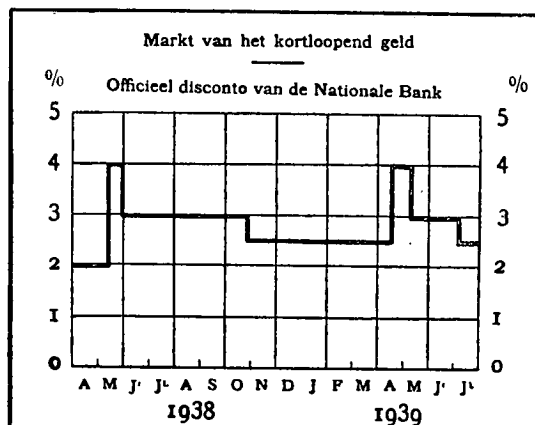
Zelfde tendentie bij Reichsmark en Scandinavische valuta's : de Reichsmark schommelde tusschen *bg* 236,025 en 236,50; de Zweedsche kroon tusschen *bg* 141,775 en 142,05; de Noorsche tusschen *bg* 138,33 en 138,50 en de Deensche tusschen *bg* 122,925 en 123,10. De Canadeesche dollar is vaster geworden : van *bg* 5,8625 tot *bg* 5,8840, evenals de zloty die van *bg* 109 op *bg* 111,50 is gaan liggen. De escudo vorderde van *bg* 24,94 tot *bg* 25,01. De Italiaansche lira deed *bg* 30,9454, 30,95975, 30,9741, 30,9607 en 30,9693.

Op de termijnmarkt trad merkbaar ontspanning in, zooals trouwens blijkt uit de volgende noteringcijfers :

	3 Juli 1939	31 Juli 1939
Dollar op 3 maanden	agio 0,28 B. fr.	agio 0,145 B. fr.
Pond sterling op 3 maanden...	agio 0,75 B. fr.	agio 0,10 B. fr.
100 Fransche franc op 3 maanden	agio 0,375 B. fr.	pari
100 Gulden op 3 maanden	agio 9,50 B. fr.	agio 2,— B. fr.

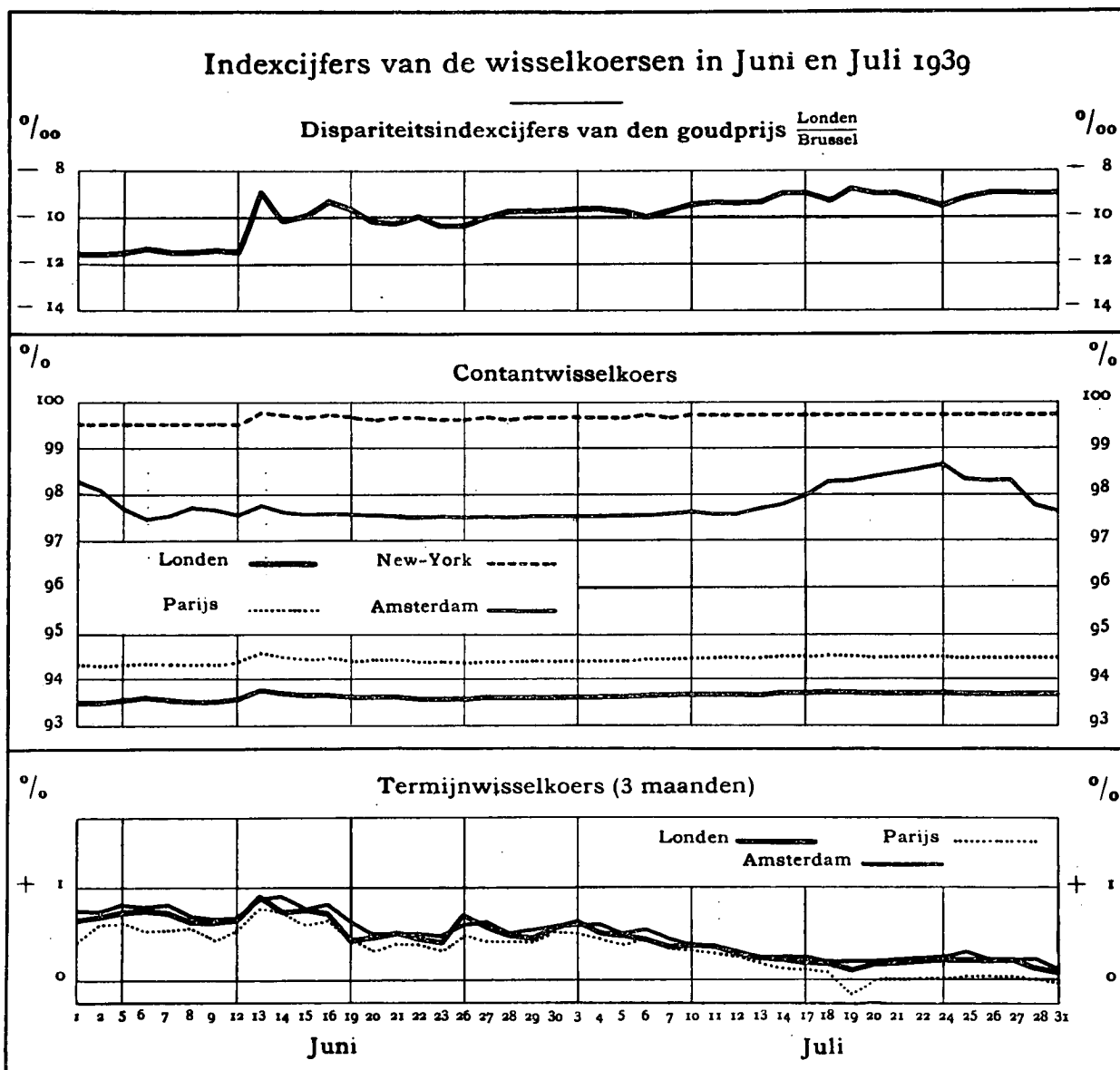
DE GELDMARKT IN JULI 1939.

Zooals blijkt uit de weekstaten van de Nationale Bank, werden in de maand Juli nog belangrijke toevoelingen van kapitaal waargenomen.

(1) Het agio is uitgedrukt in procenten van den contantkoers op basis van drie maanden.

Van 29 Juni tot 27 Juli is de goudvoorraad met *fr* 968 miljoen toegenomen, terwijl de buitenlandsche deviezen en goudwaarden met *fr* 575 miljoen stegen. Sedert eind April, tijdstip waarop de ont-

(1) Het dagelijks dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend met behulp van onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

spanning op de markt is ingetreden, zijn de goudvoorraad en de buitenlandsche deviezen respectievelijk met *fr* 1.576 en *fr* 2.061 miljoen toegenomen, t.t.z. in totaal *fr* 3.637 miljoen.

Deze kapitaaltoestrooming heeft de markt in de mogelijkheid gesteld verder het volume van haar verplichtingen tegenover de circulatiebank te verminderen. De binnenlandsche wisselportefeuille is, inderdaad, teruggelopen van *fr* 1.568 miljoen op 29 Juni tot *fr* 941 miljoen op 27 Juli, niveau waarop zij zich vóór de Maart-April-crisis bewoog. De « diverse » rekening-courantsaldi vertoonen een regelmatige toename die nog vergroot in de laatste week van de maand. De biljettenomloop, die vrijwel stabiel was

gebleven in den loop van April, Mei en Juni, is begin Juli toegenomen vermoedelijk wegens binnenkomen van deviezen.

Deze ontwikkeling op de geldmarkt heeft een gunstigen invloed geoefend op den huurprijs van het geld, die, van de eene maand op de andere, een verdere vermindering vertoont.

De *call*-geldnoteering is gedaald van 1,25 pCt. tot 1,125 pCt. Het particulier disconto voor handelspapier, dat eind Juni 2,75 pCt. noteerde, is gedaald tot 2,125-2,25 pCt.

Voor de wekelijksche inschrijvingen van Schatkistcertificaten was meer belangstelling. Bij elke inschrijving werden grootere intekeningen geboekt. De mone-

taire ontspanning vertolkend, verminderden de gemiddelde toewijzingsrentepercentages van gemiddeld bijna 2,5 pCt. in Juni tot 2,27 pCt. op de inschrijving van 28 Juli.

Vergelijkende staat van de Nationale Bank van België in Juli 1939.

(Maandgemiddelden, in millioenen franken.)

	T. o. v. Juni 1939	T. o. v. Juli 1938
ACTIVA.		
Goudvoorraad	+ 757	+ 2.003
Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	+ 668	— 80
Binnenlandsche wissels	— 756	— 622
Beleeningen op Belgische overheidsfondsen ..	+ 2	+ 27
PASSIVA.		
Bankbiljetten in omloop	+ 573	+ 1.826
Rekening courantsaldi :		
<i>Schatkist</i>	— 55	— 12
<i>Diversen</i>	+ 123	— 455
Totaal	+ 68	— 467
Onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	+ 641	+ 1.359

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch Congo	Ruanda-Urundi	Totaal
1939 Juni	566.004.400	140.000.000	706.004.400
Juli	494.004.400	140.000.000	534.004.400

(1) De vlottende Schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons onderhands geplaatst of bij inschrijving.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons geplaatst bij inschrijving.

DATUM	Staat	Herdiscon- teering- en Waarborg- instituut	Regie van Telegraaf en Telefoon	Totaal
1939 5 Juni .	500.000.000	—	—	500.000.000
12 — .	500.000.000	—	—	500.000.000
19 — .	500.000.000	—	—	500.000.000
26 — .	500.000.000	—	—	500.000.000
3 Juli .	500.000.000	—	—	500.000.000
10 — .	500.000.000	—	—	500.000.000
17 — .	500.000.000	—	—	500.000.000
31 — .	500.000.000	—	—	500.000.000

Inschrijvingen van Schatkistcertificaten in Juni en Juli 1939.

DATUM DER INSCHRIJVING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELDRE BENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1939 2 Juni	Staat	40.000.000	3 maanden	48.000.000	1,20	2,49	2,49
9 —	—	40.000.000	—	53.000.000	1,325	2,48	2,475
16 —	—	40.000.000	—	42.000.000	1,05	2,51	2,50
23 —	—	40.000.000	—	40.000.000	1,—	2,48	2,48
30 —	—	40.000.000	—	42.000.000	1,05	2,50	2,50
7 Juli	—	50.000.000	—	66.000.000	1,32	2,45	2,44
14 —	—	40.000.000	—	53.000.000	1,325	2,45	2,43
28 —	—	40.000.000	—	69.000.000	1,725	2,35	2,27

ALGEMEENE TOESTAND DER BELGISCHE BANKEN OP 30 JUNI 1939.

De algemeene toestand der Belgische banken opge maakt per 30 Juni 1939, vertoont belangrijke verschillen t.o.v. deze per 31 Maart 1939.

Op de *passiefzijde* zijn de deposito's en rekening-courantsaldi opnieuw achteruitgegaan zowel op termijn als op zicht. Het totaal bedrag der deposito's en rekening-courantsaldi, bedraagt, per 30 Juni, fr 15.285 millioen. Per einde Maart, was dit bedrag fr 15.634 millioen. Er is dus een verschil in minus van fr 249 millioen. Waar evenwel t.o.v. de verzamelstaat per eind Maart, de deposito's gedaald zijn, zijn ze toch belangrijk hooger dan einde April. Inderdaad, op eind April, waren de gezamenlijke deposito's tot fr 14.653 millioen gedaald. Sedert dezen datum, is een toeneming van fr 632 millioen op te merken. Deze bewegingen staan in verband met deze in de weekstaten van de Nationale Bank, tijdens dezelfde periode.

Alle andere passiefposten zijn teruggelopen. Men constateert in 't bijzonder een niet onbelangrijke ver-

mindering van de schulden der banken t.o.v. bevoorrechte of gewaarborgde crediteuren en van de andere te betalen waarden op korten termijn. De eerste toont aan in welke mate de banken aan de Nationale Bank de terugbetaling hebben gedaan van beleeningen op overheidsfondsen die de Bank in tijden van spanning had toegestaan. Wat het bedrag van de andere op korten termijn te betalen waarden betreft, dit werd eind Maart uitzonderlijk hoog opgedreven door wisselverrichtingen waarvan de liquidatie loopende was. De vermindering op eind Maart, brengt de bedragen van dezen post tot een normalen omvang terug.

Op de *actiefzijde* brengt een nieuwe vermindering van de kasgelden der banken, van het tegoed bij de Nationale Bank en op de postgirorekeningen, hun beschikbare middelen tot minder dan één milliard terug.

De vermindering van het tegoed der banken bij buitenlandse correspondenten, is te verklaren door de omzetting van deposito's in vreemde valuta, in deposito's in Belgische munt.

Het wisselbezit is toegenomen, doch zulks is uitsluitend het gevolg van een verminderd herdisconto bij de Nationale Bank. De vermindering van het herdisconto is zelfs kleiner dan de toeneming van het wisselbezit.

Men constateert eveneens een vermindering in de posten prolongatie en voorschotten op effecten, debiteuren wegens verstrekte acceptaties en diverse debiteuren. De eerste belangt niet alleen de Belgische markt aan. De beide andere wijzen op een zekere contractie welke de in den loop van het eerste kwartaal geconstateerde vermeerdering te niet doet.

Per slot van rekening, is het totaalvolume van de loopende credieten, met uitsluiting van de belegging onder vorm van herdisconteerbare publieke effecten — vervat in de wisselportefeuille — per eind Juni teruggebracht tot een bedrag dat een weinig beneden dit van eind December ligt. Op einde Maart, had zich een vrij aanzienlijke stijging voorgedaan, waarvan de verklaring ongetwijfeld te vinden was in het gebruik, tijdens de periode van spanning, van vroeger toegestane credieten.

Gegroepeerde balansen van de Belgische banken op 31 Maart en 30 Juni 1939.

(in duizenden franken).

ACTIVA	31-3-1939	30-6-1939	+	-
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit n° 42).				
B. Beschikbare en vlottende middelen :				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	1.262.918	978.197	—	284.721
Daggeld	524.061	785.204	261.143	—
Bankiers	3.319.509	3.006.423	—	313.086
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen.	477.115	408.969	—	68.146
Andere te betalen waarden op korten termijn	1.693.488	1.616.928	—	76.560
Wissels	3.283.002	3.364.562	81.560	—
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.321.900	1.135.365	—	186.535
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	1.017.409	956.375	—	61.034
Diverse debiteuren	5.603.727	5.474.426	—	129.301
Effecten :				
a) Belgische wettelijke reserve	148.111	149.458	1.347	—
b) Belgische overheidsfondsen	3.769.939	3.498.331	—	271.608
c) Buitenlandse overheidsfondsen	65.567	33.825	—	31.742
d) Bankaandeelen	334.540	323.859	—	10.681
e) Andere fondsen	607.884	602.210	—	5.674
Diversen	204.443	225.705	21.262	—
Niet gestort kapitaal	51.598	53.504	1.906	—
Totaal beschikbare en vlottende goederen	23.685.211	22.613.341	—	1.071.870
C. Vastgelegde middelen :				
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4.912	4.545	—	367
Gebouwen	332.722	331.455	—	1.267
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiliën	170.883	170.969	136	—
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	100.022	97.887	—	2.135
Materieel en meubilair	13.766	13.416	—	350
Totaal van de vastgelegde middelen	622.255	618.272	—	3.983
Totaal Activa	24.307.466	23.231.613	—	1.075.853

(in duizenden franken).

PASSIVA	31-3-1939	30-6-1939	+	-
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit n° 42).				
B. Opvraagbaar :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeisers	413.123	219.257	—	193.866
Daggeld	49.895	27.695	—	22.200
Bankiers	1.335.865	1.299.349	—	36.516
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen.	258.824	226.869	—	31.955
Geaccepteerde wissels	1.018.899	957.715	—	61.184
Andere te betalen waarden op korten termijn	850.115	538.079	—	312.036
Crediteuren wegens wissels ter incasso	800.296	800.921	625	—
Deposito's en crediteuren :				
a) Dadelijk opvraagbaar op hoogstens dertig dagen	13.992.750	13.798.223	—	194.527
b) Op meer dan dertig dagen.	1.642.002	1.487.447	—	154.555
Obligaties en kasbons	32.596	29.492	—	3.104
Nog te storten bedragen op fondsen en participaties ..	246.898	245.701	—	1.197
Diversen	356.964	268.316	—	88.648
Totaal van het opvraagbare.	20.998.227	19.899.064	—	1.099.163
C. Niet opvraagbaar :				
Kapitaal	2.675.986	2.677.821	1.835	—
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64.217	64.217	—	—
Wettelijke reserve (art. 13, koninklijk besluit n° 185).	150.522	151.985	1.463	—
Beschikbare reserve	377.369	392.706	15.337	—
Reservefonds	41.145	45.820	4.675	—
Totaal van het niet opvraagbare	3.309.239	3.332.549	23.310	—
Totaal Passiva	24.307.466	23.231.613	—	1.075.853

Het bezit aan Belgische openbare fondsen is verminderd. Daarentegen zijn de zgn. publieke effecten met korten looptijd (vervat in de wisselportefeuille) toegenomen. In het geheel genomen, is dus het bezit aan publieke fondsen op langen en korten termijn slechts luttel verminderd in den loop van het tweede kwartaal.

BEDRIJVIGHEID OP DE KAPITAALMARKT IN HET EERSTE HALFJAAR 1939.

De bedrijvigheid op de kapitaalmarkt was uiterst gering in het eerste halfjaar.

In de geheele periode werd slechts voor *fr* 2,374 geliquideerd bij de Liquidatiekas voor de Contantverrichtingen op de Beurs te Brussel, tegen 2,585 miljoen in het daaraan voorafgegane halfjaar en 3,572 miljoen in het eerste halfjaar 1938; t.o.v. deze laatste periode, is de bedrijvigheid met zowat één derde teruggelopen.

Wanneer men — een vergelijking met de gegevens van het eerste halfjaar 1937, die een periode van expansie was, buiten beschouwing gelaten — het totaal van het eerste semester 1939 bij dit van het overeenkomstige semester 1936 brengt, constateert men een achteruitgang van *fr* 3.219 miljoen of 57 pCt., en

dit ondanks de omstandigheid, dat ondertusschen het aantal agenten, die hun verrichtingen door bemiddeling van de Kas liquideeren, is toegenomen.

Bij de Liquidatiekassen van de Brusselsche Beurs geliquideerde bedragen.

Gemiddelden per beurstijd (in millioenen franken).

	CONTANT			TERMIJN		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Januari	86,2	27,7	19,5	85,0	41,5	23,0
Februari	99,6	28,3	17,5	101,0	52,0	23,0
Maart	115,4	33,9	26,8	138,5	45,5	39,5
April	51,2	29,4	20,1	115,5	39,5	24,5
Mei	46,2	36,1	17,5	77,5	69,5	20,0
Juni	38,5	18,8	13,8	64,0	39,5	17,0
1 ^e halfjaar ..	72,8	29,0	19,3	96,9	47,9	24,5
2 ^e halfjaar ...	40,5	20,8		76,9	34,7	

De markt voor obligaties van vennootschappen was nog meer verlaten dan deze der aandelen tijdens het grootste gedeelte van het eerste halfjaar: haar gemiddelde beurswaarde, die in het jaar 1938 met méér dan 6 pCt. was gedaald, is nog met 5 pCt. gezonken in de eerste vier maanden van het jaar.

De openbare aanbiedingen — hetzij voor inschrijving of verkoop — van stukken van handelsvennootschappen waren practisch nihil in de verslagperiode: in totaal fr 21.610.000 of slechts 12 pCt. van het overeenkomstige cijfer van 1938.

De verrichtingen bleven inderdaad beperkt tot vijf aanbiedingen voor inschrijving of retrocessie aan oude houders, van nieuwe maatschappelijke aandelen voor een bedrag van fr 11.810.000, en tot de emissie ad 98 pCt. van fr 10 miljoen tienjarige 5 pCt. kasbons.

Bedrag van het openbaar beroep op de kapitaalmarkt (in millioenen franken).

	Aandelen	Obligaties	Totaal
1 ^e halfjaar 1936	122.559	127.100	249.659
2 ^e halfjaar 1936	182.422	57.420	239.842
1 ^e halfjaar 1937	999.914	574.450	1.574.364
2 ^e halfjaar 1937	654.950	654.287	1.309.237
1 ^e halfjaar 1938	61.843	119.083	180.926
2 ^e halfjaar 1938	266.542	20.680	287.222
1 ^e halfjaar 1939	11.810	9.800	21.610

De emissies van kasbons waartoe door sommige creditinstellingen bestendig wordt overgegaan, zijn evenwel, gezamenlijk genomen, niet verder verminderd; dit is te verklaren vnl. door de verhooging van de aan deze stukken verbonden rentevergoeding, welke inderdaad voor de vier hieronder gestelde ondernemingen, voor het eerste halfjaar 1939, 3,97 pCt. bedroeg tegen 3,39 in het overeenkomstige semester van het voorbije jaar.

	1938	1939
Getelde instellingen	4 hypotheekondernemingen	
Rentevoet	3,25 à 4 pCt. 3,40 à 4 pCt.	
	(in duizenden franken)	
1 ^e kwartaal	20.915	22.493
2 ^e kwartaal	10.578	15.824
1 ^e halfjaar	31.493	38.317

Staat, provinciën en gemeenten hebben, in het eerste halfjaar van 1939, geen beroep gedaan op de kapitaalmarkt voor uitgifte van stukken op halflangen of langen termijn.

Wat de instellingen van openbaar nut betreft, dient alleen melding gemaakt van de overname, door de Nationale Maatschappij voor Crediet aan de Nijverheid, in Maart jl., van zijn emissie van 4 pCt.-nettoobligaties, met zes à tien jaar looptijd.

ALBANIË

STATUTENWIJZIGINGEN

BIJ DE NATIONALE BANK VAN ALBANIË.

Krachtens de monetaire clausules vervat in het economisch accoord dat 20 April jl. tusschen Italië en Albanië tot stand kwam en ingevolge de overdracht van den goudvoorraad der Nationale Bank van Albanië aan de Bank van Italië, werden de statuten van de Albaneesche circulatiebank in de algemeene vergadering der aandeelhouders van 10 Juni 1939 gewijzigd. Deze wijzigingen zijn aangebracht geworden om het toetreden van den Albaneeschen frank tot het lira-blok te bekrachtigen. Men weet, dat als pariteit bepaald werd 1 Albaneesche frank = 6,25 Italiaansche lira.

Volledigheidshalve vermelden wij, dat, in artikel 4, waarbij de samenstelling van het kapitaal van de Nationale Bank van Albanië wordt geregeld, de uitdrukking « goud frank » door « Albaneesche frank » vervangen werd.

De eigenlijke gewichtige veranderingen betreffen artikelen 22 en 24 der statuten die resp. de dekking en de convertibiliteit der bankbiljetten regelen.

Artikel 22 stipuleerde vroeger, dat de Bank een metaalvoorraad, onder vorm van gouden en zilveren staven en munten, tot een beloop van minstens één derde van de fiduciaire emissie moest bezitten.

Hetzelfde artikel voorzag bovendien, dat, op advies van het Comité van Beheer van de Bank, een deel van deze reserve die, in geen geval, de twee der-

den mocht overschrijden, zou mogen aangelegd worden in buitenlandsche vaste waarden. En als « buitenlandsche vaste waarden » werden geciteerd :

a) Buitenlandsche bankbiljetten die aan geen abnormale koersschommelingen onderhevig zijn;

b) Buitenlandsche schatkistbons op maximum drie maanden, betaalbaar in goud of in een munt die aan geen abnormale koersschommelingen onderhevig is en

c) Wissels in een vast devies gesteld, met hoogstens drie maanden looptijd, bekleed met de handteekeningen van twee solvabele personen, of met de handtekening van een onbetwistbaar soliede inrichting en betaalbaar in een Europeesche of Amerikaansche bankplaats.

Het verdwijnen van een voorraad edel metaal, maakte de wijziging van dit artikel noodzakelijk en heeft tevens toegelaten den Albaneeschen frank onherroepelijk aan de lira te koppelen.

Artikel 22 in zijn nieuwen vorm, zegt inderdaad, dat de verplichte dekking van ten minste één derde, zal bestaan uit Italiaansche lira onder vorm van bankbiljetten of van andere zichtvorderingen op de Bank van Italië.

Bij beslissing van het Comité van Beheer, mag hier weer maximum twee derden van deze dekking bestaan uit vorderingen in lira onvoorwaardelijk beschikbaar

bij Italiaansche inrichtingen van erkende solvabiliteit, of ook uit event. liquiditeiten, in goud of in buitenlandsche munt.

Waar de biljetten vroeger uitkeerbaar waren, of in gouden munten, of in buitenlandsche bankbiljetten, of in chèques of in giro-overschrijvingen op liquiditeiten, in een voldoende vaste munt, bepaalt artikel 24, dat nu deze biljetten omwisselbaar zijn tegen chèques of assignaten in Italiaansche lira en in Italië aan te wenden. Zij zijn nog enkel omzetbaar in een buitenlandsch devies, mits inachtneming van de voorschriften op het monopolie van den deviezenhandel dat door de Bank uitgeoefend wordt.

Van de verdere wijzigingen, dienen nog enkel deze vermeld van artikel 53, waarin over de te publiceeren maandstaten gesproken wordt.

Het oud artikel 53 voorzag o. m. als actiefposten : « kasvoorraad », « deviezen en bankbiljetten en papiergeld van andere landen », « schatkistpapier ». Deze drie posten zijn vervangen door de volgende : « Goudreserve », « Liquiditeiten in Italiaansche lira », « Italiaansche schatkistbons en staatsfondsen ». Ten slotte wordt de post « effectenportefeuille » op den nieuwen staat vervangen door « discontoportefeuille ».

ZWEDEN

WIJZIGING AAN DE STATUTEN VAN DE BANK VAN ZWEDEN.

Bij de wet van 2 Juni jl. werden volgende wijzigingen gebracht aan de statuten van de Bank van Zweden :

1° De vervaltijd van de buitenlandsche deviezen, die de Bank op termijn mag aankopen of verkoopen, krachtens artikel 14 der statuten, wordt van zes maanden op één jaar gebracht;

2° De vroegere wettelijke bepalingen lieten aan de Bank toe Zweedsche staatsfondsen en andere Zweedsche obligaties, alsmede gemakkelijk te verhandelen staatsfondsen van andere staten te koopen en te verkoopen; voortaan mag ze ook andere obligaties van buitenlandsche staten koopen en verkoopen voorzover deze gemakkelijk te verhandelen zijn en binnen een termijn van één jaar vervallen;

3° Krachtens het vroeger artikel 36, mag de Raad van Beheer van de *Riksbank* aan den Koninklijken Dienst van Toezicht op de Banken inlichtingen verstrekken over alle feiten betreffende het beheer der Bank van Zweden en die van belang kunnen zijn voor laatstgenoemd organisme. In zijn nieuwen vorm, bepaalt dit artikel dat soortgelijke inlichtingen ook aan den Koninklijken Dienst van Toezicht op de Spaarkassen mogen medegedeeld worden.

In een commentaar over deze wijzigingen, heeft de Directie van de Bank van Zweden den nadruk gelegd op de bijzondere positie van den Zweedschen exporthandel, wiens verkoopen geregeld worden door contracten waarvan den termijn soms één jaar overtreft. Daarom heeft de Zweedsche regeering het wenschelijk geoordeeld, aan de uitvoerders de mogelijkheid te verschaffen de risico's, waaraan de huidige onstandvastigheid van de internationale valuta's hen blootstelt, te verminderen, door hun tegoed op termijn om te zetten.

FINLAND

HET VERSLAG VAN DE BANK VAN FINLAND OVER HET BEDRIJFSJAAR 1938.

Het verslag van de Bank van Finland over het dienstjaar 1938, is onlangs verschenen.

Na eenig licht te hebben geworpen op de reacties in verschillenden zin, waarvan, in den loop van het jongste bedrijfsjaar, de Finlandsche economie, in ver-

band met de evolutie in de wereldconjunctuur, blijk heeft gegeven, komt ons dit verslag de hervormingen memoreeren, welke onlangs aan het statuut van de circulatiebank gebracht werden, en waarvan in dit *Tijdschrift* reeds gewag werd gemaakt (1).

(1) *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie*, « De herwaardering van de centrale goudvoorraden », Mei 1939, blz. 413.

Zij slaan, in hoofdzaak, op de boeking van den goudvoorraad en de buitenlandsche deviezen, welke de dekking van de Finsche munt uitmaken. Een andere wijziging aan hooger bedoeld statuut, die we niet ongemerkt kunnen voorbijgaan, is de plafondsverhooging van de biljettencirculatie die van 1.200 tot 1.800 miljoen mark werd opgevoerd.

De bedrijvigheid van de Bank van Finland in den loop van het voorbije jaar, werd in bedoeld verslag omstandig beschreven en toegelicht met tal van statistische gegevens (2).

In den loop van 1938, vertoont de gemiddelde biljettencirculatie, een nieuwe toeneming t. o. v. de voorafgegane jaren, met een bedrag van 2.092 miljoen mark tegen 1.860 miljoen in 1937 en 1.471 miljoen in 1936. Januari kende het laagste peil met een bedrag van 1.934 miljoen mark, doch tengevolge van een sterke herneming in het boschbouwbedrijf, klom de circulatie vlug tot 2.308 miljoen mark omstreeks medio April; nadien slonk ze opnieuw geleidelijk en ging aan het einde van December 1938 terug op 2.085,9 miljoen mark liggen.

De uitzetting van de circulatie in 1938, is van heel wat minder belang dan degene die in den loop van ieder van de zes vorige jaren kon worden waargenomen. De statistische dienst van de Bank van Finland, ziet daarin een teeken van het vertragen der zaken in Finland.

De gewone dekking van de biljettencirculatie omvat den goudvoorraad en het netto tegoed in buitenlandsche valuta. Gedurende het beschouwde bedrijfsjaar, had ze een waarde van gemiddeld 2.760 miljoen mark, waarvan ca. 616 miljoen in goud en 2.144 miljoen ongeveer in buitenlandsche deviezen. Deze laatste vertegenwoordigden 1.905 miljoen mark in 1937 en 1.244 miljoen in 1936, zoodat het aandeel van de buitenlandsche deviezen in de gezamenlijke dekking als aanzienlijk moet worden beschouwd; trouwens, dit is het gewild resultaat van een sedert verscheiden jaren gevoerde deviezenpolitiek.

De totale dekking van de munt blijft ruim hooger dan de circulatie der bankbiljetten, schoon in den loop van het jongste bedrijfsjaar, het dekkingspercentage lichtjes gedaald is en gemiddeld op 132 pCt. is gaan liggen, tegen 134,8 pCt. in 1937.

Men denke er aan, dat het cijfer van December berekend werd rekening gehouden met de wijzigingen in de comptabiliteit der dekking, overeenkomstig de wet van 22 December 1938. Daar de winst afgevoerd door deze operatie, in werkelijkheid loutere boekwinst is, is men van oordeel geweest, dat zij besteed moest worden aan de verhooging van het kapitaal der Bank van Finland, dat van 1.000 tot 1.250 miljoen mark werd opgevoerd.

(2) Voor den toestand van financie- en bankwezen in Finland, zie men de extra-kroniek in dit Tijdschrift, Juli 1939: « Toestand van de financiën en het bankwezen in de Scandinavische landen », biz. 29.

Aan den anderen kant en met het doel den boekhoudkundigen toestand van de Bank nog te verbeteren, werd deze laatste verplicht ten minste de helft van haar jaarlijksche winsten af te dragen aan het Reservefonds tot zoolang kapitaal en reserves niet tezamen een bedrag van 3 milliard mark uitmaken.

De door de Bank van Finland rechtstreeks toegestane credieten zijn aanzienlijk toegenomen, wat blijkt uit het jaargemiddelde dat, in 1938, op 1.417 miljoen mark lag, tegen 1.047 miljoen in 1937 en 946 miljoen mark in 1936. Het verslag van de Bank van Finland meent de verhooging van dit credietvolume te moeten toeschrijven aan de ontwikkeling van de productie; daarenboven heeft de stijging van de bouw houtprijzen, in den loop van den zomer en den herfst van 1938, grootere kapitalen geëischt. Deze credieten worden toegestaan tot een beloop van 90 pCt. door middel van disconteerling van het handelspapier; de kascredieten hebben zoowat 4 1/2 pCt. vertegenwoordigd en de hypotheekleeningen ca. 4 pCt.

Het tegoed onder den vorm van obligaties, binnenlandsche of buitenlandsche, is, in den loop van 1938, lichtjes teruggelopen; respect. geboekt voor 351 en 496 miljoen mark, aan het begin van het boekjaar, wordt het, aan het einde van hetzelfde jaar, op 306 en 468 miljoen geschat.

De rekening-courant omvat de « rekening-courant van de Schatkist » en deze van « anderen ». In verband met de verhooging der taxes en belastingen aan het begin van het jaar, bereikte het tegoed van de Schatkist, aan het einde van Februari, een bedrag van meer dan 640 miljoen mark. Vanaf dezen datum, liep het terug tot een bedrag van zoowat 70 miljoen in Augustus; na eenigszins gestegen te zijn in den herfst, viel het, den 15^{en} December, op het laagste peil van het jaar, t.w. op 26 miljoen mark ongeveer, om, op 31 December, terug te klimmen tot 243,7 miljoen mark. De « andere » rekening-courantsaldi verhoogden in belangrijkheid tijdens het jaar 1938, aldus vertolkend den rijken overvloed aan liquide middelen bij de banken, kenmerk van het jaar. Het gemiddelde credietsaldo van de banken bereikte 1.062 miljoen mark voor 1938, tegen 825 miljoen in 1937 en 572 miljoen in 1936.

Uitgegeven en geliquideerde bankassigntaties (in miljoenen marken).

JAAR	Uitgaven	Geliquideerd	Saldo aan het einde van het jaar
1933	890	911	6,6
1934	1.114	1.111	9,8
1935	1.344	1.341	12,2
1936	1.815	1.803	23,4
1937	2.348	2.349	22,1
1938	2.628	2.625	24,9

TABEL I.

Voornaamste elementen van het geld- en bankwezen in Finland in 1938
(in millioenen marken).

	BANK VAN FINLAND						JOINT STOCK BANKS				
	Einde der maand 1.000 × Biljetten in omloop	Gelddekking	Goud-incasso	Buitenlandsche deviezen	Binnenlandsche leeningen toegestaan door de Bank van Finland	Rekening-courant		Bewaargevingen	Binnenlandsche leeningen	Bezit in het buitenland	Schuld tegenover het buitenland
						van de Schatkist	Andere				
1938 (1) Januari ...	2.015.125	2.772.285	602.624	2.169.661	1.156.841	471.531	827.729	10.147.629	8.742.349	491.837	283.295
Februari ...	2.188.653	2.874.649	602.597	2.272.052	1.331.831	611.745	658.786	10.281.292	9.042.443	581.149	274.685
Maart ...	2.291.501	2.923.440	602.549	2.320.892	1.456.171	428.179	884.888	10.621.959	9.124.780	582.773	307.611
April ...	2.272.150	2.999.426	620.454	2.378.972	1.526.612	368.768	1.089.143	10.861.343	9.347.592	457.157	311.408
Mei ...	2.183.519	2.818.097	620.420	2.197.677	1.585.361	291.890	1.050.216	10.899.669	9.370.226	479.340	308.397
Juni ...	2.104.831	2.701.592	620.511	2.081.081	1.562.715	140.678	1.096.345	11.187.346	9.362.717	574.530	299.248
Juli ...	2.046.720	2.570.649	620.606	1.950.043	1.545.737	73.041	1.177.601	11.225.728	9.394.958	636.578	313.696
Augustus ...	2.049.992	2.678.914	620.557	2.058.357	1.507.649	97.996	1.204.409	11.184.486	9.233.545	709.803	346.693
September ...	2.166.485	2.683.286	620.465	2.062.821	1.515.028	129.492	1.069.989	10.837.545	9.225.753	588.295	308.442
October ...	2.067.950	2.732.071	620.441	2.111.630	1.376.935	272.557	988.653	10.721.662	9.262.968	522.283	343.256
November ...	2.042.498	2.743.185	620.413	2.122.772	1.247.232	152.325	1.039.330	10.597.800	9.122.676	430.229	323.794
December ...	2.085.891	3.401.873	1.128.461	2.273.412	1.177.088	243.712	849.788	10.754.783	9.212.109	454.676	309.490

(1) Cijfers op het einde der maand.

TABEL II.

Voornaamste elementen van de ontwikkeling van geld- en bankwezen in Finland van 1931 tot 1938
(in millioenen marken).

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
<i>Bank van Finland (1) :</i>								
Omloop der biljetten	1.229.035	1.135.091	1.095.608	1.225.493	1.319.523	1.470.931	1.860.391	2.091.617
Gelddekking	899.118	810.763	1.120.116	1.394.866	1.676.937	1.786.843	2.507.568	2.759.968
waarvan : Goud	302.108	304.181	313.982	322.608	371.600	542.376	602.935	615.919
Deviezen	595.020	377.259	633.029	1.072.258	1.305.338	1.244.468	1.904.632	2.144.049
pCt. van de circulatie	73,2	71,5	102,2	113,8	127,0	121,5	134,8	132,0
<i>Binnenlandsche leening toegestaan door de Bank van Finland</i>	923.699	1.091.774	943.940	820.932	803.007	945.878	1.046.933	1.416.917
Netto winst	110.718	115.190	112.405	111.351	100.189	101.333	101.564	104.567
Compensatieverrichtingen	—	17.146.400	18.007.100	21.243.400	23.644.100	27.228.400	37.438.300	38.188.300
waarvan : Chèques	—	11.243.600	12.498.200	15.430.900	17.134.800	19.977.900	28.240.600	28.737.900
Bankmandaten	—	5.902.800	5.508.900	5.812.500	6.509.300	7.250.500	9.197.700	9.450.400
<i>Joint Stock Banks (2) :</i>								
Bewaargevingen	7.378.500	7.154.740	7.497.930	7.960.241	7.966.157	8.598.064	10.030.223	10.754.783
Binnenlandsche leeningen	8.698.258	8.221.452	7.639.622	7.466.529	7.448.649	7.372.869	8.608.576	9.212.109
Bezit in het buitenland	297.906	129.768	327.431	618.974	372.251	560.062	364.178	454.676
Schuld tegenover het buitenland	196.206	132.273	184.120	247.316	190.403	250.662	271.896	309.490
Netto winst	— 73.900	76.000	300	91.400	92.000	93.500	100.100	109.700

(1) Jaargemiddelde.

(2) Cijfers op het einde van het jaar.

De bedragen van de bankassignaties uitgegeven door de Bank van Finland, zijn, sedert 1933, aanhoudend gestegen; verleden jaar zijn ze, in rangorde, evenwel niet meer zoo groot geweest als de vorige jaren, wat trouwens blijkt uit de cijfers van onderstaande tabel.

Bij het opmaken van de balans, werd, rekening gehouden met de statutaire wijzigingen, het kapitaal staande ingeschreven voor 1.250 millioen mark, in plaats van één milliard en de reserve zijnde verhoogd met ca. 50 millioen, of met 50 pCt. van de netto winst van het dienstjaar. De uitzetting der toegestane credieten heeft grootendeels bijgedragen tot de verhooging der netto winsten die, respect. in 1937 en in 1938, millioen 101,6 en millioen 101,3 hebben bedragen.

De clearingverrichtingen (chèques en bankassignaties) van de Bank van Finland, in 1938, vertegenwoordigen een totaal dat hooger is dan dit van de vorige jaren, doch blijven ver beneden het cijfer dat vroeger werd bereikt, wat wel een ander teeken van zakenvertraging blijkt te zijn. Het totaal der verrekeningen in 1938 — 38.188,3 millioen mark — omvat voor 75,3 pCt. chèques en voor 24,7 pCt. bankassignaties.

Wat de bedrijvigheid van de *Joint Stock Banks* betreft, deze heeft zich, in den loop der beschouwde periode, weinig of niet gewijzigd. De depositogelden evenals de verstrekte credieten zijn in mindere mate gestegen dan in 1937.

Zooals blijkt uit een vergelijkend onderzoek van de gecombineerde balansen der zakenbanken, zijn de liquide middelen der banken op een zeer hoog peil

gebleven. In Juni, stond de liquiditeitscoëfficiënt op 71,9 pCt., doch zakte ietwat tengevolge van de politieke herfstgebeurtenissen, zoodat het in December nog 57,8 pCt. stond. Geweten is, dat het bij de wet geëischte minimumpercentage 20 pCt. moet zijn.

De opzegging van het accoord dat sedert 1931 tusschen de *Joint Stock Banks* bestond en op de rentestanden sloeg, heeft op deze laatste geen of weinig invloed gehad. Door den band, hebben zij nog lichte neiging naar baisse vertoond. Voor deposito's op zicht, werd 1 pCt. uitgekeerd en 3 1/2 pCt. voor deze op zes maanden, terwijl voor de credieten het gemiddelde van 5,98 pCt. op 5,85 pCt. werd teruggebracht. De baisse van de geldrente wint sedert 1934 ononderbroken veld, trouwens in den loop van dit laatste

jaar, stond de rente van de deposito's 3,68 pCt. en deze van de credieten 6,82 pCt.

De door de banken behaalde winst is, van het eene jaar op het andere, gestegen van 100 tot ca. 110 miljoen mark ongeveer. Deze verhooging moet in hoofdzaak worden toegeschreven aan het sterkere rendement van de portefeuilles. Een enkele van de negen *Joint Stock Banks* heeft een dividend van minder dan 6 pCt. uitgekeerd. De winst over 1938, waarbij zich een transport van 45,6 miljoen mark van het dienstjaar 1937 is komen voegen, wat een gezamenlijk bedrag van 155,3 miljoen gaf, werd als volgt verdeeld: 100,2 miljoen voor de aandeelhouders, 51,3 miljoen overgebracht naar het volgende jaar en 3,8 miljoen voor diverse.

BERICHTEN OVER INDUSTRIE, LANDBOUW EN HANDEL.

INHOUD : Algemeenheden : De grondstoffenmarkten. — Overzicht van de wereldmarkt van de voornaamste textielvezels.

België : De groot- en kleinhandelsprijzen in Juli 1939. — Onze buitenlandse handel in eieren en de wereldhandel. De economische reglementeering van de industriële productie van de vette vernissen, het schoeisel en de electrolytische chloor.

Nederland : Toestand van handel en industrie in Nederland.

Zwitserland : Toestand van handel en industrie in Zwitserland.

Scandinavische landen : Toestand van handel en industrie in de Scandinavische landen.

Zuid-Oostelijk Europa : Jongste evolutie van den buitenlandschen handel in de landen van Zuid-Oostelijk Europa.

ALGEMEENHEDEN.

DE GRONDSTOFFENMARKTEN.

De tendensen welke zich, sedert enkele maanden, op de grondstoffenmarkten afteekenen, getuigen van diverse en tegenstrijdige invloeden. Terwijl de industriële bedrijvigheid in de wereld gestadig toeneemt en zoodanig zelfs, dat zij, alles bijeen, heden ten dage niet meer zoo ver beneden deze van 1937 moet liggen, blijven de noteringen aanmerkelijk lager dan de toenmalige. Vast is, dat de weifelende gang van de economische ontwikkeling in de Vereenigde Staten niet vreemd is aan de terughoudendheid waarvan de markten blijk geven; de ervaring van de jongste maanden heeft trouwens voldoende geleerd, dat het verbruik van grondstoffen door Europa, hoe aanzienlijk ook, niet van dien aard is, dat het, in dit opzicht, adequaat tegen de ontstentenis van de Amerikaanse markt kan opwegen. Van grootere betekenis, nochtans, voor de houding der markten, zijn de vrij aanzienlijke voorraden graan en katoen die over de wereld verspreid liggen, de tamelijk vlugge ontwikkelingsmogelijkheden welke bij de productie van tal van andere grondstoffen nog aanwezig zijn en inzonderheid het feit, dat de stabiliteit, of de betrekkelijke vastheid, welke de evolutie van zekere markten kenmerkt, nauw gebonden is aan de politiek der openbare lichamen in zake nationale defensie, actieve of passieve. Deze laatste factor memoreert niet alleen aan de speculanten, dat de vraag waarin zich, heden ten dage, de markten kunnen verheugen, goeddeels van korten duur is; hij onderstreept eveneens de aandacht waarmede thans de publieke lichamen de evolutie dezer markten volgen, aandacht die een event. interventie dezer laatsten geenszins uitsluit in geval deze evolutie een gevaar moest wor-

den voor een geordende afwerking der herbewapeningsprogramma's waarmede men thans in de wereld aan den gang is. Zoo men aan deze beschouwingen toevoegt het feit, dat, voor een aanzienlijk deel, de bedrijvigheid welke, uit economisch oogpunt, door de publieke lichamen aan den dag wordt gelegd, met, vóór het oog, militaire doeleinden of andere, de plaats heeft ingenomen van de private en deze niet heeft aangevuld, dan ziet men in hoe het komt, dat de horizonten die zich in 1939 voor de grondstoffenmarkten openstellen, ondanks alles onzeker blijven, schoon sedert één jaar aanmerkelijk verbeterd.

In den loop van de maand Juli, zijn de graannoteringen lager gaan liggen dan deze die wij tijdens de crisis van 1931 hebben gekend, wat minder is dan de helft van de hoogste notering in 1938 en ietwat meer dan het derde van den maximumkoers in April 1937.

Vooruitzichten op de graanoogsten van 1939, in het Noorderhalfrond (1), Juli 1939 (*millioenen centenaren*).

JAAR	Europa	Noord-Amerika	Azië	Afrika	Totaal (1)
1933.....	475	231	150	30	886
1934.....	421	222	151	37	831
1935.....	429	251	157	31	868
1936.....	403	235	164	27	829
1937.....	422	291	170	32	915
1938 (def. ram.)	502	353	185	33	1.073
1939 (voorl. ram)	440	320	173	37	975
1923-27 gemidd.	339	330	135	25	829
1928-32 »	389	351	146	32	918
1933-37 »	430	246	158	31	865

(1) Excl. U.S.S.R., China, Iran en Irak.

De vooruitzichten in zake oogst, zijn aan deze evolutie niet vreemd. Voor het Noorderhalfrond kunnen ze, inderdaad, niet schitterend worden genoemd; zoo spreken, ten minste, de cijfers van het Internationaal Landbouwinstituut te Rome.

De oogst van 1939, schoon armer dan deze van 1938, zou dus met 13 pCt. het voorafgegane vijfjaargemiddelde voorbijstreven en met 6 pCt. het uitstekend gemiddelde van de jaren 1928 tot 1932.

Dezen toestand besprekend, schrijft het *Bulletin mensuel de statistique agricole et commerciale* van het Internationaal Landbouwinstituut, te Rome: « De bevredigende resultaten welke door het ensemble van de invoerlanden in het vooruitzicht worden gesteld, de aanzienlijke voorraden die ze onder zich houden als restant van het sterke overschot op den recordoogst van verleden jaar, de koopkracht van het Verre-Oosten, zwakker geworden tengevolge van de waardevermindering van het zilver, laten, voor de a.s. campagne van 1939-1940, geen tastbare verhoging van de wereldvraag naar graan voorzien, en dit ondanks de zeer sterke prijsdaling en de hieruit voortvloeiende stockeringsvoordeelen. Van den anderen kant, is het niet onmogelijk, dat wegens de in de uitvoercentra aanwezige reuzenvorraden, het wereldaanbod hooger gaat liggen dan het in den loop dezer campagne bereikte bedrag, ten minste zoo de huidige vooruitzichten van het Noorderhalfrond werkelijkheid worden en zoo de oogsten van het Zui-derhalfrond niet onder het gemiddelde uitvallen. Het is dus blijkbaar weinig waarschijnlijk, dat, in den loop van de campagne 1939-1940, de zwaardruk-kende toestand van de wereldvoorraden, die het ken-merk is geweest van de campagne 1938-1939, substan-tieel verlicht kan worden. Voorraden nagenoeg even groot als de wereldvraag voor één jaar, zouden nog op de campagne 1940-1941 moeten worden overge-dragen.

» De thans zeer goede toestand van den akkerbouw in Argentinië en Australië, laat, in weerwil van een lichte inkrimping van de bebouwde oppervlakte, een zulk vooruitzicht als waarschijnlijk voorkomen. »

Deze vooruitzichten hebben de markt waarop de noteringen lager gezonken zijn dan dit ooit, bij menschengeheugenis, het geval is geweest, zeer teneer-gedrukt. In zekere opzichten, herinneren zij aan de crisis van 1931. Wat er ook van zij, zij kunnen niet anders dan de economische wereldconjunctuur zwaar treffen. Te begrijpen is dan ook, dat de voorloopige onderhandelingen te Londen, tusschen de vertegen-woordigers van de Vereenigde Staten, Canada, Argentinië en Australië, met het oog op de bijeen-roeping van een internationale Conferentie, van dichtbij gevolgd worden. De eerste contactnemingen schijnen alles behalve bemoeidigend geweest te zijn, wat niet belet, dat, wegens de drukking der gebeurte-nissen, men wel tot een oplossing zou kunnen gera-ken, die vóór enkele weken nog alleronwaarschijn-lijkst bleek.

De eerste officieele raming van den *katoenoogst* in de Vereenigde Staten, geeft 11.412.000 balen, tegen 11.943.000 balen verleden jaar, of het zwakste totaal sedert 1935-1936. Dit cijfer overtreft niet zoo heel veel het absorptievermogen van de markten, dat op ca. 11 millioen balen wordt geschat. De huidige oogst schijnt dus de statistische positie van deze markt niet te moeten verergeren, wat evenwel niet belet, dat ze zeer kiesch blijft. De over de wereld voorradige katoenstocks zijn geschat op ongeveer 22 millioen balen, waarvan 14 millioen balen Amerikaansche. Op deze 14 millioen balen, houdt de Amerikaansche Regeering er 11,5 millioen onder zich in onderpand voor de voorschotten aan de producenten; d.i. een bedrag dat weinig verschilt van dit van den oogst die voor dit jaar wordt voorzien, en lichtjes hooger is dan dit van het voor één jaar geschatte verbruik.

Groothandelsprijzen van tarwe, mais, gerst en haver.

TIJDVAK	TARWE		MAIS	GERST	HAYER
	te Liverpool	te New-York	te Londen	te Londen	te Londen
	Noteringen voor de volgende maand	Hardwinter n° 2	La Plata	La Plata	La Plata
	in sh. en d. per 100 lbs. van 0,4536 kg.	in cents per 60 lbs. van 0,4536 kg.	in sh. en d. per 480 lbs. van 0,4536 kg.	in sh. en d. per 400 lbs. van 0,4536 kg.	in sh. en d. per 320 lbs. van 0,4536 kg.
1936 Gemiddelde	7- 0	126,99	19- 6 5/8	18- 8 3/8	14- 5 1/2
1937 Gemiddelde	8- 9 5/8	137,74	26- 5 1/4	26- 9 7/8	16-11 1/8
1938 Gemiddelde	6- 0 3/4	96,12	27- 1 1/4	—	14- 9 1/8
1939 Januari	4- 8 5/8	82,06	26-11 5/8	19- 4 1/2	12- 6 1/4
Februari	4- 6 3/4	82,78	24- 5 5/8	17-11	12- 0
Maart	4- 3 3/4	82,26	22- 9 1/4	18- 1 1/8	11-10 1/2
April	4- 4 5/8	83,76	23- 1 7/8	18- 6 1/4	11- 7 5/8
Mei	4- 6 7/8	91,81	22- 7 1/2	18- 7	11- 9 1/4
Juni	(1) 4- 0 8/25	(2) 93,75	(2) 22- 3	(2) 18- 4 1/2	(2) 11- 1 1/2
Juli	(1) 3- 7 15/16	(2) 88,37	(2) 22- 6	(2) 16- 9	(2) 10- 9

(1) Voorloopige gemiddelden.

(2) Noteringen op het einde van de maand.

Verzendingen van tarwe en tarwemeel.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

TARWEJAAR (begin Augustus tot eind Juli)	EXPORTEN (1)		
	naar Europa	naar de overige landen	Totaal
	in duizenden quarters		
1935-1936	44.790	17.304	62.094
1936-1937	59.614	14.809	74.423
1937-1938	51.100	12.889	63.989
1938-1939	56.631	18.476	75.107
1939-1940 (2)	819	307	1.126

(1) Tarwemeel werd herleid tot tarwe in korrel tegen 70 pCt.
(2) Eén verstreken week van het loopend tarwejaar.

Verzendingen van gerst en haver.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

GRAANJAAR (van 1 Augustus tot 31 Juli)	GERST	HAYER
	Verzendingen in duizenden quarters	
1937-1938	9.646	3.995
1938-1939	9.827	2.890
1938-1939 (*)	240	73
1939-1940 (*)	166	133

(*) Eén week.

Verzendingen van maïs.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

SEIZOEN	VERZENDINGEN		Geraamde behoeften van de invoerlanden voor het loopend jaar
	sedert het begin van het loopend jaar tot 8 August. 1939	van het vorige seizoen op overeenkomstig tijdvak	
	(In duizenden quarters)		
1 April 1939 - 31 Maart 1940	10.679	14.491	32.000

Men begrijpt dan ook, dat tegenover de verplichting van het aanleggen van een teeltplan voor de campagne van 1939-1940, de Amerikaansche Kamers niet met alle strengheid de bepalingen hebben kunnen toepassen van de *Agricultural Adjustment Act* waarbij de productie wordt geregeld in functie van de voorraden en de behoeften. De strenge toepassing van deze wetgevende bepalingen onder de zoo pas vermelde voorwaarden, zou, voor de aanplanting, een beperking hebben betekend die practisch niet uit te voeren was. De Kamers zijn dan overeengekomen op 10 miljoen balen.

Ruwe rubber.

Bron : International Rubber Regulation Committee.

Quota van het derde kwartaal 1939 = 60 pCt.

TIJDVAK	EXPORTEN OP DE WERELDMARKT				VERBRUIK		VOORRADEN		Noteering te Londen voor Standard ribbed smoked sheet (in pence per lb. van 0,4536 kg.)		
	Gecontroleerde gebied.		Niet gecontroleerde gebieden	Totaal netto-exporten	Zichtbaar wereldverbruik	Overschot (+) of tekort (-) van de totale exporten t. o. v. het verbruik	aan het eind van het tijdvak	Verhouding in procenten tot het verbruik van de jaarperiode eindigend op de aangegeven maand	Gemiddelde noteering	Hoogste	Laagste
	Netto exporten.	Overschot (+) of tekort (-) t. o. v. de toegelaten exporten								van het tijdvak	
	(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)										
1936 Jaar	838,5	+ 5,0	25,9	864,4	1.037,9	- 173,5	532,1	51,3	7 3/4	11 3/16	6 1/4
1937 Jaar	1.131,7	- 1,6	32,7	1.164,4	1.095,2	+ 69,2	636,6	58,1	9 1/2	13 7/16	6 11/16
1938 Jaar	838,4	+ 26,8	32,0	870,4	932,9	- 62,3	585,1	62,7	7 7/32	8 1/2	5 5/16
1939 Januari	83,4	+ 14,2	3,7	87,1	88,4	- 1,3	583,0	61,2	7 31/32	8 3/16	7 9/16
Februari	68,0	- 2,1	2,9	70,9	82,9	- 12,0	567,5	58,4	7 31/32	8 1/4	7 11/16
Maart	66,6	- 2,5	3,1	69,7	94,1	- 24,4	543,9	55,2	8 5/32	8 3/8	7 7/8
April	71,5	+ 4,5	2,9	74,4	85,7	- 11,3	517,2	51,7	7 31/32	8 1/16	7 7/8
Mei	65,2	- 3,8	2,4	67,6	88,5	- 20,9	510,9	50,5	8 1/16	8 5/16	7 7/8
Juni	60,0	- 9,1	2,1	62,1	88,0	- 25,9			8 1/4	8 5/16	8 3/16
Juli										8 7/16	8 3/16

Tin.

Quota : derde kwartaal 1939 = 45 pCt.

Bronnen : Verbruik, productie, exporten en voorraden : *Statistical Bulletin of the International Tin Research and Development Council.*
 Notering : *The Metal Bulletin.*

TIJDVAK	Zichtbaar wereld-verbruik (1)	Totale wereld-productie (1)	EXPORTEN OP DE WERELDMARKT		TOTAAL DER VOORRADEN (3)		Contantnoteringen van het tin te Londen. Standard cash, midday quotation			
			Reële exporten (2)	Overschot(+) of tekort (-) de geautoris. exporten (2)	Absolute cijfers (4)	In pCt. van het verbruik	Gemiddelde notering	Hoogste	Laagste	
										van het tijdvak
(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)							pCt.		(in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.)	
1936 Het jaar.....	159,9	179,9	153,6	— 20,3	26,7	11	204-12- 8 7/20	244-12- 6	175- 5- 0	
1937 Het jaar.....	199,1	207,9	179,7	— 32,5	36,3	12	242- 6- 6 7/10	311- 5- 0	180-17- 6	
1938 Het jaar.....	151,2	148,4 (*)	119,4	+ 5,5	49,4	19	189-12- 0	217- 5- 0	153- 6- 3	
1939 Januari.....	11,3	15,8 (*)	13,3	+ 5,1	52,0	35	215-11- 4 3/7	217-15- 0	208-17- 6	
Februari.....	11,0	10,1 (*)	7,7	— 0,5	49,5	33	214- 0- 8 1/4	216- 2- 6	211-17- 6	
Maart.....	13,4	7,4 (*)	5,0	— 3,3	50,9	34	215-10- 2 14/23	217- 2- 6	213-12- 6	
April.....	14,2 (*)	11,2 (*)	8,9	+ 1,6	50,1	33	218-10- 7 1/2	224-10- 0	214- 5- 0	
Mei.....	13,5 (*)	9,6 (*)	6,9	— 0,3	43,8	29	225-14- 9 3/11	227- 7- 6	224-12- 6	
Juni.....		7,7 (*)	5,3 (*)	— 2,0 (*)	39,4	26	227-12-10 1/11	229-17- 6	224- 7- 6	
Juli.....							229-18- 4	229-18- 9	229-17- 6	

(1) Productie of verbruik der bij het Kartel aangesloten of niet-aangesloten landen met uitsluiting alleen van het ter plaatse, in China, geraffineerd en verbruikt tin.

(2) Exporten van de bij het Kartel aangesloten landen : Belgisch Congo, Bolivia, Fransch Indo-China, Malakka, Nederlandsch-Indië, Nigeria en Siam.

(3) Hierin begrepen de gezamenlijke zichtbare wereldvoorraden, plus het carry-over in de Straits Settlements en in Europa, alsook de voorraden der smelterijen.

(4) Jaarcijfers : gemiddelde van de voorraden aan het einde der maand; maandcijfers : voorraden aan het einde der maand.

(*) Voorloopige cijfers.

Koper.

Bronnen : Verbruik : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*

Productie : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*

Voorraden : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*

Noteringen : (Contantkoper : *The Metal Bulletin.*

Electrolytisch koper : maandgemiddelden naar de noteringen gepubliceerd door de *Agence Economique et Financière.*

Quota : 105 pCt.

TIJDVAK	Zichtbaar verbruik van geraffineerd koper	PRODUCTIE VAN		Voorraden geraffineerd koper (aan het einde van het tijdvak)	KOPERNOTERINGEN					
		blijster koper	geraffineerd koper		Standard contant Londen			Electrolytisch op kaai te New-York		
					Gemiddelde notering	Hoogste	Laagste	Gemiddeld. notering	Hoogste	Laagste
in duizenden metrieke tons					in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.			in cents per lb. van 0,4536 kg.		
1936 Jaar.....	(1) 2.093,9	(1) 1.670,5	(1) 1.983,8	(2) 320,0	38- 9- 7	49- 8- 1 1/2	34- 9- 4 1/2	9,474		
1937 Jaar.....	(1) 2.378,3	(1) 2.257,1	(1) 2.534,0	(2) 428,0	54-10- 7 1/5	78- 2- 6	36- 5- 0	13,167		
1938 Jaar.....	1.769,3	1.761,2	1.757,2	414,7	40-14-11 9/10	48- 6-10	32-11- 3	10,00	11,225	7,925
1939 Januari.....	136,6	159,6	157,4	435,5	43- 3- 3 9/14	44-16-10 1/2	41-18- 1 1/2	10,01	10,275	9,80
Februari.....	135,7	146,7	147,6	447,3	42- 4- 6	43- 4- 4 1/2	41- 6-10 1/2	9,80	10,025	9,675
Maart.....	143,9	148,7	155,4	462,7	42-19- 6 18/23	43-11-10 1/2	41-19- 4 1/2	9,96	10,075	9,775
April.....	139,4	145,4	150,9	474,2	42- 1- 5 1/12	43- 6-10 1/2	41- 1-10 1/2	9,89	10,075	9,75
Mei.....	156,3	149,7	154,6	472,6	41-13-11 17/44	42-15- 7 1/2	40-18- 9	9,82	9,975	9,675
Juni.....	163,7	146,8	157,1	466,0	42- 0- 5 35/44	42- 9- 4 1/2	41- 8- 1 1/2	9,84	9,975	9,725
Juli.....	164,6	148,9	143,5	444,9	42-18- 9 5/14	43-10- 0	42-11-10 1/2	(3) 10,055	10,175	9,925

(1) Cijfers gepubliceerd door *Metallgesellschaft.*

(2) Naar *Moody's Economist Services.*

(3) Voorloopig cijfer.

Lood.

Bronnen : Productie : *Metallgesellschaft*.
Voorraad : *Wirtschaft und Statistik*.
Noteeringen : *The Metal Bulletin*.

TIJDVAK	Productie der smelterijen Voorraad aan het einde van het tijdvak in de Ver.Stat.en in Gr.-Britt.	Contantnoteeringen van het lood te Londen Good soft pig, current month, midday quotation			
		Gemiddelde noteering	Hoogste	Laagste	van het tijdvak
			in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.		
in duizenden metrieke tons					
1936 Jaar	1.468,7	162	17-11-11 7/10	28-13-9	14-8-9
1937 Jaar	1.698,9	124	23-6-6 1/8	30-7-6	15-11-3
1938 Jaar	1.617,5	116	15-5-3 4/5	17-12-6	13-3-9
1939 Januari ..	132,0	119	14-10-8 3/14		
Februari ..	132,3	125	14-5-7 7/8		
Maart ...	142,3	124	14-13-2 11/23		
April	151,7	125	14-6-8 5/6	14-18-1 1/2	13-19-4 1/2
Mei	152,0	130	14-9-7 10/11	14-15-0	14-6-10 1/2
Juni	159,0	130	14-11-3 15/44	14-15-7 1/2	14-6-10 1/2
Juli			14-15-0 5/7	14-19-4 1/2	14-9-4 1/2

Het Congres heeft eveneens het principe bekrachtigd in zake toelage aan den katoenuitvoer en heeft aan de Regeering het middel aan de hand gedaan om deze uitgaven te financieren. Het crediet waarover de Administratie daarvoor zal beschikken, mag gaan van \$ 41,5 tot \$ 51,5 millioenen en worden gebruikt onder vorm eener premie aan den uitvoer, voor zooveel zulks de Staatssecretaris voor Landbouw opportuun vindt. Tengevolge van het stemmen dezer wet, genieten, sedert 27 Juli, de Amerikaanse exporteurs een subsidie van 1,5 cents per lb. op de uitvoeren van plukselkatoen, een subsidie van 1 c. tot 2,1 c. per lb. wordende toegestaan aan de uitvoeren van in de Vereenigde Staten voortgebrachte katoenen producten. Overeenkomstig de bepalingen van de wet, heeft zich de Staatssecretaris voor Landbouw het recht voorbehouden desnoods deze subsidies te wijzigen. Door hem werd verzekerd, dat de Vereenigde Staten geenszins voornemens waren een prijzenoorlog te ontketenen die trouwens niets anders dan schade aan de geheele wereld zou berokkenen. Hij hoopt, ten slotte, dat deze toelagen slechts van tijdelijken aard zullen zijn en, dat de Internationale Conferentie, welke in September a.s. moet bijeenkomen, den grondslag van een internationale overeenkomst zal kunnen leggen.

Gemeld zij verder nog, dat, tengevolge van de *barter*-overeenkomst tusschen de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië, de onderhandelingen over het verkoopen, aan Frankrijk en aan Zwitserland, van 175.000 balen Amerikaanse katoen, uitgelopen zijn op het vastleggen eener verkoopbasis die, per baal, \$ 6 lager is dan de wereldmarktprijs.

In den loop van de maand Juli, is de *wolmarkt* gunstig gestemd geweest, en zijn de koersen geste-

Zink.

Bronnen : Productie : *Metallgesellschaft* en *The Metal Bulletin*.
Voorraad : *Wirtschaft und Statistik*.
Noteeringen : *The Metal Bulletin*.

TIJDVAK	Productie der smelterijen Voorraad aan het einde van het tijdvak (1)	Contantnoteering van het zink te Londen good ordinary Brands current month, midday quotation			
		Gemiddelde noteering	Hoogste	Laagste	
			van het tijdvak		
in duizenden metrieke tons		in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.			
1936 Het jaar ..	1.447,0	58	14-18-4 3/5	20-0-0	13-3-9
1937 Het jaar ..	1.668,7	79	22-5-1 19/20	37-2-6	14-15-0
1938 Het jaar ..	1.576,6	141	13-19-9 1/2	15-18-1 1/2	11-18-9
1939 Januari ..	139,9	142	13-13-7 4/7		
Februari ..	127,2	142	13-10-5 1/4		
Maart ...	140,9	141	13-14-6 18/23		
April	137,7	143	13-8-10 1/4	13-15-7 1/2	13-1-10 1/2
Mei	138,6	144	13-14-4 7/44	14-5-0	13-8-9
Juni		145	14-0-5 5/11	14-4-4 1/2	13-15-0
Juli			14-4-8 3/7	14-12-6	13-3-1 1/2

(1) Voorraden in de Vereenigde Staten en in Groot-Brittannië alleen.

gen. In louter statistisch opzicht, laten de vooruitzichten het beste hopen voor wereldwolmarkt. En zoo het nog eenigszins te vroeg is, om zich over de productie der campagne van 1939-1940, aan ramingen te wagen, toch schijnt het, dat, voor de vijf voornaamste exportlanden (Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrikaansche Unie, Argentinië en Uruguay) bedoelde productie ietwat grooter zal zijn dan deze van de campagne 1938-1939. De voorraden zijn, evenwel, in den loop der jongste maanden, sterk geslonken : in Nieuw-Zeeland, in Argentinië en in de Zuid-Afrikaansche Unie, zijn ze niet meer zoo overvloedig voorhanden, terwijl ze in Australië geslonken zijn tot 98.000 balen tegen 236.000 balen, aan het einde van het vorige seizoen. De verschepingen uit Uruguay, die vertraging hadden ondergaan, vorderen snel sedert enkele maanden. Alles bijeen, mogen de aan het einde van de vorige campagne (die 30 Juni ten einde liep) geboekte voorraden als betrekkelijk gering worden aanzien.

Deze gunstige evolutie van de markt, die, in den loop van den jongsten winter, kon worden waargenomen, is, in hoofdzak, te wijten aan de zakenher-neming in zekere landen, alsmede aan een steeds groeiende vraag naar laken voor militaire kleedij. Zij heeft zich geuit in een sterke verhooging der invoeren van ruwe wol in zekere landen, invoeren welke, helaas, voor een groot deel, slechts aan grotere behoeften van de binnenlandsche markten beantwoordden. Wat er ook van zij, de wolverschepingen in den loop van het seizoen 1938-1939, betekenen een enormen voorsprong op deze van het vorige seizoen en hebben, in totaal, deze van het seizoen 1936-1937 voorbijgestreefd, zooals trouwens blijkt uit volgende statistische tabel :

Wolverschepingen van de voornaamste uitvoerlanden.

Bron : Wool Intelligence Notes : Imperial Economic Committee.

LANDEN	Periode	1936-1937		1937-1938		1938-1939	
		Duiz. balen	Millioen lbs.	Duiz. balen	Millioen lbs.	Duiz. balen	Millioen lbs.
Australië	Juli	2.774	826,7	2.626	779,9	2.863	858,8
Zuid-Afrika ..	tot Juni	834	255,1	716	218,5	790	241,0
Nieuw-Zeeland	Juli	814	275,9	711	241,7	858	291,8
Argentinië ...	tot Mei	310	268,2	238	213,4	330	296,1
Uruguay	October	112	100,7	70	57,6	96	79,5
TOTAAL	tot Juni	4.844	1.726,8	4.361	1.511,1	4.937	1.767,2

Blijft men bij de uitvoeren van deze vijf landen, dan stelt men vast dat 40 pCt. van dezelfde naar het Vereenigd Koninkrijk zijn gegaan, of 33 pCt. meer dan in den loop van het seizoen 1937-1938. De Fransche invoeren zijn er, van het eene jaar op het

andere, eveneens sterk op vooruitgegaan (32 pCt.) alsmede deze van België (26,8 pCt.). Hunnerzijds, zijn opnieuw de Vereenigde Staten als koopers op de markt opgetreden, en wel in zulke mate, dat, van het eene seizoen op het andere, hun invoeren verviëfdubbeld zijn. Italië heeft niet meer gekocht dan naar gewoonte, terwijl Duitschland en Japan voor 13 pCt. minder kochten.

In den loop van de maand Juli, zijn de *suiker*-noteeringen aanmerkelijk afgenomen. Van het betrekkelijk hoog peil waarop ze, aan het einde van de maand Juni, waren gaan liggen, zijn ze eerst vlug aan het dalen gegaan tijdens de eerste helft van de maand. Na een periode van betrekkelijke vastheid, zijn ze, aan het einde van de maand, nog gaan afbrokkelen, vooral op de markten van Londen en New-York.

Verdeeling van de wolverschepingen onder de voornaamste in- en uitvoerlanden.

(in millioenen lbs).

Bron : Wool Intelligence Notes : Imperial Economic Committee.

UITVOER NAAR	AUSTRALIË (1)		ARGENTINIË (2)		ZUID-AFRIKAANSCH E UNIE (1)		NIEUW ZEELAND (3)		URUGUAY (2)		TOTAAL	
	1937-1938	1938-1939	1937-1938	1938-1939	1937-1938	1938-1939	1937-1938	1938-1939	1937-1938	1938-1939	1937-1938	1938-1939
Vereen.-Kon.	324,9	368,0	59,8	99,9	40,4	45,9	152,3	166,2	14,8	7,8	592,2	687,8
Frankrijk ..	132,0	172,3	38,5	46,8	43,6	51,2	(4) 17,8	(4) 37,3	3,9	4,9	234,9	312,5
Duitschland	56,1	36,8	61,2	49,2	79,4	86,0	15,3	6,4	21,8	25,3	233,8	203,7
België	97,1	110,2	13,5	20,1	19,5	20,2	5,2	19,0	3,9	7,0	139,2	176,5
Vereen. Stat.	4,7	22,0	9,0	49,2	0,5	0,7	4,0	12,9	0,5	8,7	18,7	93,5
Japan	70,5	73,4	6,0	0,8	5,2	1,8	13,5	7,6	2,2	1,1	97,4	84,7
Italië	30,3	21,3	7,9	5,8	17,9	22,6	0,1	0,2	4,6	11,0	60,8	60,9
Andere land	64,5	54,8	17,5	24,3	11,9	12,6	33,5	42,2	6,8	13,7	134,2	147,6
TEZAMEN ..	778,1	858,8	213,4	296,1	218,4	241,0	241,7	291,8	57,6	79,5	1.511,2	1.767,2

(1) Juli-Juni.

(2) October-Juni.

(3) Juli-Mei.

(4) Incl. de wolverschepingen naar het Vereenigd Koninkrijk (Option Continent).

Allerlei factoren hebben aan deze reactie van de markt meegeholpen, en hebben ze helpen verscherpen na de hausse waarvan deze laatste in den loop van de vorige maanden had blijk gegeven.

Na de quotaverhoogeningen waartoe, in Mei en Juni, de Internationale Suikerraad had besloten, heeft, in dato 5 Juli, de Engelsche Regeering dezen laatste gewaarschuwd, dat ze oordeelde, dat er nog ernstige schaarschte was aan suiker voor de verscheping naar het Vereenigd Koninkrijk tijdens het loopende jaar, en, dat, ze, bijgevolg, vrijmaking vroeg van 100.000 t. meer dan het aanvullend contingent. Daar, op twee na, al de afvaardigingen met dit voorstel instemden, werd, 13 Juli, dit aanvullend contingent als volgt verdeeld : Nederlandsch-Indië, 20.000 t.; Dominicaansche Republiek, tusschen 15.000 en 24.000 t. en Cuba, tusschen 56.000 en 65.000 t. Daar naderhand Nederlandsch-Indië van de verkregen tonnage vrijwillig afstand deed, was de Raad van oordeel dat er geen aanleiding bestond om deze tonnage opnieuw onder andere landen te verdeelen.

Volgen wij daar nog aan toe, dat U.S.S.R. eveneens afstand heeft gedaan van aanvullende tonnage die haar op 20 Mei jl. werd toegekend en, dat bijgevolg de Raad ze opnieuw heeft verdeeld en wel in den volgenden zin : Cuba : 25.941 t.; Dominicaansche Republiek : 11.039 t. en Nederland : 28.976 t.

Buiten deze achtereenvolgende verruimingen der contingenten, hebben de vooruitzichten op een sterke bietenoogst eveneens aan de verzwakking van de markt meegeholpen. Het suikerbietenareaal vertoont, op al de continenten, een grootere uitgestrektheid dan voorheen, zoo in verhouding tot verleden jaar, als in verhouding tot het vijfjarengemiddelde 1934-1935/1938-1939. In Europa, met inbegrip van U.S.S.R., is het areaal respect. 1 en 6 pCt. grooter; in Noord-Amerika, 2 en 16 pCt.; in Azië, 30 en 50 pCt. In de geheele wereld resp. 2 en 9 pCt.

Den 28ⁿ Juli, heeft de Internationale Suikerraad de volgende mededeeling gepubliceerd houdende regeling van de genomen maatregelen ten opzichte van het derde quotumjaar dat 1 September 1939 inzet :

« Zooals gezegd in een mededeeling aan de pers, in dato 24 Juni, had de Internationale Suikerraad, op de vergadering van dien datum, de statistische positie onderzocht van het derde quotumjaar dat, 1 September 1939, inzet en had voorloopig instemming betoond met zekere door den toestand vereischte voorstellen.

Zekere afvaardigingen hadden gevraagd, dat haar tijd zou worden gegeven om die voorstellen aan haar respect. regeeringen over te maken. Er werd in gunstigen zin geantwoord, en de voorgestelde maatregelen zijn thans in zwang. Voor het derde contingentjaar doet de toestand zich als volgt voor :

Aanleunend op de elementen welke hij in dato 24 Juni bij de hand had, heeft de Internationale Suikerraad de behoeften van de vrije markt geraamd op 3.218.000 t. voor het derde jaar. Hij is daarenboven de meening toegedaan, dat de behoeften van het tweede jaar de uitvoerquota voor dit jaar, met 38.000 t. zouden overschrijden. Deze hoeveelheid zal dus genomen worden op de voorraden welke in den loop van het derde jaar heraangelegd zullen moeten worden. Deze extra-afzetmogelijkheden brengen de raming van de behoeften voor het derde jaar op 3.256.000 t.

Krachtens artikel 14 van het Internationale Suikerovereenkomst, hebben de Dominions van het Britsche Rijk, recht op 65 pCt. van de consumptieverhoging in het Vereenigd Koninkrijk en van de behoeften van 's Rijks invoer t.o.v. het basisjaar dat eindigt 31 Augustus 1937. Dit deel van 65 pCt. werd voor het derde jaar op 175.000 t. geschat, wat, voor de leveranciers van de vrije markt, de afzetmogelijkheden tot 3.081.000 t. herleidt.

Om het evenwicht voor het derde jaar te helpen verwezenlijken, hebben de Dominions en de Britsche koloniën verklaard, dat ze momenteel afzien van de volgende hoeveelheden op deze hun voorbehouden bij toepassing van artikel 14 : Zuid-Afrikaansche Unie en Australië, 25.000 t.; Britsch Koloniaal Rijk, 5.000 t. De afzet voorbehouden aan de leveranciers van de vrije markt, komt aldus op 3.111.000 t. neer.

Aan den anderen kant, bedragen de basisquota's 5.647.500 t. Aanleunend op de ervaring van de twee eerste jaren van het accoord, heeft de Raad de overtuiging opgedaan, dat van de toegekende quota er ten minste 71.000 ongebruikt zullen blijven. Derhalve zijn de werkelijke contingenten tot 3.576.000 t. herleid. Zij overschrijden dus de schatting der behoeften met 465.500 t. Dit verschil werd gedempt met behulp van de volgende maatregelen :

a) Vrijwillige afstand van de volgende hoeveelheden door de houders van uitvoerquota (in metrieke tons — waarde in ruwe suiker): België (incl. Belgisch-Congo), 10.000; Brazilië, 7.000; Cuba, 64.000; het gebied thans algemeen gekend als protectoraat van Bohemen en Moravië en het gebied thans genoemd

Slowakije, 40.000; de Dominicaansche Republiek, 21.000; Duitschland, 40.000; Haiti, 1.500; Hongarije, 25.000; Nederland (incl. de overzeesche gebieden), 40.000; Portugal (incl. de overzeesche bezittingen), 17.000; Peru, 25.000; Polen, 26.000; U.S.S.R., 69.000; tezamen, 385.000;

b) De reducties op de quota van Cuba en de Dominicaansche Republiek, ingevolge de beslissing van den Raad in dato 13 Juli 1939, waardoor deze landen respect. 65.000 en 15.000 t. kunnen uitvoeren tijdens het tweede jaar, te nemen op hun contingenten van het derde, of tezamen 80.000 t.

Benevens de hierboven aangehaalde contingenten, voorziet de Internationale Overeenkomst, dat een reservequota van 45.000 t. event. ter beschikking zal worden gesteld van Frankrijk en van Zuidslavië. De Raad heeft besloten, dat, zoo later deze reserve geheel of gedeeltelijk gebruikt werd, er desnoods een nieuwe reductie van de contingenten zou worden onder het oog genomen.

De statistische positie van het op 1 September a.s. beginnende derde jaar, wordt als volgt onder cijfers gebracht :

(Tons van 1.000 kg.)
(Quota.)

Basisquota	3.647.500
Af :	
a) Vrijwillige reducties overeenkomstig de beslissing van 24 Juni 1939	385.500
b) Reductie van de quota voor het derde jaar ingevolge verscheppingen naar het Vereenigd Koninkrijk overeenkomstig de op 13 Juli 1939 aangekondigde schikkingen	80.000
c) Raming van ongebruikt blijvende quota	71.000
	536.500
Totaal beschikbaar voor de vrije markt	3.111.000
AFZETMOGELIJKHEDEN OP DE VRIJE MARKT.	
Geraamde behoefte der vrije markt	3.218.000
Plus :	
Behoeftte overgenomen ex tweede jaar	38.000
	3.256.000
Minus :	
Deel voorbehouden aan de Dominions en aan de Britsche koloniën bij toepassing van artikel 14 (na aftrek van 30.000 tons waarop momenteel geen aanspraak gemaakt wordt)	145.000
Tezamen voor de leveranciers van de vrije markt	3.111.000

Alle afstand van quota boven de vooruitzichten van de hooger aangehaalde 71.000 t. en alle aangroei van de behoeften der vrije markt, die zou uitloopen op een nieuwe schatting welke hooger zou zijn dan de huidige voorloopige schatting (3.111.000 t.), zou aanleiding geven tot nieuwe toekenning van het contingent aan de belanghebbende landen op nieuwe overeengekomen grondslagen. Elke nieuwe toekenning zou trapsgewijze en geordend gebeuren om de markt niet te drukken.

Na de vrij sterke bedrijvigheid die in den loop der jongste maanden op de houtmarkt heeft geheerscht, zijn sedert de tweede helft van Juni de transacties merkbaar teruggelopen.

In den loop van het eerste semester van het jaar, bedroeg de uitvoer van zacht zaaghout herkomstig uit de twaalf Europeesche exportlanden en uit Noord-Amerika, 1.809.761 stds. tegen 1.596.497 stds. in den loop van dezelfde periode van 1938 (1) of een aangroei van 13,3 pCt. Estland, Zweden en Noorwegen alsmede Zuidslavië en Roemenië hebben hun verschepingen aanzienlijk weten te verhoogen. Daarentegen, zijn de uitvoeren van U.S.S.R., Litauen en vooral van Duitschland in aanzienlijke mate geslonken, zooals trouwens blijkt uit de gegevens van volgende statistische tabel.

**Gezamenlijke uitvoeren van zacht zaaghout,
in den loop van het eerste halfjaar 1938 en 1939
(in millioenen stds.).**

Bron : Maandschrift van het C. I. B.

LANDEN VAN HERKOMST.	1 ^o halfjaar 1938	1 ^o halfjaar 1939	+ of — in procenten
Zweden	216	284	+ 31,7
Finland	216	267	+ 23,7
U. S. S. R.	125	86	— 30,8
Letland	50	53	+ 5,1
Polen	113	134	+ 18,2
Zuidslavië	70	95	+ 35,9
Roemenië	84	132	+ 56,4
Tsjecho-Slowakije (1)	18	14	— 21,2
Duitschland	66	4	— 94,3
Noorwegen (1)	9	12	+ 30,8
Estland	8	11	+ 48,0
Litauen	18	3	— 86,1
Canada	416	523	+ 25,6
Vereenigde Staten	186	191	+ 2,5
TEZAMEN	1.596	1.810	+ 13,4

(1) Excl. de uitvoeren van Tsjecho-Slowakije en van Noorwegen in den loop van de maand Juni.

In weerwil van het inkrimpen der Duitsche en Litauische uitvoeren, is het betrekkelijk deel van de verschillende landen niet merkbaar veranderd in den gezamenlijken uitvoerhandel van zacht zaaghout: het aandeel van Noord-Amerika is op 39,5 pCt. gaan liggen tegen 37,8 pCt. in 1938; dit van de Scandinavische landen, op 31,2 pCt. tegen 27,6 pCt.; dit van Roemenië en van Zuidslavië is met 9,7 pCt. tot 12,5 pCt. gestegen.

Dezelfde opmerking geldt in zake verdeling van de invoeren. Groot-Brittannië handhaaft zijn aandeel op 39 pCt., terwijl dit van de Vereenigde Staten toeneemt en wel van 10 tot 12 pCt. Het deel van Duitschland en van Italië begeeft daarentegen respect. van 11,5 pCt. tot 9 pCt. en van 5 pCt. tot 3 pCt. In Azië en Afrika, hebben de invoeren merkbaar vorderingen gemaakt, terwijl deze van Zuid-Amerika aanzienlijken achteruitgang boeken.

Wat de andere houtsoorten betreft, zijn de uitvoeren van mijnhout en van hout in de schors voor de zagerijen, ietwat hooger dan in 1938, terwijl deze van hout voor de papierfabricage nagenoeg met de helft terugliepen en de verschepingen van dwarsliggers eveneens daalden.

(1) Cijfers betreffende de uitvoeren van Januari-Mei.

Blijkens het maandverslag van het Internationaal Houtcomité, hadden de landen leden van E.T.E.C. (*European Timber Exporter's Convention*) reeds meer dan twee miljoen standards hout afgezet, cijfer in verband te brengen met de 2.903.000 stds. die het contingent voor het loopende bedrijfsjaar uitmaken. De zagerijen van de uitvoerlanden zijn voorzien van bestellingen voor ettelijke maanden. Nieuwe bestellingen zullen moeilijk uit te voeren zijn, daar met name deze van de meest gezochte afmetingen alles behalve voldoende sorteering hebben.

Deze evolutie verklaart waarom de verschillende uitvoerlanden verhooging van de in December jl. vastgelegde quota onder het oog hebben genomen. Op een vergadering van de E.T.E.C. te Stockholm, begin Augustus, werd dienaangaande een overeenkomst getroffen. Daar de betrokken landen de aldaar genomen beslissingen nog moeten bekrachtigen, zijn de omstandige gegevens van de nieuwe contingenten nog niet voorhanden.

Memoreeren wij, dat de E.T.E.C. geteekend werd, 15 November 1935, te Kopenhagen tusschen de volgende landen: Zweden, Finland, U.S.S.R., Letland, Polen, Zuidslavië, Roemenië, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije. De uitvoerquota voorzien voor 1936 en gehandhaafd in 1937, vormen de basisquota. In 1938, werden deze laatste eerst met 10 pCt. verlaagd en later, in den loop van het bedrijfsjaar, nog verminderd, zoodanig, dat aldus hun cijfer, voor het jaar, neerkwam op 3.165.000 stds., Oostenrijk daargelaten, waarvan, sindsdien, het lidmaatschap bij de conventie vervallen is. Het gezamenlijk contingent voor 1939, vastgelegd in December 1938, beteekent een vermindering van 24 pCt. t.o.v. de basisquota.

Ten documentairen titel, laten wij hier een tabel volgen die nauwkeurig de toegekende quota aangeeft alsmede de werkelijke uitvoeren over elk der jaren 1936 tot 1939.

(In duizenden stds.)

Bron : Maandschrift van het C. I. B.

LAND	1936		1937		1938		1939
	Quota	Experten	Quota	Experten	Quota	Experten	Quota
Zweden	820	816	820	810	739	691	656
Finland	1.005	1.036	1.005	962	904	845	804
U. S. S. R.	950	1.003	950	908	901	842	760
Letland	(1) 117	117	127	127	110	103	102
Polen	313	342	313	314	277	258	250
Zuidslavië	168	91	168	190	144	134	134
Roemenië	(2) 246	261	246	258	229	214	197
TEZAMEN	3.619	3.666	3.629	3.569	3.304	3.087	2.903
Oostenrijk	275	220	275	309	236	—	(3) 150
Tsjechoslowakije	96	63	96	105	80	77	
Alles te zamen...	3.990	3.949	4.000	3.983	3.620	3.164	3.053

(1) Werkelijke uitvoer.

(2) Oorspronkelijk quotum 233.000, later 246.000.

(3) Private schatting.

De rubberuitvoerquota welke, voor het derde kwartaal van 1939, van 50 tot 55 pCt. werden verhoogd, werden begin Augustus op 60 pCt. gebracht, met terugwerkende kracht tot aan het begin van het loopend kwartaal. Deze beslissing welke de *barter*-overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten liet voorzien, vindt aldus haar rechtvaardiging in de evolutie van de markt die tijdens het grootste deel van de maand Juli uitermate vast is geweest. Sedert nieuwjaar, worden de voorraden regelmatig ingeteerd, zoodat ze, aan het einde van Juni, nog slechts 375.000 t. bedroegen tegen 548.000 t. in Juni 1938. Voor de eerste helft van het jaar 1939, bedraagt het zichtbare wereldrubberverbruik 527.000 t. tegen 433.000 t. voor de overeenkomstige periode van 1938; voor de Vereenigde Staten alleen, is, van het eene jaar op het andere, dit verbruik gestegen van 182.000 t. tot 275.000 t. Moet het op deze manier voortgaan, of zelfs nog toenemen, dan is het best mogelijk, dat, voor het geheele jaar 1939, het zichtbare verbruik merkbaar deze van 1937, die reeds een recordcijfer was, voorbijstreeft.

Evenzoo als de rubbermarkt, hebben, in Juli, de markten van de niet-ijzerhoudende metalen alle zonder onderscheid, een gunstige stemming gekend.

De beternis die, aan het einde van Juni, op de *koper*-markten kon waargenomen worden, is later nog toegenomen en, te New-York, zijn de *electro*-kopernoteeringen van 9,8 cents, aan het einde van Juni, op 10,4 cents, aan het begin van Augustus, gaan liggen. Op de markt van Londen, trad er, tusschen dezelfde data, bij het *standard*koper redres in, en wel van £ 42.7.6 tot £ 44.14.4. Deze evolutie stemt overeen met den statistischen toestand van de markt, die, voor Juni, op een aanzienlijke vermindering wees van de wereldvoorraden aan geraffineerd koper en tegelijk op een interessante toeneming van het verbruik zoo in de Vereenigde Staten als in het overige der wereld. De statistische uitkomsten van de maand Juli blijken even aanmoedigend te zullen zijn. De internationale entente van de koperproducenten heeft dan ook, in dato 10 Augustus, de productiequota tot 105 pCt. verhoogd. De jongste wijziging dateerde van 1 Maart, toen deze quota op 95 pCt. van de standaardtonnages werden gebracht.

Sedert einde Juni, handhaven zich de *tin*-noteeringen op het plafond van ± £ 230 onder het waakzaame oog van *Buffer Pool*. Gezegd wordt dat *Buffer Pool* reeds een zekere tonnage, tegen dezen koers, zou hebben afgegeven; zoo heel belangrijk zou ze echter nog niet zijn en naar de markt het hier en daar uitwijst, zou het zich handelen om zowat een 1.000 t. Van het aangaan, tusschen Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, van een ruilvereenkomst voor

het tin, in de aard van deze voor de katoen en de rubber, werd blijkbaar afgezien. Niettemin vernemen wij, dat deze mislukking geenszins het aanleggen uitsluit van tinvoorraden, door de Vereenigde Staten, naar de gewone handelsmethodes.

Het tijdschrift van de *International Tin Research and Development Council* publiceert enkele nieuwe statistische gegevens over de voorraden bij de gieterijen, alsmede over de verzendingen van deze laatste, welke ca. 90 pCt. van het zichtbaar tinverbruik vertegenwoordigen. Aan het einde van de maand Juni, beliepen de zichtbare tinvoorraden met inbegrip van deze der gieterijen, 39.387 t. tegen 48.823 t. einde Mei en 49.731 t. einde Juni 1938.

Tijdens de maand Mei, beliep de wereldproductie aan tin 9.600 t., of een totaal van 54.100 t. voor de eerste vijf maanden van het jaar, tegen 70.400 t. voor de overeenkomstige periode van 1938.

Aan den anderen kant, is, voor deze periode, de zichtbare tinconsumptie over de wereld op 63.400 t. gaan liggen, tegen 69.700 t. in 1938. Ter beoordeeling van deze cijfers, valt er op te merken, dat, voor de eerste vijf maanden van het jaar, de wereldproductie aan blik gestegen is van 1.271.000 t. tot 1.547.000 t. van 1938 tot 1939 en, dat de wereldproductie aan automobielen geklommen is van 1.698.000 tot 2.326.000 stuks.

De markt van het *lood* is vast geweest, inzonderheid aan het einde der maand. Dooreengenomen, beteekent deze stijging der noteeringen, veel minder verhooging der behoeften bij de private industrie en met name van de bouwnijverheid, dan wel bespoediging van de herbewapening en nl. van den scheepsbouw. Inzonderheid het Verre-Oosten verbruikt sedert enkele maanden reusachtige hoeveelheden lood.

Ook het *zink* is zich, in Juli, naar hausse gaan oriënteeren, waar zich nog, in de maand Juni, zijn noteeringen onregelmatig rond een vast peil hadden bewogen. Hier werd, aan het einde van Juli, de hoogste koers van het loopende jaar bereikt: £ 14.12.6. Deze tendentie schijnt dan toch wel niets anders te zijn dan het gevolg van de algemeene beweging die in de prijzen van de niet-ijzerhoudende metalen wordt waargenomen. De marge tusschen de prijzen van het lood en deze van het zink, die gedurende een groot deel van Juli, zoo goed als onveranderd gebleven was, is zich omstreeks het einde van de maand gaan toehalen ten voordeele van het lood. De statistische positie van het zink wordt thans gaandeweg beter tengevolge van de Britsche bestellingen voor luchtafweer. Niettemin, blijven tal van ongunstige factoren boven de markt hangen en met name de onzekerheid waarin men verkeert inzake heropricting van het Zinkkartel.

**OVERZICHT VAN DE WERELDMARKT
VAN DE VOORNAAMSTE TEXTIELVEZELS**

In een der jongste publicaties van het *Imperial Economic Committee* van Londen, vinden wij enkele statistische gegevens omtrent het verloop van de wereldmarkt der voornaamste textielvezels (1).

Ofschoon vele dezer gegevens slechts een benaderde waarde bezitten, hebben wij het wenschelijk gevonden deze in ons *Tijdschrift* te publiceren, wat kan worden verantwoord op grond van het feit, dat dergelijke statistische gegevens zeer verspreid zijn en soms zeldzaam; en daarenboven toelaten een juist oordeel te vormen omtrent de evolutie van onze eigen textielindustrie.

Blijkens de *Wool Intelligence Notes* is de gezamenlijke wereldproductie van katoen, wol, vlas en zijde gedaald van 24.501 millioen voor de campagne 1937-1938 tot 19.253 millioen lb. voor de campagne 1938-1939, t.t.z. een vermindering van zoowat 21 pCt.; ze blijft nochtans hooger dan de jaaropbrengsten van vóór 1936-1937. De achteruitgang is in hoofdzaak toe te schrijven aan de beperkingen waartoe de Amerikaanse planters, op wensch van de bondsregering, overgegaan zijn; in feite is de wereldproductie van deze vezel, van de eene campagne op de andere, van 18.936 tot 13.847 lb. teruggelopen. Deze achteruitgang heeft nochtans belangrijke gevolgen gehad voor den omvang der wereldvoorraden, wegens de gelijktijdige vermindering van het wereldkatoenverbruik.

TABEL I.

**Rayon- en stapelvezelproductie
in de voornaamste productielanden (1935-1938).**

Bron : *Manchester Guardian* van 23 Juni 1939, volgens *Rayon Organon*.

	RAYON (draad)				STAPELVEZEL			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Japan	224	275	334	210	14	46	174	375
Duitschland	98	99	125	141	38	94	219	330
Italië	86	86	107	101	68	110	156	167
Vereen. Koninkr. . .	112	117	120	106	9	26	32	32
Vereen. Staten . .	258	278	322	258	5	12	20	30
TOTAAL	778	855	1.008	816	134	288	601	934
Wereldproductie . .	941	1.023	1.199	990	140	298	619	956

Daarentegen is de productie van rayon en stapelvezel over 't algemeen verder toegenomen. Deze ontwikkeling is uitsluitend het gevolg van de toegenomen bedrijvigheid van de stapelvezelindustrieën welke productie thans dichtbij deze van de rayon benadert terwijl ze in 1937 slechts de helft van deze laatste bedroeg. Voor de eerste maal vertoont de rayon-

(1) *Imperial Economic Committee : Wool Intelligence Notes*, Juni 1939.

industrie dit jaar een verminderde bedrijvigheid, die toegeschreven dient te worden aan den achteruitgang der productie in Japan en in de Vereenigde Staten. Aldus ziet men, dat de stapelvezel een tendens vertoont om, dank zij haar meer gunstige prijs, de rayon te verdringen. In den loop van de jongste campagne, is de Japansche stapelvezelproductie ruim verdubbeld; Duitschland en Italië, anderdeels produceeren er steeds grooter hoeveelheden, zooals duidelijk blijkt uit tabel I.

In de gegevens omtrent de kleederwolproductie is de productie van Azië en Noord-Afrika niet medegedeld; zij begrijpen ook slechts ongeveer 70 pCt. van de Russische productie. Mits dit voorbehoud, zijn de opbrengsten van de laatste campagne de kleinste sedert tien jaar. Deze zwakké opbrengsten worden in hoofdzaak toegeschreven aan een lange droogteperiode in Australië; dit laatste land blijft evenwel de eerste plaats bekleeden onder de productielanden, gevolgd door de Vereenigde Staten, Argentinië en de U.S.S.R.; Rusland verhoogt steeds zijn textielproductie en is o.m. reeds de voornaamste vlasproducent geworden. De wereldproductie van deze vezel is lichtjes teruggelopen, maar blijft boven de cijfers van vóór 1937. Daarentegen vertoont de productie van natuurlijke zijde een niet onbelangrijken achteruitgang zooals blijkt uit het cijfer van de laatste campagne, het laagste dat sedert vele jaren werd opgeteekend. Deze evolutie is te verklaren aan de hand van de omstandigheid, dat in Japan een toenemend aantal werklieden tewerkgesteld worden in bedrijven werkend voor den oorlog in China.

Tabel II geeft een beeld van den loop van de wereldproductie van textielvezels met uitsluiting van jute en hennep. Voor wol slaan de ramingen alleen op gewasschen wol en dan nog slechts van merinos en *crossbreeds*.

Uit de verschillende door de textielgroeperingen gepubliceerde statistieken en verslagen blijkt, dat het wereldverbruik van textielvezels in het jaar 1938, is teruggelopen in verband met den achteruitgang der conjunctuur en met de moeilijkheden die, in zekere landen, aan den invoer van grondstoffen in den weg gelegd worden.

De Engelsche katoen- en wolbedrijven blijken onder dezen gang van zaken gevoelig te hebben geleden. Nochtans, is sedert begin 1939 hun toestand verbeterd dank zij vooral de toegenomen bestellingen zoowel vanwege de overheid als vanwege de particulieren. In de Vereenigde Staten was het textielverbruik zeer gering in het eerste halfjaar 1938; in de tweede helft van het jaar, is daarin eenige verbetering gekomen zonder dat men nochtans op de voor rekening der regering gevormde voorraden heeft kunnen interen. Naar men weet is Japan verplicht geweest een zeer strenge invoercontingenteeringspoli-

tiel te volgen; het hoeft dus niet te verwonderen, dat zijn wol- en katoenaankopen hierdoor belangrijk zijn teruggelopen; ze zijn een weinig teruggestegen in 1939, maar bleven nog belangrijk beneden de cijfers van 1938. Daarentegen werden door de Japanse textielindustrie groote hoeveelheden rayon en stapelvezel verwerkt.

In tegenstelling tot voornoemde landen, was het verbruik van textielwaren in Frankrijk en Duitschland zeer belangrijk. Bij ontstentenis van juiste gegevens omtrent het verbruik in Duitschland, valt niet met zekerheid te zeggen of de belangrijke ingevoerde hoeveelheden textielwaren en de groote hoeveelheden in het land geproduceerde stapelvezel en rayon volledig door de industrie werden gebruikt of als ze hebben gediend voor het aanleggen van voorraden.

De aarzelende houding van de conjunctuur weerspiegeld, was de tendens der textielmarkten in 1938

weinig schitterend. Het is slechts begin 1939 dat prijsverbetering intrad dank zij een toegenomen activiteit in het textielbedrijf gepaard met kleinere opbrengsten van de laatste campagne en de vorming van de reservevoorraden in sommige landen.

Aan het begin van 1938, was Amerikaansche katoen lager genoteerd dan in 1932-1933; de prijzen liepen naderhand eenigszins op, maar, in April, werden ze andermaal gedrukt wegens geruchten omtrent mogelijke regeeringsuitvoersubsidies. Nochtans, dank zij officieele tusschenkomst en de herneming van de zaken in de Vereenigde Staten, werd de tendens vaster in den loop van het tweede halfjaar en de hausse werd slechts tijdelijk tegengehouden in September, in verband met de Europeesche politieke spanning. Ofschoon met minder scherpe variaties, vertoonden Egyptische en Indische katoen gelijkaardige tendensen.

TABEL II.

Loop van de wereldproductie der voornaamste textielvezels sedert 1930.

Bron: Imperial Economic Committee: Wool Intelligence Notes, Juni 1939.

CAMPAGNE	1930-1931	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937-1938	1938-1939
<i>(Millioenen lbs.) (1)</i>									
Katoen	12.420	13.180	11.434	12.742	11.345	12.589	15.100	18.986	13.847
Rayon	450	499	519	665	781	937	1.022	1.200	991
Stapelvezel	7	9	21	30	54	142	301	622	983
Totaal	457	508	540	695	835	1.079	1.323	1.822	1.974
Wol	1.738	1.749	1.766	1.711	1.667	1.685	1.732	1.768	1.560
Vlas	1.416	1.521	1.333	1.510	1.519	1.691	1.693	1.805	1.765
Zijde	130	126	116	122	125	121	119	170	107
TOTAAL...	16.161	17.084	15.189	16.780	15.491	17.165	19.967	24.501	19.253
<i>(Basis 1930 = 100)</i>									
Katoen	100	106	92	103	91	102	122	153	111
Rayon	100	111	115	148	174	208	227	267	220
Stapelvezel	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	100	111	118	151	183	236	289	399	432
Wol	100	101	102	98	96	97	100	102	90
Vlas	100	107	94	107	107	119	120	127	125
Zijde	100	97	89	94	96	93	92	92	82
TOTAAL...	100	106	94	104	96	106	124	152	119

(1) 1 lb. = 0,453 kg.

De belangrijke onverkochte voorraden uit de campagne 1937-1938 drukten op de wolnoteeringen, ook zijn deze naar baisse gaan overhellen vanaf October 1938 en vertoonden slechts vanaf Mei-Juni 1939 een grootere vastheid, blijkbaar wegens afneming der voorraden. Het dient aangestipt, dat in Mei en Juni 1939, een belangrijke hausse werd waargenomen voor *crossbreds*, hausse die algemeen aan belangrijke militaire bestellingen wordt toegeschreven.

Terwijl de markt van het Belgisch vlas vrij stabiel bleef, richtten zich de noteeringen van Russisch vlas bepaald naar de hausse vanaf November 1938, wegens pessimistische vooruitzichten omtrent de Russische opbrengsten en in verband eveneens met een betere bedrijvigheid van de vlasindustrie.

Naar men weet, zijn de twee voornaamste bepalende factoren van de markt oriëntering van natuur-

lijke zijde, eensdeels, de Japansche en, anderdeels, de Amerikaansche productie. Het is dus heel natuurlijk, dat in het eerste halfjaar 1938, de prijzen aan drukking blootstonden, drukking die in het tweede semester werd gevolgd door een herstel, dat verbeterde in de eerste maanden van 1939 in verband met de vermindering der productie in Japan en met de herneming der zaken in de Vereenigde Staten.

In zake stapelvezel, kan bezwaarlijk van wereldmarkt worden gesproken. Naar men weet, zijn accoorden tot stand gekomen tot vaststelling van de prijzen der verschillende soorten; aan deze accoorden zijn tot dusver weinig veranderingen toegebracht. Zeer onlangs nog, werd een overeenkomst ondertekend tusschen de Duitse, Italiaansche, Engelsche en Belgische producenten met het oog op een geordende ontwikkeling van de markt. Ook is het niet verwon-

derlijk te moeten constateeren, dat de stapelvezelnoteringen onveranderd gebleven zijn sedert den herfst 1937. Wat de verschillende rayonsoorten betreft, daarin viel weinig of geen verandering te constateeren; in Februari 1939 nochtans was een lichte verhooging waar te nemen na het sluiten van een entente onder producenten. Tabel III geeft een beeld van den loop der textielmarkten in Groot-Brittannië sedert 1935.

De vermindering der prijzen van textielvezels sedert 1926-1928 is algemeen. Zij wordt geschat (2)

(2) *Wool Intelligence Notes*, Juni 1939.

op 40 pCt. voor wol en katoen. Voor rayon is de sterke daling der noteringen voor een goed deel het gevolg van de ontwikkeling en verbetering der fabricageprocédés, sedert 1937; trouwens, schijnen de prijzen zich te handhaven op een peil, dat zoowat 65 pCt. lager ligt dan dit van 1926-1928. De vlasnoteringen, daarentegen, hadden in den loop der laatste tien jaren minder te lijden; thans liggen ze slechts ongeveer 16 pCt. beneden de prijzen van 1926-1928. Dit zijn, wel te verstaan, schattingen, gebaseerd op de noteringen dezer vezels op de Londensche markt. Zij houden derhalve geen rekening met de depreciatie van het pond sterling — thans zoowat 43 pCt. sedert 1926.

TABEL III.

Prijzen der textielvezels in Groot-Brittannië
(in pence par lb.).

MAAND	Gewassen wol (a)		Katoen (b)				Vlas (c)		Zijde (b)	Rayon Stapelvezel (d)		Doorlopende rayondraad		
	Merino vet 66's	Medium crossbred	Amerikaansche (middling)	Egyptische (Fully good fair)		Livonische ZK.	Belgisch in water geroort	Ruwe Japansche		Fibro	Viscose (d)		Acetaat (g)	
				Sakel	Giza				75 den. (e)		150 den. (f)			
												100 den.		
Gemiddelde 1935.....	26 1/2	10	6,70	8,65	—	8,50	10,68	85	14,00	55 1/2	32	50		
1936.....	32	13 1/2	6,70	9,96	—	6,72	10,28	91	11,00	55 1/2	32	44 1/2		
1937.....	34 1/2	21	6,36	9,89	—	8,39	12,03	99	10,83	52 1/2	32 1/2	39		
1938.....	24	14	4,93	7,99	7,48	7,16	11,90	88	10,00	51	31 1/2	39		
1938 Januari.....	26 1/2	15	4,93	8,41	7,58	7,31	12,16	83	10,00	51	31 1/2	39		
Februari.....	24 1/2	13	5,04	8,39	7,58	7,50	12,24	83	10,00	51	31 1/2	39		
Maart.....	24	14	5,04	8,37	7,42	7,35	11,83	83	10,00	51	31 1/2	39		
April.....	24 1/2	14	4,87	8,02	7,07	7,18	11,79	80	10,00	51	31 1/2	39		
Mei.....	25	14	4,73	7,59	6,91	6,94	11,79	83	10,00	51	31 1/2	39		
Juni.....	24	13 1/2	4,63	7,44	6,84	6,77	11,74	82	10,00	51	31 1/2	39		
Juli.....	24	13 1/2	5,03	7,92	7,49	6,94	11,73	92	10,00	51	31 1/2	39		
Augustus.....	24	13 1/2	4,81	7,75	7,42	7,07	11,79	90	10,00	51	31 1/2	39		
September.....	23	14	4,75	7,96	7,61	7,11	11,87	92	10,00	51	31 1/2	39		
October.....	23	15	5,11	8,10	8,04	7,12	12,00	98	10,00	51	31	39		
November.....	22 1/2	14	5,13	8,28	8,18	7,09	11,09	95	10,00	51	30	39		
December.....	22 1/2	14 1/4	5,11	7,63	7,62	7,56	12,09	98	10,00	51	30	39		
1939 Januari.....	21	13 1/2	5,22	7,31	7,38	8,52	12,35	101	10,00	51	30	39		
Februari.....	21 1/2	13 1/2	5,11	7,08	7,11	8,60	12,38	111	10,00	51 1/2	31	39		
Maart.....	22	13	5,23	7,03	7,03	8,41	11,70	121	10,00	52	32	40 1/2		
April.....	21 1/2	13	4,93	6,57	6,57	8,54	11,84	127	10,00	52	32	40 1/2		
Mei.....	21 1/2	14 1/4	5,35	6,44	6,48	8,89	12,00	144	10,00	52	32	40 1/2		
Juni (h).....	22 1/2	15 1/4	5,76	6,61	6,71	9,03	12,29	138	10,00	52	32	40 1/2		

- (a) Prijzen aan het einde der maand verstrekt door Messrs. Schwartz, Buchanan & Co.
 (b) Bron: *The Economist*, maandgemiddelden van wekelijksche noteringen.
 (c) Bron: *The Statist*, maandgemiddelden van wekelijksche noteringen.
 (d) Maandgemiddelden verstrekt door het huis Courtaulds, Ltd.
 (e) 18 filaments warp on beam, 2.000 ends and over.
 (f) West pirn; 21 filaments tot Juni 1937, later 27 filaments.
 (g) Bron: *The Board of Trade Journal*; west pirn, maandgemiddelden.
 (h) Voorloopige cijfers.

BELGIË

GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN
IN JULI 1939.

Het indexcijfer der groothandelsprijzen is, in Juli, met drie punten gedaald t.o.v. Juni, wat een teruggang van 1,60 pCt. beteekent sedert het begin van het jaar en van 4,65 pCt. t.o.v. Juli 1938. De totale daling t.o.v. het maximum in Juli 1937 bereikt, komt aldus op 15,38 pCt. te staan.

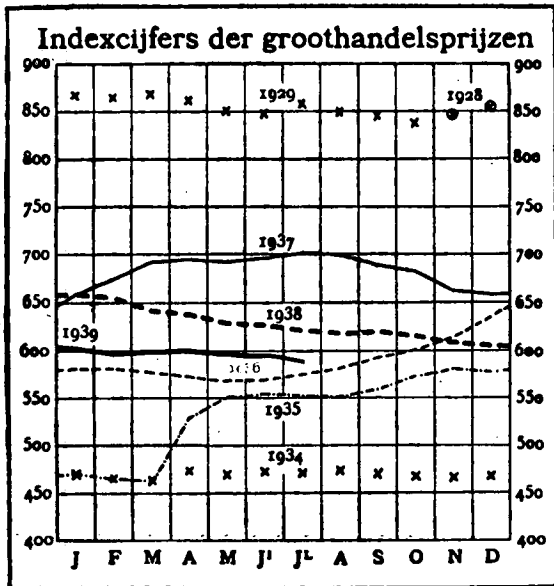
Deze jongste daling is toe te schrijven aan het beloop der prijzen van vlas en jute, van harsproducten en chemische meststoffen. Ze is gecompenseerd geworden door een aanzienlijke hausse van de vlas-prijzen en door de vastheid van de wolnoteringen.

Het gemiddeld indexcijfer van de kleinhandelsprijzen is, voor het Rijk, op de nieuwe basis berekend, per 15 Juli op 103,5 komen te staan tegen 103,1 in de maand Juni, hetzij een hausse van 0,39 pCt.

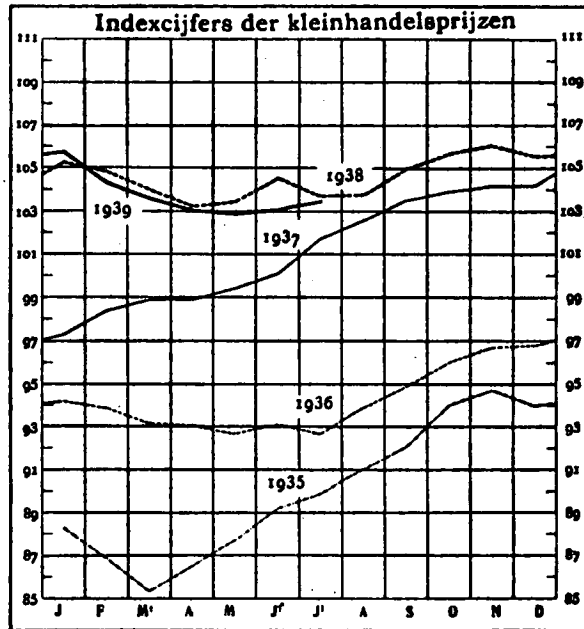
Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

(Basis : April 1914 = 100.)

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor Juli 1939	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t o. v. het in 1937 of 1938 bereikte maximum	
			t. o. v. Juni 1939		t. o. v. Juli 1938		Datum van het maximum (maand)	Toename of vermindering in %
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)		
Voedingswaren	16	499	- 5	- 1,0	- 54	- 9,7	7-1937	- 24,4
Brandstoffen	4	841	+ 3	+ 0,4	- 19	- 2,2	10-1937	- 7,2
Teer en derivaten	3	498	- 6	- 1,2	- 83	- 14,3	10-1937	- 27,4
Metaalproducten	14	671	+ 3	+ 0,4	- 13	- 1,9	8-1937	- 17,8
Petroleum en derivaten	7	915	+ 1	+ 0,1	- 11	- 1,2	8-1937	- 12,7
Ceramische producten	9	864	+ 4	+ 0,5	+ 3	+ 0,3	7-1937	- 3,9
Glasproducten	2	614	+ 65	+ 11,8	+ 65	+ 11,8	1937	+ 11,8
Chemische producten	12	565	- 4	- 0,7	- 58	- 9,3	4-1938	- 9,7
Kunstmeststoffen	4	503	- 18	- 3,5	+ 13	+ 2,7	4-1938	- 5,6
Vetstoffen	7	411	- 5	- 1,2	- 52	- 11,2	2-1937	- 33,1
Textielproducten (gezamenlijke)	19	549	- 8	- 1,4	- 38	- 6,5	6-1937	- 27,3
<i>Wolproducten</i>	5	538	+ 9	+ 1,7	- 68	- 9,7	4-1937	- 34,8
<i>Vlasproducten</i>	5	715	- 40	- 5,3	- 95	- 11,7	6-1937	- 26,8
<i>Jutewaren</i>	2	472	- 12	- 2,5	+ 100	+ 26,9	5-1937	+ 7,0
<i>Katoenproducten</i>	7	480	- 3	- 0,6	- 45	- 8,6	3-1937	- 36,1
Bouwmaterialen	13	765	- 7	- 0,9	- 10	- 1,3	9-1937	- 13,3
Harsproducten	2	485	- 21	- 4,2	- 34	- 6,6	2-1937	- 40,1
Huiden en leder	9	471	-	-	+ 6	+ 1,3	4-1937	- 30,6
Tabak	1	545	-	-	-	-	12-1937	-
Papier	1	644	-	-	- 66	- 9,3	11-1937	- 41,2
Rubber	1	138	+ 3	+ 2,2	+ 8	+ 6,2	3-1937	- 33,3
ALGEMEEN INDEXCIJFER	124	594	- 3	- 0,5	- 29	- 4,7	7-1937	- 15,4

* Maxima- en minipunten bereikt door de indices.
Basis : April 1914 = 100.

Jaar 1935 tot 1938 : Oud indexcijfer 1914 teruggebracht op basis van het nieuw indexcijfer : jaar 1935 tot 1938 = 100.
Jaar 1939 : nieuw indexcijfer.

De indexcijfers voor de 62 centra die op den staat opgenomen worden, wijzen voor 57 plaatsen op verhoging, voor 4 op verlaging en voor één op statu quo t.o.v. het peil van de vorige maand.

Het gewoon rekenkundig gemiddelde van de indexen der 62 centra komt voor de maand Juli op 103,5 te staan, net zooals het officieel indexcijfer voor het Rijk, waarbij het belang van de bezochte plaatsen in aanmerking genomen wordt.

Wat de gemiddelde prijzen der 56 opgeteekende artikelen betreft, zijn er 17 die een daling vertoonen, 25 een stijging en 14 aan denzelfden prijs gebleven.

Als producten welker prijzen niet zonder invloed gebleven zijn op het maandindexcijfer in den zin van een hausse, dienen vermeld : aardappelen, eieren, inlandsche boerenboter, inlandsche melkerijboter, margarine en varkensribben.

	INDEXCIJFERS VAN		STIJGING
	Juni 1939	Juli 1939	in pCt.
Aardappelen	92,6	100,0	+ 8,0
Eieren	87,5	95,3	+ 8,9
Inlandsche boerenboter	88,5	89,7	+ 1,4
Inlandsche melkerijboter	89,7	90,7	+ 1,1
Margarine	106,5	111,0	+ 4,2
Varkensribben	110,4	111,8	+ 1,3

Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (arbeiders-budgetten, 3^e reeks), is eveneens lichtjes gestegen onder invloed van de verhooging van de prijzen voor voedingswaren. Laten wij erop wijzen, dat, van het eene jaar op het andere, de kosten van levensonderhoud, op grond van dit indexcijfer beoordeeld, met 1,06 pCt. gedaald zijn. Waar de kosten van voeding met 2,54 pCt. gedaald zijn, zijn de kosten van verwarming en verlichting en deze van kleding resp. met 1,66 pCt. en 1,05 pCt. gestegen. De andere gedeeltelijke indexcijfers, o.m. dit voor huisvesting en huisraad heeft geen gevoelige wijzigingen ondergaan.

ONZE BUITENLANDSCHE HANDEL IN EIERN EN DE WERELDHANDEL.

In het Juninummer van het maandschrift van het Internationaal Landbouwinstituut te Rome, is een belangwekkend artikel verschenen over den wereldhandel in eiëren. Aan de hand van de zeer uitgebreide statistische gegevens die bij bedoelde studie gevoegd zijn, zal de evolutie van onzen nationalen buitenlandischen handel hier even toegelicht worden.

De vergelijking van het cijfer van onzen eiërenuitvoer in miljoenen stuks uitgedrukt in de cijfers van onze productie, geeft een beeld van het dikwijls onderschatte belang van onze nationale consumptie.

TABEL I.

Verhouding tusschen den eiërenuitvoer en de eiërproductie van België (in miljoenen stuks).

TIJDVAK	Productie	Uitvoer	Uitvoer in pCt. van de productie
1932	2.300	598	26,0
1933	2.070	320	15,5
1934	2.070	228	10,9
1935	1.601	165	10,3
1936	1.610	189	11,7
1937	1.507	201	13,4
1938	1.435	130	9,1

Uit deze cijfers blijkt verder, dat onze uitvoer van het jaar 1933 een vast cijfer van ongeveer 10 pCt. ten opzichte van de productie vertegenwoordigt. De vermindering van productie die, van 1932 op 1933, te

constateeren is, zal wel in hoofdzaak aan den verminderden uitvoer moeten toegeschreven worden, terwijl de jongere productieinkrimping eerder aan een verminderde nationale consumptie te wijten is.

Ofschoon de nationale consumptie reeds gevoelige verminderingen onderging, is ze nog steeds van betrekkelijk groot belang voor onze hoenderkweekers te noemen. Op dit gebied staan zij er immers nog heel wat gunstiger voor dan hun voornaamste concurrenten op de internationale markten. De twee belangrijkste eiërexportlanden van Noord-Europa, namelijk Denemarken en Nederland, verbruiken van hun productie zelf enkel resp. een vierde en een derde, wat een verbruik beteekent van enkel 37 pCt. en 56 pCt. van de Belgische consumptie. Als men even wil nadenken over de talrijke risico's en imponderabilia die steeds aan den invoer van landbouwproducten verbonden zijn, over de groote bijkomende onkosten waaraan de plaatselijke consumptie ontsnapt, dan zal men moeten erkennen, dat het bestaan van een dichte bevolking die groote verbruikster van voedingswaren is, een niet te onderschatten voordeel is voor onzen nationalen landbouw. Onze eiërproductie, die zich steeds onmiddellijk aan het opnemingsvermogen van de markten aangepast heeft, zou, in geval van een vermeerdering van de nationale consumptie, binnen een korte tijdspanne terug tot de vroeger bereikte cijfers kunnen opgevoerd worden.

TABEL II.

Uitvoerhandel van eiëren in schaal (per groep landen in pCt. van den wereldhandel).

Uitvoerende landen	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931	1930
Totaal in miljoenen centenaren (1)...	3.677	3.640	3.423	3.116	3.278	3.479	4.240	4.794	4.816
Landen van N.-W. Europa :									
Denemarken	26,5	27,7	25,6	23,5	21,5	19,2	16,3	12,7	11,2
Nederland	24,0	20,9	18,9	19,8	19,7	16,4	18,9	18,0	17,6
Ierland	5,6	5,1	6,5	7,4	7,9	7,5	6,9	7,2	7,4
Belgisch - Luxemburgsche Economische Unie	2,2	3,4	3,5	3,5	4,3	5,8	8,8	7,4	6,5
TOTAAL...	58,3	57,1	54,5	54,2	53,4	48,9	50,9	45,3	42,7
Landen van Zuid-Oost-Europa en U.S.S.R.	22,5	21,5	21,1	19,9	20,0	22,8	24,1	29,6	30,0
Andere landen	19,2	21,4	24,4	25,9	26,6	28,3	25,0	25,1	27,3
ALGEMEEN TOTAAL.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Een centenaar beteekent gemiddeld 1.600 stuk.

Dit aanpassingsvermogen waarvan ze reeds blijk gegeven heeft in periodes van dalend verbruik, zou ook in geval van vermeerderde vraag tot uiting komen. Het is in zekere mate eigen aan den hoenderteelt. Het laat zich verklaren door de betrekkelijk geringe investeringen die een uitbreiding van de productie meebrengt en door den korten tijd vereischt voor het opgroeien van het kuikentje tot legkip.

Daar in den wereldhandel van eiëren, het Vereenigd Koninkrijk en Duitschland de grootste invoerders en de transportprijzen ook in den eiërenhandel van overwegend belang zijn, zal men onmiddellijk het belang inzien van de landen van Noord-West-Europa in dezen handel; ter illustratie daarvan laten wij hier tabel II verschijnen betreffende den wereld-uitvoerhandel.

Waar Denemarken en Nederland hun aandeel in den wereldhandel steeds maar zien toenemen, verliest de Belgisch-Luxemburgsche Unie hoe langer hoe meer veld.

De cijfers van den invoer van Groot-Brittannië en van Duitschland, stellen dezen achteruitgang nog beter in het licht.

TABEL III.

Invoer van Groot-Brittannië van eiëren in schaal
(in pCt. van den totalen eiëreninvoer).

Land van afkomst	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Totaal in duizenden centenaren.....	1.991	1.944	1.500	1.378	1.405	1.483	1.846	1.856	2.077
Imperium	22,0	23,7	30,1	32,7	31,0	24,4	19,1	14,6	13,3
Denemarken	25,3	29,1	32,0	33,9	34,0	33,1	32,5	40,4	34,3
Nederland	13,8	14,8	7,0	5,5	5,0	13,6	15,4	17,4	21,4
Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie	8,8	8,0	7,9	2,5	0,3	1,3	2,2	1,8	0,4
Polen (Dantzig inbegrepen)	13,6	10,4	9,4	9,1	10,4	10,2	10,4	9,1	9,5
Andere landen	16,5	14,0	13,6	16,3	19,3	17,4	20,4	16,7	21,1
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TABEL IV.

Invoer van Groot-Brittannië van eiëren in schaal.
(in pCt.).

Land van afkomst	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Totaal in duizenden centenaren.....	1.602	1.431	1.433	839	760	646	707	902	915
Nederland	28,6	32,1	37,8	37,2	44,3	32,9	22,2	23,2	23,9
Denemarken	4,8	6,0	13,8	16,7	19,5	22,8	26,1	21,8	24,2
Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie	7,5	4,8	11,0	4,9	4,8	4,3	7,7	6,0	7,0
Bulgarije	11,2	13,3	8,0	6,5	9,8	13,9	17,7	14,3	11,5
Andere landen	47,9	43,8	29,4	34,7	21,6	26,1	26,3	34,7	33,4
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

De vermindering van onzen uitvoer naar het Vereenigd Koninkrijk, dateert reeds van 1929, jaar gedurende hetwelk de Engelsche regeering, ten einde het gebruik van producten van Britschen oorsprong te bevoordeelen, besloot, dat alle in Groot-Brittannië ingevoerde eiëren, op de schaal, het land van herkomst of het woord *foreign* moesten dragen, zonder, dat daarbij een onderscheid gemaakt werd tusschen verse en opgelegde eiëren.

Daar de opgelegde eiëren van Britschen oorsprong eveneens moesten geteekend worden, stond de Engelsche verbruiker wantrouwig tegenover alle inge-

voerde eiëren, vooral daar de in de lente ingevoerde eiëren door weinig kiesche invoerders in koelkelders konden bewaard worden om dan gedurende den winter verkocht te worden, gemengd aan ingevoerde verse eiëren die denzelfden stempel droegen.

In 1932 valt een nieuwen achteruitgang te noteeren welke deze maal hoofdzakelijk te wijten is aan oorzaken van monetairen aard.

Denemarken, wiens valuta vanaf 1931 getrouw het pond heeft gevolgd, heeft, om die reden, zijn positie op de Zwitsersche markt beter kunnen handhaven dan België. Nochtans, hoeft er op gewezen te worden, dat de bijzonder geperfectioneerde organisaties van den Deenschen uitvoerhandel en de prima-kwaliteit der Deensche producten, ook niet zonder invloed waren. De kwestie van het opvoeren van de kwaliteit der eiëren is vorig jaar nogmaals grondig bestudeerd geworden, in Denemarken. Het is dan ook in hoofdzaak de gedurige verbetering en de steeds grooter wordende eenvormigheid der hoedanigheden, die aan de Deensche exporteurs niet alleen toegelaten hebben hun positie op de buitenlandsche markt te handhaven, maar die hen bovendien zeer rendeende prijzen voor hun producten verzekeren. De cijfers van tabel III, schijnen vooral te bewijzen, dat de expansie van den Nederlandschen eiërenuitvoer, de oorzaak van onzen achteruitgang op de Britsche markt is. De totale eiërenuitvoer van Nederland nadert met rasse schreden het peil van den uitvoer van Denemarken en men mag zeggen, dat de strijd om de eerste plaats aangevangen is. Alhoewel de kwaliteit der Nederlandsche productie de vergelijking met de Deensche producten kan doorstaan, moet er nochtans op gewezen worden, dat de eiërenexport van Nederland enkel tot het huidig peil kon opgevoerd worden dank zij een stelsel van premies door de Nederlandsche regeering toegekend. Deze uitvoerpremies worden op de opbrengst van de douanerechten op den graanuitvoer genomen.

Zooals tabel IV het aanwijst, heeft België zijn positie heel wat beter op de Duitse markt kunnen handhaven dan op de Britsche. Een verdere verbetering van onze positie hoewel niet onmogelijk, is toch onwaarschijnlijk te noemen daar de Duitse regeering al haar krachten inspant om den uitvoer binnen zekere grenzen te houden. Daar een uitbreiding van den Duitschen hoenderstapel echter een vermeerderden invoer van granen voor gevolg zou hebben, mag men er zich aan verwachten, dat daartoe wel niet besloten zal worden en, dat, behoudens nieuwe restrictiemaatregelen vanwege de Reichsregeering, de totale invoer niet in aanzienlijke mate zal afnemen.

Waar Denemarken en Nederland zoowat de Engelsche en de Duitse markt beheerschten en er hun totale productie afzetten en waar de hoedanigheid van die productie hun het behoud van deze markten voor lange jaren verzekerd heeft, zag België zich verplicht op verder gelegen markten een nieuw afzetge-

bied te zoeken. Het heeft hierin wel enig succes gehad op de Spaansche markt, die den derden rang bekleedde onder de eiereninvoerende landen.

TABEL V.

Invoer van Spanje van eieren in schaal
(in pCt. van den totalen eiereninvoer).

LAND VAN AFKOMST	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Totaal in duizenden centenaren	266	227	233	379	345	334
Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie	0,1	0,1	13,9	23,7	24,8	21,1
Nederland	0,1	0,1	0,4	2,1	5,7	4,0
Denemarken	—	—	—	3,3	6,5	5,2
Polen	0,2	2,1	7,4	9,7	6,4	19,0
Turkije	19,3	36,1	35,5	30,8	13,8	8,4
Andere landen	80,3	61,6	42,8	30,4	42,8	42,3
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

De burgeroorlog in Spanje heeft deze markt echter gesloten. Van 113 miljoen eieren in 1935, was onze uitvoer naar Spanje, in 1938, tot 3.859.000 stuks geslonken. Het is te hopen, dat, nu de toestand in Spanje weer normaal geworden is, onze eierenexporteurs hun gunstige positie van 1935 zullen kunnen heroveren.

DE ECONOMISCHE REGLEMENTEERING VAN DE INDUSTRIEEL PRODUCTIE VAN DE VETTE VERNISSEN, HET SCHOEISEL EN DE ELECTROLYTISCHE CHLOOR.

In den loop van de maand Juli, kondigde het *Staatsblad* de neerlegging af van twee verzoeken betreffende het eene de industrie der vette vernissen, het andere de schoeiselnijverheid. In beide schriften ging het om het invoeren, in gezegde nijverheden, van een economische reglementeering van de productie, overeenkomstig de voorschriften van het koninklijk besluit van 13 Januari 1935 (besluit n° 62).

De *Chambre syndicale des Fabricants de vernis gras* verzoekt om uitbreiding, tot al de betrokkenen behorende tot dezen nijverheidstak, voor een periode gaande tot 1 Juli 1941, van de volgende door elkeen van haar leden, voor den duur van dezelfde periode, opgenomen verplichtingen in zake productie van vette vernissen :

1° Beperking der jaarlijksche productie tot een hoeveelheid vet vernis gelijk aan 60 pCt. van de productiecapaciteit der tegenwoordig gevestigde en werkvaardige installaties;

2° Verbod op het grondgebied van het Rijk nieuwe installaties op te richten voor de fabricage van vet vernis die de productiecapaciteit zouden kunnen ver-

meerderen van de op dezen datum bestaande installaties, met dien verstande, dat het toegelaten blijft buiten gebruik gesteld of gedeclasseerd materieel door nieuw te vervangen, op voorwaarde nochtans, dat de productiecapaciteit van het nieuwe materieel niet grooter zij dan deze van het buiten gebruik gesteld of gedeclasseerd materieel dat vervangen wordt.

Dienvolgens en bij toepassing van artikel 20 van het koninklijk besluit n° 62, van 13 Januari 1935, vraagt de verzoekende groepeerings, dat geen enkel nieuwe voortbrenger van vet vernis zich moge vestigen zonder de toelating des Konings gevraagd en bekomen te hebben, onafgezien de toelatingen welke dienen gevraagd krachtens de thans vigeerende wetgeving.

Ter verantwoording van dit verzoek wordt ingebracht, dat het gezamenlijk productievermogen in zake vet vernis, in het land, in dato 1 Januari 1939, op 18.600.000 kg. geschat mag worden. Voor 1938, wordt de werkelijke productie op ca. 7 miljoen kg. geschat.

De *Chambre syndicale des fabricants de chaussures de Belgique* vraagt de uitbreiding tot al de belanghebbenden van haar bedrijfstak, voor een tijdperk gaande tot 1 Juli 1941, van de volgende verplichtingen, door haar leden vrijwillig opgenomen voor dezelfde periode, betreffende de voortbrenging der schoenen en pantoffels :

1° Het gemiddelde der werkelijk gedurende de jaren 1937 en 1938 voortgebrachte schoenen en pantoffels, vermeerderd met een maximum marge van 40 pCt., niet overschrijden;

2° Geen bijkomende installaties van machines en materieel oprichten dienend tot de fabricage van schoenen en pantoffels, op zoodanige wijze, dat het totaal productievermogen zou verhoogd worden, behalve wanneer het de vervanging geldt van buiten gebruik gesteld of gedeclasseerd materieel door nieuw materieel, voor zoover het totaal productievermogen van het nieuw materieel niet hoger is dan dit van het materieel dat vervangen wordt.

Door « machines en materieel dienend tot de fabricage van schoenen en pantoffels » dient te worden verstaan elk vaststaand mechanisch middel dienend tot deze fabricage. Zijn dus uitgesloten : de vormen, doorslagen en patronen.

Dienvolgens en bij toepassing van artikel 20 van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, vraagt de verzoekende groepeerings, dat geen nieuw voortbrenger van schoenen of pantoffels zich moge vestigen, zonder voorafgaandelijk de bijzondere toelating te hebben aangevraagd en bekomen van den Koning, zonder dat aan de door de bestaande wetgeving vereischte toelating zij tekort gedaan.

Ter verantwoording wordt gememoreerd, dat, in 1929, deze industrie meer dan 400 fabrikanten telde met een personeelbezetting van 25.000 arbeiders en,

dat ze voor nagenoeg fr. 25 miljoen schoenen en pantoffels leverde. Vroeger werd vooral geproduceerd voor het buitenland dat, in 1929, 7.193.343 paar opnam, voor een waarde van ca. 222 miljoen frank.

Sedert 1929, is de productie allengs gaan afnemen en wel zoodanig, dat ze, in 1938, nog slechts 15 miljoen paar leverde, of 40 pCt. van het productievermogen, geschat op 37.500.000 paar per jaar.

De *Chambre syndicale des fabricants de chaussures* meent dezen terugloop der productie te moeten toeschrijven aan het afnemen van het binnenlandsch verbruik, aan het sluiten der exportmarkten alsmede aan het invoeren, in het land, van massale hoeveelheden schoenen en pantoffels. Sedert 1 Juli 1938, zijn de douanetarieven verhoogd. Edoch, om aan de gevolgen van deze douanemaatregelen te ontkomen, zien we hoe hier en daar buitenlanders in de Belgische industrie zoeken binnen te dringen. Daarenboven is te vreezen, dat ze de productie nog zullen zien te prikkelen, of nieuwe fabrieken te bouwen. Aldus zou de outilleering nog opgevoerd worden en men mag al niet zeggen, dat er te weinig is.

De *Groupement des Producteurs de chlore electrolytique* vraagt de uitbreiding tot al de belanghebbenden van zijn bedrijfstak voor een tijdperk strekkende tot 31 December 1940, der volgende door zijn leden vrijwillig aangenomen verplichtingen, betreffende de productie van electrolytisch chloor :

1° Beperking der werkelijke chloorproductie op 75 pCt. van het totaal productievermogen ;

2° Geen bijkomende installaties vestigen in de bestaande fabrieken of in nieuwe fabrieken op zoodanige wijze, dat daardoor het totaal productievermogen van chloor zou verhoogd worden.

De aandacht wordt gevestigd op het feit, dat, in geval van aanvaarding der voorgestelde reglementering en bij toepassing van artikel 20 van het koninklijk besluit n° 62 van 13 Januari 1935, geen nieuw voortbrenger zich zal mogen vestigen, zonder voorafgaandelijk de bijzondere toelating van den Koning te hebben aangevraagd en bekomen, zonder dat zij te kort gedaan aan de door de bestaande wetgeving vereischte toelatingen.

Het verweerschrift dat hooger bedoeld verzoekschrift begeleidt, meldt, dat, in 1938, de chloorproductie in België, 10.945 t. heeft bedragen, voor een productievermogen van 22.356 t. dat aan de op 1 Januari 1939 vastliggende investeringen beantwoordt. De bestaande fabrieken hebben dus op 49 pCt. van haar capaciteit gewerkt. Bij gebrek aan afzetmogelijkheden, ligt een fabriek, die 600 arbeiders telde, sedert jaren, volledig stil.

Voorts wordt eveneens gewezen op de bezwaren van algemeenen aard kunnende voortspruiten uit overproductie van chloor, evenals uit een ongebreidelde concurrentie op deze markt. Om den terugloop van hun afzet van vloeibare chloor, van bleekpoeder en van natriumhypochloriet goed te maken, zouden de Belgische electrolyseurs zich genoodzaakt zien, in ruimere mate dan het thans het geval is, hun overschot aan chloor te gebruiken bij de fabricage van synthetisch zoutzuur. Zodoende, zouden zij schade berokkenen aan de productie van zoutzuur als derivaat van de fabricage van natriumsulfaten en potasch, alle producten met dewelke België van oudsher een vooraanstaande plaats op de exportmarkten inneemt. Deze fabricage van zoutzuur en van alcalische sulfaten hangt, op haar beurt, af van de belangrijke nijverheid van het zwavelzuur, bijproduct van de zinkindustrie.

In de verantwoording worden eveneens de prijzen die op de Belgische markt worden betaald vergeleken met deze van de andere markten in den loop dezer laatste jaren.

Vergelijkende prijzen van vloeibare chloor in verschillende Europeesche landen (waarde in franken).

JAAR	TANKWAGENS (spoor)				TUBES				
	Duitsch-land	Engeland	Frankrijk	België	Duitsch-land	Engeland	Frankrijk	Italië	België
1934	189,10	149,10	239,80	115,—	279,—	323,05	275,05	331,10	175,—
1935	193,15	144,60	240,30	113,75	283,75	313,30	275,60	308,65	175,—
1936	267,75	201,25	331,20	107,25	393,25	436,05	379,95	408,—	180,—
1937	267,55	201,50	277,60	125,67	393,—	436,55	310,65	265,20	195,—
1938	268,55	218,70	239,80	133,84	394,45	476,15	276,05	296,90	210,—
1939	265,35	203,10	205,05	124,09	389,75	482,15	243,55	293,80	210,—

NEDERLAND

TOESTAND VAN HANDEL EN INDUSTRIE IN NEDERLAND.

De ongunstige kentering in de economische conjunctuur is, in den loop van het jaar 1938, onder begunstiging van de opleving in de Vereenigde Staten, tot stilstand gekomen om plaats te maken voor een toenemende bedrijvigheid, zij het dan ook binnen enge grenzen. De internationale gebeurtenis-

sen, blijven nog steeds den boventoon voeren in het verloop van de conjunctuur in Nederland. Ze beheerschen vrijwel geheel den financieel-economischen toestand en werpen haar schaduw op het bedrijfsleven, dat, af en toe, den nadeeligen terugslag ondervindt van psychologische reacties waaraan het zich uiteeraard niet kan onttrekken, hoewel er ditmaal, achter den loop der dingen, blijkbaar krachten schuil gaan die in gunstigeren zin werken.

De algemeene bewapeningswedloop, drukt thans ook zijn stempel op de economische conjunctuur in Nederland en heeft in de jongste maanden, zij het in beperkte mate, bijgedragen tot verbetering der werkloosheid.

Zooals uit bijgaande tabel blijkt, beweegt deze laatste zich momenteel op een vrij laag peil, wanneer men de huidige cijfers vergelijkt met deze van het vorige jaar op overeenkomstig tijdstip.

In Mei, werden 212.700 werkloozen opgeteekend, tegen 287.1 in Mei 1938, hetzij een teruggang van ongeveer 74.400 werkloozen. Neemt men daarbij in aanmerking, dat, in het laatste cijfer der werkloozen, zijn vervat 63.200 aan het werk bij een werkverschaffing, dan valt het peil der « echte » werkloozen op minder dan 150.000.

TABEL I.

Werkloozen ingeschreven bij de Werkbeurzen.

Bron : Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

TIJDSTIP	1936	1937	1938	1939
	(in duizenden op het einde van de maand)			
Maandgemiddelde	368,5	324,0	303,4	—
Januari	421,3	446,0	387,8	339,9
Februari	407,7	385,2	367,4	301,9
Maart	374,2	349,1	321,7	268,7
April	366,2	309,6	307,6	240,0
Mei	347,8	281,8	287,1	212,7

Ofschoon dit cijfer voor een klein land als Nederland nog relatief hoog kan genoemd worden en moeilijk een gunstige beoordeeling van de geheele situatie toelaat, neemt dit niet weg, dat het beeld der werkloosheid daar te lande toch stilaan een eenigszins ander karakter gaat krijgen dan gedurende de laatste jaren. Inderdaad, sedert 1936, kan men een voortdurende daling van het werkloozenaantal waarnemen. Waar het in het laatstgenoemd jaar, gemiddeld ca. 368.500 bedroeg, daalde het tot 324.000 in 1937 en tot 302.400 in 1938. Men zou geneigd zijn te denken, dat deze verbetering van het werkloosheidscijfer uitsluitend een gevolg is van verlengden militairen diensttijd of van het houden van manschappen onder de wapens of ook nog van de plaatsingen van Nederlandsche arbeiders in het buitenland. Een dergelijke veronderstelling wordt echter al dadelijk ontzenuwd zoodra men de indexcijfers der totale personeelbezetting nagaat — cijfers die eveneens voortdurende stijging vertoonen — welke thans zoowat 90 pCt. van de cijfers van 1929 moet bedragen.

Benevens dan de toegenomen werken voor defensie, is dit gedeeltelijk succes mede toe te schrijven aan de omstandigheid, dat de regeering geen enkel bekend middel onverlet heeft gelaten om haar werkloosheids-politiek te doen slagen, waarbij groote aandacht werd geschonken aan herscholing en omscholing,

werkverruiming en werkverschaffing, door het laten uitvoeren van openbare werken op groote schaal, werken waarbij dan tevens zooveel mogelijk een productief doel wordt nagestreefd als bv. het geval is met de ontginning van nieuwe gronden.

Bevreemdend is, na het zien van dit gunstig verloop van de werkgelegenheid, te moeten constateeren, dat sommige industrieele productiecijfers een minder geflatteerd beeld vertoonen, ja zelfs in sommige gevallen, lager liggen dan verleden jaar. Dit komt duidelijk tot uiting op onderstaande tabel waarin zijn opgenomen de voornaamste elementen die, bij de beoordeeling van de economische bedrijvigheid, in aanmerking komen :

TABEL II.

Productiecijfers.

Bron : Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

TIJDVAK	Steenkolen (× 1.000 tons)	Cokes (× 1.000 tons)	Electri- citeit afgegeven aan het net (1.000.000 kWh.)	AANBESTEDINGEN						
				Totaal (× f. 1.000)	voor fabrieks- bouw (× f. 1.000)					
1935.....	11.878	2.145	1.899	81,12	1.136,2					
1936.....	12.803	2.270	1.990	84,45	2.137,7					
1937.....	14.321	2.506	2.206	130,2 (1)	3.174,9					
1938.....	13.488	2.394	2.394	127,2	2.989,9					
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari....	1.158	1.138	214	204	224	259	8,18	6,60	52,5	200,8
Februari...	1.041	1.004	201	165	192	219	8,54	14,04	116,7	162,5
Maart.....	1.239	1.195	222	182	199	232	9,45	14,22	256,1	257,5
April.....	1.112	1.008	210	176	182	205	12,11	14,12	337,3	176,3
Mei.....	1.086	1.072	214	186	176	200	15,36	14,33	125,0	88,6

(1) Met inbegrip van fl. 12.268.000 voor Meerdijk N. O. Polder (Zuiderzeewerken), en fl. 11.894.00 voor den bouw van een tunnel onder de Maas te Rotterdam.

Naar men ziet, ligt de steenkolen- en de cokes-productie voor ieder der verstreken maanden van het loopend jaar, beneden het peil van de overeenkomstige maanden van het voorbije jaar, terwijl de aan het net afgegeven electriciteit eenigszins is toegenomen.

Een bemoedigend teeken is de zeer sterke toename van de activiteit in de bouwvakken, waar het totaal bedrag der gehouden aanbestedingen voor de eerste vijf maanden van het loopend jaar bijna 20 pCt. hooger ligt dan voor dezelfde periode van verleden jaar, terwijl de vermindering der werkloosheid in het bouwbedrijf t.o.v. het vorige jaar ca. 11 punten bedraagt.

De maatregelen voor de versterking der militaire weerbaarheid van het land, schijnen een vrij gunstigen invloed te hebben gehad op den scheepsbouw, waar de toeneming van orders voor de Nederlandsche marine een vermeerdering van de bedrijvigheid teweegbracht. De in aanbouw zijnde tonnage van handelsschepen — een belangrijk indice voor een

handeldrijvende koloniale mogendheid — is evenwel zeer aanzienlijk gedaald. Inderdaad, volgens de opgaven van *Lloyd's*, bedroeg deze, aan het einde van Maart 1939, iets minder dan aan het einde van het voorafgaande kwartaal en 22 pCt. minder dan eind Maart 1938; de gedurende het eerste trimester van 1939 op stapel gezette scheepsruimte bleef zoowat 50 pCt. ten achter bij het eerste kwartaal van 1938.

De voorraadvorming in verband met de verhooging van invoerrechten en de legerorders had een gunstigen invloed op den gang van zaken in verschillende branches der katoenindustrie, de schoennijverheid, het ijzer- en staalbedrijf, den vliegtuigbouw. Een achteruitgang valt waar te nemen in de gloeilampenindustrie, waar de export vergeleken met een jaar tevoren, naar het gewicht, met 6 pCt. en, naar de waarde, met 14 pCt. terugliep.

Op het gebied der landbouwproductie zij vermeld, dat de oogst van wintertarwe aanmerkelijk van de vorst heeft geleden. Naar schatting, zou van het bezaaide areaal van 111.700 ha. de opbrengst van 102.600 ha. of \pm 92 pCt. verloren zijn gegaan, wat een vrij aanzienlijke schade teweegbrengt door extra-kosten van inzaai en mogelijken terugslag op de opbrengst van den oogst.

Het verloop van de algemeene prijsstructuur kan voor de ontwikkeling der Nederlandsche conjunctuur niet nadeelig genoemd worden. Ten beloope van 74,6, wijst het indexcijfer der afgewerkte producten weliswaar op een achteruitgang van 2 punten t.o.v. het cijfer voor het overeenkomstig tijdstip van verleden jaar, doch daartegenover staat een grootere vermindering van het indexcijfer der grondstoffen, dat nl. in dezelfde spanne tijds met 3,2 punten is gedaald. Het geheele verloop der groothandelsprijzen treedt duidelijk naar voren uit onderstaand staatje, waarin zijn ondergebracht de indexcijfers dezer prijzen in April vergeleken met het basistijdvak 1926-1930, gelijkgesteld met 100.

TABEL III.

	APRIL	
	1938	1939
Grondstoffen	58,0	54,8
Afgewerkte producten	76,6	74,6

De kosten van levensonderhoud vertoonen over het algemeen een geringe daling, vergeleken met het voorafgaande jaar. Brengt men dit naast de cijfers der loonen, die in de afgelopen periode niet zijn verminderd, ja, in enkele gevallen zelfs verhoogd, en naast de toegenomen werkgelegenheid, dan is het besluit gewettigd, dat de algemeene koopkracht in het land in de laatste maanden nog is toegenomen.

In haar laatste kwartaaloverzicht van den economischen toestand teekent *De Nederlandsche Con-*

junctuur daarbij aan (1), dat door de grooter wordende beteekenis van de binnenlandsche markt voor de conjunctuur daar te lande, de ontwikkeling van het inkomen op het moment van bijzonder belang is. Waar het arbeidsinkomen verder is gestegen, en de bedrijfsresultaten over 1938 echter in de meeste gevallen ongunstiger waren dan een jaar tevoren, zijn de inkomsten en dividenden uit tantièmes in vergelijking tot het vorige jaar aan het dalen. Blijkens berekeningen die werden gemaakt op grond van de desbetreffende belasting, bedroegen deze inkomsten voor het eerste kwartaal van het loopend jaar, slechts fl 33,4 tegen fl 37,6 een jaar tevoren. De stijging der lagere loonen heeft een tendentie om in sterkere mate gepaard te gaan met een toenemend verbruik dan dit bij de hooge inkomens het geval pleegt te zijn. Deze opvatting wordt mede gemotiveerd door de toegenomen omzetten in den kleinhandel — wat wordt bewezen aan de hand van de omzetbelasting, die in de eerste vier maanden van het loopend jaar fl 30,2 opbracht tegen fl 23,6 een jaar geleden — die ook wel voor een deel het gevolg zullen zijn van den door de overheid aangemoedigden aankoop voor voorraadvorming ter versterking van de economische weerbaarheid.

In de beweging van den buitenlandschen handel van Nederland is, zoo men daarbij rekening houdt met de seizoeninvloeden, sedert ruim een jaar zeer weinig verandering te constateeren. Alleen aan het einde van het vorige jaar, toonde de uitvoer een voorbijgaande verheffing waarvoor geen speciale verklaring te vinden is. In de samenstelling zelf van dezen handel t.t.z. in den aard van de in- en uitgevoerde goederen, is nochtans een zekere verschuiving te onderkennen. Men kan inderdaad vaststellen, dat, bij den invoer, het percentage der bewerkte goederen een steeds grooter wordende plaats inneemt ten nadeele van de onbewerkte of minder bewerkte, dit vooral als gevolg van de in den jongsten tijd geregistreerde toeneming van productiemiddelen, vooral arbeidsmachines. Bij den uitvoer, daarentegen, zijn geen noemenswaardige verschuivingen waar te nemen.

Opmerkelijk is de stabiliteit van den buitenlandschen handel van Nederland, zooals deze blijkt uit de zeer geringe bewegingen van het uitvoersaldo in de laatste jaren, dat, zooals onderstaande tabel het illustreert, sedert 1935 met maximaal 2 pCt. heeft geschommeld. Alle pogingen tot exportvermeerdering en vermindering van den invoer, zijn blijkens deze gegevens, per slot van rekening, zonder resultaat gebleven voor de handelsbalans. Daarin is wellicht een der redenen te zoeken waarom de economische politiek zich sedert enkele maanden meer naar de binnenlandsche markt is gaan oriënteren.

(1) *De Nederlandsche conjunctuur* samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage. Mei 1939, blz. 55 en blz. 63.

TABEL IV.

In- en uitvoer.

Bron: Recueil de statistique de l'Institut International du Commerce.

TIJDVAK	WAARDE			HOEVEELHEID	
	Invoer	Uitvoer	pCt. Invoer = 100	Invoer	Uitvoer (1)
	(miljoenen guldens)			(duizend. metrieke tons)	
1935	936	675	72,1	20.437	12.449
1936	1.017	746	73,4	20.378	13.538
1937	1.550	1.148	74,1	23.513	16.023
1938	1.415	1.039	73,4	22.786	14.429
1938 Januari ..	119	82	68,9	1.711	1.156
Februari ..	118	82	69,5	1.623	1.118
Maart ...	120	90	75,0	1.821	1.282
April	115	81	70,4	1.715	1.170
Mei	110	83	75,5	1.760	1.137
1939 Januari ..	112	79	70,5	1.645	1.115
Februari ..	105	73	69,5	1.697	1.171
Maart ...	123	97	78,9	1.840	1.335
April	122	82	67,2	1.973	1.194
Mei	124	91	73,4	2.249	1.241
Juni					

(1) Excl. bunkerkolen en stookolie voor Nederlandsche schepen.

Bij het nagaan van de spreiding van den uitvoer, vallen al evenmin belangrijke bewegingen te constatareeren. Onderstaande tabel illustreert dit ten overvloede. Alleen kan worden vermeld een lichte daling van den export naar Duitsland, met *fl* 9 miljoen en een stijging van den uitvoer naar Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, resp. met *fl* 4 en *fl* 6 miljoen.

TABEL V.

Buitenlandsche handel van Nederland met de voornaamste landen.

Bron: Maandstatistiek van den in-, uit- en doorvoer.

LANDEN	JANUARI/MEI 1938				JANUARI/MEI 1939			
	Invoer		Uitvoer		Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (in duizend n. tons)	Waarde (in miljoenen guld.)	Gewicht (in duizend n. tons)	Waarde (in miljoenen guld.)	Gewicht (in duize d n. tons)	Waarde (in miljoenen guld.)	Gewicht (in duizenden tons)	Waarde (in miljoenen guld.)
Duitschland (1)	3.018	126	973	69	2.943	123	910	60
België en Luxemburg	1.506	65	1.998	46	1.520	77	1.924	43
Groot-Brittannië	360	46	514	92	655	51	505	96
Frankrijk	192	23	877	24	303	33	945	25
Vereenigde Stat.	786	75	61	11	600	60	98	17
Argentinië	349	31	63	5	440	31	77	5
Nederlandsch-Indië	181	50	88	47	209	36	104	43

(1) Incl. den buitenlandischen handel van Nederland met Oostenrijk en het Sudetengebied; voor het jaar 1938, excl. den handel met het Sudetengebied.

Bij het nagaan van de landen van oorsprong, zijn evenwel eenige belangrijkere verschillen te vermelden. Er is met name een toeneming van den invoer uit België en Frankrijk, groot resp. *fl* 12 en *fl* 10 miljoen; daarentegen is er achteruitgang van den invoer uit de Vereenigde Staten en uit Neder-

landsch-Indië met resp. *fl* 15 en *fl* 14 miljoen. Deze bewegingen zijn niet in hoofdzaak te beschouwen als een gevolg van prijsevoluties, daar dezelfde lijn naar voren treedt uit de gegevens betreffende de hoeveelheid, zooals uit bijgaande cijferreeksen duidelijk valt af te lezen. Wellicht moet, wat betreft dit jongste verloop van den invoer, eenig verband worden gelegd met de recente verhooging van invoerrechten.

Ten aanzien van deze starheid der in- en uitvoercijfers, is de conclusie gerechtvaardigd, dat het economisch leven in Nederland zich stilaan in zekere mate weet los te maken van de buitenlandsche conjunctuurinvloeden. De wegens herhaalde schommelingen in de valuta's telkens weer aan den dag tredende prijspariteit met het buitenland, is beperkter en minder algemeen dan in de periode van 1932-1936 en oefent thans blijkbaar ook een geringeren invloed uit op den buitenlandischen handel. In richting en omvang van den export, spelen thans blijkbaar andere factoren dan de prijsbeweging een determineerende rol.

Wanneer nu de vraag wordt gesteld welke tendenties de huidige conjunctuurontwikkeling in Nederland beheerschen, dan luidt het onmiddellijk antwoord daarop, dat het meest kenmerkende verschijnsel is het steeds grooter wordende overheidsingrijpen op economisch gebied, ingrijpen dat zich in de eerste plaats uit in belangrijke uitgaven voor uitbreiding van de landsverdediging en voor de uitvoering van openbare werken, met het doel het bedrijfsleven te stimuleeren. Benevens deze directe beïnvloeding der bedrijvigheid, zijn er ook de uit de crisis-omstandigheden voortvloeiende structureele wijzigingen. Zoo wordt thans de economische organisatie beheerscht door een geheel van vroeger tot stand gekomen crisismaatregelen, welke stilaan een permanent karakter zijn gaan krijgen en tot een nieuwe structuur uitgegroeid zijn, welke kan samengevat worden in de vier groepen: contingentieeringsmaatregelen, tariefpolitiek, landbouwcrisispolitiek en ordening van het bedrijfsleven.

Wat de *contingentieeringsmaatregelen* betreft, deze worden niet verzaakt, zij het ook slechts om gewicht in de schaal te leggen bij handelsbesprekingen met het buitenland. De *tariefpolitiek*, daarentegen, is sedert onlangs een nieuw stadium ingetreden.

Op 31 Maart jl. zijn inderdaad een heel reeks tariefverhoogingen ingevoerd. De getroffen maatregelen zijn bedoeld als stimuleering van een aantal takken van bedrijf ter versterking van hun positie op de binnenlandsche markt in den vorm van een verhooging van invoerrechten, die voor de eindproducten, welke vroeger in het algemeen met 12 pCt. belast waren, thans tot 20 pCt. zullen gaan. Voor bepaalde artikelengroepen welke zooveel mogelijk een afgerond geheel vormen, werd een stelsel van werkelijk beschermende rechten opgebouwd door een vergroting van de spanning tusschen invoerrechten

op grondstoffen, halffabrikaten en eindproducten, waarbij de leidende gedachte voorzat, dat grondstoffen en primaire halffabrikaten zoo laag mogelijk moeten worden belast.

Deze maatregelen moeten worden gezien in het kader van de als ware nieuwe economische politiek die onlangs in Nederland werd ingeluid en uitgaat van het grondbeginsel, dat, voor een klein land, met een gecompliceerde economische structuur, de binnenlandsche markt moet worden uitgebreid wil het zich eenigszins aan de storende invloeden van buiten uit onttrekken. Alleen een zekere douaneprotectie kan de ontwikkeling van de binnenlandsche markt in de hand werken en zodoende een nieuwe basis vormen voor een gezond internationaal handelsverkeer.

Voorts wordt vooral aandacht besteed aan het vraagstuk van den kost- en verkoopprijs; vooral voor den landbouw, waarvan omstreeks een derde van de geheele Nederlandsche bevolking direct of indirect afhankelijk is, zijn deze elementen een overwegende rol gaan spelen. Men behoeft hierbij slechts even te herinneren aan den rampspoedigen prijsval der landbouwvoortbrengselen in de jaren 1929-1931, wanneer met name de buitenlandsche tarwe op de Amsterdamsche en Rotterdamsche markt inzakte van *fl* 14,75 per 100 kg. in 1927 tot *fl* 5,55 in 1931, terwijl ook bij veehouderij en zuivel, het prijsdébacle zich weldra deed gevoelen.

Op den duur is gebleken, dat de prijsval geen voorbijgaand verschijnsel was, maar een gevolg van belangrijke structureele veranderingen in de economische politiek van verschillende landen, waardoor blijvende verschuivingen de normale prijsverhoudingen hebben verbroken. Zonder overheidsingrijpen op dit gebied stond de landbouw ten doode opgeteekend.

De getroffen regelingen zijn velerlei en zijn uitgegroeid tot een organisch geheel, algemeen gekend als de « landbouwcrisismaatregelen ». Een paar maanden geleden, heeft de Minister van Economische Zaken in een viertal radiovoordrachten deze politiek nader toegelicht in verband met haar oorzaken en motieven. Aan deze maatregelen liggen zeer doelbewuste richtlijnen ten grondslag, waaraan sedert het uitvaardigen van de zoogenaamde Tarwewet 1931 is vastgehouden.

Onderstaand volgt een korte samenvatting daarvan.

Grondslag voor de *landbouwcrisispolitiek* is, het meer in evenredigheid brengen van de verkoopprijzen met de binnenlandsche productiekosten, om aan den boer een zoodanige opbrengst te verschaffen, dat zijn productiekosten goedgeemaakt worden. Voor ieder product werd aldus een zgn. « richtprijs » vastgesteld.

De graanverbouwer ontvangt voor zijn product den vollen prijs; dit is mogelijk omdat aan de grens heffingen worden gelegd op buitenlandsche granen om den graanprijs te brengen op het peil van den binnenlandschen kostprijs vermeerderd met een redelijke winstmarge. De opbrengst dezer heffingen wordt dan besteed aan ondersteuning van andere takken van landbouw. Het bezwaar der indirecte prijsverhoging die uit deze heffingen volgt en met name, voor de varkens- en pluimveehouderij, grootere kosten met zich brengt, wordt ondervangen door het voor dierlijk voedsel bestemde graan een toeslag toe te kennen. Zonder hier verder op de details van de uitwerking der politiek in te gaan, moet nochtans worden aangestipt, dat bij de steunverleening steeds gold het beginsel van steun aan het product — bedrijfssteun — onafhankelijk van den toestand van den producent.

In andere gevallen, wordt van bovengeschetste gedragslijn afgeweken om rechtstreeks de beperking van de productie door te voeren, dit is o.m. het geval voor den veeteelt, die onderworpen is aan een teeltregeling; voorts ook voor aardappelen, warmoezerijgewassen, broedeieren e.d.m.

Vermelden wij nog verder de vele maatregelen tot kwaliteitsverbetering in verband met de pogingen om zoo mogelijk de uitvoer in betere banen te leiden.

Met betrekking tot het in gang zijnde *ordeningsproces van het bedrijfsleven*, dat wij in een vorige bijdrage meer in detail hebben behandeld (2), dient hier herinnerd aan een recent Memorie van antwoord van het Ministerie van Economische Zaken waarin o.m. wordt verklaard, dat de regeering de tot op heden gevolgde politiek inzake de ordening van het bedrijfsleven onverzwakt zal voortzetten. Het wordt evenwel van essentieel belang geacht, dat de ordening niet van bovenaf wordt opgedrongen, maar uit het bedrijfsleven zelf opkomt.

(2) Cfr. *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, Januari 1939, blz. 44-45.

ZWITSERLAND.

TOESTAND VAN HANDEL EN INDUSTRIE IN ZWITSERLAND.

De betere tendensen die zich aan het einde van het vorige kalenderjaar in Zwitserland schenen te ontwikkelen, konden zich niet handhaven, ook al kan ditmaal niet van een ongunstige wending van den conjunctuurgolf worden gesproken. Handel en indus-

trie weten momenteel voordeel te halen uit de stijgende bewapeningen in binnen- en buitenland. Voor een door zijn export en zijn toerisme zoo op het buitenland aangewezen land als Zwitserland kan evenwel geen duurzame economische heropleving worden bereikt, zonder voorafgaande opklaring van den internationalen politieken hemel.

De thermometer van den bedrijfstoestand is steeds de arbeidsmarkt. Waar aan het einde van het vorige jaar, voornamelijk in verband met de ongunstige weersomstandigheden, de werkloosheid tot boven het peil van het voorafgegane jaar was gestegen, is sindsdien een opmerkelijke daling ingetreden, die verder is blijven aanhouden in de voorbije maanden van het loopend jaar, zooals in onderstaande cijferreeksen duidelijk naar voren treedt.

TABEL I.

Zwitserse arbeidsmarkt.

EIND DER MAAND	PLAATSAANVRAGEN (1)			
	1936	1937	1938	1939
Januari	124.008	110.754	95.722	85.377
Februari	119.795	105.736	93.103	73.170
Maart	98.302	89.346	66.631	65.612
April	89.370	70.793	60.370	37.123
Mei	80.004	57.973	56.108	35.285
Juni	75.127	50.830	48.658	27.977
Juli	78.948	49.244	49.703	
Augustus	79.281	51.892	49.606	
September	82.962	51.876	49.610	
October	86.866	56.804	57.405	
November	96.541	71.002	68.827	
December	104.842	87.311	91.257	
Jaargemiddelde	93.009	71.130	65.583	

(1) Sedert 1939 zijn de arbeiders door bemiddeling van de arbeidsbeurzen tewerkgesteld bij een werkverschaffing, niet meer geteld bij de werkzoekenden wanneer zij aldus een werk verichten beantwoordend aan hun beroepskennis; de andere worden steeds als werkzoekenden beschouwd.

Een vergelijking van den loop der cijfers van het eerste halfjaar van 1939 met deze van de overeenkomstige periodes van de vorige jaren, leidt tot de gevolgtrekking, dat het hier niet gaat om een gewone seizoensvermindering. Het laat geen twijfel, dat deze evolutie in verband te brengen is met de werken voor de nationale verdediging en de werkverschaffing waarvoor uit het Egalisatiefonds een crediet Zw. fr 75 miljoen ter beschikking van den Bond en een crediet van een zelfde bedrag ter beschikking van de cantons werd gesteld en waarvan geweten is, dat er reeds een zeker gebruik van werd gemaakt.

Blijkens de resultaten van een enquête ingesteld door den federalen dienst voor arbeid, industrie, ambachten en neringen, bedroeg het totaal aantal door openbare werkverschaffing tewerkgestelde personen per einde April 20.470 en 15.382 per einde Maart. Naar het bedrijf vallen deze arbeiders als volgt uiteen: 15.723 tewerkgesteld aan burgerlijke werken en in het bouwbedrijf (excl. herbouw en verbouwingen), 2.785 aan den aanleg van Alpenwegen en defensiewerken en 1.962 aan diverse andere werken.

Opvallend is de starheid der werkloosheid in de uurwerkindustrie, die in Zwitserland een structuurcrisis schijnt door te maken. Met 4.736 ligt het aantal plaatsaanvragen — voor Mei — in deze branche beduidend hooger dan in de overeenkomstige

maand van het vorige jaar, wanneer dit cijfer 3.757 bedroeg. Weliswaar is, in de allerlaatste maanden, de kentering niet bepaald ongunstig te noemen, doch het valt te betwijfelen of het uurwerkbedrijf wel ooit zijn vroegeren bloei zal terugkrijgen wegens de verscherpte buitenlandsche concurrentie en de nieuwe opvattingen in zake handelspolitiek die vooral door de omliggende landen worden gehuldigd. Het werd reeds ingezien, dat het hier gaat om een echte structuurcrisis; ook wordt thans geleidelijk overgegaan tot *Umstellung* van verschillende uurwerkfabrieken tot de fabricage van andere fijnmechaniek als laboratoriuminstrumenten, technische apparaten, kantoormachines e.d.m.

In het bouwbedrijf valt sedert enkele jaren een buitengewoon groote activiteit waar te nemen. Sedert 1936 was het aantal afgeleverde bouwvergunningen onophoudend gestegen t.o.v. het voorafgegane jaar. Vooral in de groote steden was de woningbouw aanzienlijk gestegen; van 1937 op 1938 steeg het betreffende cijfer zelfs met 45,6 pCt. De bouw van woningen in de kleinere gemeenten kende daarentegen een achteruitgang, die in dezelfde tijdspanne zoowat 12,5 pCt. bedroeg. Voor het eerste kwartaal van het loopend jaar werden 1.649 bouwvergunningen afgeleverd, t.t.z. 184 minder dan tijdens dezelfde periode van 1938, slaande alleen op de vier groote steden; voor de overige 24 steden met meer dan 10.000 inwoners blijft het cijfer vrijwel ongewijzigd.

Het mond- en klauwzeer, dat verleden jaar zooveel schade aan den landbouw had teweeggebracht, is intusschen sterk afgenomen en heeft toegelaten den veestapel opnieuw op het vroegere peil te brengen. De slachtingen van zieke dieren zijn eveneens verminderd, wat gedeeltelijk vastere vleeschprijzen met zich bracht. Door de vermeerderde vraag als gevolg van de grootere bouwbedrijvigheid alsmede door den achteruitgang van de importen uit het voormalige Oostenrijk en uit de Sudetenduitsche gebieden, kon de houtproductie van het voorziene cijfer van 60 à 80 pCt. van de normale hakopbrengst tot 100 pCt. worden opgevoerd. Daarenboven maakt Zwitserland zich stilaan onafhankelijk van het buitenland voor zijn papierhoutvoorziening. Men kan inderdaad constateeren, dat voor de voorbije periode Januari-Juli nog enkel voor fr 0,1 miljoen dergelijk hout werd ingevoerd, tegen 4,9 een jaar tevoren.

Algemeen genomen was het prijsverloop in het afgelopen halfjaar zonder veel geschiedenis. De groothandelsprijzen ondergingen weinig schommelingen en bleven eerder gedrukt. Het in tabel II afgedrukte officieel indexcijfer der groothandelsprijzen ligt thans 1 punt beneden het cijfer van de overeenkomstige periode van 1938.

In het tijdschrift *Die Volkswirtschaft* wordt gewezen op het feit, dat in de jongste evolutie der groothandelsprijzen een scherpe lijn is te trekken tusschen de groep der buiten- en deze der binnenlandsche prij-

zen. De eerste categorie volgt de schommelingen van de wereldprijzen en werkt aldus determinerend op den loop der groothandelsprijzen; de tweede biedt onder alle opzichten meer weerstand en haar algemeen peil is thans vrij onveranderlijk.

TABEL II.

**Officieel indexcijfer
der Zwitsersche groothandelsprijzen.**
(Basis : Juli 1914 = 100.)

MAAND	1935	1936	1937	1938	1939
	(In pCt.)				
Januari	88	91	108	110	106
Februari	87	91	111	109	105
Maart	86	91	113	108	105
April	87	92	113	108	106
Mei	88	92	113	107	107
Juni	89	92	112	107	106
Juli	90	93	112	106	
Augustus	91	93	111	105	
September	92	97	111	106	
October	93	103	111	106	
November	93	105	110	106	
December	92	107	110	106	
Jaargemiddelde	90	96	111	107	

Wat de detailprijzen betreft, deze vertoonen een opmerkelijke stabiliteit, zooals wordt aangetoond door het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud, dat zich sedert 1937 omstreeks het cijfer 137 beweegt (Juni 1914 = 100).

TABEL III.

**Resultaten van de uitbating
van de Federale Spoorwegen (1).**
Totaal der transportontvangsten.
(in duizenden franken).

MAAND	1937	1938	1939
Januari	22.818	22.040	21.974
Februari	23.221	21.334	21.424
Maart	27.878	25.948	26.323
April	25.638	24.523	25.750
Mei	25.943	23.877	27.305
Juni	29.166	27.962	
Juli	31.121	28.995	
Augustus	29.479	27.777	
September	30.756	29.356	
October	27.806	26.588	
November	23.573	22.153	
December	26.196	27.070	
Januari-Mei	125.498	117.722	122.776
Jaar	323.595	307.623	

(1) De resultaten van de laatste drie maanden zij niet definitief.

Aan de sterke vermindering van het spoorwegverkeer waar wij in een vorige kroniek op gewezen hebben (1), is ondertussen een einde gekomen. Zooals uit bijgaande tabel van de ontvangsten der Bondsspoorwegen duidelijk blijkt, valt een belangrijke toeneming te constateeren in het goederenvervoer. Voor

(1) Tijdschrift van Maart, blz. 230-231.

de eerste vijf maanden van het loopend jaar hebben de ontvangsten uit dezen hoofde fr 73,5 miljoen bedragen tegen fr 66,7 een jaar tevoren, t.t.z. een vermeerdering met fr 6,8 miljoen. Het huidig cijfer blijft evenwel nog met fr 1,6 miljoen ten achter bij de uitkomsten van dezelfde periode op 1937, dat als een goed jaar kan worden beschouwd. Al zijn definitieve cijfers over het personenvervoer tijdens de zomermaanden nog niet gekend, toch staat het van nu reeds vast, dat hierin ook verbetering is te constateeren ofschoon deze minder belangrijk is dan voor het goederenvervoer. De vermindering van het aantal vreemde gasten werd voor een goed deel gecompenseerd door de omstandigheid dat de Zwitsers meer in het binnenland zijn gebleven; ook de nationale tentoonstelling van Zürich, die een buitengewoon succes mag genoemd worden, heeft hiertoe bijgedragen.

Wij beschikken thans over de volledige gegevens betreffende het wintertoerisme. Naar men weet, worden van overheidswege geen pogingen onverlet gelaten om den achteruitgang van het zomertoerisme gedeeltelijk te ondervangen door het aantrekken van vreemde gasten in de wintermaanden. Dat deze pogingen reeds vruchten hebben afgeworpen, moge blijken uit het feit, dat, ondanks de drukkende internationale politieke atmosfeer een grooter aantal logeernachten van buitenlandsche gasten werd geregistreerd in het voorbije winterseizoen, t.w. 2.307.300, tegen 2.282.500, als volgt verdeeld (in duizenden) :

	1937-1938	1938-1939
December	497,3	482,5
Januari	697,1	715,3
Februari	639,4	681,5
Maart	448,7	428,0

De vermindering in Maart jl. is het gevolg van de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije, die vele gasten heeft doen besluiten onmiddellijk naar hun land terug te keeren. Niettemin dient aangestipt te worden, dat de gemiddelde verblijfsduur der buitenlandsche gasten in de hotels op één jaar afstand van 7,9 tot 8,7 dagen is toegenomen, terwijl het overeenkomstige cijfer voor Zwitsersche toeristen onveranderd op 4,3 is gebleven.

Naar de nationaliteit van de toeristen zijn in den jongsten tijd in het vreemdelingenverkeer vrij groote verschuivingen te constateeren. Vooral opmerkelijk is het feit, dat in het laatste winterseizoen de Franschen in veel kleiner getale zijn opgekomen; t.o.v. het voorafgaande jaar is hier nl. een vermindering van één derde waar te nemen. Ook het aantal Belgen en Amerikanen is teruggelopen. Daarentegen is een sterke toeneming te constateeren van Nederlandsche gasten en ook wel van Italianen, terwijl het aantal Engelsche toeristen vrijwel stabiel is gebleven.

TABEL IV.

Toeristenverkeer in Zwitserland.

MAAND	AANTAL GASTEN			AANTAL OVERNACHTINGEN			Bedbezetting in pCt.
	gevestigd in Zwitserland	uit het buitenland	Totaal	Zwitsersche gasten	Buitenland- sche gasten	Totaal	
	(in duizenden)						
1935.....	1.896	1.203	3.100	8.034	6.081	14.114	27,7
1936.....	1.823	1.165	2.988	7.474	5.629	13.104	25,2
1937.....	1.915	1.593	3.508	7.933	7.946	15.879	31,6
1938.....	2.059	1.426	3.485	8.431	7.555	15.986	31,0
1938 Mei.....	150	79	229	550	390	941	22,1
Juni.....	213	138	352	708	615	1.323	26,4
Juli.....	306	269	575	1.414	1.072	2.486	42,9
Augustus.....	285	355	640	1.490	1.559	3.050	52,8
September.....	202	145	348	742	673	1.416	29,6
October.....	163	52	214	577	332	910	25,2
November.....	112	33	145	396	240	636	20,2
December.....	105	67	172	426	482	909	24,8
1939 Januari.....	110	69	179	505	715	1.220	30,4
Februari.....	119	71	190	549	681	1.230	34,1
Maart.....	128	57	185	525	428	953	25,6
April.....	158	63	221	588	354	942	25,9
Mei.....	169	67	236	568	330	898	21,5

Het eerste semester van het loopend jaar is voor den buitenlandschen handel afgesloten met een belangrijke toeneming van de transacties t.o.v. de overeenkomstige periode van het jaar 1938. Waar de gezamenlijke in- en uitvoer in laatstgenoemd tijdvak *fr* 1.399,7 miljoen beliep, was deze voor het loopend jaar *fr* 1.533,2, of *fr* 133,5 méér.

Men kan een grootere toeneming waarnemen bij den invoer dan bij den uitvoer. Zodoende ligt ook het invoersaldo hooger dan een jaar tevoren, en wel ongeveer *fr* 30 miljoen. Hierbij is evenwel aan te teekenen, dat de invoer voor veredelingsverkeer eveneens in de importstatistieken is opgenomen, zoodat niet met zekerheid valt te zeggen of hier werkelijk van een ongunstige evolutie van de handelsbalans kan worden gesproken, daar uiteraard de volledige cyclus hiervan in den tijd niet kan vastgelegd worden. Een nauwkeurig onderzoek van de detailgegevens der in- en uitvoeren naar de verschillende goederengroepen brengt evenwel steun aan de veronderstelling, dat het zich in deze evolutie overwegend handelt om importen ten behoeve van de geïntensifieerde oorlogsindustrie. Dit kan men besluiten uit de omstandigheid, dat, voor de grondstoffen der metaalindustrie, vooral de toeneming t.o.v. het vorige jaar buitengewoon groot is, en dit niet alleen naar de waarde maar ook, ja in vele grootere mate nog, naar de hoeveelheid. Inderdaad voor ruw ijzer en ruw staal steeg de invoer, naar de waarde van *Zw. fr* 59 miljoen in het eerste halfjaar van 1938 tot *Zw. fr* 12,1 miljoen in het eerste semester van het loopend jaar, en naar de hoeveelheid van 37,3 duizend ton tot 81,2 duizend ton; de invoer van ijzer voor het bouwbedrijf steeg in waarde van 12,4 tot 18,4 in

dezelfde periodes en in hoeveelheid van 43,8 tot 73,2 duizend ton; voor ruw koper was de toeneming naar de waarde *Zw. fr* 2,7 miljoen op een totaal van *Zw. fr* 13,5 miljoen en naar de hoeveelheid 3,3 duizend ton op een totalen invoer van 13,2 duizend ton; voor aluminiumklei tenslotte, was de vermeerdering onbeduidend. In het geheel genomen is aldus bij den invoer in Zwitserland een vermeerdering te constateeren aan metaalgrondstoffen van 51,2 pCt. naar de waarde en van 67,1 pCt. naar de hoeveelheid.

TABEL V.

Waarde van den buitenlandschen handel
van Zwitserland
naar de verschillende goederengroepen
(in miljoenen Zwitsersche franken).

	1936	1937	Eerste halfjaar	
			1938	1939
Voedingswaren en voeders :				
Invoer	354,9	484,6	222,6	215,1
Uitvoer	60,6	75,1	36,6	37,9
Invoersaldo	- 294,3	- 409,5	- 188,0	- 177,2
Grondstoffen :				
Invoer	405,4	669,1	277,4	327,3
Uitvoer	65,5	108,8	42,0	45,1
Invoersaldo	- 339,9	- 560,3	- 235,4	- 282,2
Afgewerkte producten :				
Invoer	506,0	653,5	281,4	320,2
Uitvoer	755,5	1.102,1	539,6	587,6
Uitvoersaldo	+ 249,5	+ 448,6	+ 258,2	+ 267,4

Ook de koleninvoer deelt in deze algemeene evolutie. Naar de waarde steeg de invoer van deze hulpstof van *Zw. fr* 56,1 tot 68,6 miljoen en naar de hoeveelheid van 1.467 tot 1.878 duizend ton. In de overige posten van den invoer vallen weinig belangrijke mutaties te constateeren, behalve voor tarwe waarvan den invoer naar de waarde is gedaald van 40,2 tot 27,6 miljoen, wat evenwel uitsluitend te danken is aan de sterke daling der wereldtarweprijzen, immers naar de hoeveelheid is de tarweinvoer eerder lichtjes gestegen en wel van 195 tot 200 duizend ton.

Tegenover deze algemeene toeneming van de importen, staat ook een niet onbelangrijke stijging van de Zwitsersche verkoopen in het buitenland, die in het voorbije halfjaar in totaal *Zw. fr* 670,6 miljoen hebben bedragen tegen *Zw. fr* 618,4 in de gelijknamige periode van het jaar 1938 en 579,0 in dezelfde periode van 1937. Naar men weet gaat het hier meestal om qualiteitsproducten waarin een groot aandeel Zwitsersche arbeid is geïncorporeerd. In deze vermeerdering hebben hoofdzakelijk twee goederengroepen deel, t.w. het textielbedrijf, dat aldus blijkt geeft van een verheugende herneming en welks uitvoer naar de waarde in de beschouwde periodes is gestegen van *Zw. fr* 92,3 tot 102 miljoen en vooral

de industrie van chemische en pharmaceutische producten die erin geslaagd is haar exportcijfer op te voeren van *Zw. fr* 87,6 tot 116,2 millioenen. Een schaduwzijde, daarentegen, blijft de uurwerknijverheid, die, ook wat haar uitvoer betreft, steeds verderen achteruitgang boekt, maar met *Zw. fr* 89,9 millioenen (tegen 109,7 millioenen vorig jaar) toch nog een zeer belangrijke plaats blijft innemen.

De handel met landen waarmede Zwitserland een clearingverdrag heeft afgesloten, ontwikkelde zich tot dusver in het algemeen niet gunstig. Dit stelt tal van belangrijke problemen, daar 40 pCt. van den Zwitserschen invoer uit die landen komt en 30 pCt.

van den Zwitserschen uitvoer er heen gaat. Met verschillende staten werden economische onderhandelingen gevoerd waarvan de belangrijkste waren deze met Duitschland, die hebben geleid tot een verlenging van het bestaande clearingacckoord met dit land. Dit laatste blijft evenwel nog steeds het groote zorgenkind, wegens den herhaalden achterstand in de stortingen, tengevolge van den minderen aankoop van Duitse producten. Ook het toeristenverkeer ondervindt hiervan den nadeeligen terugslag, daar het steeds deze post is, die bij verlenging van een clearingverdrag het meest te lijden heeft.

SCANDINAVIË

TOESTAND VAN HANDEL EN INDUSTRIE IN DE SCANDINAVISCH E LAN DEN.

Ondanks hun noorderlijke ligging en in weerwil ook van de betrekkelijk kleine uitgebreidheid van hun cultuurgronden, hebben de « Landen van het Noorden » een bloeienden landbouw weten tot stand te brengen, zoodat ze reeds vanaf de XIXe eeuw een eervolle plaats tusschen de voornaamste graanleveranciers van de Europeesche markten konden innemen. Omstreeks 1870-1880, zagen zich evenwel de landbouwers uit de Noorderlanden verplicht, tengevolge van den toevoer van Amerikaansch graan, overstag te gaan en hun aandacht te wijden aan de voortbrenging van producten welke zij tegen meer loonende prijzen konden afzetten, zooals b.v. melk, boter, eieren, kaas en allerhande veevoeder. Vanaf dit oogenblik, werd de economie van de verscheidene Noorderlanden minder « eenvoudig », minder éénvormig en men zag er tal van industriele bedrijven ontstaan, groeien en bloeien, en in hun ontwikkeling geholpen door den vluggen vooruitgang van de electrotechniek en de electromechaniek.

Het hoofdkenmerk van den landbouw in de Noorderlanden, is de verbrokkeling van de gronden in een groot aantal kleine uitbatingen van 10 tot 25 ha., die door den band eigendom van den boer zijn en door dezen laatste bebouwd worden met de medehulp van zijn gezin. In Finland nochtans, dat tot 1917 deel uitmaakte van het Russisch Keizerrijk, onder den naam van Groothertogdom Finland, was de toestand toch eenigszins anders. Sindsdien, is er, evenwel, in het regime van het grondbezit heel wat verandering gekomen tengevolge van het toepassen eener landbouwhervorming waardoor de boer kleine oppervlakten grond kan aanwerven, tegen voordeelige condities. In verband hiermede, kan eveneens worden vermeld, dat reusachtige oppervlakten aan boschgrond kosteloos door den Staat werden uitgedeeld om tot akkerland ontgonnen te worden. Daaruit volgde

natuurlijk een aanzienlijke verhooging van het aantal grondbezitters; kortom, waar, in 1920, slechts 46 pCt. van de landbouwbevolking eigenaar van zijn hoeve was, was, in 1930, dit percent tot 63 pCt. gestegen.

TABEL I.

Voornaamste landbouwproducten van de Scandinavische landen.

Bron : *Jaarcijfers van den Volkenbond, 1938.*

	1925-1929	1930-1934	1935	1936	1937
Tarwe (1.000 centenaar) :					
Denemarken	2.825	3.029	3.993	3.066	3.700
Finland	255	501	1.152	1.431	1.720
Noorwegen	176	219	509	570	680
Zweden	4.255	6.318	6.426	5.888	7.000
TEZAMEN...	7.511	10.067	12.080	10.955	13.100
Rogge (1.000 centenaar) :					
Denemarken	2.880	2.432	2.839	1.992	2.512
Finland	3.044	3.497	3.495	3.082	4.140
Noorwegen	147	116	123	108	112
Zweden	4.981	4.264	4.293	3.515	4.128
TEZAMEN...	11.052	10.309	10.750	8.697	10.892
Haver (1.000 centenaar) :					
Denemarken	9.617	9.944	10.419	8.363	10.249
Finland	5.795	6.755	6.089	6.925	6.700
Noorwegen	1.825	1.771	1.819	1.712	1.885
Zweden	11.843	11.375	12.393	12.025	12.653
TEZAMEN...	29.080	29.845	30.720	29.025	31.487
Melk (1.000 hectoliter) :	1929	1932	1935	1936	1937
Denemarken	48.790	53.200	49.660	51.164	—
Finland	19.475	21.982	23.755	24.006	—
Noorwegen	12.160	13.000	13.435	13.550	13.609
Zweden	19.297	20.919	23.808	25.790	26.800
TEZAMEN...	99.722	109.101	110.658	114.510	40.409
Boter (1.000 meterton) :					
Denemarken	179,0	188,0	173,0	180,0	183,0
Finland	24,2	25,9	23,9	27,8	—
Noorwegen	3,8	7,9	9,3	11,4	121,0
Zweden	48,2	51,7	63,2	66,9	73,0
TEZAMEN...	255,2	273,5	269,4	286,1	377,0
Kaas (1.000 meterton) :					
Denemarken	26,5	26,1	29,0	33,2	—
Finland	4,6	5,4	7,3	10	—
Noorwegen	13,9	15,0	17,4	18,1	18,4
Zweden	29,7	31,9	31,9	36,1	—
TEZAMEN...	74,7	78,4	85,6	97,4	18,4

De Noorderboer doet vooral aan haver- en rogge-teelt, doch zaait ook wel tarwe daar waar de grond het vruchtbaarst is. Nevens de bebouwde velden, vindt men vaak uitgestrekte weiden. Feitelijk, vertegenwoordigde, in 1935, de beteelde oppervlakte dienstig voor graan- en voederteelt, ca. 85 pCt. van den gezamenlijken wisselbouw. Het spreekt van zelf dat van de geheel Noorderlijk gelegen gewesten, niet dezelfde voortbrenging kan worden verwacht, als van de meer Zuiderlijk gelegene, wat echter niet belet, dat de bekomen resultaten als zeer bevredigend mogen worden beschouwd en vooral te danken zijn aan de toepassing van de moderne techniek zoo op het gebied der outilleering als op dit der bebouwingsmethodes.

Voorals in Denemarken, is de landbouw wel gevorderd (de bebouwde oppervlakte vertegenwoordigt er 77 pCt. van de algeheele landsoppervlakte, tegen 11,9 pCt. en 3 pCt. voor Zweden, Finland en Noorwegen). En toch is, voor den Deenschen boer, de beste bron van inkomen de export op groote schaal van de productie der huisdieren. Deze handel die, in den loop der jongste jaren, niet ontsnapt is aan de schommelingen van de wereldconjunctuur, ging, in 1938, over meer dan één milliard kr.; het gaat er vooral om uitvoer van boter, spek en eieren.

Hoe groot nu ook zijn faam weze, toch geeft de Deensche landbouw niet ten volle voldoening aan de belanghebbenden. Deze wijzen vooral op de zwakke rentabiliteit van hun uitbatingen, wat inzonderheid ligt aan den betrekkelijk grooten schuldenlast dien ze te torsen hebben. Tot staving van deze thesis, wordt er gemeld, dat het aandeel van de landbouwbevolking in het nationaal inkomen, gevallen zou zijn, van 1924 tot 1934, van 34 op 20 pCt. en, dat het aantal grondbezitters met een belastbaar vermogen van meer dan 6.000 Kr., van 113 tot 67.000 zou zijn teruggevoelen. Ligt daar wellicht de oorzaak van de vlugge industrieele ontwikkeling waarvan men in den loop der jongste decaden getuige is geweest? Best mogelijk. Heden ten dage, neemt de industrie, in strijd met wat er door den band wordt over gedacht, een positie in die niet meer zoo veel verschilt van deze welke door den landbouw in de Deensche economie wordt ingenomen. De voortbrenging van de eene en van de andere vertegenwoordigt een bijna even groote waarde en beide vormen de bron waaruit de bevolking haar 30 pCt. inkomen put.

Voor 1938, worden de uitvoeren van nijverheidsproducten geschat op meer dan 390 miljoen Kr., of nagenoeg 25 pCt. van den gezamenlijken uitvoer.

De natuurlijke hulpbronnen van Denemarken lieten evenwel een dergelijke industrieele ontwikkeling niet voorzien: het land bezit, trouwens, maar weinig grondstoffen en op het gebied der hydraulische kracht is zijn macht vrij beperkt. Daarentegen, bezit de Deensche bevolking een tamelijk hooge verstandelijke

ontwikkeling, wat van grooten invloed is geweest op de technische en professioneele vorming van den arbeidersstand. Daarenboven, heeft, bij den aanvang, de Deensche industrie met den landbouw samengewerkt, in dezen zin, dat ze of de landbouwproducten transformeert (condensmelk, suikergoed) of de landbouwoutilleering levert. En zoo komt het, dat « in een land zonder grondstoffen, waar, de loonen naar verhouding hoog zijn en de douanebescherming betrekkelijk zwak, men er toe gekomen is een metaalindustrie op te bouwen, die, buiten de nationale markt welke ze ruim van het noodige voorziet, nog haar woordje meespreekt op de wereldmarkt en vaak niet zonder succes » (1). Het volstaat dienaangaande te herinneren, aan de leveringen van Dieselmotoren voor de marine en de spoorwegen, van cilindervormige ovens die men overal in de cementfabrieken aantreft, van elektrische motoren, van schepen, enz.

De waarde van de nijverheidsproductie heeft zich, in 1937, onderverdeeld als volgt:

	Millioenen kronen
Voedingsproducten	690,3
Textielwaren.....	190,4
Kleding	187,1
Leder	73,3
Hout	86,5
Metaalproducten	647,5
Chemische nijverheid	539,7
Groeven, aardewerk, glaswerk	91,3
	2.506,1

* * *

Finland is onder de Scandinavische Staten het land waarvan de economische structuur deze van Denemarken het meest benadert.

Door de eeuwen heen landbouwland, heeft Finland een vluggen industrieelen opgang gekend, met dit verschil nochtans, dat het, zooals Denemarken, geen mangel heeft aan grondstoffen, noch aan elektrische drijfkracht. Ondanks dezen opgang, blijft nochtans de landbouw de beste bron van Finland's inkomen. Voegt men daar nu den boschbouw aan toe, de houtindustrieën en haar bijproducten, dan komt men tot een vrijwel volledig beeld van de Finsche economie.

De landbouwproductie heeft steeds een stijgende lijn gevolgd.

De nieuwe cultuurgronden welke, sedert den oorlog, de bebouwde oppervlakte zijn komen verhoogen, vertegenwoordigen een vooruitgang van zowat 25 pCt. Zooals in Denemarken, is er de rentabiliteit eerder zwak en functie van de conjunctuurvariatiën; sedert 1919, is ze gemiddeld ietwat hooger geweest dan 5 pCt. Meest gewonnen wordt veevoeder en graan; de groote uitbreiding van de voederteelt

(1) G.-E. HARTZ, « Une économie équilibrée: le Danemark », *Economie Internationale*, Juni 1939.

ligt, zooals trouwens in Denemarken, aan den gestadigen groei van de veehouderij met het oog op den afzet van de dierlijke producten. Deze tak van de bedrijvigheid vertegenwoordigt nagenoeg de 2/3 van het bruto rendement van den Finschen landbouw. Het bare dus geen verwondering, dat, van 1920 tot 1937, het met haver en hooigras bezaaide areaal, met een oppervlakte van meer dan 470.000 ha. is toegenomen, terwijl dat van de graangewassen slechts met 120.000 ha. is aangegroeid. Het rendement per hectare, ofschoon lager dan dit van de andere Scandinavische landen, wijst, van 1914 tot 1937, op een verbetering geschat op 45 pCt. voor tarwe, op 50 pCt. voor rogge en gerst en op 60 pCt. voor haver.

Ook in de producten herkomstig van de huisdieren, wordt een bloeiende exporthandel gedreven, die hoofdzakelijk bestaat in boter, kaas, eieren en spek. In waarde, vertegenwoordigen deze producten ca. 8 pCt. van de gezamenlijke uitvoeren.

TABEL II.

Rendement en oppervlakte van de cultuurgronden in Finland, sedert 1911.

Bron: VERNER LINDGREN, « Vingt années de réforme économique en Finlande ».

JAAR	Millioenen kg.	Millioenen mark	Bebouwd areaal Millioenen Ha.
1911-1915	3.415	2.520	1.250
1921-1925	4.270	4.240	2.100
1931-1935	5.688	5.120	2.400
1936	6.460	6.150	2.554
1937	6.730	7.690	2.577

TABEL III.

Ontwikkeling van de bebouwde gronden in Finland sedert den oorlog

(millioenen hectaren).

Bron: VERNER LINDGREN, op. cit.

	1920	1925	1930	1935	1936	1937
Tarwe	9	15	14	71	84	113
Rogge	233	234	208	242	233	241
Gerst	116	110	115	127	130	121
Haver	395	434	439	471	450	455
Hooigras	923	990	1.174	1.271	1.314	1.333
Aardappelen ..	71	67	71	83	87	87
Braakland	202	204	168	152	161	152
TEZAMEN...	1.949	2.054	2.189	2.417	2.459	2.502

TABEL IV.

Netto uitvoeren van de dierlijke producten in Finland

(millioenen mark).

	1911-1915	1921-1925	1931-1935	1936	1937
Boter	226,0	294,5	256,7	264,0	283,0
Kaas	17,2	52,0	53,6	78,6	105,6
Vleesch	24,0	5,0	36,5	58,1	68,0
Eieren	16,0	2,8	96,0	110,0	125,0

Benevens den landbouw en de veehouderij, is voor Finland de uitbating van de boschrijdommen (70 pCt. van het grondgebied is bosch) de beste bron van inkomen. Met deze uitbating, wordt een dubbel doel nagestreefd: brandstof leveren die de hydro-electrische drijfkracht kan vervangen op de plaatsen waar ze afwezig is, grondstoffen leveren aan de papier- en houtnijverheden alsmede aan het bouwbedrijf. Na Rusland, is Finland het meest beboschte land van Europa en de houtsoorten welke in zijn bosschen worden aangetroffen, zijn door de industrie zeer gezocht; dit verklaart hoe het komt, dat er op de wereldmarkt zoo veel vraag naar is, alsmede het groote aandeel dat de houtuitvoeren in den gezamenlijken Finschen export innemen (83 pCt. ongeveer in 1938).

De Finsche industrie is nog jong, doch sedert den oorlog heeft zij een uitermate vlugge ontwikkeling gekend. In een vorige kroniek in dit *Tijdschrift*, werd reeds gesproken over de aanzienlijke rol welke hier het Finsche bankstelsel gespeeld heeft (2). Buiten de medewerking van de Financie, heeft de industrieele vlucht van Finland nog kostbare hulp gevonden in de aanzienlijke reserves aan grondstoffen die in het land aanwezig waren, alsmede in de nationale markt alwaar een afzet kon worden ontwikkeld waarin voorheen door het buitenland werd voorzien; de snelle vooruitgang van de electrotechniek waarbij de gezamenlijke reserves aan witte steenkool konden worden gebruikt, is evenmin aan de snelle ontwikkeling van de Finsche industrie vreemd. Ook is, tusschen 1921 en 1937, de personeelbezetting in de nijverheid geklommen van 135.000 tot 208.000 man.

Tusschen dezelfde data, is de productie van electrischen stroom, van 361.000 HP. tot 962.000 HP. gestegen.

De grootste bedrijvigheid is deze van de houtindustrie; zij omvat zagerijen, schaverijen, fineerhoutfabrieken, schrijnwerkerijen en meubelfabrieken. De bruto waarde van de houtindustrie is fel gestegen en wel van 1.992 millioen mark, in 1921-1925, tot 4.399 millioen mark in 1937. De fineerhoutindustrie, die 90 pCt. van haar productie uitvoert, heeft zich snel kunnen ontwikkelen zoodat, op dit gebied, Finland thans op de wereldmarkt een vooraanstaande plaats inneemt.

Onmiddellijk na de houtindustrie komt de papiernijverheid die er trouwens van afhangt. Deze laatste bestrijkt een heele reeks bedrijven. Benevens het voorbereiden van mechanische houtpap, de cartonfabricage, de celstof en het papier, zijn er in den loop van de jongste jaren tal van nieuwe bedrijven bijgekomen: vezelplaten, bouwcarton, cellofaan, kunstzijde, enz. Ook op dit gebied, is Finland een van de voornaamste leveranciers van de wereldmarkt gewor-

(2) Dit *Tijdschrift*, Juli 1939, blz. 29.

den : het is, na Zweden, de tweede exporteur van mechanische houtpap en van celstof en de derde uitvoerder van papier, na Zweden en Canada.

TABEL V.

Voortbrenging van de Finsche houtnijverheden
(tons).

Bron : A. SOLITANDER, « Le bois, richesse de la Finlande », *Economie internationale*, Juni 1939.

	1913	1927	1937
Gezaagd hout (in standards)	725.549	1.494.070	1.368.531
Met fineerhout bewerkt	—	69.580	193.658
Mechanische houtpap	54.635	282.363	716.082
Carton van houtpap	56.715	50.406	147.315
Bisulfietpapier	79.895	378.944	1.036.532
Natriumpap	64.697	116.125	437.957
Papier	167.630	281.592	606.069

Ook de textielnijverheid is voor de Finsche economie een factor van aanzienlijk belang en te oordeelen naar de ervaringen van de jongste vijftien jaar, is hier nog veld voorhanden voor alle mogelijke ontwikkeling. Zij omvat, in de rangorde der belangrijkheid, de katoen- en wolindustrie, alsmede een breigoed- en confectie-industrie.

De bodem- en metaalnijverheden zijn betrekkelijk van weinig beteekenis ofschoon ze alles behalve achteruitgaan. Trouwens, de hulpbronnen aan delfstoffen worden weinig of niet uitgebaat, omdat de rijkste lagen vooral in het uiterst Noordelijk gedeelte van het land liggen, dat moeilijk te bereiken is. Wat de bouwmaterialen betreft, hun hoeveelheid is voldoende om in de behoeften van het binnenlandsch verbruik te voorzien.

In strijd met de hout- en papierindustrieën die in ruime mate haar productie uitvoeren, zijn, voor de grondstoffenvoorziening, de andere takken van de Finsche nijverheid afhankelijk van het buitenland. Edoch, men spant zich ernstig in om de uitbating te bevorderen van den nationalen rijkdom aan delfstoffen en om zich aldus, in de mate van het mogelijke, van den buitenlandschen band te bevrijden. Met dit doel vóór oogen, werd onlangs aan de uitbating begonnen van zekere metaalertslagen, waarvan aanzienlijk reserves voorhanden zijn, als b.v. de nikkel-lagen van Petsamo en de koperlagen van Outokumpu, in het Noorden.

In geen enkel van de Scandinavische landen, nochtans, heeft de industrie een uitbreiding genomen die even maar zou kunnen vergeleken worden met deze van Zweden. Gewis, de landbouw is, bij dezen algemeen vooruitgang, niet stil gebleven en gezegd mag worden, dat, door den band, de cijfers van zijn productie geenszins moeten onderdoen — integendeel — bij deze van de andere Noorderlanden, maar de rijkdom van het land komt van de hout- en papierindustrie, van de metaalnijverheid en van de mijnen, welke alle tezamen aan de nationale economie een heel

bijzonder karakter geven. Aan natuurlijke hulpbronnen ontbreekt het niet. Daar zijn, in de allereerste plaats, de onmetelijke reserves aan bosschen en wouden, welke meer dan de helft van de gezamenlijke bodemoppervlakte beslaan en aan de boschbouw-industrieën, de houtpap- en papierfabricage, alsmede aan de bouwnijverheid, de grondstoffen leveren welke ze noodig hebben. Rationeel uitgebaat, en zorgzaam onderhouden, maken zij voor het land een niet uit te putten rijkdom uit. Bovendien, beschikt het land over een rijk vertakt net waterwegen, waarlangs, spotgoedkoop, de grondstoffen kunnen worden vervoerd naar de plaatsen der verwerking welke vaak zeer ver van de hakcentra afgelegen zijn (3). Deze productie wordt grootendeels naar de zagerijen en naar de houtpapfabrieken gevoerd, die de voornaamste industrieën uitmaken en een zeer groote personeelbezetting hebben. De waarde van de voortbrenging dezer industrieën blijft al maar door stijgen, in verband, trouwens, met de vordering der techniek die aan Zweden installaties van eerste gehalte heeft geschonken. Deze evolutie blijkt klaar uit de gegevens op volgende tabel.

TABEL VI.

Waarde van de productie in de industrieën van het hout, de houtpap, het papier en de schrijnwerkerijen in Zweden, van 1900 tot 1936.

(in duizenden kronen).

Bron : *Statistisch Jaarboek van Zweden, 1938.*

	1901-1905	1921-1925	1931-1935	1936	1937
Zagerijen	146.007	285.338	207.874	241.297	335.433
Houtpap	42.227	265.223	297.995	391.717	537.032
Carton en papier	30.269	159.344	176.216	204.258	256.337
Schrijnwerkerij	23.432	66.622	93.295	142.354	160.108

Zoo de diverse houtindustrieën de eerste plaats bekleeden in de nijverheidsproductie en in de Zweedsche uitvoeren, hebben er nochtans de mijn- en metaalindustrieën een uitbreiding genomen die heel wat hooger in aanzien staat dan deze welke de andere Scandinavische landen hebben gekend. Om deze reden, blijkt het ons niet ondienstig ze even onder het oog te nemen.

Reeds in de XIIe eeuw produceerde Zweden ijzer; in de XVIIIe eeuw was dit land de sterkste producent van de wereld. Zoo nu heden ten dage, Zweden niet meer aan de spits staat, toch kan niet worden geloofend, dat de hoedanigheid van het Zweedsch ijzer door de cliënteel van de wereldmarkt zeer op prijs wordt gesteld. De voornaamste lagen liggen in het centrum van het land (Bergslagen) waar de uitbating sinds eeuwen haar gang gaat, en in het uiterste Noorden (Lapland). Hier is met de uitbating maar onlangs begonnen om reden, dat de aldaar

(3) J. JUSSIANT, *La structure économique de la Suède et de la Belgique.*

aanwezige ertsen phosphorhoudend zijn en niet konden worden verwerkt dan na de uitvinding van de Bessemer en Martin-procédé's. De Zweedsche ertsen, waarvan het gehalte zeer hoog is (60-70 pCt.) worden rechtstreeks uitgevoerd zonder de minste concentratie te moeten ondergaan, zooals het nl. het geval is voor de Noorweegsche ertsen. De oude fabricagemethodes met behulp van hout, werd al meer en meer verdrongen door de uit het Vasteland overgebrachte moderne methodes, vooral wegens de hausse van de houtprijzen tengevolge van de steeds toenemende vraag naar hout in verband met de ontwikkeling genomen door de hout- en papierindustrieën. Waar in 1908, nog 500.000 t. ijzer met hout werd geproduceerd, leverde dit procédé er nog slechts 330.000 t. in 1936. Heden ten dage, komen de twee derden van het homogeen Zweedsch ijzer, uit den Martin-oven met basisch plaatijzer. Wat de Zweedsche ijzer- en staalnijverheid vooral kenmerkt, is de fabricage van de « fijne staalsoorten »; sedert onlangs heeft er de fabricage van de gewone soorten vordering gemaakt.

Buiten het ijzererts, worden in Zweden, evenals in Finland, verbindingen gevonden waarin goud wordt aangetroffen, alsmede zilver, koper, arsenicum, zwavel, enz.; ook zinkerts wordt er opgedolven waarvan er enorme hoeveelheden worden uitgevoerd: b.v. naar de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie die een der grootste afnemers is.

TABEL VII.

Industriele ontwikkeling in Zweden
(in 1.000 t.).

Bron: *Statistisch Jaarboek van Zweden, 1938.*

	1901-1905	1921-1925	1931-1935	1935	1936	1937
IJzererts	3.563	6.584	5.250	7.932	11.249	14.952
Gietijzer	328	361	414	569	587	647
Zinkerts	54,9	39,5	53,1	59,6	64,6	67,9
IJzer en staal						
Baren en gietelingen in baren.....	498	392	705	919	1.002	1.132
Koper (centen)	324	290	590	758	801	—
Zilver (kg.) ..	602	1.615	5.732	8.427	9.547	9.090
Goud (kg.) ..	1.037	87	8.545	18.941	18.298	17.131
Waarde der producten van de nijverheid (miljoenen kr.)	64	0,5	3.780	6.803	5.102	4.906
Aantal arbeiders in mijnen en fabrieken... Voor gebrachte elektrische stroom (1.000 kWh.): Door de industrie verbruikte elektrische stroom (1.000 kWh.)	1.116.038	3.812.383	4.273.927	5.049.935	5.548.445	—
	30.869	47.149	49.803	53.516	57.774	—
	—	3.012.032	5.652.936	6.894.516	7.425.153	—
	—	1.902.907	3.647.822	4.441.540	4.812.314	—

Benevens de metaalindustrie zijn er in Zweden tal van industrietakken ontstaan — motorenbouw, uutilleeringsfabricage, mechanische en elektrische industrie, enz. — waarvan de beteekenis niet mag worden onderschat.

De uitermate hoge levensstandaard van de arbeidersklasse (4) en de hoge bloei van de Zweedsche industrie, leggen getuigenis af van de uitstekende sociale en technische organisatie van dit land.

Alvorens den nadruk te leggen op de belangrijke plaats welke de Scandinavische landen zich in den internationalen handel hebben weten te veroveren, is het wenschelijk, dat een oogenblik worde stilgestaan bij den nijverheidstak die daartoe het meest en het machtigst heeft bijgedragen, nl. den scheepsbouw. De Noorderlanden bezitten de sterkste koopvaardijvloot van de gansche wereld in verhouding natuurlijk tot het aantal inwoners: 476 bruto registerton per 1.000 inwoners tegen 347 in het Vereenigd-Koninkrijk, 299 in Nederland en 98 in de Vereenigde Staten.

TABEL VIII.

Bestaande bruto tonnemaat per 1.000 inwoners, in 1936.

Bron: *Les pays du Nord dans l'économie mondiale, Kopenhagen, 1938.*

Noorwegen	1.412
Denemarken	309
Zweden	243
IJsland	281
Finland	135
Gemiddelde van de Scandinavische landen	476
Vereenigd Koninkrijk	347
Nederland	299
Vereenigde Staten	98
Italië	73
Frankrijk	72
Japan	62
Duitschland	56

Waar Zweden vooral gespecialiseerde schepen bouwt voor het vervoer zijner ertsen, fabriceert Noorwegen, in hoofdzaak, tankschepen en schepen voor het vervoer van het fruit en voor de walvischvaarders.

De statistische gegevens op tabel VII, toonen aan hoe zich, in Noorwegen, de scheepsbouw heeft ontwikkeld bij zoover dat hij, naar men zegt, voor dit land als een « vlottend keizerrijk » is geworden. En inderdaad, de zee is de achtergrond waarop, doorheen alle tijden, het economisch en maatschappelijk leven van het land zich heeft ontwikkeld. Sedert den oorlog, nochtans, heeft men de structuur zelf van zijn koopvaardijvloot aanzienlijk zien evolueeren. Tengevolge van de vijandelijkheden, had Noorwegen 50 pCt. van de gezamenlijke tonnenmaat zijner koopvaardijvloot zien teloorgaan; de verdwenen eenheden werden niet door tweedehandsschepen vervangen, zooals dit vóór den oorlog wel het geval was, maar door nieuwe schepen van een bijzonder type voorbehouden aan speciale transporten. Feitelijk, bestaat, ten huidigen dage, de Noorweegsche vloot — 4.600.000 ton ongeveer — uit tankschepen en walvischvaarders voor ca. 2 miljoen ton. Deze belangrijke uitbreiding van de koopvaardijvloot, heeft Noorwegen, met zowat drie miljoen inwo-

(4) J. JUSSIANT, *op. cit.*

ners, of ongeveer de helft van de bevolking van Londen, opgetild tot den derden of vierden rang onder de zeevaartlanden. Wij laten hier graag opmerken, dat dit hooge stadium werd bereikt zonder de geringste tusschenkomst van den Staat; de Noorweegsche koopvaardijvloot werd, trouwens, op zeer democratische grondvesten gebouwd en zit niet, zooals dit voor tal van andere zeemachten het geval is, in de handen van enkele financieele groepen. En, inderdaad, men telt, in Noorwegen, meer dan 500 huizen, eigenaars van schepen.

De tabellen IX en X geven een klaren kijk op de evolutie van de Scandinavische koopvaardijvloot beschouwd onder opzicht van gezamenlijke tonnenmaat en van structuur in den loop der laatste jaren.

TABEL IX. **Bruto-tonnenmaat van de Scandinavische koopvaardijvloot in duizenden b.R.t. (op 1 Juli).**

	1913	1930	1936	30 Juni 1937 (1)	Tankschepen van meer dan 1.000 bruto register-ton, in 1936
Noorwegen	2.458	3.668	4.055	4.348	1.658
Denemarken	762	1.087	1.136	1.118	104
Zweden	1.047	1.625	1.515	1.502	117
Finland	—	313	481	549	—
IJsland (op 1 Januari) ..	—	26	32	32	—
Totaal Noorderlanden	4.627	6.719	7.219	7.549	1.879
Totaal wereld	46.953	69.607	65.064	66.286	9.195

(1) Jaarcijfers van den Volkenbond, 1937-1938.

TABEL X. **Tonnenmaat der stoom- en motorschepen naar de grootte, op 1 Juli 1936 (1.000 bruto register-ton).**

Bron: *Les pays du Nord dans l'économie mondiale*, Kopenhagen, 1938.

	Minder dan 2.000 t.		Van 2.000 tot 6.000 t.		Van 6.000 tot 10.000 t.		Totaal	
	Tonnenmaat	pCt.	Tonnenmaat	pCt.	Tonnenmaat	pCt.	Tonnenmaat	pCt.
Noorwegen	837	20,6	1.535	37,9	1.513	37,3	4.054	100
Zweden	682	45,3	675	38,2	160	10,6	1.507	100
Denemarken ...	448	39,5	417	36,8	216	19,0	1.134	100
Finland	164	40,2	237	58,1	6	1,5	408	100
IJsland (op 1 Januari 1936) ..	32	100	—	—	—	—	32	100
Totaal Noorderlanden	2.163	30,3	2.764	38,7	1.895	26,6	7.135	100
Totaal wereld ..	10.324	16,1	27.848	43,5	18.242	28,5	64.005	100

Deze belangrijke koopvaardijvloot omvat nog tal van lijnen gespecialiseerd in het vervoer van passagiers naar alle landen van de wereld en bovendien nog een « toeristische » vloot, welker schepen de Scandinavische stroomen opvaren en vóór den toerist de heerlijkste tafereelen ontvouwen — zoo kunstig beschreven door Andersen en Ibsen — van de landen uit het verre Noorden. De toeristische indus-

trie groeit en bloeit er, want attracties zijn er bij de vleet: de Deensche buiten- en badplaatsen, de 60.000 Finsche meren, de onmetelijke bosschen van Zweden, de heldere nachten van de Scandinavische zomers, de ijsbergen en geysers van IJsland, zijn watervallen, zijn meren en vuurbergen. Kortom, de overheerlijke landschappen van de Noorderlanden werden, in 1936, door zoowat 650.000 toeristen bezocht, toeristen die er meer dan zeven millioen pond hebben verteerd.

Wij willen dit overzicht van de Scandinavische industriele en commercieele ontwikkeling niet sluiten, zonder eens te meer de beteekenis van haar buitenlandschen handel te onderstrepen: in verhouding tot het bevolkingscijfer, is hij zes maal grooter dan de wereldhandel en plaatst de Scandinavische landen op de vierde positie onder de groote handelslanden (5). De Noorderlanden zijn tegelijk de leveranciers en de cliënten van de geheele wereld, zooals, trouwens, blijkt uit de gegevens op tabel XI, omtrent de geografische verdeeling van den buitenlandschen handel van genoemde landen. Uitvoeren is voor hen een levenskwestie; het bare dus geen verwondering, dat er de grondbeginselen van den vrijhandel nog steeds hoog worden gehouden. De belangrijkste exporten zijn, in de eerste plaats, deze van de producten der verschillende houtnijverheden; hout, papier en houtpap vertegenwoordigden, in 1937, ca. één derde van den gezamenlijken uitvoer, wat Noorwegen, Finland en Zweden de eerste plaats schonk op de wereldmarkt van deze producten. De uitvoeren van boter, eieren en spek zijn eveneens van enorme beteekenis; op dit terrein, is Denemarken het eerste exportland van de wereld. Zoo de uitvoer tot slechts enkele categorieën van producten beperkt is, kan daartegen worden ingebracht, dat de invoeren daarentegen, zeer gevarieerd zijn en vooral bestaan uit afgewerkte producten (ca. 50 pCt. van de gezamenlijke invoeren) waarvan de voornaamste zijn ijzerwaren, outilleeringsmaterieel, auto's, textielproducten, enz.; de landbouwers uit de Noorderlanden moeten meststoffen invoeren en veevoeder, terwijl harerzijds de vloot groote hoeveelheden ingevoerde stookolie verbruikt.

Over 't algemeen, wordt de buitengewoon groote beteekenis van de invoeren, toegeschreven aan het opvallend hooge peil van den levensstandaard in die landen; in 1937, vertegenwoordigden bedoelde invoeren ca. 5,3 pCt. van de wereldinvoeren, of, rekening gehouden met het bevolkingscijfer, een verhouding zeven maal grooter dan deze der wereldinvoeren.

Tabel XI spreekt voor de beteekenis van Groot-Brittannië, van Duitschland en van de Vereenigde Staten in den buitenlandschen handel van de Noor-

(5) *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, « De Belgisch-Luxemburgsch Economische Unie en de economie der Scandinavische landen », Mei 1939, blz. 427.

derlanden; van 1937 tot 1938, is de handel met het Vereenigd Koninkrijk ietwat geslonken, terwijl, daarentegen, Duitsland het volume van zijn export heeft kunnen opvoeren. Klaar en duidelijk laat de tabel uitschijnen, hoe groot de beteekenis van Scandinavië is voor elk van de landen dezer groep, onder

opzicht van commercieel afzetgebied. Scandinavië neemt, inderdaad, onder de leveranciers en de cliënten van de Noorderlanden, de derde plaats in, vóór de Vereenigde Staten en heeft, in 1938, ongeveer 15 pCt. van den buitenlandschen handel van gezegde landen voor zich genomen.

TABEL XI.

Geografische verdeling van den buitenlandschen handel der Scandinavische landen (1937-1938)

(in millioenen van de nationale munt).

LAND	DENEMARKEN				FINLAND				NOORWEGEN				ZWEDEN			
	INVOER		UITVOER		INVOER		UITVOER		INVOER		UITVOER		INVOER		UITVOER	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Groot-Brittann.	637,6	566,5	860,7	824,3	2.059,4	1.857,3	4.185,2	3.699,9	318,1	275,7	235,8	220,5	402,8	376,3	478,8	446,9
Duitschland ..	404,2	401,6	297,4	304,9	1.804,0	1.722,7	1.224,0	1.279,2	219,4	206,1	112,2	120,4	485,5	490,9	315,1	328,8
Vereenigde St.	131,2	87,2	29,2	16,8	774,9	773,6	739,8	773,1	120,0	129,3	75,8	58,9	317,7	336,7	221,1	165,8
Nederland ...	56,4	62,7	26,8	26,2	408,5	370,4	347,3	373,3	41,9	55,0	30,2	22,1	106,1	114,8	60,8	69,4
België	43,4	38,4	33,5	24,0	517,2	443,9	422,5	261,2	62,1	38,7	28,8	21,5	87,6	74,4	73,5	55,0
Frankrijk	18,0	20,3	9,7	21,7	233,5	188,7	451,3	277,6	48,6	39,5	52,1	58,3	65,4	61,2	92,4	59,6
Polen	16,6	16,7	14,9	9,7	221,4	243,4	18,1	40,4	22,7	19,3	9,4	9,3	76,3	68,5	37,5	35,1
Argentinië ...	41,8	17,2	6,2	4,5	—	—	—	—	37,0	13,0	10,9	9,0	50,4	38,7	30,3	33,8
Brazilië	18,3	19,7	11,0	6,8	367,1	286,0	154,1	161,8	—	—	—	—	31,4	28,0	17,0	16,6
Diverse	70,8	73,4	37,6	22,5	1.127,0	—	—	—	115,7	137,8	82,3	88,2	100,5	100,6	191,7	154,9
<i>Noorderlanden</i>																
Denemarken ..	—	—	—	—	449,1	390,4	241,0	271,0	78,7	62,9	35,0	30,7	122,5	118,1	83,3	87,9
Finland	23,6	29,5	35,3	26,2	—	—	—	—	18,1	5,8	12,5	16,5	22,8	21,5	87,4	86,4
Noorwegen ...	37,9	39,9	71,4	43,3	2,0	159,9	196,0	95,6	—	—	—	—	64,2	67,7	140,3	124,9
Zweden	102,2	107,2	82,0	84,0	1.110,8	1.116,1	463,1	404,7	144,8	143,0	70,6	71,9	—	—	—	—
Totaal Noor- derlanden ...	163,7	176,6	188,7	153,5	1.561,9	1.666,4	900,1	771,3	241,6	211,7	118,1	119,1	209,5	207,3	311,0	299,2
Algem. totaal .	1.602,0	1.480,3	1.515,7	1.414,9	9.074,9	7.543,4	8.442,4	7.637,8	1.217,1	1.126,1	755,6	727,3	1.933,2	1.887,4	1.829,2	1.665,1
pCt. van de Noorderland. in het alge- meen totaal.	10,0	12,0	12,4	10,9	17,2	22,1	10,6	10,0	20,0	20,0	15,6	16,4	10,9	10,9	17,0	18,0

TABEL XII.

Groothandelsprijzen, kosten van levensonderhoud, werkloosheid en nijverheidsproductie in de Scandinavische landen, 1938-1939.

Bron: Maandschrift van den Volkenbond.

MAAND	GROOTHANDELSPRIJZEN (1929=100)				LEVENSKOSTEN (1929 = 100)				WERKLOOSHEID				INDEXcijfer. VAN DE NIJVER- HEIDSPRODUCTIE (1929 = 100)			
	Dene- marken	Fin- land	Noor- wegen	Zwe- den	Dene- marken	Fin- land	Noor- wegen	Zwe- den	Dene- mark. (1)	Fin- land (1)	Noor- wegen (1)	Zweden (2)	Dene- marken	Fin- land	Noor- wegen	Zwe- den
1938																
Januari ...	110,2	110,2	106,1	96,4	—	88,1	103,0	105,9	—	—	—	—	130	160,2	126,4	150
Februari ...	108,3	109,3	105,4	95,7	—	—	103,6	105,7	145.021	4.544	35.311	92.424	131	164,5	139,6	150
Maart	106,5	107,5	104,0	94,3	106,6	—	103,0	105,6	119.659	3.635	34.104	87.641	135	168,4	123,2	149
April	104,6	106,5	103,4	93,6	—	86,9	103,0	105,8	107.792	3.462	29.850	74.537	136	160,7	122,6	149
Mei	103,7	104,7	103,4	92,9	—	—	103,0	105,5	93.422	2.963	25.693	58.810	136	158,2	125,3	147
Juni	102,8	103,8	102,7	92,9	105,4	—	103,6	105,6	86.616	2.414	22.938	59.932	136	137,8	134,1	145
Juli	102,8	103,8	103,4	92,9	—	86,6	104,2	105,7	87.950	2.186	20.144	51.408	134	142,9	102,7	144
Augustus ...	101,9	102,8	102,0	91,4	—	—	103,6	105,6	86.566	2.747	21.068	52.348	134	158,2	123,3	142
September ..	101,9	102,8	101,3	90,7	105,6	—	102,4	105,6	89.231	3.192	26.105	53.906	135	154,3	132,3	142
October ...	102,8	102,8	100,7	91,4	—	88,7	102,4	105,8	99.919	4.041	30.085	64.033	136	151,8	135,3	144
November ...	101,9	103,8	100,7	90,8	—	—	102,4	105,8	119.360	5.172	33.861	79.743	138	160,7	134,9	145
December ..	101,9	104,7	100,7	90,7	106,0	—	102,4	106,0	161.263	4.294	34.873	122.357	136	150,5	126,4	146
1939																
Januari ...	101,9	104,7	99,3	90,7	—	89,0	101,8	106,2	155.814	5.006	34.122	105.071	138	168,4	124,8	147
Februari ...	101,9	104,7	99,3	90,7	—	—	102,4	106,2	141.941	4.412	34.173	91.456	138	168,4	133,9	150
Maart	100,9	104,7	99,3	90,7	106,0	88,5	102,4	106,2	122.016	4.331	33.194	85.994	141	172,2	131,2	151
April	100,9	104,7	100,0	91,4	—	—	103,0	106,5	93.370	3.509	30.212	—	144	—	132,0	152
Mei	102,8	104,7	100,0	92,1	—	—	103,0	106,5	67.525	2.985	25.037	—	145	—	—	152
Juni	101,9	—	—	—	—	—	103,6	106,5	—	—	20.802	—	—	—	—	—

(1) Plaatsaanvragen.

(2) Opgeteekende werkloozen.

In verband met het verloop der wereldconjunctuur, is de Scandinavische buitenlandse handel, in 1938, ietwat teruggelopen t.o.v. 1937, achteruitgang die vooral te voorschijn trad in het cijfer der uitvoeren. Blijkbaar is dit te wijten, in hoofdzaak althans, aan de onophoudende gedruktheid van de hout- en houtpapiermarkten in den loop van verleden jaar; daarentegen vertoonde de ertsmarkt, inzonderheid deze van het Zweedsch ijzer, meer bedrijvigheid.

De koopkracht van de bevolking der Noorderlanden is evenwel gaaf gebleven en, over 't algemeen, blijft de toestand bevredigend. De daling der groothandelsprijzen, begonnen in 1937, is, in 1938, haar gang blijven gaan. Aan het einde van het jaar, trad meer vastheid in en zelfs lichte stijging sedert nieuwjaar 1939. De cijfers over de werkloosheid spreken ongeveer in denzelfden zin. Op te merken valt, dat

de seizoenspiek van December in de Noorderlanden uitermate scherp uitsteekt. Van nieuwjaar af, gaven de cijfers beterschap aan. De markt van het hout en van zijn bijproducten, die, aan het begin van het jaar, eenige teekenen van gedruktheid vertoonde, getuigt opnieuw van een levendige — tijdelijke? — bedrijvigheid tengevolge van de bestellingen voor de Engelsche bewapening.

De prijzen blijven vrij stabiel en tot verhooging van de uitvoerquota werd zoo pas beslist.

Het bouwvak kent volle bedrijvigheid vooral in Denemarken en in Finland waar men heusch getuige is van een *boom*. Ook in de ijzer- en metaalindustrie blijven de bestellingen toestroomen en de indexcijfers van de nijverheidsproductie zijn in de verschillende Scandinavische landen al maar door blijven stijgen.

ZUID-OOSTELIJK EUROPA

JONGSTE EVOLUTIE VAN DEN BUITENLANDSCHEN HANDEL IN DE LANDEN VAN ZUID-OOSTELIJK EUROPA.

De politieke gebeurtenissen dezer laatste jaren, hebben de toekomstvooruitzichten van de landen in Zuid-Oostelijk Europa gewijzigd, grondig voor sommige onder hen, minder voor andere, maar dan toch nog opvallend. Wat er ook van zij, noodgedwongen moest dit politiek gebeuren middellijk of onmiddellijk op het economisch leven inwerken. En daar ligt dan ook de reden waarom wij enkele beschouwingen wijden aan het verloop van den buitenlandschen handel van deze landen in hun betrekkingen met de voornaamste Europeesche mogendheden in de eerste plaats, met de Belgisch-Economische Unie, daarna.

Het kan niet meer worden betwijfeld, dat, op dit deel van het Vasteland, de plaats van Duitschland's handel hoe langer hoe grooter wordt. Zooals uit de gegevens van tabel I duidelijk blijkt, is, in den loop van deze laatste tien jaar, de index van de Deutsche doordringing gestegen van 26,8 pCt. tot 40,4 pCt. Deze verhooging is vooral merkbaar aan den afzet van Deutsche producten in Griekenland, Bulgarije en Turkije waarvan de bedragen in percenten t.o.v. den gezamenlijken buitenlandschen handel van deze landen, tusschen 1929 en 1938, respect. van 10,6 op 30,3 pCt., van 29,8 op 51,9 pCt. en van 17,5 op 47,6 pCt. zijn gaan liggen. Tijdens dezelfde periode, is de betrekkelijke beteekenis van den buitenlandschen handel der landen van Zuid-Oostelijk Europa, in den gezamenlijken Deutschen buitenlandschen handel, aanzienlijk gestegen, wat trouwens ten overvloede blijkt uit de gegevens van tabel II. In 1938, beliep Duitschland's aandeel in de invoeren van

Zuid-Oostelijk Europa, meer dan 40 pCt. en van dezès uitvoeren nam eerstgenoemd land 45 pCt. voor zich. Wat Duitschland ginder vooral afzette waren outilleering en wapens, terwijl het er voedingswaren kocht, graan en tabak.

Deze vooruitgang van den Deutschen buitenland-schen handel is geschied ten koste van Frankrijk en Italië, welker aandeel in den import van de Zuid-Oostelijke landen, tusschen dezelfde data, respect. gedaald is van 5,7 tot 3 pCt. en van 7,8 tot 5,8 pCt. Deze vermindering is vooral opvallend voor den handel met Turkije, Bulgarije en Griekenland. Daarentegen wordt voor Zuid-Oostelijk Europa beterschap waargenomen in den toestand van zijn gezamenlijken buitenlandschen handel met Italië.

Van zijn kant, heeft Groot-Brittannië zijn positie in den Zuid-Europeeschen buitenlandschen handel kunnen handhaven, ja, verbeteren, bij zoover, dat ze tijdens het beschouwde decennium van 7,9 op 9,3 pCt. is gaan liggen, met een lichten achteruitgang echter in Bulgarije en Turkije. In den loop van hetzelfde decennium, heeft eveneens de plaats van Zuid-Oostelijk Europa in den gezamenlijken buitenlandschen handel van Groot-Brittannië aan beteekenis gewonnen. Geloofchend kan evenwel niet worden, dat zekere takken van Engeland's buitenlandschen handel verdrongen werden door den groei van den Deutschen handel in meer genoemd deel van Europa. De uitvoeren van katoenen garens en stoffen naar Roemenië zijn fel geslonken; deze van steenkool naar Zuidslavië, ten beloope van 140.000 t. in 1930, zijn op nul gevallen, terwijl deze van Duitschland stegen van 35.000 tot 121.000 t. Dit wil echter niet zeggen, dat Groot-Brittannië aan de Deutsche drukking niet goed weerstand zou hebben geboden, integendeel; trouwens, van 1937 tot 1938,

heeft het zijn uitvoerhandel naar Turkije vlug en vrij aanzienlijk zien toenemen, bij zoover, dat het percentage van dezen laatste gestegen is van 6,23 tot 11,20 pCt. terwijl Duitsland slechts een geringe verhooging mocht boeken : van 42,08 tot 46,98 pCt.

De handelsbetrekkingen van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie met de landen van Zuid-Oostelijk Europa (1) zijn, betrekkelijk gesproken, eerder gering : 1,35 pCt. van de gezamenlijke waarde van onzen buitenlandschen handel. Dat derzelfde evolutie zonder betekenis is, mag evenwel niet worden beweerd. De betaling van de handelsruilingen wordt, in den loop van het jongste decennium, regelmatig aan de hand van overeenkomsten geregeld. Met Griekenland, heeft hooger vernoemde Unie een tweeledige *clearing*-overeenkomst die sedert 6 Juni 1934 vigeerend is; met Bulgarije, Hongarije en Roemenië, handelt het zich om betalingsovereenkomsten met een clearing aan den eenen kant, waarvan de dienst verzekerd wordt door de Nationale Bank van België. Deze laatste overeenkomsten zijn van 1 April 1936,

(1) Voor deze met Turkije, zie dit *Tijdschrift*, Juli 1939, blz. 45.

15 Juli 1936 en 24 Augustus 1937. De overeenkomst met Zuidslavië, die van 26 November 1937 is, leunt aan op wederzijdsche contrôle van het ruilverkeer. Bij de overeenkomst met Bulgarije, wordt voorzien, dat slechts 40 pCt. van de bedragen uitbetaald door de importeurs, aan de Belgisch-Luxemburgsche exporteurs zullen worden overgeboekt, het restteerend saldo blijft in handen van de Bulgaarsche Regeering. De Hongaarsche Regeering houdt 50 pCt. onder zich, en de Roemeensche 33 pCt. van al de producten buiten graan en 23,1 pCt. voor het graan. Met Zuidslavië, wordt 80 pCt. van de deviezen voortkomend van Zuidslavische invoeren in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, ter beschikking gesteld van de Zuidslavische importeurs van Belgisch-Luxemburgsche goederen, om daarmede hun loopende handelsschulden te regelen. Deze overeenkomsten sluiten geen private *clearingen* uit, behalve met Hongarije en Zuidslavië; practisch, wordt gewoonlijk den voorkeur aan de compensatie in goederen gegeven voor gelijkaardige transacties van eenige betekenis.

TABEL I.

Betrekkelijke betekenis van de voornaamste uitvoerlanden in den invoerhandel van Zuid-Oostelijk Europa, in 1929, 1933 en 1938.

Bron : *Monatsberichte des Wiener Institutes für Wirtschafts- und Konjunktürforschung*, Heft nr 5, 1939.

UITVOERLANDEN	INVOERLANDEN																				
	Hongarije			Zuidslavië			Roemenië			Griekenland			Bulgarije			Turkije			Gemiddelde voor de 6 landen		
	1929	1933	1938	1929	1933	1938	1929	1933	1938	1929	1933	1938	1929	1933	1938	1929	1933	1938	1929	1933	1938
Duitsland (Oostenrijk)	33,2	39,7	41,0	23,0	29,3	39,4	36,6	27,8	39,9	10,6	11,6	30,3	29,8	44,4	51,9	17,5	27,4	47,6	26,8	28,5	40,4
Tsjecho-Slowakije	21,5	10,1	7,3	17,5	12,1	10,7	13,6	9,8	8,4	3,5	4,1	1,6	9,0	4,8	5,9	6,0	4,7	3,9	12,5	8,1	6,2
Italië	4,4	7,4	6,1	10,8	15,9	8,9	10,5	5,3	5,3	5,6	5,7	3,4	10,7	12,7	7,5	12,5	11,5	4,8	17,8	10,0	5,8
Groot-Brittannië	2,8	4,4	6,0	5,6	9,7	8,7	7,3	14,9	7,8	12,5	14,4	13,1	8,9	6,9	7,1	12,2	13,5	11,2	17,9	11,2	9,3
Frankrijk	2,3	5,6	1,5	4,0	4,2	2,9	5,5	10,6	7,4	6,8	4,3	1,6	8,2	4,4	3,7	10,4	6,6	1,3	5,7	6,5	0,3
TZAMEN	64,2	67,2	61,9	60,9	71,2	70,6	69,9	73,6	68,8	39,0	40,1	50,0	66,6	73,2	76,1	58,6	63,7	68,8	60,7	64,3	64,7

Tal van bepalingen slaande op de contrôle van de wisselkoersen, zijn het economisch verdedigingsstelsel van de Zuid-Oostelijke landen komen aanvullen. Met weglating van de technische bijzonderheden, geven wij hier, beknopt, een overzicht van deze reglementering van den deviezenhandel, waarvan de toepassingsmodaliteiten bij de centrale banken berusten. In Griekenland, mag alleen de Bank van Griekenland goud en gouden munten, chèques op het buitenland en buitenlandsche bankbiljetten koopen en verkopen; het is verboden, behoudens toestemming van de Bank van Griekenland, chèques in buitenlandsche munt en in Griekenland geëndosseerd, onder zich te houden, Grieksche of buitenlandsche effecten of *dito* coupons naar het buitenland te zenden; daarenboven, hebben de exporteurs de deviezen voortkomend van hun uitvoeren, aan de Bank van Griekenland, te verkopen of aan een van de geautoriseerde banken. De Hongaarsche wetgeving beoogt een drie-

dubbel doel : den aankoop en het gebruik van de deviezen reglementeeren, de betalingen aan het buitenland regelen en de onafhankelijkheid van de creditmarkt verzekeren met te verbieden, dat er op buitenlandsche credieten beroep wordt gedaan, of credieten aan buitenlanders worden geopend. De Bulgaarsche, Roemeensche en Zuidslavische wetgevingen gaan van denzelfden geest uit.

Dit ensemble van restrictiebepalingen en de *clearing*- en contingenthandel die aldoor strenger en stipter worden toegepast, zijn wis en zeker geen factoren die de ontwikkeling beïnvloeden van onzen ruilverkeer met markten waarop bovendien de groote mogendheden mekaar vinnig, zoo politisch als economisch, beconcurreren. Het moet dus niemand verwonderen, dat, op ca. een decennium afstand, een aanzienlijke terugloop van onzen uitvoer naar Zuid-Oostelijk Europa, wordt waargenomen, zoo in hoeveelheid als in waarde.

TABEL II.

Betrekkelijke beteekenis van den handel der Zuid-Oostelijke Europeesche landen in den gezamenlijken buitenlandschen handel van Groot-Brittannië, Duitschland, Italië en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie in 1929 en 1938.

Bron: *London and Cambridge Economic Service*: « A political and economic Survey of South-Eastern Europe » (special memorandum, nr 48).

LANDEN	INVOEREN		UITVOEREN	
	1929	1938	1929	1938
I. — Groot-Brittannië :				
Hongarije	0,06	0,27	0,14	0,12
Roemenië	0,27	0,41	0,32	0,28
Zuidslavië	0,06	0,27	0,21	0,26
Bulgarije	0,01	0,06	0,12	0,07
Griekenland	0,26	0,21	0,66	0,78
TEZAMEN	0,66	1,22	1,45	1,51
II. — Duitschland :				
Hongarije	0,66	2,02	1,09	2,08
Roemenië	1,57	2,57	1,22	2,84
Zuidslavië	0,45	1,98	1,13	2,24
Bulgarije	0,37	1,54	0,34	1,13
Griekenland	0,77	1,72	0,57	2,11
TEZAMEN	3,82	9,83	4,35	10,30
III. — Italië :				
Hongarije	0,88	1,67	0,78	1,55
Roemenië	0,96	2,24	1,13	1,33
Zuidslavië	3,—	1,32	1,79	2,10
Bulgarije	0,25	0,93	0,52	0,62
Griekenland	0,52	0,82	1,61	0,90
TEZAMEN	5,61	6,98	5,83	6,50
IV. — Belg.-Lux. E. U.				
Hongarije	0,06	0,16	0,11	0,07
Roemenië	0,48	0,54	0,26	0,57
Zuidslavië	0,10	0,62	0,13	0,26
Bulgarije	0,06	0,03	0,21	0,12
Griekenland	0,16	0,10	0,76	0,28
TEZAMEN	0,86	1,45	1,47	1,30

Sedert 1935, is evenwel ernstig redres ingetreden dat tot in 1938 is blijven voortduren, de waarde van onze uitvoeren naar deze landen zijnde dit jaar, op 1,3 pCt. van de gezamenlijke waarde onzer uitvoeren gaan liggen.

Daar de evolutie van onzen uitvoerhandel naar de Zuid-Oostelijke landen van Europa afhankelijk is van de belangrijkheid onzer aankopen in diezelfde landen, is het uitermate interessant hier op ernstige beternis van den toestand te kunnen wijzen. Immers, deze aankopen hebben, in 1937, 2,67 pCt. van de gezamenlijke waarde der uitvoeren van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie beloopt, tegen 0,80 pCt. in 1935. Blijkens de balans van 1938, zijn, helaas, de resultaten thans niet meer zoo bevredigend, vermits het percentage van de waarde der invoeren op 1,45 pCt. gevallen is, wat alles behalve gunstig zal zijn voor de goede ontwikkeling van onzen uitvoer, welke sedert 1935 kon worden waargenomen. Deze merkbare terugloop van den afzet der Zuid-Oostelijke landen in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, wordt vooral waargenomen in onze

betrekkingen met Roemenië en Zuidslavië, welke respect. percentages, van het eene jaar op het andere, geslonken zijn van 1,47 tot 0,54 pCt. en van 0,85 tot 0,52 pCt. Waar, in 1937, Roemenië ons voor een waarde van zoowat 360 millioen graan had verscheept, hebben wij er slechts voor ca. 90 millioen gekocht, in 1938. Van zijn kant, heeft Zuidslavië ons verleden jaar heel wat minder erts, lood en zink n.l. verkocht.

TABEL III.

Betrekkelijke beteekenis van den handel der Zuid-Oostelijke Europeesche landen in den buitenlandschen handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie

(in pCt.).

	1929	1930	1932	1935	1936	1937	1938
--	------	------	------	------	------	------	------

I. — HOEVEELHEDEN.

Invoeren in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

Hongarije	0,01	0,01	0,01	0,01	0,09	0,05	0,03
Roemenië	0,28	0,78	1,04	0,11	0,69	0,86	0,48
Zuidslavië	0,06	0,04	0,04	0,38	0,34	0,38	0,35
Griekenland	0,04	0,03	0,21	0,08	0,09	0,08	0,09
Bulgarije	0,02	0,02	0,14	0,03	0,16	0,04	0,02
TEZAMEN	0,41	0,88	1,44	0,61	1,37	1,41	0,97

Uitvoeren van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

Hongarije	0,01	0,01	—	0,02	0,01	—	0,04
Roemenië	0,05	0,05	0,15	0,08	0,03	0,17	0,11
Zuidslavië	0,04	0,02	0,12	0,02	0,04	0,05	0,02
Griekenland	0,48	0,49	0,37	0,14	0,10	0,11	0,08
Bulgarije	0,15	0,07	0,14	0,04	0,04	0,06	0,03
TEZAMEN	0,73	0,64	0,78	0,30	0,22	0,39	0,28

II. — WAARDEN.

Invoeren in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

Hongarije	0,06	0,09	0,12	0,09	0,27	0,18	0,16
Roemenië	0,48	1,09	1,16	0,10	1,00	1,47	0,54
Zuidslavië	0,10	0,07	0,08	0,44	0,59	0,85	0,62
Griekenland	0,16	0,13	0,21	0,12	0,12	0,10	0,10
Bulgarije	0,06	0,05	0,18	0,05	0,29	0,07	0,03
TEZAMEN	0,86	1,43	1,75	0,80	2,27	2,67	1,45

Uitvoeren van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

Hongarije	0,11	0,11	0,05	0,04	0,05	0,04	0,07
Roemenië	0,26	0,21	0,30	0,23	0,22	0,49	0,57
Zuidslavië	0,13	0,12	0,09	0,22	0,29	0,26	0,26
Griekenland	0,76	0,81	0,55	0,24	0,20	0,20	0,28
Bulgarije	0,21	0,11	0,19	0,12	0,07	0,12	0,12
TEZAMEN	1,47	1,36	1,18	0,85	0,83	1,11	1,30

(1) Voor Turkije, zie dit *Tijdschrift*, Juli 1939, blz. 47.

De ontwikkeling van onze uitvoeren naar de Zuid-Oostelijke landen van Europa, ligt vooral aan de waardeverhoging van onze verscheppingen naar Roemenië en waarvan het percent, van 1935 tot 1938, van 0,23 op 0,57 pCt. is gaan liggen. Deze verhoging is vooral gunstig geweest aan onze metaal- en onze auto-nijverheid.

Thans kunnen wij besluiten : men kan van oordeel zijn, dat de economische doordringing van Duitschland in de landen van Zuid-Oostelijk Europa vlug in haar werk is gegaan, dat ze van groote beteekenis is geweest en vooral nadeelig voor de Fransche en Italiaansche belangen. Zij werd mogelijk gemaakt door het voeren eener politiek van groote aankopen tegen prijzen veel hooger dan de wereldprijzen. Dienaangaande werden, in November 1938, door den Britschen Minister van Buitenlandschen Handel, vóór het Lagerhuis, cijfers aangehaald die tot nadenken stemmen; hij zegde nl., dat, op zekere oogenblikken, Duitschland de ton graan £ 10 betaalde, terwijl « Manitoba n° 1 », op de Londensche markt, £ 7 gold. Te begrijpen is, dat deze hooge prijzen de aandacht van de Zuid-Oostelijke exporteurs hebben gaande gemaakt. In de leidende kringen is men zich, ten slotte, rekenschap gaan geven van het gevaar dat er voor de toekomst besloten lag in een te groote economische afhankelijkheid t.o.v. het Duitse Reich, al ware het dan ook maar op het gebied der prijzen. 't Is daarom, dat de uitvoeren naar de landen zonder wisselcontrôle hoe langer hoe meer in de hand worden gewerkt, wat gebeurt door middel van premies aan de exporteurs of door middel van tegemoetkomingen in zake aanzienlijke private *clearingen*. Het kan niet anders, of

de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie moet baat vinden bij een event. toepassing van deze methodes en zodoende haar handelsbetrekkingen met de landen van Zuid-Oostelijk Europa op een hooger peil brengen.

TABEL IV.

Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie met de Zuid-Oostelijke Europeesche landen

(in duizenden franken).

	1935	1936	1937	1938
<i>Invoeren uit :</i>				
Hongarije	16.231	58.302	50.171	38.283
Roemenië	17.141	218.442	411.627	124.319
Zuidslavië	77.153	127.236	236.145	142.585
Griekenland	20.112	25.308	27.669	22.239
Bulgarije	8.935	62.848	18.891	7.961
TEZAMEN	139.572	492.136	744.503	335.387
<i>Uitvoeren van :</i>				
Hongarije	6.365	10.332	9.597	15.835
Roemenië	37.348	43.134	125.347	123.947
Zuidslavië	36.259	57.892	65.334	57.114
Griekenland	37.871	38.311	52.545	60.032
Bulgarije	19.077	13.490	29.451	26.567
TEZAMEN	136.920	163.159	282.274	283.495

ECONOMISCHE WETGEVING.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving.
- II. Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.
- III. Binnenlandsche handelswetgeving.
- IV. Buitenlandsche handelswetgeving.
- V. Nijverheidswetgeving.
- VI. Arbeidswetgeving.
- VII. Internationale wetgeving.

II. — WETGEVING BETREFFENDE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 21 Juni 1939.

Valorisatie der graangewassen. — Oogst van 1938 (Staatsblad, 3-4 Juli 1939, blz. 4520).

Er wordt aan de voortbrengers van tarwe, een premie toegekend van tweehonderd vijftig frank (250 frank), aan de voortbrengers van rogge, spelt en masteluin, een premie van vierhonderd vijftig frank (450 frank) en aan de voortbrengers van gerst en wintergerst, een premie van vijfhonderd vijftig frank (550 frank) per hectare, met die graangewassen bebouwd en regelmatig aangegeven bij de telling.

Die premiën zijn aan te schrijven op artikel 186 der begroting van ontvangsten en uitgaven voor orde voor het dienstjaar 1939.

Wet van 21 Juni 1939

houdende de gewone begroting van Belgisch-Congo en van het Vice-Gouvernement-generaal Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 15 Juli 1939, blz. 4824).

Wet van 21 Juni 1939

houdende de begroting der buitengewone ontvangsten en uitgaven van Belgisch-Congo en van het Vice-Gouvernement-generaal Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 15 Juli 1939, blz. 4858).

Koninklijk besluit van 22 Juni 1939

genomen ter voldoening aan de wet van 1 Mei 1939, en betrekkelijk de bescherming van de spaarders in de in artikelen 37 en 43 der wet van 25 Juni 1930 bedoelde ondernemingen (Staatsblad, 2 Juli 1939, blz. 4508).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

De bepalingen van dit ontwerp van besluit vinden haar aanleiding in de studiën noodig geworden door den toestand die voor de adherenten van sommige ondernemingen in het leven geroepen werd ten gevolge van de afkondiging der wet van 25 Juni 1930 tot invoering van controle over de ondernemingen van levensverzekering, en van een onlangs door het vast comité van den Raad voor Wetgeving voorbereid concept van wet.

Toen de wet van 25 Juni 1930 opgemaakt werd, werd de aandacht van den wetgever op bepaalde chatelusiaansche verrichtingen doende organismen gevestigd. Die verrichtingen waren het voorwerp van kritiek wegens haren aard en ook wegens de wijze waarop zij in de praktijk gezet werden.

Alhoewel die verrichtingen aan levensverzekering vreemd waren voerde de wetgever in de wet van 25 Juni 1930 daarop betrekking desbetreffende bepalingen in, artikelen 37, 40 en 43.

Bij artikel 37 worden zij met loterij gelijk gesteld en veroordeeld. Artikel 43 erkent de geldigheid van de tot in de in werking treding der wet verleden contracten en veroorlooft de uitvoering er van, zelfs voor de toekomst, te vervolgen.

Doch het bestaan van de chatelusiaansche maatschappijen is slechts mogelijk onder voorwaarde dat voortdurend nieuwe leden worden aangeworven. Ook was de goedkeuring van de wet van 25 Juni 1930 het vonnis van den dood, op min of meer korten termijn van de soortgelijke ondernemingen.

Ondanks handhaving van de loopende contracten, had de heer Minister van Arbeid, die de wet vóór de Kamers verdedigde, de ontreding voorzien die zij in het leven van dergelijke ondernemingen ging teweegbrengen en de noodzakelijkheid langs wettelijke weg in te grijpen, hetzij om haar bestaan verder mogelijk te maken, hetzij om er mede gedaan te maken. Wetgevende tusschenkomst die reeds in 1930 volgens het advies van den Minister van Arbeid gerechtvaardigd was is thans onafwendbaar noodig geworden.

Het is tamelijk moeilijk een nauwkeurige omschrijving te geven van den band die de adherenten verbindt.

Zoals men weet, gaan dezelve de verbintenis aan maandelijksche stortingen te doen over een tijdverloop van tien, vijftien of twintig jaar. Hun kapitalen worden belegd en bij verstrijken van den overeengekomen termijn worden de in den loop van het jaar opgebrachte inkomsten uit de goederen verdeeld onder de levende adherenten die hun verplichtingen zijn nagekomen.

Daar de groepeerings van adherenten geen eigen rechtspersoonlijkheid bezitten moest voorzien worden in de oprichting van een naamlooze vennootschap van beheer die de goederen van de adherenten in handen heeft, ze beheert en de inkomsten verdeelt.

Feitelijk zijn de adherenten eigenaars van de door middel van hun stortingen verkregen goederen; in rechte is de beheersvennootschap daarvan eigenares.

Aldus blijkt de quasi-onmogelijkheid tot de vereffening van de rechten der adherenten te geraken; zij zou tusschenkomen van al de betrokkenen vergen, tusschenkomst die, gelet op hun aantal, niet kan worden verhoopt.

Anderzijds zijn de adherenten vreemd aan de vennootschap van beheer die volgens haar eigen statuut bestuurd wordt; zij zijn niet bij machte de vereffening ervan te vervolgen.

Ten slotte, blijkt faillissement van de beheersvennootschap niet te kunnen worden vervolgd, vermits de maatschappij feitelijk niets meer is dan de bewaarnemster van het vermogen der adherenten en tegenover hen rekenplichtig van de opbrengst van het beheer en van het vermogen van dat vermogen, na afloop van dat beheer, overblijft.

Het faillissement zelf zou geen oplossing brengen in de talloze vraagstukken die naar aanleiding van de vereffening onvermijdelijk zouden worden opgeworpen; hoe zou b.v. de rechten van elkeen in het gemeenschappelijk patrimonium worden bepaald, rekening gehouden met de verschillende datums van elk der contracten, van de gedane stortingen, van het tijdstip waarop elk belanghebbende recht op dividenden zou gehad hebben, van de door sommigen reeds ontvangen bedragen en van de tijdstippen waarop die ontvangen werden?

De op dit gebied gewezen vonnissen bewijzen ten volle dat tusschenkomst van den wetgever onmisbaar is om aan de adherenten van die ondernemingen — en vooral aan hen die zich niet volkomen rekenschap hebben gegeven van de uitwerking der wet van 25 Juni 1930 op hun verbintenissen — de bescherming van hun rechten te waarborgen.

* * *

De memorie van toelichting der wet van 1 Mei 1939 zegt dat § III aan den Koning, macht verleent om een reeks van maatregelen te treffen met het oog op de bescherming van de spaarders en van oplossing van een zeker aantal dringende quaesties,

en bepaalt verder dat littera b) tot doel heeft uitbreiding, *mutatis mutandis*, van de bepalingen der wet van 24 December 1934 op de spaar-, kapitalisatie-, of verzekeringsondernemingen bedoeld in artikelen 37 en 43 der wet van 25 Juni 1930, waarvan de werking in de praktijk onmogelijk geworden is.

Krachtens artikel 1 van dit ontwerp van besluit, zullen de maatregelen welke de Kabinetsraad den Koning dienomtrent zal moeten voorleggen, bestudeerd en gered gemaakt worden door een comité van advies.

Dit comité zal samengesteld zijn uit door de bevoegde Ministers en het Centraal Bureau voor kleine spaarders aangeduide leden.

Het is klaar dat da door het comité voorgestelde maatregelen noch voor het Centraal Bureau voor kleine spaarders, noch voor den Staat eenige geldelijke tegemoetkoming of een rechtstreeksche of onrechtstreeksche waarborgverleening van welken aard ook kunnen tot gevolg hebben.

Het comité van advies kan op de noodige medewerking beroep doen.

Artikel 1 bepaalt het bestek der maatregelen die kunnen getroffen worden. De tekst neemt dienomtrent *mutatis mutandis*, de bepalingen van de wet van 24 December 1934 over.

Tot deze maatregelen kunnen inzonderheid behooren de controle over vorenbedoelde ondernemingen, haar ontbinding en regeling van haar vereffening, de oprichting van de nieuwe organismen bestemd om ze geheel of gedeeltelijk op te slorpen, de noodige schikkingen met het oog op verdeling van het actief, de invoering desgewenscht van een voorrangregeling tusschen de rechthebbenden, de ontheffing van de betrokkenen van opgelopen rechtsverval, de bepaling van den datum waarop de spaarders van hun verplichtingen zullen kunnen worden vrijgesteld.

Daar de herinrichting van die ondernemingen aanzienlijke kosten van registratie, zegel, overschrijving en griffie kan medebrengen ten laste van de spaarders wier belangen dit ontwerp van besluit hoort te vrijwaren, bleek het de regering billijk alle akten houdende bewijs of vermelding van de in uitvoering van dit besluit uitgevoerde verrichtingen van die rechten vrij te stellen.

Dergelijke vrijstellingen werden trouwens verleend bij het in werking stellen van de nieuwe wetgeving betreffende de bescherming van de spaarders en de bedrijvigheid der banken.

Vrijstelling van zegelrecht werd voorzien want het is mogelijk dat de te nemen maatregelen de uitgifte van een groot aantal actiën van weinig hooge nominale waarde zullen behelzen.

Doch reeds nu is het van belang dat de adherenten, onder toepassing van het vroeger regime, een ander lot zou beschoren worden dan dat welk voor allen samen uit de voorziene herinrichting zal volgen. Billijkheidshalve dienen dus maatregelen getroffen om alle adherenten zoo volkomen mogelijk op gelijken voet te behandelen.

Deshalve de bij artikel 2 van dit ontwerp van besluit voorziene conservatoire bepalingen eensdeels het in ontvangst nemen verbieden, van af den dag van bekendmaking, van door de vennoten, aangeslotenen of spaarders te storten bedragen alsmede alle uitkeering, door bewuste onderneming, als terugbetaling van aandeel, inleg of deposito, en anderdeels alle middelen van executie schorsen tegen voormelde ondernemingen ten bate van aan aangeslotenen, spaarders, of vennoten.

Dit ontwerp van besluit is een eersten stap naar de regeling van een reeds oude quaestie die uit oogpunt van bescherming van de spaarders onbetwistbaar van belang is.

Gelet op de wet van 1 Mei 1939 waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwichtbrengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet inzonderheid op littera b van § 3 van artikel 1 van vorenbedoelde wet, betreffende de bescherming van de spaarders in de ondernemingen bedoeld in artikel 37 en 43 der wet van 25 Juni 1930; — Gelet op de wet van 7 December 1934 houdende oprichting van een Bureau voor kleine spaarders, en op die van 24 December 1934. — Op de voordracht van Onze in raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Een comité van advies samengesteld uit twee leden aangeduid door den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, twee leden aangeduid door den Minister van Financiën en drie leden aangeduid door het Centraal Bureau voor kleine spaarders zal door Onzen Eerste-Minister opgericht worden.

Dit comité zal tot opdracht hebben de maatregelen te bestudeeren en voor te bereiden die geschikt zijn om de rechten te vrijwaren van de kleine spaarders die hun spaargeld toevertrouwd hebben hetzij aan de in artikelen 37 en 43 der wet van 25 Juni 1930 bedoelde ondernemingen, hetzij aan de na die wet tot overneming van al of heel derzelfde verbintenissen opgerichte ondernemingen, en eventueel de herinrichting en de goede werking van die ondernemingen te verzekeren.

Die maatregelen kunnen inzonderheid de in vorenstaande alinea bedoelde ondernemingen aan controle onderwerpen, ontbinding en regeling van de vereffening van die ondernemingen gelasten, nieuwe organismen oprichten bestemd om die geheel of gedeeltelijk op te slorpen, aan die organismen rechtspersoonlijkheid verleen, de noodige maatregelen treffen om

het actief te verdeelen, desgewenscht de rechthebbenden een voorrangregeling invoeren, de betrokkenen van het opgelopen verval van rechten ontheffen, den datum bepalen waarop de spaarders van hun verplichtingen worden vrijgesteld, de akten met bewijs of vermelding van de gedane verrichtingen vrijgesteld van registratie-, zegel-, overschrijvings- en griffierechten.

Art. 2. Met ingang van den dag van bekendmaking van dit besluit zijn, op straf van nietigheid verboden het ontvangen, door de in de tweede alinea van vorenstaand artikel 1 bedoelde ondernemingen van alle door vennoten, aangeslotenen of spaarders gestorte bedragen, alsmede alle uitkeering wegens terugbetalingen, inleg op deposito's.

Op denzelfden datum worden geschorst alle vervolgingen en executiemiddelen tegen die ondernemingen, ten bate van aangeslotenen, spaarders of vennoten.

Art. 3. Onze Eerste-Minister, Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Financiën zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit dat in werking treedt op den dag van zijn bekendmaking.

Wet van 3 Juli 1939

houdende de begroting van het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 6 Juli 1939, blz. 4601).

Wet van 3 Juli 1939

houdende de begroting van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 9 Juli 1939, blz. 4656).

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

waarbij maatregelen worden uitgevaardigd die bestemd zijn tot het verzekeren van een aanvullende opbrengst der registratie-, hypotheek-, successie- en zegelrechten, alsook der jaarlijksche belasting op de vereenigingen zonder winstooigmerken (Staatsblad, 5 Juli 1939, blz. 4547).

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

waarbij het fiscaal regime der afstanden en der andere akten houdende overdracht of aanwijzing van eigendom of vruchtgebruik van handelszaken gewijzigd wordt (Staatsblad, 5 Juli 1939, blz. 4556).

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

waarbij de oprichting van nieuwe gebouwen begunstigd wordt door een vermindering der registratie- en overschrijvingsrechten (Staatsblad, 5 Juli 1939, blz. 4560).

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

houdende verhoging van het bedrag van zekere met het zegel gelijkgestelde taxes (Staatsblad, 5 Juli 1939, blz. 4567).

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

tot invoering van nieuwe middelen en wijziging aan de wetgeving inzake inkomstenbelasting (Staatsblad, 5 Juli 1939, blz. 4578).

Wet van 6 Juli 1939

houdende de begroting van buitengewone ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 15 Juli 1939, blz. 4809).

Koninklijk besluit van 6 Juli 1939.

Goedkeuring der overeenkomst tusschen den Belgischen Staat, de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, aangaande de kredietverleening ten behoeven van de uitbreiding der koopvaardij- en visschersvlootten en van den scheepsbouw (Staatsblad, 17-18 Juli 1939, blz. 4899).

Wet van 11 Juli 1939

houdende de begroting van de actieve verdediging van het grondgebied tegen het luchtgevaar voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 22-23 Juli 1939, blz. 5148).

Wet van 11 Juli 1939

houdende de begroting van de passieve verdediging van het grondgebied tegen het luchtgevaar voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 22-23 Juli 1939, blz. 5151).

Wet van 13 Juli 1939

tot wijziging, voor 1939, van zekere bepalingen betreffende het provinciaal en gemeentelijk belastingwezen (Staatsblad, 20 Juli 1939, blz. 4936).

De provinciale en gemeentelijke opcentimes op de grondbelasting en de speciale gemeentelijke wegenbelasting worden, voor 1939, met betrekking tot de industriële onroerende goederen van nature en door bestemming, geheven alsof de aanslagvoet van de grondbelasting 7 pCt. was.

Wet van 13 Juli 1939

houdende de begroting van het Ministerie van Verkeerswezen voor het dienstjaar 1939 (Staatsblad, 19 Juli 1939, blz. 4913).

Wet van 13 Juli 1939

houdende machtiging tot regularisatiën en overdrachten, vermindering van zekere voor dienstjaar 1939 uitgetrokken crediten zoomede toekennen van bijcredieten voor uitgaven met betrekking tot 1938 en vorige dienstjaren, alsmede dienstjaar 1939 (Staatsblad, 28 Juli 1939, blz. 5294).

Wet van 22 Juli 1939

tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 Augustus 1935, voor tijdelijke vrijstelling van de grondbelasting (Staatsblad, 28 Juli 1939, blz. 5238).

Koninklijk besluit van 22 Juli 1939

betreffende het fiscaal regime van suiker (Staatsblad, 26 Juli 1939, blz. 5200).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Gedurende het werkseizoen 1938-1939, is de voortbrengst van inlandsche suiker zeer ontoereikend geweest. Zij heeft, in ronde cijfers en uitgedrukt in kristalsuiker, slechts 174.000 ton bereikt, tegen 217.000 en 214.000 ton, onderscheidenlijk gedurende de seizoenen 1936-1937 en 1937-1938. Die toestand is te wijten aan oorzaken waarbij de planters niet betrokken zijn. Deze laatste hadden een minstens even groot arcaal bezaaid als de vorige werkseizoenen, maar de opbrengst van de beeten, in gewicht en in suiker, heeft onder de weersgesteldheid en onder sommige beetenziekten erg te lijden gehad.

Aangezien het Belgisch suikerverbruik 220.000 ton beloopt, zal door invoer van suiker uit het buitenland in het tekort moeten worden voorzien.

Ten beloope van het aldus in te voeren quantum zullen de Belgische planters niet in aanmerking komen voor de te hunnen bate bij de wet van 24 November 1937 uitgevaardigde beschermingsmaatregelen welke, door vermindering van accijns gepaard met invoering van een bijkomend invoerrecht op suiker, op een ondersteuning van 60 frank per 100 kilogram binnenlands verbruikte suiker uit inlandsche beeten neerkomen.

Het nadeel dat de landbouwers deswege ondergaan, wordt nog verergerd door de bijna algeheele vernietiging van het wintergraan ingevolge de hevige vorst van afgelopen winter.

Die vernietiging heeft de landbouwers genoopt in de plaats van gezegd graan iets anders te teelen, onder meer beetwortelen, waardoor men, volgend werkseizoen voor een suikervoortbrengst zal staan welke de behoeften van het land te boven gaat.

Welnu, de planters zullen voor het overschot, doordien hetzelfde zal dienen uitgevoerd, evenmin van de beschermingsmaatregelen genieten, zoodat zij van die zijde een nieuw nadeel zullen ondervinden.

Daartegenover zal de Staat op de in te voeren uitlandsche suiker een douanerecht van 160 frank per 100 kilogram heffen, terwijl hij slechts op het accijnsrecht (60 frank) had mogen rekenen, ingeval suiker uit inlandsche beeten ware verbruikt geweest. Hij zal dus 100 frank per 100 kilogram suiker aanwinnen door de ongunstige omstandigheden welke de inlandsche suikervoortbrengst hebben doen slinken.

Ook schijnt het maar billijk dat, ten bate van de planters, afgezien wordt van het deel van gezegde aanwinst dat overeenstemt met de beschermingsmaatregelen waarvan de planters bij een normalen beetenooft zouden genieten hebben.

Uit aanmerking van wat op het gebied van bescherming thans wordt gedaan, wordt, te dien einde, bij bijgaand koninklijk besluit vermindering voorzien van 160 frank op 100 frank per 100 kilogram, van het douanerecht op de tot en met 15 October aanstaande in te voeren uitheemsche suiker.

De regering heeft nochtans gemeend die vermindering te moeten beperken tot een hoeveelheid van hoogstens 25.000.000 kilogram suiker, zoodat de som welke ter beschikking van de planters wordt gesteld, 15.000.000 frank zal kunnen bereiken.

Het voorstel van die vermindering moet aan de voortbrengers van beetwortelen uitgekeerd worden door de suikerfabrikanten en de suikerraffinadeurs, de eenigen die suiker tegen verminderd recht zullen mogen invoeren. De modaliteiten van die uitkeering zullen bepaald worden door den Minister van Financiën; ze zullen dezelfde zijn als diegene vastgesteld voor het toekennen, aan de planters, van het voordeel der beschermingsmaatregelen waarvan hiervoren sprake.

De regering die, onder bovenstaande voorwaarden, aanvaard heeft tusschen te komen ten bate van de beetenplanters, houdt er nochtans aan uitdrukkelijk te verklaren:

1° Dat die tusschenkomst als een uitzonderingsmaatregel dient beschouwd welke niet als voorgaande zal mogen worden ingeroepen;

2° Dat zij evenmin aldus dient opgevat als zou zij in zich sluiten het toekennen aan de voortbrengers — van landbouwproducten of andere — van om 't even welk recht om de risico's van hun bedrijf door de gemeenschap te doen deelen.

Gelet op artikel 1, cijfer 1, littera d, en cijfer VII van de wet van 1 Mei 1939 (Staatsblad van 6, zelfde maand), waarbij de Koning gemachtigd is, door middel van in Ministerraad overlegde besluiten: — Tot het wijzigen of aanvullen van de wetten in verband met de belastingen en cijzen geheven ten bate van den Staat en, inzonderheid, tot herzien van den omslag, de wijze van inning en het bedrag der belastingen; — Zoo daartoe aanleiding

bestaat, tot het verzekeren van de toepassing van de krachtens bovengenoemde wet getroffen bepalingen, door alle burgerlijke, fiscale of strafrechtelijke sancties, die alleen uit correctionele of politiestrafen kunnen bestaan; — Overwegende dat de omstandigheden het treffen van maatregelen ten bate van de voortbrengers van inlandsche beeten billijken; — Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Voor de uitlandsche suiker, opgenomen onder posten 235b en 235c van het toltarief, welke door de Belgische suikerfabrikanten en suikerraffinadeurs tot en met 15 October 1939 ten verbruike zal aangegeven worden, wordt het douanerecht vermindert op 100 frank per 100 kilogram, ten beloope eener maximum-hoeveelheid van 25.000.000 kilogram.

Het voordeel van die vermindering moet door evenbedeelde fabrikanten en raffinadeurs uitgekeerd worden aan de planters van inlandsche beeten van het werkseizoen 1939-1940.

Te dien einde bepaalt de Minister van Financiën de voorwaarden welke de betrokkenen moeten naleven.

Art. 2. De betrokkenen die te kort komen aan de verplichtingen welke voortvloeien zoowel uit het tweede lid als uit de krachtens het derde lid van artikel 1 getroffen maatregelen, zullen gedwongen worden tot betalen van een bijkomend douanerecht van 60 frank per 100 kilogram op de suiker welke zij tegen het verminderd bedrag van 100 frank zullen ingevoerd hebben.

De inning van dat bijkomend recht zal vervolgd worden volgens de gewone regels in douane- en accijnszaken.

De belanghebbenden verbeuren daarenboven een boete van 5.000 tot 50.000 frank.

Art. 3. Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in werking treedt den dag waarop het in het *Staatsblad* is bekendgemaakt.

Koninklijk besluit van 22 Juli 1939

betreffende de oprichting van een Dotatiefonds tot financiering van de oorlogspensioenen, de toeslagen van ouderdoms- en weduwerenten, en de weezentoeslagen (Staatsblad, 26 Juli 1939, blz. 5193).

III. — BINNENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 27 Juli 1939

betreffende den handel in land- en tuinbouwproducten, met het doel het bedrog en de vervalschingen te vermijden en de producenten, de verdeelers en de verbruikers te beschermen tegenover al de procédés met het inzicht de normale voorwaarden van concurrentie te vervalschen (Staatsblad, 29 Juli 1939, blz. 5265).

Koninklijk besluit van 27 Juli 1939

betreffende de melkdistributie (Staatsblad, 29 Juli 1939, blz. 5262).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

De regering heeft de eer Uwe Majesteit een ontwerp van besluit voor te leggen waarbij den verkoop en den afzet van consumptiemelk wordt onderworpen aan een bijzondere machtiging.

Koninklijk besluit van 27 Juli 1939

houdende teruggave aan de Schatkist van een van de dotatie van het Bureau voor vereffening van crisis-kredietverleeningen deel uitmakend nominaal kapitaal van 435.413.600 frank, in obligatiën van de geünificeerde 4 pCt. Schuld, 2° reeks, en aanwending van een gedeelte van dit kapitaal tot andere doeleinden (Staatsblad, 30 Juli 1939, blz. 2331).

Gelet op de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden verleend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet inzonderheid op artikel 1, I, f, van deze wet, waarbij machtiging wordt verleend tot vermindering van de dotatie van het Bureau voor vereffening van crisis-kredietverleeningen en tot aanwending van de opbrengst van deze vermindering tot andere doeleinden; — Herzien Ons besluit n° 292 van 31 Maart 1936; — Op de voordracht en na beraadslaging van Onze in Rade vereenigde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Een nominaal kapitaal van 435.413.600 fr. in obligatiën van de geünificeerde Schuld 4 pCt., 2° reeks, waarvan de volle eigendom krachtens artikel 4 van koninklijk besluit n° 292 van 31 Maart 1936, aan het Bureau voor vereffening van crisis-kredietverleeningen werd overgedragen, houdt op van de dotatie van deze instelling deel uit te maken en wordt terug volle eigendom van den Staat.

Art. 2. Op de in artikel 1 van dit besluit bedoelde waarden zal, om onder de voorwaarden voorzien in artikel 1, § 2, 2° alinea, van koninklijk besluit n° 221, van 27 December 1935, als tegenwaarde van de bijkomende afhouding van 3 pCt., welke krachtens koninklijk besluit n° 13 van 3 Juli 1939 met ingang van 1 Augustus 1939 zal geschieden, bij het Fonds voor Delging der Staatsschuld te worden gedeponereerd, een nominaal bedrag worden afgenomen overeenstemmend in werkelijke waarde met het bedrag dat door deze afhouding voor de laatste vijf maanden van het jaar 1939 zal worden bereikt.

De werkelijke waarde van de zooals in voorgaande alinea is aangegeven, af te nemen obligatiën wordt berekend op den voet van de beursnotering op den dag der opneming.

Art. 3. Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk van kracht wordt den dag van zijn bekendmaking in het *Staatsblad*.

Op het beperkt en nauwkeurig afgelijnd gebied van den melkhandel is dit besluit een eerste stap naar de redelijke ordening van de verdeling van dit product.

De bij wijlen hevige reacties die zich den laatsten tijd hebben voorgedaan bij de melkvoortbrengers hebben de aandacht van het land op het zuivelvraagstuk gevestigd. Een belangrijke en talrijke klas van de Belgische bevolking is er in de hoogste mate bij betrokken. Zij verlangt, met reden, verzekerd te zijn van de rentabiliteit der melkvoortbrengst die, voor een groot deel, haar bestaansvoorwaarden bepaalt.

De massa der verbruikers heeft niet minder belang bij de oplossing van dit vraagstuk. Het komt er op aan dat dit teer en kostbaar product, dat onontbeerlijk is in de kindervoeding en hoogst noodzakelijk in de voeding der volwassenen, met bijzondere zorg worde behandeld en bewerkt. De openbare gezondheid en vooral de gezondheid der jeugd staan op het spel.

Wat aangaat de fabrikanten en de verdeelers, groot- en kleinhandelaars, hun wezenlijk belang gaat gepaard met de ontwikkeling eener doelmatige bescherming tegen de oneerlijke mededinging en tegen alle praktijken die van aard zijn om afbreuk te doen aan de normale voorwaarden van den handel. De groote meerderheid der eerlijke en gewetensvolle handelaars en voortbrengers zal met genoegen aannemen dat op het gebied der melkdistributie een bedrijfsregeling tot stand komt die in staat is oneerlijke praktijken te weren, verouderde gewoonten te vervangen door een rationeele ordening en voor hun bedrijf een normale winstmarge te verzekeren.

Het spreekt echter van zelf dat dit drievoudig doel niet onmiddellijk kan bereikt worden. Op een zoo nieuwsoortig gebied moet men geleidelijk en voorzichtig vooruitgaan en zich bij elken nieuwen stap laten leiden door de in den loop der vorige etape opgedane ondervinding, tevens profijt trekkend uit de resultaten

bekomen op gelijkaardige gebieden, door naburige landen. Dit is het doel dat de regering nastreeft wanneer zij het hierbijgaand ontwerp van koninklijk besluit aan de goedkeuring van Uwe Majestéit voorlegt.

Gezien de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's Lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet, onder meer, op artikel 1, nr IV, litt. a), nr VI en nr VII, van deze wet, waarbij de Koning gemachtigd wordt alle reglementerings- en controlemaatregelen uit te vaardigen noodig om de producenten, de verdeelers en verbruikers te beschermen tegen alle praktijken die afbreuk kunnen doen aan de normale voorwaarden der mededinging; — De bepalingen die verband houden met het tenietgaan van de openbare rechtsvordering tegen betaling van een geldsom te wijzigen en uit te breiden tot sommige tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank behorende misdrijven; — Zoo daartoe aanleiding bestaat, de toepassing van de krachten deze wet getroffen bepalingen te verzekeren, door alle burgerlijke fiscale of strafrechtelijke sancties, die alleen uit correctionele of politiestrafen kunnen bestaan; — De personen aan te wijzen belast met het toezicht op de toepassing van de krachten deze wet getroffen bepalingen en met de vaststelling van de overtredingen van die bepalingen; de machten van die personen alsmede de bewijskracht van hun processen-verbaal te bepalen; — Op de voordracht van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Ieder lichamelijk of zedelijk persoon, die voor eigen rekening of voor rekening van een ander, gewoonlijk consumptiemelk afzet of verkoopt moet voorzien zijn, vanaf 1 September 1939, van een machtiging afgegeven namens den Minister van Landbouw.

Art. 2. Zijn aan de in artikel 1 voorziene verplichting niet onderworpen :

1° De personen, die conserfemelk verkoopen, met uitsluiting van eigenlijke melk;

2° De melkveehouders, die de in hun eigen stal gewonnen melk uitsluitend op het bedrijf zelf verkoopen;

3° De melkveehouders die de uitsluitend in hun eigen stal gewonnen melk verkoopen, leveren of vervoeren aan personen of inrichtingen, die zelf de melk niet verbruiken.

Onze Minister van Landbouw kan bovendien bijzondere afwijkingen bepalen van den regel van artikel 1, namelijk wegens de geringe belangrijkheid van de verbruikscentra of van den afzet.

Art. 3. Onze Minister van Landbouw stelt de voorwaarden vast, waaraan de machtigingen worden toegekend of ingetrokken.

Hij kan namelijk de hygienische en technische voorwaarden vaststellen, welke de titelhouders der machtigingen moeten vervullen, de overheden die ze afgeven, de wijze waarop ze afgegeven worden, den geldigheidsduur, het model der machtigingen, het bedrag te betalen voor het verkrijgen der machtiging, de verdeling en de bestemming van de opbrengst dezer vergoeding, het gebied beperken waarvoor de machtigingen geldig zijn.

Art. 4. Onverminderd de intrekking der machtiging, hetzij tijdelijk hetzij voorgoed, worden de overtredingen van dit besluit en van de voor zijn uitvoering getroffen besluiten gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van 26 tot 1.000 frank of enkel met één dezer straffen.

Onverminderd de intrekking der machtiging, hetzij tijdelijk hetzij voorgoed, en onverminderd de toepassing der strengere straffen voorzien bij het Strafwetboek, wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met een geldboete van 1.000 tot 2.000 frank of enkel met één dezer straffen :

1° Hij die een machtiging namaakt of vervalscht, of die, wetens, gebruik maakt van een nagemaakte of vervalschte machtiging;

2° Hij die zich verzet tegen bezoeken, onderzoeken, nazichten en staalnemingen door de bij artikel 5 aangeduide overheden of bij deze overheden de gevraagde inlichtingen of documenten weigert;

Hij die, wetens, onjuiste inlichtingen verschafft of onjuiste documenten mededeelt.

In geval van overtreding kunnen de waren in beslag genomen worden door de in artikel 5 aangewezen overheden.

De in beslag genomen waren worden ter beschikking van de gemeenteoverheid gesteld, die ze aan de commissie van openbaren onderstand overhandigt.

In geval van veroordeeling beveelt de rechtbank de verbeurdverklaring der aangeslagen waren; zij kan daarenboven bevelen dat het vonnis in een of meer dagbladen bekend gemaakt worde en op de plaatsen en voor den tijd die zij bepaalt aangeplakt worde, alles op kosten van den veroordeelde.

Bij herhaling binnen de vijf jaar na de vorige veroordeeling wegens een der overtredingen voorzien in onderhavig besluit, kunnen de gevangenisstraffen en geldboeten op het dubbel gebracht worden.

Bij afwijking van artikel 100 van het Strafwetboek, zijn hoofdstuk VII, en artikel 85 van het eerste boek van gezegd Wetboek toepasselijk op de overtredingen, voorzien bij onderhavig besluit.

De bepalingen van artikelen 166, 167 en 168 van het Wetboek van Strafvordering betreffende het te niet gaan van de openbare rechtsvordering tegen betaling van een geldsom worden uitgebreid tot de overtredingen voorzien in dit artikel behoudens het feit dat het recht verleend aan den ambtenaar van het openbaar ministerie, bij artikel 166 van gezegd Wetboek, zal uitgeoefend worden door den procureur des Konings onder het toezicht van den procureur-generaal bij het Beroepshof en dat de vastgestelde geldsom niet lager zal zijn dan het minimum der geldboete bepaald bij dit artikel.

Art. 5. Onverminderd de machten der officieren van gerechtelijke politie en der Rijkswacht en onverminderd de bewijskracht hunner processen-verbaal zijn de ambtenaren van den Nationalen Zuiveldienst, de ambtenaren van den Nationalen Dienst voor afzet van land- en tuinbouwproducten, de inspecteurs en controleurs der eetwaren, de inspecteurs en controleurs van het bestuur van den binnenlandschen handel in het bijzonder aangewezen om te waken over de toepassing van dit besluit en van de voor uitvoering er van getroffen besluiten. Zij sporen de overtredingen op en stellen ze vast door middel van processen-verbaal, geldig tot aan het tegenbewijs.

Degenen onder hen, die den eed, voorgeschreven bij het decreet van 20 Juli 1831, niet zouden afgelegd hebben, zullen hem afleggen vóór den vrederechter hunner woonplaats.

Al de in lid één van dit artikel aangewezen overheden hebben vrijen toegang tot de magazijnen, bergplaatsen, lokalen, stapelhuizen, wagons, voertuigen, welke voor den verkoop bestemde zuivelproducten bevatten. Dit recht wordt uitgeoefend in de voorwaarden, vastgesteld bij de wetgeving op de vervalsching der voedingswaren. Zij mogen stalen nemen op de wijzen en de voorwaarden, vastgesteld door Onzen Minister van Landbouw.

De openbare besturen, de melkerijen, de handelaars en de titelhouders van een machtiging moeten hun de inlichtingen geven en de documenten mededeelen, welke noodig zijn voor de uitoefening van hun ambt.

Art. 6. Onze Minister van Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit.

Ministerieel besluit van 27 Juli 1939

waarbij het minimum botervet voor de consumptiemelk wordt opgelegd (Staatsblad, 29 Juli 1939, blz. 5277).

Ministerieel besluit van 28 Juli 1939

betreffende de distributie van consumptiemelk (Staatsblad, 29 Juli 1939, blz. 5269).

IV. — BUTTENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 5 Juni 1939

betreffende den invoer van ruwe petroleum, hare bijproducten en residuën en dezer surrogaten (Staatsblad, 14 Juli 1939, blz. 4780).

Gelet op de wet van 16 Juni 1937, waarbij de Koning er toe gemachtigd wordt de noodige maatregelen te nemen om 's Lands mobilisatie en de bescherming van de bevolking in geval van oorlog te verzekeren; — Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën, van Landsverdediging en van Economische Zaken en Middenstand, en op eensluidend advies van Onzen Minister-raad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 17 October 1924, betreffende den invoer in 't groot van ruwe petroleum, bijproducten en residuën, wordt ingetrokken.

Art. 2. Om ruwe petroleum, hare bijproducten en residuën en dezer surrogaten per hoeveelheid van meer dan 200 kilogram te mogen invoeren, dient er een namens Onzen Minister van Landsverdediging afgeleverde bijzondere vergunning voorgelegd.

Deze waren mogen slechts ingevoerd worden langs de douanekantoren welke door Onzen Minister van Financiën, in gemeen overleg met Onzen Minister van Landsverdediging, worden aangewezen.

Art. 3. De bij het vorig artikel voorziene invoervergunningen zullen worden afgeleverd aan ieder importeur die zich er toe zal verbinden te allen tijde en voor elke categorie van producten welke hij zal invoeren, een voorraad beschikbaar te houden die niet kleiner mag zijn dan de hoeveelheden welke bij toepassing van onderstaand artikel 4 zullen worden bepaald.

Art. 4. De beschikbaar te houden voorraad welke bij artikel 3 wordt voorzien, zal ieder jaar door Onzen Minister van Landsverdediging worden bepaald en mag niet meer bedragen dan 30 pCt. van de hoeveelheden motorbrandstoffen voor vliegtuigen welke door den importeur aangegeven werden voor het verbruik tijdens de vorige twaalf maanden, of niet meer dan 25 pCt. van de in dezelfde omstandigheden aangegeven andere producten.

Art. 5. De hoeveelheden producten welke de importeurs, die niet onderworpen waren aan de krachtens Ons voormeld besluit getroffen reglementeering, mochten aangegeven hebben voor het verbruik tijdens de twaalf maanden vóór de inwerkingtreding van dit besluit, zullen niet in aanmerking komen bij de berekening van de voorraden welke die importeurs zullen moeten beschikbaar houden.

Koninklijk besluit van 29 Juli 1939

waarbij wordt verlengd de vigeerende wetsbeschikkingen houdende het verbod zekere instellingen voor detailverkoop te openen of te vergrooten (Staatsblad, 30 Juli 1939, blz. 5348).

De wet dd. 13 Januari 1937, verlengd bij deze dd. 25 Maart en 17 Juni van hetzelfde jaar, gewijzigd en verlengd bij deze dd. 1 April 1938 en opnieuw verlengd bij deze dd. 26 December 1938, houdende het verbod zekere instellingen voor detailverkoop te openen of te vergrooten, wordt verlengd tot 31 Juli 1940.

Art. 6. De inbreuken op de bepalingen van dit besluit zullen bestraft worden met een geldboete van 500 frank en met een gevangenisstraf van acht dagen, of met een enkele van die straffen.

Boek I van het Wetboek van Strafrecht — hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd — is toepasselijk op de hiervoren bedoelde overtredingen.

Art. 7. Onze Ministers van Financiën, van Landsverdediging en van Economische Zaken en Middenstand zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 3 Juli 1939

tot gedeeltelijke intrekking van het koninklijk besluit dd. 23 Augustus 1938, inzake den invoer van voeltapijten en van zekere soorten papier (Staatsblad, 6 Juli 1939, blz. 4607).

Ministerieel besluit van 5 Juli 1939

tot toepassing van het koninklijk besluit dd. 5 Juni 1939 (Staatsblad, 14 Juli 1939, blz. 4781).

Koninklijk besluit van 11 Juli 1939

waarbij de invoer van zekere goederen aan de overlegging van een bewijs van oorsprong onderworpen wordt (Staatsblad, 13 Juli 1939, blz. 4756).

Wet van 13 Juli 1939

betreffende het toltarief (Staatsblad, 24-25 Juli 1939, blz. 5172).

Ministerieel besluit van 17 Juli 1939

betreffende het toerisme tusschen België, het Groothertogdom Luxemburg en Duitschland (Staatsblad, 22-23 Juli 1939, blz. 5154).

De Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel,

Gelet op het koninklijk besluit van 21 Juni 1939 betreffende het toeristisch verkeer tusschen België, het Groothertogdom Luxemburg en Duitschland, — Besluit:

Het percentage der vrije Reichsmarken die verplichtend zullen moeten gebruikt worden voor den verkoop, onder de voorwaarden voorzien in artikel 2 van het koninklijk besluit van 21 Juni 1939 van reischchecks of van alle andere soortgelijke betaalmiddelen betrekking hebbend op Reichsmarken gezegd « Registermarken » voor verblijven in Duitschland, wordt tot nader order vastgesteld op 20 pCt. der totale som in Reichsmarken van de checks of betaalmiddelen die zullen uitgegeven worden.

Koninklijk besluit van 28 Juli 1939

betreffende de heffing van bijzondere rechten bij de aflevering der invoervergunningen voor tarwe en haar derivaten (Staatsblad, 31 Juli-1 Augustus 1939, blz. 5382).

Koninklijk besluit van 28 Juli 1939

betreffende den invoer van zekere tuinbouwproducten (Staatsblad, 29 Juli 1939, blz. 5278).

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Wet van 12 Juli 1939

tot oprichting van een Nationaal Waarborgfonds inzake kolenmijnschade (Staatsblad, 31 Juli-1 Augustus 1939, blz. 5374).

Koninklijk besluit van 15 Juli 1939

houdende aanvaarding van een verzoekschrift ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, dat toelating verleent tot het inrichten van een economische reglementeering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 20 Juli 1939, blz. 4343).

Gelet op het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, getroffen krachtens de machten aan den Koning toegekend bij de wet dd. 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij deze dd. 7 December van hetzelfde jaar, met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een economische reglementeering van de voortbrenging en de verdeling; — Gelet op het verzoekschrift ingediend, den 20^{en} December 1938, door de samenwerkende vennootschap « Comptoir des Boulonneries belges », waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te La Louvière, 47, rue de La Croÿère, strekkende tot het uitbreiden tot al de belanghebbenden van haar bedrijfstak, en voor een tijdperk gaande tot 31 December 1940, van de door haar leden vrijwillig opgenomen verplichtingen betreffende de voortbrenging van de in artikel één aangeduide producten der boutennijverheid, te weten: — 1° Beperking der jaarlijksche productie op 50 pCt. van het productievermogen der op datum van 2 December 1938 gevestigde en werkvaardige installaties; — 2° Verbod om de productiemiddelen uit te breiden of om nieuwe installaties te vestigen, behalve indien het de vervanging betreft van buiten gebruik gesteld of gedeclasseerd materieel door nieuw materieel, van gelijke of mindere capaciteit; — Gelet op het bericht, verschenen in het Belgisch Staatsblad dd. 1 Januari 1939, houdende de korte samenvatting van gemeld verzoekschrift en het bericht dat elke belanghebbende ervan kon kennis nemen en afschrift bekomen op het Departement van Economische Zaken en Middenstand; — Gelet op de verzetschriften, binnen den wettelijken termijn betekend; — Gelet op de beslissing der betrokken partijen het geschil niet aan een schiedsgerechtigd te onderwerpen; — Gelet op artikel 5 van voornoemd koninklijk besluit nr 62, dd. 13 Januari 1935, bij toepassing waarvan het geschil aan het advies van den Raad voor economische geschillen werd onderworpen; — Gelet op het gunstig advies door den Raad voor economische geschillen op 23 April 1939 uitgebracht; — Overwegende dat de vóór den Raad voor economische geschillen regelmatig ingestelde rechtspleging het mogelijk gemaakt heeft de werkelijkheid van de volgende feiten vast te stellen: — Dat de verzoekende groepeeringsorganisatie, bekleed met de burgerlijke rechtspersoonlijkheid, de onbetwistbare meerderheid groepeerd der voortbrengers van producten der boutennijverheid; — Dat haar leden, vóór het indienen van het verzoekschrift, de verplichtingen, waarvan zij de uitbreiding vraagt, hebben aangegaan; — Dat de betrokken bedrijfstak lijdt onder een aanzienlijke overtollige uitrusting; — Dat, overigens, zijn levenskracht bijna uitsluitend afhankelijk is gesteld van zijn uitvoermogelijkheden en dat de vooraanstaande plaats welke deze nijverheid op de vreemde markten inneemt, om reden van beperkingen van allen aard, slechts kan behouden of verbeterd worden dank zij een nauwe professionele samenwerking; — Overwegende dat in deze voorwaarden het bijkomen van nieuwe voortbrengers en in het algemeen, de vermeerdering der productiemiddelen van aard zijn een economische benutting van de bestaande inrichtingen te verhinderen; — Dat een ongeordende bedrijvigheid er inderdaad toe zou leiden, ofwel het benuttigingscoëfficiënt van het bestaande productiematerieel nog te verminderen en zodoende den last van de overtollige uitrusting op den kostprijs te verzwaren, ofwel een tarievenstrijd uit te lokken, met als mogelijk gevolg de economisch niet te rechtvaardigen uitschakeling van technisch volkomen onderlegde voortbrengers; — Overwegende dat de voor ieder voortbrenger voorgestelde jaarlijksche productiebeperking op 50 pCt. van de productiecapaciteit van het geheel zijner op den referentiedatum gevestigde en werkvaardige installaties er op gericht is de mogelijkheid van een werkelijke concurrentie onder producenten in stand te houden, een buitengewone bestelling te kunnen beantwoorden of zich onmiddellijk te kunnen aanpassen aan een verbeterden economischen toestand en,

voornamelijk, een levensminimum te verzekeren aan de kleine producenten, die de meerderheid van de verzoekende groepeeringsuitmaken; — Overwegende dat de debatten ten overstaan van den Raad voor economische geschillen hebben uitgewezen dat buiten onderhavige reglementeering dienen gesteld de bij artikel 2 bepaalde uit speciaal staal vervaardigde bouten, de gedecolleteerde zelfs uit gewoon staal vervaardigde bouten en, zooals bij artikel 2 hiernavolgend wordt bepaald, de bouten die als toebehooren van de hoofdfabricatie worden vervaardigd; — Overwegende dat de aangevraagde reglementeering van aard is om de verwezenlijking toe te laten van een professionele samenwerking in overeenstemming met het belang van den betrokken bedrijfstak; — Overwegende dat de voorgestane reglementeering niet van aard is om schade te berokkenen aan de belangen der verbruikers; dat zij er inderdaad toe strekt stabiele prijzen te behouden, aangezien de ongeordende vestiging van productiemiddelen, die de productiecapaciteit nog komen vermeerderen op een reeds overtollig uitgeruste markt, een verhooging van den kostprijs en dus ook van den verkoopprijs voor gevolg zou hebben; dat overigens, de betrokkenen op de binnenlandsche markt moeten rekening houden met de vreemde concurrentie; — Dat, ten slotte, een voldoende waarborg geboden wordt door de beschikking van artikel 19 van het koninklijk besluit nr 62, van 13 Januari 1935, naar verluide dewelke het koninklijk besluit houdende aanvaarding van het verzoekschrift altijd kan worden ingetrokken; — Overwegende dat, van het standpunt uit van het algemeen belang, de voorgestelde reglementeering niet van aard is om een hinderpaal te stellen op den weg van den vooruitgang der betrokken nijverheid, daar zij alleen bedoeld is tot reglementeering van de voort te brengen hoeveelheid producten en niet derzelver hoedanigheid, welke alle producenten tot eigen belang op een hoog peil moeten behouden; — Overwegende dat zij het ontstaan in ons land niet verhindert van een bedrijfstak die er nog niet bestaat; — Overwegende dat de uitbreiding der voorgestelde reglementeering dient te worden beperkt tot den datum der door de leden van de verzoekende groepeeringsorganisatie opgenomen verplichtingen, dit is tot op 31 December 1940; — Overwegende dat de gevraagde uitbreiding noodig is en het algemeen belang dient; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Moeten als producten van de boutennijverheid, voor de toepassing van onderhavig besluit, worden aangezien:

Spoortoebehooren van alle doorsnede: geolied, geteerd, gegalvaniseerd, te weten tirefonds, krammen, pennen, bouten voor laschplaat, bouten voor klauwen, wijdtetengels, bouten met driehoekige moer, haakbouten, enz.;

Mechanische bouten, met zeskantige of vierkante kop en moer;

Handelsbouten, met vierkante kraag, zeskantige of vierkante moer;

Bouten met ronden kop, met of zonder klauw, vierkante of ovale kraag, zeskantige of vierkante moer;

Bouten met gefreesden kop, met of zonder klauw of vierkanten kraag, zeskantige of vierkante moer;

Bouten kop violsleutel;

Bouten voor bedden;

Bouten voor bruggen, met afgekanten kop, vierkanten kraag, zeskantige moer;

Klemschroeven;

Tirefonds met fretvormig uiteinde of gefreesde tirefonds;

Aan te lasschen einden, koppelingen en trekkers, beugels voor kolenmijnen, ankerbouten, dookbouten;

Zeskantige of vierkante moeren en contramoeren, ruwe of gerichte, met of zonder draad, gekroonde moeren;

Tapbouten met of zonder zeskantige moeren;

Alle bouten, spullen, tapbouten, moeren van alle vormen en afmetingen, ruwe, gedraaide, gefreesde, doorboorde, ingekeepte, geschaafde, gerectificeerde, gecementeerde, thermisch behandelde, bestemd voor wagens, locomotieven, toestellen voor algemeene mechanica, enz.;

Egtanden met schroefdraad, met of zonder moer; Platte ringen.

(Alles geolied, gegalvaniseerd, gemetalliseerd, enz.);

Klinknagels met ronden kop, met gefreesden kop, met panvormige kop, voor alle gebruik, met een middelijn van 14 millimeter en meer, evenals de heet te plaatsen klinknagels van alle middelijn.

Art. 2. In afwijking van artikel één, vallen niet onder de toepassing van onderhavig besluit:

1° De bouten uit speciaal staal, 't is te zeggen uit staal met een hooger gehalte dan hierna bepaald aan het een of het ander der volgende elementen:

Manganesium	2	%
Nikkel	2	%
Silicium	1	%
Kobalt	0,15	%
Titanium	0,15	%
Tungsteen	0,30	%
Molybdeen	0,15	%
Vanadium	0,15	%
Koper	0,70	%
Chroom	0,70	%
Zirconium	0,10	%
Columbium	0,10	%
Aluminium	0,10	%
Tantalium	0,10	%

of in staal met een globaal gehalte hooger dan 0,75 pCt. aan de voornoemde elementen uitgezonderd wat betreft het manganesium, het nikkel en het silicium;

2° De gedecolleteerde, zelfs uit gewoon staal vervaardigde bouten;

3° De bouten door sommige producenten vervaardigd als toebehooren van hun hoofdfabricatie, onder meer tunnel- en mijnbekledingen, automatische koppelingen, smeerpotten, enz.

Art. 3. Het is ieder voortbrenger der bij artikel twee vermelde producten der boutennijverheid verboden deze jaarlijks in een grootere verhouding te produceren dan 50 pCt. van het productievermogen van het geheel zijner op 2 December 1938, als referentiedatum genomen, gevestigde en werkvaardige installaties.

Art. 4. Moeten als op voormelden referentiedatum gevestigde en werkvaardige installaties worden aangezien, deze die een volledig, homogeen, volkomen gemonteerd en werkvaardig geheel omvatten van toestellen en van materieel dienend tot de fabricatie der onder toepassing van onderhavig besluit vallende producten der boutennijverheid.

Art. 5. De productiecapaciteit van het geheel der installaties van iederen voortbrenger wordt bepaald door de productiecapaciteit van zijn persen, naar rato van 2.400 arbeidsuren per jaar, het totaal te verminderen met 20 pCt. voor stilligen.

De capaciteit van iedere pers wordt berekend op basis van den gemiddelden diameter en de gemiddelde lengte van de onderscheidene producten tot wier fabricatie zij bestemd is.

De capaciteit van iedere moerpers wordt berekend op basis van den gemiddelden diameter van de schroefmoeren tot wier fabricatie zij bestemd is.

Deze productiecapaciteit der installaties zal steeds mogen gecontroleerd worden door een practische proefneming, welke zal loopen over minstens acht uur der normaal werkende installatie.

Indien deze proefneming uitwijst dat de productiecapaciteit van een installatie, in haar geheel genomen, geringer is dan de productiecapaciteit van haar persen, zullen de gegevens, als uitgangspunt genomen voor de berekening van deze laatste, zoodanig verminderd worden dat hun theoretische productiecapaciteit niet aanzienlijker zij dan de effectieve productiecapaciteit van de installatie waartoe zij behooren.

Art. 6. Ieder producent der bij artikel twee bedoelde producten der boutennijverheid moet, binnen de maand van de publicatie af van onderhavig besluit, aan het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand doen toekomen:

1° Een lijst waarop vermeld staan het aantal zijner persen en de karakteristieken van elk hunner, onder meer de diameter van haar spil en haar productiecapaciteit berekend zooals voorzien bij artikel 5;

2° Een gedetailleerden inventaris van den stock van de onder onderhavig besluit vallende producten der boutennijverheid, die op den referentiedatum in zijn bezit waren en die alsdan niet verkocht waren.

Art. 7. Ieder onder toepassing van onderhavig besluit vallend producent moet een door den afgevaardigde van Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand genummerd, gearafeerd en voor gezien geteekend register houden.

De producent moet in dit register, dag voor dag en in volgorde der datums, zonder schrappingen, tusschenruimten of overschrijvingen, den aard en het gewicht der gefabriceerde producten aanteekenen.

Hij moet er eveneens in vermelden de perioden gedurende dewelke zijn installaties gebeurlijk hebben stilgelegen.

Dit register zal, zonder evenwel te worden verplaatst, aan de ambtenaren die met het toezicht en de controle gelast zijn, moeten voorgelegd worden.

De producenten moeten aan Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand, binnen de vijf eerste dagen van iedere maand, een, in dubbel exemplaar gestelden staat van de cijfers en de in voormeld register opgeteekende aanwijzingen, laten geworden.

Art. 8. Het is verboden productiemiddelen bestemd tot de fabricatie van artikelen der boutennijverheid, vallende onder toepassing van onderhavig besluit die, naar den zin van bovenstaand artikel 4, niet bestonden op datum van 2 December 1938, als referentiedatum genomen, te installeren of in werking te stellen.

Dit verbod raakt niet de vervanging van gedeclasseerd of buiten gebruik gesteld materieel door nieuw materieel, in zoover dit niet voor gevolg heeft de productiecapaciteit, berekend naar de gegevens van bovenstaand artikel 5, te verhoogen.

Anderzijds, zal ieder producent nieuwe uitvindingen mogen aanwenden of nieuwe fabricatieprocédés in werking stellen, zonder nochtans de bij artikel 5 gestelde en naar deszelfs beschikkingen berekende productiebeperking te mogen overtreffen.

Iedere wijziging, omvorming of vervanging van productiemiddelen, dient binnen de veertien dagen ter kennis gebracht van Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand.

Art. 9. Geen enkel nieuw bedrijf voor de fabricatie van de producten voorzien bij artikel één zal mogen gevestigd of in werking gesteld worden, dan na voorafgaandelijk Onze speciale toelating te hebben bekomen, onafgezien de toelatingen vereischt krachtens de vigeerende wetten en reglementen.

Art. 10. Het toezicht op de toepassing van onderhavig besluit en de vaststelling van de inbreuken op deszelfs beschikkingen worden geregeld overeenkomstig de beschikkingen van artikel 21 van het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935.

Art. 11. De inbreuken op de beschikkingen van dit besluit worden gestraft overeenkomstig de beschikkingen van de artikelen 22, 23, 24 en 25 van het hoogervermeld koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935.

Art. 12. Dit besluit zal vigeeren van op den dag zijner bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*; zijn duur wordt beperkt tot op 31 December 1940.

Art. 13. Onze Minister van Economische Zaken en Middenstand is belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 17 Juli 1939

waarbij de margarinefabrikanten er toe verplicht worden een stock grondstoffen voortdurend te bezitten en te bewaren (Staatsblad, 22-23 Juli 1939, blz. 5162).

Elke margarinefabrikant moet in het land voortdurend den voorraad grondstoffen bezitten en bewaren, vereischt voor een fabricage gelijk aan 25 pCt. van de hoeveelheden welke zijne firma gedurende het jaar 1938 heeft voortgebracht.

Die voorraad moet zich bevinden op de plaatsen van vervaardiging of in België, ter onmiddellijke beschikking van den fabrikant. Hij zal nochtans geschat worden met inachtneming van de grondstof die bij de te vervaardigen producten toegevoegd wordt.

VI. — ARBEIDSWETGEVING.

Wet van 10 Juli 1939

tot verlenging van de wet van 24 December 1938, houdende verplichting van de werkgevers bij te dragen tot dekking van de uitgaven van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid (Staatsblad, 13 Juli 1939, blz. 4756).

De wet van 24 December 1938, houdende verplichting voor de werkgevers bij te dragen tot dekking der uitgaven van den Nationalen Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid, wordt verlengd tot 31 December 1939.

Koninklijk besluit van 24 Juli 1939.

Wet van 14 Juni 1921, tot invoering van den achturendag en de acht-en-veertigurenweek. — Bedrijven waarin de normale grenzen niet toepasselijk blijken (art. 5). — Limonade- en spuitwaterfabrieken (Staatsblad, 26 Juli 1939, blz. 5208).

De duur van den werkelijken arbeid van het in de limonade- en spuitwaterfabrieken werkzaam personeel mag de bij de wet van 14 Juni 1921 aangegeven grenzen overschrijden als volgt: maximum tien uren per dag, tot een beloop van tachtig overuren, te gebruiken tusschen 1 Mei en 30 September, mits zeven uren per dag niet te overschrijden van 15 November tot 28 Februari.

De bepalingen van artikel 2, alinea's 2 en 3, en van artikel 10, alinea 1, der wet van 14 Juni 1921, betreffende de invoering van de Zaterdagmiddagsrust, behouden hun volle kracht. In geval van toepassing dier bepalingen, worden de bij dit besluit bepaalde dagelijksche maxima de eerste vijf dagen der week met één uur vermeerderd.

Wanneer van bovenvermelde afwijkingen gebruik wordt gemaakt, dienen de betrokken bedrijfshoofden dag voor dag in een speciaal register, de werkelijk verrichte arbeidsuren op te schrijven. Dit register dient bestendig ter beschikking gehouden van de met de controle belaste ambtenaren.

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op het einde van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.610	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.183	21.312	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1938.....	130.604	108.682	21.922	14.491	16.110	8.386.553	61.402
1938 Vier eerste maanden.....	43.880	39.898	3.982				17.750
1939 Vier eerste maanden.....	44.567	47.944	- 3.377 *				17.204
1938 September.....	10.520	7.825	2.695				5.971
October.....	10.347	7.854	2.493				5.458
November.....	10.312	8.374	1.938				4.041
December.....	10.692	9.974	718				4.839
1939 Januari.....	11.029	10.590	439				3.358
Februari.....	10.658	13.189	- 2.531 *				4.380
Maart.....	11.688	14.001	- 2.313 *				2.257
April.....	11.192	10.164	1.028				7.209

(*) Overschot der sterfgevallen op de geboorten.

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO	CALL MONEY	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische fondsen ter Beurs van Brussel genoteerd (gemidd. jaarrente)			
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen			Handelspapier	in de markt	Contantwaarden	Termijnwaarden	Eerste helft van de maand	Tweede helft van de maand
	Geaccepteerde wissels en warranten (2)	Niet-geaccepteerde wissels en promessen (2)									
Jaargemiddelden :											
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	0,552	5,50	4,63	—	—		
1938.....	2,61	3,20	3,70	2,386	0,760	5,82	4,96	4,57	—		
Maandgemiddelden (1) :											
1938 Mei.....	3,35 (3)	3,85 (3)	4,35 (3)	—	—	6,—	6,—	6,23	10,97		
Juni.....	3,—	3,50	4,—	3,25	1,453	6,—	5,50	5,66	4,71		
Juli.....	3,—	3,50	4,—	3,12	1,102	6,—	5,—	4,72	4,49		
Augustus.....	3,—	3,50	4,—	2,889	0,885	6,—	5,—	5,03	4,88		
September.....	3,—	3,50	4,—	3,255	1,038	6,—	5,—	7,60	—		
October.....	2,92 (4)	3,50	4,—	3,—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36		
November.....	2,50	3,50	4,—	2,008	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02		
December.....	2,50	3,50	4,—	2,213	0,50	6,—	5,—	3,66	4,—		
1939 Januari.....	2,50	3,50	4,—	2,—	0,50	6,—	5,—	3,52	4,07		
Februari.....	2,50	3,50	4,—	1,98	0,52	6,—	5,—	4,42	3,64		
Maart.....	2,50	3,50	4,—	3,28	1,06	6,—	5,—	4,—	4,79		
April.....	3,28 (5)	4,28 (5)	4,78 (5)	4,28	2,125	6,—	5,—	8,63	15,48		
Mei.....	3,37	4,37	4,87	3,99	2,203	6,87	5,87	6,87	5,16		
Juni.....	3,—	4,—	4,50	2,794	1,38	6,—	5,—	4,24	3,39		
Juli.....	2,58 (6)	3,58 (6)	4,08 (6)	2,297	1,142	6,—	5,—	3,33	3,65		
Weekcijfers :											
1939 Juli 3.....	3,—	4,—	4,50	2,750	1,250	6,—	5,—	—	—		
10.....	2,50	3,50	4,—	2,125	1,125	6,—	5,—	—	—		
17.....	2,50	3,50	4,—	—	1,125	6,—	5,—	—	—		
24.....	2,50	3,50	4,—	—	1,125	6,—	5,—	—	—		
31.....	2,50	3,50	4,—	2,09275	1,125	6,—	5,—	—	—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelden.

(2) Tot en met 26 October 1938, gold het disconto voor accepten eveneens voor de bij een bank gedomicilleerde niet-geaccepteerde wissels. Vanaf dezen datum geldt voor hen het disconto voor niet-geaccepteerde wissels. Sedert 2 Januari 1939, worden alle wissels getrokken ter gelegenheid van verkoopen op afbetaling tegen het maximum-tarief verdisconteerd.

(3) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2-2,50-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4-4,50-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3-3,50-4 %.

(4) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 October tot 16 April 1939 : 2,5 %.

(5) Van 17 April tot 10 Mei, 4 - 5 - 5,50 %.

Vanaf 11 Mei, 3 - 4 - 4,50 %.

(6) Vanaf 6 Juli, 2,50-3,50-4 %.

3

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT.				Regie der Telegrafen en der Telefonen (Kasbons op 3 maanden)
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	—
1938.....	1,318	2,81	3,—	3,25	1,375	1,75	1,625	1,70	—
Maandcijfers (niterste rentevoeten) :									
1938 Mei.....		1,872	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	—
September.....	2,69	2,75	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
December.....	1,56	1,81	—	—	1,65	1,75	1,70	1,875	—
1939 Januari.....	1,51	1,67	—	—	—	—	1,53	1,625	1,96
Februari.....	1,48	1,54	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,91	2,49	—	—	—	—	—	—	—
April.....	2,49	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	2,48	2,49	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,475	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,27	2,44	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1939 2 Juni.....		2,49	—	—	—	—	—	—	—
9 —.....		2,475	—	—	—	—	—	—	—
16 —.....		2,50	—	—	—	—	—	—	—
23 —.....		2,48	—	—	—	—	—	—	—
30 —.....		2,50	—	—	—	—	—	—	—
7 Juli.....		2,44	—	—	—	—	—	—	—
14 —.....		2,43	—	—	—	—	—	—	—
23 —.....		2,27	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

4

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDE TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTOKAS.

Netto interestvoeten, in %.

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTOKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
1938.....	0,50	1,10	1,16	1,40	1,60	2,12	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maandcijfers (1) :											
1938 Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939 Januari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,15	1,13	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,— (*)	2,— (*)
Mei.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juli.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

(*) Sedert 10 Mei, rentevoeten gewijzigd als volgt : 3 pCt. netto.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE PUBLIEKE FONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Notering voor	NOTEERING PER		
		1 Juni 1939	3 Juli 1939	1 Augustus 1939
A. — Binnenlandsche schuld.				
I. — RECHTSTREKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (<i>Rente bij te rekenen</i>).				
2 1/2 % Schuld	100,—	56,75	55,75	55,50
3 3/4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	69,50	69,75	70,—
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	76,50	76,60	76,75
Geünificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	85,25	84,—	86,15
Geünificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	85,25	84,—	86,15
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	99,50	98,60	98,80
4 % Lotenleening van 1932	525,—	490,—	488,—	494,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	981,—	976,—	990,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—	458,—	452,—	462,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Rente bij te rekenen</i>).				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	212,50	210,50	215,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	235,—	234,—	237,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	476,—	480,—	484,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitsersche snede)	500,—	532,—	520,—	534,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandsche snede)	500,—	534,—	521,—	534,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	425,—	413,—	426,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	60,85	60,—	60,75
4 1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	(3) 86,50	85,50	86,05
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	84,—	84,—	83,50
III. — RECHTSTREKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	146,—	135,50	139,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	59,—	60,—	60,—
3 3/4 % Koloniale Schuld 1904	100,—	64,—	65,10	65,75
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	82,50	82,50	85,—
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	82,90	81,50	84,50
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	72,50	72,50	75,—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Rente bij te rekenen</i>).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	733,—	716,—	700,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	418,—	411,—	423,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	511,—	503,—	510,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	830,—	810,—	815,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	413,—	397,—	407,—
V. — PROVINCIEËN EN GEMEENTEN.				
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	(6) 102,25	(7) 99,—	98,50
(*) 3 3/4 % " 1886 tot 1911	100,—	74,—	76,25	75,—
(*) 4 % " 1912 tot 1918	100,—	79,95	(5) 78,50	78,25
4 % " 1927 tot 1929	100,—	81,25	79,75	80,15
4 % " 1931 (Januari-Juli)	100,—	81,95	80,75	80,50
4 % " 1932	100,—	80,15	79,50	80,15
4 % " 1937	100,—	81,35	81,—	80,85
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	100,—	98,85	98,95
4 % " 1938, " 100 %	100,—	94,45	94,70	94,05
4 % Gemeentekrediet, 1938, Lotenleening (voorloopige getuigschriften)	500,—	487,—	475,—	492,—
<i>Rente in de noteering begrepen :</i>				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	72,—	70,50	74,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	83,50	81,20	82,95
4 % Stad Antwerpen 1930 (Januari-Juli)	100,—	81,30	80,25	80,55
4 % " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	98,05	97,70	98,55
4 % " 1936 (coupon 31 December)	100,—	79,70	78,50	79,—
4 % " 1937	100,—	80,40	80,45	81,90
4 % Brussel 1930	100,—	80,30	(5) 80,35	82,90
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	96,95	95,35	98,50
4 % Brussel 1938	100,—	95,90	95,25	97,05
4 % Gent 1929	100,—	81,30	81,15	81,95
4 % Gent 1936	100,—	78,35	77,50	79,—
4 % Luik 1917	100,—	92,—	89,50	90,05
4 % Luik 1919	100,—	82,20	80,40	81,50
4 % Luik 1929	100,—	81,65	79,05	81,15
4 % Luik 1937	100,—	81,25	80,—	84,—
4 1/2 % Luik 1939 (kasbons)	100,—	—	99,—	102,45
<i>Lotenleeningen. — Rente in de noteering begrepen :</i>				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	76,25	74,50	75,75
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	(4) 63,25	60,75	60,—
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	70,25	71,25	71,—
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	62,50	(6) 58,50	59,—
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	60,25	58,25	59,25
2 % Gent 1896	100,—	60,—	60,—	60,—
2 % Luik 1897	100,—	59,75	59,75	59,50
B. — Buitenlandsche Staatsschuld.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	103 1/4	100 1/2	102 1/2
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	108 3/4	104 1/4	106 1/4
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	112 1/2	110 —	111 3/4
II. — LEENINGEN IN £.				
4 % Leening 1936	100 £	87 5/8	81 1/2	84,—
4 % Leening 1937	100 £	89,—	83 1/2	83 7/8
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANKEN.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	2.589,—	2.611,—	2.595,—
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	2.614,50	2.622,—	2.643,—
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	896,—	897,—	916,—
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDENS.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	86,—	79,—	81,—

(*) Over 't algemeen genieten de coupons der leeningen vrijdom van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.

(1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(2) Huidige rentevoet 3 1/2 pCt.; vanaf het elfde jaar zal de interest op 4 pCt. gebracht worden.

(3) Gewijzigde noteering: geboden (argent)

(4) Tegen deze noteering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan

(5) Tegen deze noteering werden de verkopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(6) Gewijzigde noteering: papier.

(7) Gewijzigde noteering.

II. — MAANDELIJSCH E INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

DATUM	VASTRENDERENDE FONDSEN (30)					NIET - VASTRENDERENDE FONDSEN (120)													
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatsleening	Provincie- en gemeenteleeningen	4 % Obligaties 17,26 % belasting	6 % Obligaties belastingvrij	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financieele instelling.	Onroerende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tramwegen Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Truste)	Gas- en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden	Diversen	

Indexcijfer op basis van de notering der vorige maand.

1939 3 Juli	100	99	100	100	100	90	91	91	92	92	95	83	89	86	91	91	92	88
1 Augustus	101	104	100	100	99	104	103	98	101	102	101	114	103	103	101	102	103	105

Indexcijfer op basis van de notering op 3 Januari 1928.

1938 1 Juni	121	120	131	141	104	36	27	26	29	22	53	70	114	22	57	25	28	31
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	26	29	23	54	74	117	24	57	24	31	32
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	27	26	28	23	55	75	118	23	57	23	31	31
1 September	119	116	127	143	103	36	26	24	27	22	55	70	116	21	55	22	30	29
3 October	118	114	126	141	102	38	29	24	28	23	58	79	117	21	56	23	30	31
3 November	120	117	129	141	105	38	27	24	26	22	57	78	128	22	59	22	30	29
1 December	120	116	129	143	104	37	26	23	26	22	56	77	122	22	59	22	29	30
1939 3 Januari	119	114	128	141	104	35	25	23	25	21	55	72	119	21	56	21	27	29
1 Februari	118	115	128	140	103	33	25	22	24	21	55	66	109	19	52	19	24	27
1 Maart	118	113	128	141	103	34	24	23	26	22	56	66	106	20	53	19	25	28
3 April	116	111	125	140	100	32	24	22	25	21	54	60	101	19	49	17	24	26
1 Mei	114	109	123	137	101	31	23	21	25	20	52	64	97	17	45	17	23	26
1 Juni	116	110	125	138	103	33	24	22	25	20	55	74	115	18	49	18	24	26
3 Juli	116	109	125	138	103	30	21	20	23	19	52	62	103	15	44	16	22	23
1 Augustus	116	113	125	138	102	31	22	19	23	19	52	71	105	16	44	16	23	24

(*) De belasting bedraagt 17,25 pCt. sedert 21 Januari 1939. (Wet van 18 Januari 1939.)

III. — NOTEERINGEN, RENDEMENTEN EN INDEXCIJFERS VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

AAN HET BEGIN DER MAAND	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES van maatschappijen Allerlei typen		
	Koers				Opbrengst (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddeld netto rendement	Gemiddelde beurswaarde	Indexo. gemiddelde beursw. 3-1-1938 = 100
	I Geñnific. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %	I Geñnific. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %			
1938 Mei	92,45	90,—	93,78	99,28	4,33	4,44	4,27	4,53	4,68	99,78	99
Juni	90,20	84,55	86,24	95,20	4,43	4,73	4,64	4,73	4,82	96,72	96
Juli	90,05	87,—	89,09	96,92	4,44	4,60	4,49	4,64	4,76	97,98	97
Augustus	88,15	84,—	86,76	95,14	4,54	4,76	4,61	4,73	4,79	96,93	96
September	87,25	83,25	85,78	93,—	4,58	4,80	4,66	4,84	4,88	95,34	94
October	86,75	85,50	82,86	88,72	4,61	4,68	4,83	5,07	5,08	91,70	91
November	89,—	85,—	87,38	96,29	4,49	4,71	4,58	4,67	4,77	97,54	96
December	89,37	84,35	86,52	95,26	4,48	4,74	4,62	4,72	4,83	96,40	95
1939 Januari	88,80	84,—	85,36	94,23	4,52	4,75	4,69	4,78	4,87	95,03	94
Februari	88,75	82,—	85,61	92,03	4,51	4,88	4,67	4,89	4,99	94,49	93
Maart	87,60	83,—	85,08	90,49	4,57	4,82	4,70	4,97	5,03	93,54	92
April	86,50	81,25	83,08	86,43	4,62	4,92	4,81	5,21	5,24	89,90	89
Mei	85,25	82,—	81,19	85,87	4,69	4,88	4,93	5,24	5,26	89,69	89
Juni	85,25	82,90	83,57	90,30	4,69	4,83	4,79	4,98	5,11	92,19	91
Juli	84,—	81,50	82,25	88,66	4,76	4,91	4,86	5,08	5,17	91,15	90
Augustus	86,15	84,50	83,06	88,19	4,64	4,73	4,82	5 10	5,19	90,72	90

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 187.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

**a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).**

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1938.....	367	243.321	210.138	1.263	331.881	324.532	321	1.506.970	1.354.377	1.275.638
1938 6 eerste maanden.....	201	136.264	115.739	552	142.497	138.040	182	649.146	758.278	707.360
1939 6 eerste maanden.....	170	120.818	104.314	687	136.376	131.700	138	477.007	369.264	299.160
1938 April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	18.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586
November.....	23	22.980	18.664	104	30.123	29.558	19	119.380	67.362	62.141
December.....	34	22.774	21.844	270	66.166	65.613	49	219.946	210.797	199.958
1939 Januari.....	28	26.035	21.335	121	31.059	29.029	26	65.042	40.572	36.706
Februari.....	32	17.029	14.273	86	20.549	20.303	15	27.422	8.412	7.590
Maart.....	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638
April.....	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	87.691
Mei.....	30	21.019	18.225	100	18.240	17.657	34	102.226	71.018	65.178
Juni.....	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	18	48.945	89.555	89.357

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiffen Nominaal bedrag	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiffen (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Inlijving van reserves (3)		
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1938.....	21	392.190	2.321.769	6.375	572.606	808.173	152.500	675.594
1938 6 eerste maanden.....	16	300.475	1.937.512	6.375	285.324	505.827	142.500	334.338
1939 6 eerste maanden.....	9	35.600	662.058	—	205.383	176.693	—	188.698
1938 April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni.....	3	118.600	238.884	—	43.992	16.200	68.000	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	1	49.215	111.697	—	26.655	22.590	—	60.475
November.....	1	2.000	122.465	—	47.533	44.375	—	20.455
December.....	—	—	299.737	—	92.597	25.447	—	169.371
1939 Januari.....	4	16.900	114.566	—	32.236	12.801	—	58.993
Februari.....	—	—	45.990	—	22.135	3.350	—	18.681
Maart.....	2	3.200	92.920	—	38.164	24.692	—	21.101
April.....	2	12.500	173.750	—	53.718	8.750	—	55.061
Mei.....	1	3.000	113.277	—	30.238	46.450	—	27.372
Juni.....	—	—	121.555	—	28.907	80.650	—	9.545

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatie-uitgiffen begrepen.
(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiffen, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in specie en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal (duizenden franken). JUNI 1939.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.				KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITGIFTEN		Uitrofferpremieën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBINDINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag		
	naamloze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waarvan conversie-leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)		Liquidaties	Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Aantal	Nominaal bedrag												Bedrag	Bedrag
	Gestort bedrag op nominale waarde	Gestort bedrag op nominale waarde	Gestort bedrag op nominale waarde	Gestort bedrag op nominale waarde	Bedrag	Bedrag											

1. — Naar hun geografische ligging.

België	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	17	21.945	62.555	62.357	—	—	—	28.907	53.650	14.415	600	137.351
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	1	27.000	27.000	27.000	—	—	—	—	27.000	—	—	—
Congo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	18	48.945	89.555	89.357	—	—	—	28.907	80.650	14.415	600	137.351

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en minder van 1 tot 5 miljoen	28	5.675	4.333	129	21.825	20.912	12	13.145	3.755	3.557	—	—	—	19.242	100	6.615	600	2.139
van 5 tot 10 miljoen	2	4.500	4.500	—	—	—	3	6.250	6.750	6.750	—	—	—	9.665	1.500	1.800	—	5.212
van 10 tot 20 miljoen	—	—	—	—	—	—	1	800	8.800	8.800	—	—	—	—	8.800	6.000	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.000
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	2	28.750	70.250	70.250	—	—	—	—	70.250	—	—	40.000
100 miljoen en meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75.000
TOTAAL	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	18	48.945	89.555	89.357	—	—	—	28.907	80.650	14.415	600	137.351

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.

V. — OVERHEIDSLEENINGEN EN LEENINGEN UITGEGEVEN DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT.

VI. — HYPOTHEEK-INSCHRIJVINGEN (1).

18
19

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN VAN PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN (2)		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTECREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvingsrechten berekend
	Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :		Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	in België	in het buitenland	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(miljoenen)	(duizenden franken)					
1937	6.955.000	{ Ned. G. 48 £ 5 }	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem...	211.092
1938	2.534.875	{ — }	699.505	258.243	231.272	237.706	1938 Maandgem...	232.768
1938 April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	1938 April	290.964
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207
Augustus	—	—	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus	207.602
September	—	—	63.467	26.997	22.348	18.015	September	231.556
October	1.000.000	—	36.289	17.849	13.619	36.747	October	210.985
November	675.000	—	52.109	11.470	11.426	38.898	November	190.178
December	—	—	60.431	79.389	17.451	28.864	December	223.407
1939 Januari	—	—	29.424	26.897	24.142	28.237	1939 Januari	208.370
Februari	—	—	43.892	19.221	25.173	17.517	Februari	173.873
Maart	—	—	46.030	27.098	22.699	9.724	Maart	244.488
April	(4) 50.000	—	33.182	15.771	45.992	10.356	April	234.217
Mei	—	—	36.735	11.211	27.813	8.152	Mei	223.450
Juni	—	—	56.715	12.256	26.336	6.056	Juni	209.628

(1) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze beloopt ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheken.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regeering een leening afgesloten groot 35 miljoen Nederlandsche guldens in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

(4) Leening Stad Luik, kasbons op 2 jaar, groot 50 miljoen, 4,50 pCt., tot de prijs van 98,25 uitgegeven.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale geaccumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1938.....	3.281	3.059	3.330	9.670	—
1938 April.....	270	256	304	830	3.240
Mei.....	262	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745
Juli.....	221	264	266	751	5.496
Augustus.....	236	261	253	750	6.246
September.....	253	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975
November.....	337	255	251	843	8.817
December.....	291	281	281	853	9.670
1939 Januari.....	453	246	269	968	968
Februari.....	197	214	254	665	1.633
Maart.....	217	273	296	786	2.419
April.....	283	245	259	787	3.206
Mei.....	295	244	257	796	4.002
Juni.....	221	277	269	767	4.769

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1938 en 1939 vóór 30 Juni 1939 geïnd
(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Begrotingsjaar 1938 (2)		Begrotingsjaar 1939		Juni 1939	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrotingsjaar 1938 (2)	begrotingsjaar 1939
I. Rechtstreeksche belastingen.....	3.141	2.844	1.186	1.095	—	221
II. Douanen en accijnzen.....	3.061	3.094	1.475	1.559	—	277
waarvan douanen.....	1.544	1.650	770	778	—	143
accijnzen.....	1.297	(1) 1.430	621	(1) 775	—	126
III. Registratie.....	3.330	3.967	1.604	1.880	—	269
waarvan registratie en overschrijvingen.....	486	515	228	259	—	38
erfenissen.....	244	200	124	164	—	22
zegel en gelijkgestelde taxes.....	2.561	3.225	1.231	1.231	—	207
Totaal....	9.532	9.905	4.265	4.534	—	767
Verschil in vergelijking met de budgetaire ramingen.....	— 373		— 269			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het kalenderjaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer, nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Het begrotingsjaar 1938 is geïndigd op 31 Maart 1939.

**II. — DRIEMAANDELIJSCH TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	2° kwartaal 1938	3° kwartaal 1938	4° kwartaal 1938	1 ^{ste} kwartaal 1939
Verrichtingen in speciën. <i>(millioenen franken).</i>				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	49	175	126	256
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)...	—	—	—	1
Geïnde interesten en coupons	—	3	—	2
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	3	4	0,4	5
Cessie van stukken uit de portefeuille	—	19	—	2
Cessie van stukken aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	317	164	302	218
Interessen op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	3	11	—	21
Cessie van titels verkregen krachtens art. 11, 2° lid, der wet van 23 Juli 1926	—	—	1	—
Interessen en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935)	4	13	8	26
Ontvangsten van het kwartaal	376	389	438	531
UITGAVEN.				
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	758	174	171	127
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leningen	—	—	0,2	—
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,1	0,3	0,2	0,3
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	0,1
Kostprijs der stukken verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	361	173	290	198
Kostprijs der stukken aangekocht krachtens artikel 11, 2° lid, der wet van 23 Juli 1926 ..	—	39	2	—
Storting in het Regularisatiefonds door afhoudingen van de opbrengst van 1938	—	—	—	31
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1938.	10	—	—	10
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	46	29	13	8
Interestcoupons op stukken aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentenmarkt....	—	—	2	—
Kostprijs der titels verkregen voor de portefeuille	—	—	—	2
Uitgaven van het kwartaal	1.175	416	479	376
Batig saldo op het einde van het kwartaal	535	507	465	620

Verrichtingen in effecten
(millioenen franken).

DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal.	591	169	129	143
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen specie uitgegeven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons ingeruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2° lid, der wet van 23 Juli 1926	94	115	120	117
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	269	269
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1.001	1.012	1.001	1.012
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935	1.046	1.041	1.040	1.034
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3° REEKS.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	335	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 30 Juni 1938	Per 30 Septemb. 1938	Per 31 Decemb. 1938	Per 31 Maart 1939
Balans (duizenden franken).				
ACTIVA.				
Banken, postchèquerekening en kas	223.003	199.743	191.452	210.191
Tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen	3.719	3.648	918	743
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandsche bankiers	51.349	53.201	38.066	127.431
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	20.007	14.305	—	47.010
Nog te innen vervallen dotaties	1.614	891	142	—
Betalingsordonnantien in portefeuille	—	—	5	—
Te innen voorgeschoten interesten	—	—	—	1
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	9	332	29	9
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.904	234.912	234.911	234.909
	534.605	507.032	465.524	620.294
Effectenportefeuille (tegen kostprijs)	84.555	104.717	105.786	105.455
Totaal activa...	619.160	611.749	571.310	725.749
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties:				
a) in Belgische franken	183.968	182.952	152.756	102.304
b) in deviezen	51.349	53.201	38.066	127.431
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.347	238.842	239.238	234.397
Regularisatiefonds van de Rentenmarkt	13.264	14.606	25.063	35.297
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	29.437	13.117	8.128	26.405
Beschikbaar saldo:				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
	58.187	58.187	58.187	58.187
Excedent der inkomsten op de lasten	48.609	50.844	49.872	51.728
	106.796	109.031	108.059	109.915
Totaal passiva...	619.160	611.749	571.310	725.749

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	111	102	95	119
Kosten in verband met de delging	127	311	152	333
Interest coupons op titels aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926	—	—	724	—
	238	413	971	452
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	—	2.234	—	1.856
Totaal...	238	2.647	971	2.308
CREDIT.				
Gefinde interesten en coupons	46	2.647	—	2.308
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	192	—	971	—
Totaal...	238	2.647	971	2.308
Batig saldo op het einde van het kwartaal	48.609	50.843	49.872	51.728

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) Juni 1939.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeer- de bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	6	5	1	285.500	37.528	22.995	102	16.053	—	—
1b Banken van openbaar nut..	—	—	—	—	—	—	—	—	112.500	3.937
2. Verzekeringen	24	18	6	40.032	21.710	9.007	2.422	4.772	—	—
3. Financiële inrichtingen	64	48	16	345.950	80.140	42.389	2.492	37.542	76.418	3.226
4. Invoer, uitvoer	11	9	2	17.020	6.139	827	149	322	—	—
5. Handel in metalen	4	3	1	1.470	11	103	18	15	—	—
6. Handel in klederf. en meubel.	16	10	6	53.300	33.735	8.388	687	4.952	15.045	862
7. Handel in eetwaren	20	12	8	28.457	4.743	3.752	573	2.266	4.674	265
8. Diverse handel	118	78	40	126.453	7.801	6.142	3.343	1.876	3.966	200
9. Suikerfabrieken	4	4	—	10.090	5.997	2.378	—	2.554	14.771	886
10. Maalderijen	2	2	—	6.970	5.090	593	—	568	—	—
11. Bierbrouwerijen	8	8	—	19.300	28.584	3.651	—	2.598	—	—
12. Stokerijen	1	—	1	50	7	—	1	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	16	9	7	22.741	318	593	533	324	2.629	131
14. Steengroeven	9	7	2	8.462	6.910	1.195	99	1.213	—	—
15. Kolenmijnen	5	4	1	167.916	89.479	30.783	1.055	24.334	51.290	2.586
16. Mijnbouw	4	1	3	66.000	41.988	363	1.742	—	—	—
17. Gas	1	1	—	16.000	13.664	2.495	—	1.536	12.256	635
18. Electriciteit	9	8	1	278.292	99.867	26.120	18	23.563	65.000	2.570
19. Electricische constructie	9	8	1	74.906	12.147	2.421	35	940	8.859	487
20. Hotels, bioscopen, schouwvb.	19	11	8	21.175	1.698	327	488	458	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	20	11	9	27.022	4.299	2.488	842	2.091	1.000	40
22. Textielnijverheid	34	22	12	334.802	32.239	18.340	3.968	20.877	15.862	761
23. Kunst- en cer. bouwstoffen.	18	14	4	23.805	12.049	2.012	641	728	11.872	814
24. Metaaln. en mechan. constr.	30	22	8	111.145	5.114	4.324	3.954	2.084	54.472	2.901
25. Gebouw (openb. werken)...	17	14	3	58.763	102.048	8.035	74	5.122	1.750	87
26. Papiernijverheden	2	1	1	1.400	1.361	—	147	50	9.020	585
28. Chemische nijverheden	29	24	5	213.520	47.117	35.522	423	27.512	13.125	690
29. Houtnijverheden	4	4	—	4.530	985	77	—	38	550	33
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	5	3	2	6.704	1.081	290	51	226	—	—
31. Automobielen	1	1	—	100	67	101	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	2	1	1	14.900	5.467	1.407	43	897	—	—
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse nijverheden	44	33	11	134.358	27.743	13.805	1.754	8.521	41.747	1.891
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	195
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen..	13	11	2	75.716	3.292	3.819	48	1.686	—	—
38. Telegrafen, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	11.691	715
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem...	13	11	2	15.497	7.663	7.298	26	6.027	—	—
42. Diverse andere nijverheden.	3	2	1	1.555	105	3	28	2	—	—
TOTAAL...	585	420	165	2.613.901	635.738	261.983	25.756	201.747	521.497	24.497

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financ. vennootschap.	5	2	3	88.400	1.247	401	1.007	337	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	3	2	1	36.000	7.117	9.037	56	6.562	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	11	8	3	95.423	16.357	11.566	1.287	4.923	—	—
4. Landbouwvennootschappen.	12	7	5	109.727	2.864	3.934	2.169	2.725	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	31	19	12	329.550	25.091	24.938	4.519	14.547	—	—

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	2	1	1	41.000	70.759	2.640	11	2.640	—	—
2. Spoorwegen	1	1	—	3.000	4.477	356	—	—	7.410	370
3. Tramwegen	2	1	1	—	2.353	476	776	1.611	—	—
4. Plant. en kolon. vennootsch.	4	4	—	91.000	37.646	10.511	—	5.360	—	—
5. Diverse vennootschappen...	13	7	6	107.153	20.352	2.170	811	1.756	21.520	901
TOTAAL...	22	14	8	242.153	130.881	16.153	1.598	11.367	28.930	1.271
Algemeen totaal...	638	453	185	3.185.604	791.710	303.074	31.873	227.651	550.427	25.768

(1) Daaronder is er gedurende de maand Juni betaald. (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	83.236
Coupons van leeningen van de Kolonie	3.000
Coupons van provinciën en gemeenten	10.371
Coupons van verscheidene leeningen	4.423
TOTAAL...	101.030
Coupons van buitenlandse Staatsleeningen	10.093

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).
b) Retrospectief overzicht.

30

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie-schuld (1)	Obligatie-coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
Jaar 1938	7.694	5.879	1.815	48.321.151	17.837.628	6.179.386	435.372	4.296.989	8.134.056	384.070
1938 6 eerste maanden	5.108	3.962	1.146	26.571.217	10.588.440	3.339.638	186.818	2.354.761	4.175.340	203.552
1939 6 eerste maanden	5.135	3.690	1.445	27.629.449	10.387.552	2.808.918	277.846	2.146.702	3.937.452	181.058
1938 April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	68.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252
November	265	207	58	4.307.131	2.175.520	645.802	13.761	462.563	381.990	17.896
December	286	211	75	3.206.246	1.133.301	306.146	28.479	232.467	637.836	31.633
1939 Januari	115	95	20	945.378	241.946	126.774	4.347	77.723	980.310	45.922
Februari	187	145	42	619.122	113.121	42.032	19.707	26.279	567.252	25.659
Maart	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	456.287	22.048
April	1.679	1.183	496	8.792.056	2.010.671	815.296	91.459	620.109	1.029.369	43.312
Mei	1.218	867	351	8.944.179	4.680.939	1.016.669	85.025	805.868	403.807	18.349
Juni	638	453	185	3.185.604	791.710	303.074	31.873	227.661	550.427	25.768

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)
(duizenden franken).

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldo	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1938	3.331.391	3.496.925	— 165.534	12.670.559	5.973.360
1938 Mei	255.455	428.875	— 173.420	12.497.834	
Juni	245.881	258.729	— 12.848	12.485.036	
Juli	283.123	237.882	45.241	12.530.277	
Augustus	252.373	237.395	14.978	12.545.255	
September	157.456	544.487	— 387.031	12.158.224	
October	392.378	328.208	64.170	12.222.394	
November	284.011	188.739	95.272	12.317.666	
December	249.353	243.383	5.970	12.323.636	
1939 Januari	317.844	200.562	117.282	12.787.841	
Februari	207.216	215.326	— 8.110	12.779.731	
Maart	193.282	406.173	— 212.891	12.566.840	
April	130.956 (3)	439.986 (3)	— 309.030 (3)	12.256.128 (3)	
Mei	220.461 (3)	213.000 (3)	7.461 (3)	12.263.589 (3)	
Juni	257.569 (3)	186.768 (3)	70.801 (3)	12.334.390 (3)	
Juli	219.371 (3)	188.184 (3)	31.187 (3)	12.365.577 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1937 en 1938 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Benaderingscijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas
(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeoörd)	Totaal
1937	298.675	44.386	14.241	357.302
1938	317.907	48.116	18.114	384.137
1938 April	27.831	4.093	}	}
Mei	27.031	3.898		
Juni	24.399	3.886	}	}
Juli	25.398	3.867		
Augustus	25.367	3.840	}	}
September	25.500	3.795		
October	26.837	4.148	}	}
November	25.552	3.972		
December	26.814	4.323	}	}
1939 Januari	27.272	3.781		
Februari	25.681 (1)	3.778 (1)	}	}
Maart	27.379 (1)	4.148 (1)		
April	26.119 (1)	3.977 (1)	}	}
Mei				
Juni				

(1) Benaderingscijfers.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijdsv.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijdsv.	Geliqid. bedrag (miljoenen franken) (1)	Geliqid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1938 Maandgemiddelde	38 (2)	332	32.201	164	24.275	6,56	21	305 (2)	513	82
1938 Mei	38	354	42.960	190	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	167	24.430	7,36	22	300	386	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	26.223	157	19.469	—	19	305	409	54
December	38	344	30.484	169	22.346	6,37	21	305	405	47
1939 Januari	38	331	28.298	166	20.949	—	21	305	409	46
Februari	38	300	25.700	147	19.039	—	19	305	332	46
Maart	38	345	36.907	170	28.302	6,50	23	305	617	79
April	38	314	32.919	153	24.757	—	18	305	361	49
Mei	38	331	31.921	162	24.691	—	20	305	351	40
Juni	38	330	33.174	159	25.742	7,10	22	305	304	34
Juli	38	312	31.848	160	24.440	—	20	305	253	27

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verriohingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1937 Maandgemiddelde ..	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1938 Maandgemiddelde ..	(1) 433.553	3.594	5.041	12.494	5.016	12.508	35.060	89,0	4,80
1938 Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,50
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68
December	433.553	3.654	5.297	12.921	4.833	12.941	35.993	88,5	4,50
1939 Januari	437.087	4.006	5.193	13.742	5.106	13.755	37.797	88,7	4,53
Februari	439.587	3.964	4.021	11.541	4.133	11.553	31.249	89,0	4,12
Maart	441.743	3.888	4.952	13.025	4.875	13.045	35.896	87,7	4,27
April	442.776	4.003	5.192	13.721	5.269	13.737	37.919	88,5	4,95
Mei	443.009	3.940	4.548	12.633	4.656	12.637	34.474	89,4	4,39
Juni	443.620	3.746	4.642	12.504	4.597	12.613	34.259	89,3	4,39
Juli	443.620	3.819	5.006	13.013	4.885	13.018	35.921	89,1	4,88

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron : Arbeidsblad.

Aanvragen om vergunning.

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxem-burg	Luik
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1938	3.744	976	704	100	378	408	472	114	28	564
1938 Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	29	3	47
Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	5	74
Juli	329	82	59	14	21	51	58	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	62	3	17	25	39	14	1	46
October	276	81	42	13	31	21	35	7	2	44
November	248	62	59	9	8	23	44	5	4	34
December	249	76	59	1	27	23	17	10	—	36
1939 Januari	258	80	42	12	25	35	19	4	3	38
Februari	231	60	38	12	25	27	27	9	3	40
Maart	334	73	39	16	47	43	61	11	6	38
April	323	100	45	3	31	38	45	2	2	57
Mei	315	80	43	15	44	37	50	6	6	35

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE TER INCASSEERING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizenden franken)		
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1938.....	1.473.634	100.453	6,82	8.145.032	157.898	1,94
1938 Aprilj.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.473	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.788	1,67
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,62	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55
October.....	152.369	10.462	6,87	877.433	17.178	1,96
November.....	128.356	7.950	6,19	849.872	13.569	1,60
December.....	113.350	8.406	7,42	674.074	12.114	1,80
1939 Januari.....	80.260	5.934	7,39	379.226	8.810	2,32
Februari.....	72.894	5.704	7,83	296.515	7.828	2,64
Maart.....	96.952	7.470	7,70	629.823	14.042	2,23
April.....	117.728	9.226	7,84	893.051	19.598	2,19
Mei.....	127.107	9.305	7,32	1.124.731	21.386	1,90
Juni.....	114.856	7.991	6,96	957.359	19.723	2,06

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DEN « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Accoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Eerste tijdvak.....	165	180	175	39	29	43	11	—	—
Tweede tijdvak.....	138	145	207	23	35	43	—	—	—
Derde tijdvak.....	111	118	—	17	23	—	—	—	—
Vierde tijdvak.....	146	179	—	29	44	—	—	—	—
Totaal...	560	622		108	131		11	—	—

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

JULI 1939.

GROEP	AANTAL											
	FAILLISEMENTEN						ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT					
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	46	2	3	—	2	53	16	—	—	—	1	17
B. Bankzaken en financiële verichtingen.....	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	1
C. Nijverheden.....	2	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—
D. Vennootschappen wier hoofdbedrijf in Congo gelegen is..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	49	2	4	—	3	58	16	—	1	—	2	19

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

45

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1938 Maandgemiddelde	630	559	873	605	695	967	865	549	617	503	463
1938 Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	861	549	623	490	463
Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460
October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442
November	610	514	837	560	685	906	859	549	602	520	436
December	607	528	855	538	678	905	847	549	591	524	419
1939 Januari	604	515	855	534	667	906	852	549	578	527	414
Februari	599	508	855	527	666	908	849	549	573	529	414
Maart	600	509	855	512	671	907	854	549	573	532	416
April	602	518	835	512	673	914	852	549	571	533	417
Mei	599	511	835	513	664	914	855	549	571	521	415
Juni	597	504	838	504	668	914	860	549	569	521	416
Juli	594	499	841	498	671	915	864	614	565	503	411

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden- en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1937 Maandgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1938 Maandgemiddelde	592	606	842	365	520	774	534	476	513	736	125
1938 Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130
Augustus	585	593	838	375	505	774	515	466	455	655	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	455	655	136
October	583	583	852	336	493	771	530	478	500	650	141
November	567	579	821	361	490	773	520	468	500	650	138
December	571	572	857	357	488	772	520	461	545	644	133
1939 Januari	583	560	929	400	480	775	532	466	545	644	130
Februari	587	547	852	439	469	773	538	462	545	644	133
Maart	563	548	826	449	465	773	555	465	545	644	134
April	570	530	826	558	463	772	548	461	545	644	133
Mei	563	530	788	501	476	772	526	471	545	644	133
Juni	557	529	755	484	483	772	506	471	545	644	135
Juli	549	538	715	472	480	765	485	471	545	644	138

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGLAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1938 Maandgemiddelde	101	640	92	107	130	106	79
1938 April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654	91	106	128	106	78
November	98	657	91	106	127	106	78
December	98	666	92	106	127	106	77
1939 Januari	97	676	91	106	127	106	77
Februari	97	677	91	105	127	106	77
Maart	97	681	91	105	127	107	77
April	97	682	92	106	128	106	76
Mei	98	693	92	107	129	106	76
Juni	98	685	91	106		107	

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

46

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1938 Maandgemiddelde	761	801	828	760	766
1938 15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776
15 November	772	813	838	772	776
15 December	768	807	835	766	773
1939 15 Januari	769	807	835	768	774
15 Februari	759	798	826	758	763
15 Maart	754	795	822	755	758
15 April	751	791	817	752	753

b) Nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : 1936-1938 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

DATUM	Voor het Rijk	Brabant		Antwerpen		Luik		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Lim-burg	Luxem-burg	Namen
		Pro-vincie	Stad Brussel	Pro-vincie	Stad Antwerpen	Pro-vincie	Stad Luik	Pro-vincie	Stad Gent					
1939 15 Januari ...	105,8	105,9	105,6	104,5	103,9	107,0	106,9	105,5	105,8	104,3	106,9	106,8	105,6	106,4
15 Februari ...	104,4	104,2	104,0	103,5	103,1	105,2	104,8	104,2	104,5	103,3	105,5	105,1	104,4	105,0
15 Maart	103,6	103,5	103,4	102,8	102,5	104,4	104,0	103,6	104,1	102,5	104,6	104,4	103,6	103,7
15 April	103,1	103,0	102,8	102,4	102,2	103,6	103,3	103,1	103,8	102,1	103,9	104,1	103,1	103,1
15 Mei	102,9	102,9	102,7	102,3	102,1	103,5	103,3	102,9	103,8	102,0	103,9	103,8	102,6	102,5
15 Juni	103,1	102,8	102,5	102,5	102,4	103,8	103,8	103,2	104,1	102,5	104,0	104,3	102,4	102,5
15 Juli	103,5	103,0	102,7	102,8	102,5	103,8	103,7	103,6	104,5	102,9	104,5	104,6	102,8	102,9

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleeding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1938 Maandgemiddelde	205	180	405	194	246	183
1938 Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183
November	209	186	405	196	247	183
December	208	184	405	198	247	183
1939 Januari	209	186	405	199	247	183
Februari	205	180	406	199	247	183
Maart	203	178	407	199	247	183
April	200	172	407	195	247	183
Mei	198	168	407	196	249	184
Juni	199	170	406	197	249	184
Juli	200	171	406	196	249	184

b) Gemiddelde prijzen der granen op de graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik.
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

48

TIJDVAK	TARWE (goede handelskwaliteit)	ROEGE	HAVEB	GERST	SPELT
	(in franks per 100 kg.)				
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1938 Maandgemiddelde	120,97	79,50	95,92	91,84	91,59
1938 Mei	125,60	103,50	108,60	103,10	—
Juni	122,90	103,50	107,10	103,10	—
Juli	120,—	81,—	105,60	81,66	—
Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71
October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66
November	112,10	60,29	72,33	71,73	81,85
December	111,65	61,94	73,94	73,36	83,55
1939 Januari	113,17	61,41	76,02	72,67	82,37
Februari	114,90	57,70	72,45	71,26	78,87
Maart	121,71	57,31	73,35	72,23	76,—
April	123,65	58,63	77,60	73,74	76,—
Mei	123,65	57,70	79,18	74,18	75,50
Juni	122,35	56,81	77,02	73,12	—
Juli	121,74	58,—	74,83	73,—	—

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKO LENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. tons)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. tons)							TOTAAL		
	onder- grondsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen				
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605	
1938 Maandgemiddeld.	91,4	130,3	408	355	665	33	459	545	2.465	24,1	1.934	
1938 April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755	
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943	
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207	
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293	
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380	
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.386	24,4	2.351	
October	91,1	130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204	
November	94,3	134,1	407	364	678	33	480	568	2.531	24,0	2.234	
December	92,1	131,5	421	358	690	33	481	583	2.566	24,8	2.222	
1939 Januari	94,5	133,8	441	387	704	34	503	595	2.664	25,4	2.333	
Februari	91,0	130,2	385	320	632	31	452	537	2.357	22,8	2.506	
Maart	92,8	132,3	451	379	717	36	511	630	2.724	25,9	2.696	
April	93,6	134,0	400	352	644	31	456	569	2.452	23,2	2.524	
Mei	93,6	133,9	422	358	677	32	468	613	2.569	24,0	2.274	
Juni	93,8	133,4	403	386	712	33	491	638	2.662	24,9	2.311	

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)					
	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren	Blik
1937 Maandgemidd.	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0	—
1938 Maandgemidd.	392	3.775	142	870	37 (1)	205	184	6,0	145	2,5	—
1938 April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6	—
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2	—
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6	—
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1	—
Augustus	363	3.696	125	839	35	196	176	5,6	149	2,2	—
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8	—
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9	2,0
November	380	3.685	136	839	36	222	213	5,7	188	2,3	2,0
December	406	3.768	136	836	37	232	214	5,5	176	2,6	2,8
1939 Januari	406	3.745	132	818	37	231	204	5,9	162	3,2	3,1
Februari	360	3.681	105	814	37	203	193	5,9	152	2,5	5,9
Maart	371	3.673	123	772	35	222	217	7,5	174	3,1	6,0
April	362	3.647	110	782	37	225	213	6,0	169	2,5	5,9
Mei	417	3.662	121	803	42	270	274	6,7	195	2,7	7,2
Juni	436	3.741	117	793	44	286	298	7,0	200	2,7	—

(1) Op 31. December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

TIJDVAK	KATOEN Halfjaar- lijkse productie van gesponnen katoen (tons)	WOL		BIERBROUWE- RIJEN Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Drooginrieh- tingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (tons)	Kamwol- voorraden in de "façon", wolkammerijen (eind der maand) (tons)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard	Voor den uitvoer verklaard
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1938 Maandgemiddelde	29.100 (1) 32.600 (2)	2.274	3.801	16.087	38.730	5.089	5.072	17
1938 April	29.100 (1) 32.600 (2)	2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei		2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17
Juni		2.090	3.762	17.134	36.765	5.363	5.054	17
Juli		2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.639	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October		2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30
November		2.674	3.879	15.869	42.032	5.779	5.597	12
December		2.631	3.951	13.696	48.340	6.452	6.553	17
1939 Januari		2.607	4.264	15.407	45.055	6.126	6.158	10
Februari		2.671	3.765	13.699	41.633	5.092	5.086	7
Maart		2.825	3.785	17.911	43.619	5.473	5.395	10
April	2.617	3.323	16.732	40.762	4.568	4.569	7	
Mei	2.692	3.314	16.966	37.177	4.312	4.071	7	
Juni	3.021	3.551	18.190	35.276	4.546	4.422	19	

TIJDVAK	SUIKER				VISSOHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (tons)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
					(tons)	(duiz. fr.)	(miljoenen lucifertjes)		
1937 Maandgemiddelde ..	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.184	4.703	1.830	2.739
1938 Maandgemiddelde ..	15.099	18.745	124.816	17.612	2.481	7.445	3.956	1.725	2.334
1938 April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.685	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489
November	120.898	27.371	161.138	18.841	2.812	7.208	4.893	1.522	2.302
December	8.949	19.236	158.699	15.193	2.179	7.453	3.992	1.513	2.105
1939 Januari	552	17.929	152.301	14.641	2.258	8.362	3.963	1.453	2.447
Februari	292	15.843	141.351	12.899	2.352	7.792	4.325	1.555	2.065
Maart	86	19.969	128.891	19.211	2.658	9.814	5.118	1.764	3.820
April	123	20.241	113.897	20.708	2.289	6.719	4.823	2.161	2.518
Mei	—	21.821	98.829	17.722	2.464	6.395	4.780	1.575	3.639
Juni	3	20.461	74.464	17.026	2.077	5.595	5.637	1.571	3.366

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VRELEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en verbouwingen	Totaal
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1938 Voor het jaar	8.585	16.416	25.001
1938 April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.507	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816	1.379	2.195
September	575	1.438	2.013
October	566	1.024	1.590
November	533	1.072	1.605
December	424	1.012	1.436
1939 Januari	505	951	1.456
Februari	721	1.149	1.870
Maart	940	1.528	2.468
April	646	1.261	1.907
Mei	573	1.259	1.832
Juni	572	1.282	1.854

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

58

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kWh. en meer) Bron : <i>Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing</i>						PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron : <i>Association des Centrales Electriques industrielles de Belgique</i>	
	Aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)					Totale productie (duiz. kWh.)	Gemiddelde dagproductie (miljoenen kWh.)
		Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeen- telijke regieën	Totaal		
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393	—	—
1938 Maandgemiddelde	338 (1)	194.288	198.624	26.321	20.616	439.848	—	—
1938 April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671	172.201	6,62
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644	171.618	6,86
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138	164.759	6,59
Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036	167.445	6,86
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157	168.155	6,46
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.048	177.218	6,81
October	338	204.253	213.638	27.740	22.782	468.413	187.878	7,22
November	338	207.337	214.280	28.483	24.364	474.464	189.212	7,88
December	338	218.200	216.357	28.107	27.447	490.111	189.698	7,02
1939 Januari	355	217.255	214.820	29.772	26.635	488.482	186.775	7,18
Februari	355	195.481	192.896	27.778	22.632	438.787	170.454	7,10
Maart	354	218.876	214.559	31.550	23.918	488.903	190.151	7,31
April	354	192.663	200.359	28.857	19.996	441.875	177.113	6,81
Mei	354	182.439	218.713	29.710	18.155	449.017	199.800	7,68
Juni	354	178.536	227.097	28.831	18.017	452.481	—	—

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEDELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1938 Maandgemiddelde	5.915	463	1.208	39.810	9.876	57.273
1938 April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.611
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782
November	5.815	358	1.103	38.283	9.378	54.937
December	6.419	386	1.255	42.688	9.494	60.242
1939 Januari	6.209	398	1.116	41.226	9.758	58.707
Februari	5.490	356	996	37.663	9.082	53.587
Maart	5.720	384	1.054	41.497	9.716	58.371
April	5.265	428	1.006	38.404	11.231	56.344
Mei	5.422	449	1.098	39.790	13.297	60.056
Juni	5.959	515	1.333	42.600	14.498	64.905

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soort-
gelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers
voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toebereidende vetstoffen, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Winkels met bijhulzen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Juli	88	77	120	120	143	138	150	141	85	72	149	147	129	130
Augustus	61	55	93	96	116	124	135	137	80	67	137	142	116	114
September	88	78	125	114	125	137	137	150	83	69	143	175	163	164
October	108	99	132	116	124	126	135	140	85	68	147	146	211	220
November	85	76	118	101	147	121	142	135	80	66	136	140	158	155
December	86	76	138	118	182	182	162	164	87	72	167	180	164	174
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	85	74	120	103	123	127	132	133	74	63	148	154	158	162
Februari	72	65	117	110	101	99	123	128	73	59	140	142	127	119
Maart	109	95	129	129	125	130	136	146	81	71	150	163	166	165
April	100	89	130	100	123	126	140	146	73	64	153	161	184	176
Mei	99	99	136	119	124	134	136	(*) 135	71	64	146	151	167	163
Juni	88	86	114	105	128	130	137		72	67	148	150	142	141

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(*) Voorloopig cijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricagé en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruif-tabak (tons)
	(millioenen stuks)			
1937	192	584	5.258	12.945
1938	195	615	5.108	13.201
1937 2 ^o kwartaal	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299
4 ^o id.	57	129	1.089	3.433
1939 1 ^{ste} id.	45	117	1.070	3.152
2 ^o id.	40	135	1.376	3.436

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

67

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1938 Maandgemiddelde	16.457	778	10.957	23.066	6.304
1938 Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229
November	17.740	856	9.665	23.217	13.537
December	15.260	919	8.904	21.624	13.636
1939 Januari	16.012	917	12.212	22.581	8.968
Februari	15.186	822	13.043	20.001	6.588
Maart	18.069	871	16.844	23.553	5.573
April	14.831	770	14.353	18.357	3.701
Mei	19.493	903	16.135	25.312	3.330

VERVOER.

I. — BEDRIJVGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1938 Maandgemiddelde	70,2	136,7	5,0	211,9	226,2	— 14,4	106,78
1938 April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	96,84
October	67,3	151,6	4,7	223,6	220,1	3,5	98,43
November	54,5	148,8	4,2	207,5	219,9	— 12,4	105,95
December	57,8	141,5	5,5	204,8	225,7	— 20,9	110,20
1939 Januari	66,8	139,2	8,5	214,7	226,8	— 12,2	105,62
Februari	53,9	126,5	6,0	186,5	217,6	— 31,2	116,70
Maart	62,4	145,9	6,2	214,5	229,0	— 14,5	106,76
April	70,8	142,3	5,8	218,8	220,9	— 2,0	100,92
Mei	71,9	151,9	6,6	230,4	220,2	10,2	95,57
Juni	69,3	151,7	6,0	227,0	220,4	6,6	97,10

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.							
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARRE GOEDEREN					
					Aantal (duizenden)	Reizigers- Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)				
								Belgisch binnel. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal	
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.870	512	6.090	205	204	110	519	
1938 Maandgemidd..	388.982	114.745	90.664	479.647	16.004	511	5.250	186	154	88	429	
1938 Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396	
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392	
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375	
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386	
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447	
October	433.676	135.446	97.584	531.260	16.004	485	5.907	204	171	93	468	
November	424.833	122.017	94.742	519.575	16.093	475	5.940	205	167	105	477	
December	382.513	134.608	91.991	474.504	15.068	450	5.226	177	176	118	471	
1939 Januari	368.597	130.560	89.095	457.692	16.780	496	4.990	170	167	97	434	
Februari	339.856	108.450	79.899	419.755	14.292	417	4.573	165	148	82	385	
Maart	392.725	118.072	87.221	479.946	15.660	461	5.246	179	167	85	431	
April	376.007	128.090	84.736	460.743	14.966	463	5.237	186	167	83	436	
Mei	400.619	140.343	95.620	496.239	16.125	505	5.727	191	196	109	496	
Juni	406.538	129.738	100.441	506.979								
Juli	368.714	112.613	94.553	463.267								

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(vervolg).

c) **Transportstatistiek (vervolg).**

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1938 Maandgemidd..	5.250	347	2.161	401	439	476	794	54	191	66	320
1935 September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	889	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317
September	5.440	284	2.232	378	429	496	864	61	268	63	345
December	5.226	315	2.506	408	547	374	450	52	200	70	304
1939 Maart	5.246	307	2.180	368	517	455	727	55	216	68	353

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1938 Maandgemidd..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248
1938 Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September	3.884	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280
October	3.700	532	1.734	11	136	295	640	9	83	25	235
November	3.766	804	1.648	11	131	277	550	8	71	24	242
December	2.962	177	1.743	7	133	212	353	8	75	23	231
1939 Januari	2.909	148	1.795	8	130	201	369	9	82	25	232
Februari	2.729	131	1.468	13	122	231	410	9	98	23	224
Maart	3.225	162	1.574	12	146	288	623	9	119	24	268
April	3.259	135	1.711	21	130	270	641	8	87	27	229
Mei	3.321	115	1.741	10	136	297	684	8	67	25	238

II. — HAVENVERKEER.

71

a) Haven van Antwerpen.												
Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».												
TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	IN			UIT			IN			UIT		
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen		Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)
				geladen	ledig (op ballast)							
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.094	1.378	422
1938 Maandgemidd..	980	2.012	989	846	134	975	3.699	1.222	382	3.562	1.187	368
1938 Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.697	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October	1.012	2.042	926	915	132	1.042	3.916	1.220	376	3.757	1.198	318
November	987	1.987	1.000	838	143	1.166	3.780	1.234	399	3.463	1.148	314
December	1.007	2.097	1.027	870	153	1.145	3.195	1.064	399	3.207	1.045	355
1939 Januari	1.018	2.240	1.004	847	155	952	3.910	1.245	269	3.662	1.224	302
Februari	939	1.931	924	841	119	932	3.664	1.126	392	3.503	1.134	331
Maart	1.046	2.124	903	901	136	1.002	4.054	1.284	361	3.950	1.246	285
April	1.040	2.107	926	926	132	921	3.960	1.290	399	3.852	1.253	346
Mei	1.093	2.212	994	954	122	1.084	3.996	1.373	438	3.721	1.297	342
Juni	1.066	2.233		931	131		4.266	1.397		3.876	1.279	
Juli	1.018	2.051		894	126							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (vervolg).				b) Haven van Gent.							
	Bron : Havendienst van Antwerpen.				Bron : Havendienst van Gent.							
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)				ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnenmaat (duizenden register-tons)		IN			UIT			GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
	totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1938 Maandgemidd..	(1) 15	(1) 3	(1) 37	(1) 3	151	162	191	151	162	87	170	127
1938 Mei	15	4	41	7	126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1	134	167	216	128	163	69	158	142
Juli	27	7	63	13	137	171	198	132	159	53	180	117
Augustus	27	6	69	13	117	141	168	127	151	83	179	133
September	22	5	57	11	157	201	196	146	180	75	172	99
October	18	4	44	7	147	160	174	151	175	101	163	116
November	16	3	38	3	163	172	241	161	156	77	150	124
December	15	3	37	3	158	163	204	162	174	103	152	106
1939 Januari	12	2	33	2	141	153	151	141	157	116	144	82
Februari	12	2	31	2	131	124	171	134	134	88	133	128
Maart	10	2	25	2	161	137	139	160	134	78	124	142
April	9	2	17	2	153	141	161	154	138	59	131	125
Mei	5	2	5	2	148	144	152	149	147	76	131	120
Juni	5	2	5	2	177	165		172	157			
Juli	4	2	4	2	168	184						

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge.						d) Haven van Groot-Brussel.						
	Bronnen: Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						Bron: Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zee-schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizenden metrieke tons)
Gelost			Geladen	Gelost	Geladen	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)		
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1938 Maandgemiddelde...	131	163	37	26	13	2	52	28	22	52	28	29	492
1938 Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	39	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165	41	26	10	3	44	23	23	45	24	21	492
October	127	150	33	31	10	2	58	30	19	52	25	29	492
November	130	145	35	28	15	2	66	36	26	67	36	42	450
December	166	208	34	36	16	1	58	38	35	60	39	43	387
1939 Januari	146	185	27	39	16	3	60	40	25	63	41	39	462
Februari	134	162	38	33	19	3	45	23	15	46	27	33	453
Maart	146	183	26	27	15	3	48	22	17	47	22	23	543
April	133	166	21	30	11	2	50	30	17	49	27	33	481
Mei	134	191	31	37	14	3	65	30	27	61	30	32	498
Juni	128	156					63	32	27	62	31	29	504
Juli	159	235					84	39	38	85	40	31	489

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART					BINNENVAART					STAATSPAKETBOOTEN					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		BINNENGEKOM.		VERTROKKEN			
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)
1937 Maandgemiddelde...	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1938 Maandgemiddelde...	69	41	10	69	41	20	88	16	7	86	3	—	95	27	95	27
1938 Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—	129	42	128	33
Juli	99	73	15	98	73	21	91	18	8	85	3	—	183	90	181	63
Augustus	102	72	7	104	74	26	107	22	8	99	2	—	182	78	183	96
September	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October	55	31	13	56	31	22	80	14	7	80	2	—	63	7	62	8
November	54	31	11	56	32	26	83	16	8	85	2	—	62	5	62	6
December	71	33	19	68	33	20	63	11	6	66	2	—	64	11	64	7
1939 Januari	58	31	10	62	32	19	69	12	6	62	1	—	63	7	63	11
Februari	47	27	21	46	25	14	66	12	7	65	3	—	56	5	56	6
Maart	52	32	12	54	35	11	74	11	3	89	7	—	63	6	63	7
April	49	32	3	48	31	17	86	17	8	79	1	—	74	19	75	20
Mei	52	33	11	52	33	17	93	17	7	82	3	—	71	16	71	16
Juni	79	67		76	64		112	21		114	6		92	18	93	21
Juli	111	94		115	97		109	20		95	3					

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (millioenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER- (-) OF UITVOER- (+) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver- munt	Totaal			
INVOER														
1937 Voor het jaar	12,0	4.076	34.063	835	38.986	36,0	5.419	15.869	6.163	405,5	27.893	715		
1938 Voor het jaar	8,6	3.777	27.110	659	31.555	28,2	4.660	12.612	5.395	471,7	23.167	734		
1938 April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766		
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	769		
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734		
Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697		
Augustus....	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760		
September ..	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694		
October.....	0,3	372	2.226	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699		
November....	0,3	382	2.249	52	2.683	1,4	408	1.004	425	56,7	1.895	706		
December....	0,3	337	2.234	51	2.622	2,0	381	1.161	424	17,6	1.986	757		
1939 Januari....	0,1	296	2.283	54	2.633	0,9	334	1.224	441	70,8	2.071	787		
Februari....	0,3	304	2.098	54	2.456	1,5	319	1.061	459	41,3	1.841	750		
Maart	0,3	359	2.166	65	2.590	1,4	367	1.120	519	40,4	2.047	790		
April	0,2	307	2.150	62	2.519	1,-	318	927	425	39,7	1.709	678		
Mei	0,2	347	2.489	63	2.897	1,6	365	995	443	33,5	1.839	633		
Juni	0,1	416	2.381	59	2.857	0,7	388	962	418	29,0	1.798	630		
UITVOER														
1937 Voor het jaar	6,3	730	18.516	5.758	25.010	67,4	1.364	11.252	12.523	310,0	25.516	1.020	- 2.377	91,5
1938 Voor het jaar	5,5	604	17.209	4.189	22.008	67,4	1.134	9.790	10.502	231,1	21.724	987	- 1.443	93,8
1938 April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	- 178	90,6
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	- 202	89,5
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	- 258	86,5
Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	- 164	90,8
Augustus....	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	- 236	88,0
September ..	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	- 68	96,3
October.....	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+ 103	105,8
November....	0,5	56	1.546	404	2.007	6,1	99	892	923	26,0	1.946	969	+ 50	102,6
December ..	0,3	90	1.331	383	1.805	4,4	137	919	963	23,4	2.047	1.134	+ 61	103,0
1939 Januari....	0,3	51	1.277	338	1.667	4,2	98	802	823	21,8	1.749	1.050	+ 322	84,5
Februari....	0,5	42	1.289	317	1.649	5,3	92	907	823	23,4	1.851	1.122	+ 9	100,5
Maart	0,5	39	1.345	368	1.752	5,6	80	900	881	25,5	1.892	1.079	+ 155	92,4
April	0,5	35	1.356	359	1.750	5,1	69	725	838	20,0	1.656	946	- 53	96,9
Mei	0,4	41	1.656	406	2.103	4,9	79	940	979	16,8	2.020	960	+ 178	109,7
Juni	0,5	52	1.870	451	2.374	4,8	88	886	1.056	25,8	2.061	868	+ 263	114,6

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAI.	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1938 Voor het jaar	24.452	6.432	670	31.555	11.297	6.267	5.163	23.167
1938 Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906
Juli	1.988	526	48	2.562	844	560	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	890	535	388	1.845
October	2.039	533	83	2.655	900	531	404	1.855
November	2.054	552	77	2.683	937	483	418	1.895
December	1.946	626	50	2.623	1.011	545	372	1.987
1939 Januari	1.979	602	52	2.633	1.022	558	421	2.071
Februari	1.873	511	51	2.455	976	428	393	1.839
Maart	1.961	568	60	2.589	982	522	504	2.048
April	1.914	544	59	2.517	774	478	415	1.708
Mei	2.240	598	59	2.898	856	591	447	1.839
UITVOER.								
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1938 Voor het jaar	11.041	9.281	1.682	22.008	4.394	9.321	7.873	21.724
1938 Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777
October	1.103	829	143	2.077	413	857	682	1.960
November	1.023	840	144	2.007	382	869	669	1.945
December	857	789	157	1.805	411	866	761	2.040
1939 Januari	787	761	118	1.667	368	794	575	1.749
Februari	761	767	121	1.649	374	710	753	1.851
Maart	971	636	145	1.752	398	750	724	1.888
April	910	697	141	1.749	339	731	576	1.656
Mei	1.139	801	163	2.103	409	917	683	2.017

(1) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron: *Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.*

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week	In % van het totaal der mogelijke werkdagen		
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Juni	86.344	115.382	78.052	168.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9
Juli	84.348	114.555	78.831	152.286	9,3	12,1	8,7	16,1	654	936	10,9	15,6
Augustus	88.825	118.750	89.606	149.096	9,8	12,5	9,8	15,7	687	899	11,5	15,0
September	90.574	124.010	84.282	144.074	9,9	13,0	9,3	15,1	687	950	11,5	15,8
October	91.993	135.847	81.504	154.827	10,1	14,1	8,9	16,1	686	958	11,4	15,9
November	115.564	150.892	110.176	156.470	12,7	15,5	12,1	16,1	872	1.123	14,5	18,7
December	136.298	167.145	147.510	232.788	14,9	16,9	16,1	23,6	1.114	1.420	18,6	23,7
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	146.678	173.299	178.668	218.334	15,9	17,4	19,4	21,9	1.213	1.318	20,2	22,0
Februari	141.499	166.851	164.444	178.051	15,3	16,7	17,8	17,8	1.195	1.208	19,9	24,0
Maart	131.007	152.735	136.510	148.688	14,2	15,1	14,8	14,7	1.038	1.092	17,3	24,2
April	121.734	144.932	136.141	145.062	13,1	14,3	14,7	14,3	992	1.056	16,5	24,3
Mei	121.763	150.021	171.217	157.655	13,1	14,8	18,4	15,6	1.014	1.073	16,9	24,1

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten

(millioenen franken).

85

TIJDVAK	Goudvoorraad	Buitenlandse deviezen en goudwaarden	Wissels		Beleeningen op Belgische staatsfondsen	Vorderingen op den Staat	Bankbiljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisbare schulden	Dekkingspercentage	Discontovoet voor geaccepteerde wissels (1)	Rentevoet voor beleening op overheidsfondsen (2)
			binnenlandse	buitenlandse				Diverse	Van 's Rijks-schatkist				
Jaargemiddelde :													
1938.....	15.945	4.717	1.486	16	286	742	21.812	2.118	227	24.157	66,01	2,61	3,70
Maandgemiddelde :													
1938 Mei.....	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni.....	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,—	4,—
Juli.....	14.582	4.081	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,—	4,—
Augustus.....	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
September.....	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	23.959	64,96	3,—	4,—
October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November.....	17.065	4.512	1.632	11	242	735	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
December.....	17.207	4.580	1.103	11	227	735	22.076	2.137	641	24.854	69,23	2,50	4,—
1939 Januari.....	17.157	4.618	952	11	181	729	21.941	2.286	413	24.640	69,63	2,50	4,—
Februari.....	17.341	4.604	873	11	190	722	22.122	2.363	256	24.741	70,09	2,50	4,—
Maart.....	15.659	3.775	1.433	11	464	722	21.604	1.362	95	23.061	67,91	2,50	4,—
April.....	15.318	2.807	2.392	15	729	722	22.152	791	51	22.994	66,82	3,20	4,70
Mei.....	15.428	2.480	2.877	19	530	722	22.300	685	90	23.075	66,86	3,32	4,82
Juni.....	15.823	3.313	1.970	16	311	722	22.167	914	106	23.187	68,26	3,—	4,50
Juli.....	16.585	3.981	1.214	13	313	712	22.741	1.037	51	23.829	69,60	2,58	3,66
Weekcijfers :													
1939 6 Juli.....	16.396	3.672	1.514	14	334	722	22.685	936	42	23.663	69,29	(1) 2,50	(2) 3,50
13 id.....	16.519	3.933	1.304	13	317	709	22.754	978	58	23.790	69,43	2,50	3,50
18 id.....	16.520	4.049	1.097	13	338	709	22.697	977	65	23.739	69,59	2,50	3,50
27 id.....	16.905	4.271	941	13	265	709	22.826	1.257	39	24.122	70,08	2,50	3,50

(1) Sedert 6 Juli 1939, is het disconto voor geaccepteerde wissels of documentaire wissels en bankaccepten in vertegenwoordiging van verkopen in het buitenland van in België gefabriceerde producten op 1,50 pCt. bepaald.

(2) Sedert 6 Juli 1939, is de rente voor beleeningen op Belgische Overheidsfondsen met maximum 120 dagen looptijd, vastgesteld op 2,50 pCt.

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten

(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Diverse kasgelden en tegoed bij banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bankbiljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkingspercentage
	Gouden munt en muntmateriaal	Gouddeviezen	Totaal					dadelijk opvraagbaar	op termijn	
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1938 Jaargemiddelde.....	155,9	17,1	173,0	246,3	226,4	169,3	377,2	502,5	64,5	45,85
1938 31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54
30 Juni.....	165,9	—	165,9	285,7	179,1	167,7	378,2	492,8	56,3	43,87
31 Juli.....	165,9	—	165,9	360,4	173,7	163,1	380,1	565,0	61,6	43,64
31 Augustus.....	165,9	—	165,9	254,8	240,0	168,3	374,4	519,0	61,2	44,32
30 September.....	165,9	—	165,9	190,0	292,0	155,6	369,0	497,6	61,0	44,96
31 October.....	165,9	—	165,9	134,2	319,9	160,2	363,1	481,0	50,9	45,68
30 November.....	165,9	—	165,9	149,8	293,8	184,9	364,6	503,8	52,9	45,49
31 December.....	165,8	—	165,8	193,0	244,7	188,9	395,8	488,1	46,9	41,90
1939 31 Januari.....	165,8	0	170,8	212,2	267,4	167,6	398,4	504,1	49,7	42,88
28 Februari.....	165,8	5,0	170,8	232,6	262,1	164,4	401,3	523,0	48,2	42,58
31 Maart.....	165,8	5,—	165,8	267,8	211,6	167,1	387,6	530,6	51,3	42,79
30 April.....	165,8	—	165,8	275,6	197,0	171,6	376,9	529,1	42,0	44,—
31 Mei.....	165,8	—	165,8	282,2	221,9	172,4	380,7	562,7	41,2	43,56

c) **Driemaandelijkse staten der Belgische banken (1).**
1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
(in millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.462</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen...	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	2.073	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.700</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserves	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserves	352	374	388	391	398	392
Reservefonds	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalsverhoogingen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopssnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

c) Algemeene driemaandelijksche staat der Belgische banken (1)

door de Nationale Bank van België gepubliceerd.

(millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	30 Juni 1938	30 Sept. 1938	31 Dec. 1938	31 Maart 1939	30 Juni 1939
ACTIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :					
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.162	1.493	2.106	1.263	978
Daggeld	477	314	579	524	785
Bankiers	3.591	3.040	2.686	3.320	3.006
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	503	294	517	477	409
Andere te innen waarden op korten termijn	1.566	1.509	1.539	1.693	1.617
Wissels	3.054	2.190	3.747	3.283	3.365
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.398	1.347	1.292	1.322	1.135
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	995	895	872	1.017	956
Diverse debiteuren	5.501	5.447	5.272	5.604	5.475
Effecten	5.516	5.174	4.838	4.928	4.607
a) Belegde wettelijke reserve	142	141	144	148	149
b) Belgische overheidsfondsen	4.280	4.025	3.710	3.770	3.498
c) Buitenlandse overheidsfondsen	54	58	44	66	34
d) Bankaandelen	335	334	335	334	324
e) Andere fondsen	704	616	605	608	602
Diversen	285	286	168	204	226
Niet gestort kapitaal	50	50	52	52	54
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	24.097	22.040	23.668	23.685	22.613
C. Vastgelegde middelen :					
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4	4	5	5	5
Gebouwen	335	335	329	333	331
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	119	117	116	100	98
Materieel en meubilair	14	15	13	13	13
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	643	642	634	622	618
Algemeen totaal activa ...	24.740	22.682	24.302	24.307	23.231
PASSIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :					
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	194	297	128	413	219
Daggeld	61	26	10	50	28
Bankiers	1.230	1.215	1.473	1.336	1.209
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	177	230	300	259	227
Geaccepteerde wissels	995	895	873	1.019	958
Andere te betalen waarden op korten termijn	388	459	389	850	538
Crediteuren wegens wissels ter incasso	930	878	819	800	801
Deposito's crediteuren	16.700	14.610	16.313	15.635	15.286
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	14.769	12.868	14.592	13.993	13.793
b) Op meer dan 30 dagen	1.931	1.742	1.721	1.642	1.487
Obligaties en kasbons	63	61	55	32	29
Nog te storten op fondsen en participaties	249	261	255	247	246
Diversen	443	441	380	357	268
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	21.430	19.373	20.995	20.998	19.899
C. Niet opvraagbaar :					
Kapitaal	2.687	2.686	2.685	2.676	2.678
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	146	151	152
Beschikbare reserve	373	371	376	377	393
Reservefonds	41	42	36	41	46
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	3.310	3.309	3.307	3.309	3.333
Algemeen totaal passiva ...	24.740	22.682	24.302	24.307	23.231

(1) Omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

86

	Sedert	%		Sedert	%
België	6 Juli 1939	2,50	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Letland (1)	1 Januari 1939	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Litauen	15 Juli 1939	6,—
Denemarken	23 Februari 1939	3,50	Nederland	3 December 1936	2,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Estland	1 October 1935	4,50	Polen	18 December 1937	4,50
Finland	3 December 1934	4,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Frankrijk	4 Januari 1939	2,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Bohemien en Moravië	1 Januari 1936	3,—
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Vereenigde Staten (Feder. Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,—
Indië	30 November 1935	3,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Italië	18 Mei 1936	4,50			
Japan	11 Maart 1938	3,46			

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor creditinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten
(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en publieke waarden		Aangekocht verhandelbaar papier	Beleeningen op effecten	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (Overeenkomsten van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937, 22 Maart en 14 April 1938)	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (terugbetaalbaar krachtens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Bankbiljetten in circulatie	Creditsaldi in rekening-courant	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier								
			binnenlandsch	buitenlandsch							
1937 Jaargemidd. .	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931	—	88.288	17.726	53,40
1938 Jaargemidd. .	—	21,9	10.513	20,3	1.475	3.740	—	—	101.704	23.291	—
1938 : Gemiddelde van 1-1 tot 10-11.	56.086	—	—	—	—	—	39.632	—	—	—	45,90
Gemiddelde van 17-11 tot 31-12	87.265	—	—	—	—	—	—	20.627	—	—	61,01
1938 9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	—	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134	—	101.504	15.676	47,63
4 Augustus .	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134	—	101.351	16.818	47,23
8 September .	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	40.134	—	102.900	18.714	45,89
6 October .	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	50.134	—	118.290	23.707	39,30
10 November .	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	48.134	—	108.771	26.987	41,11
17 November .	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	—	20.627	107.349	37.785	60,13
8 December .	87.265	19,1	10.783	22,7	2.500	3.708	—	20.627	108.779	33.911	61,16
1939 5 Januari .	87.265	14,6	7.923	23,1	2.677	3.686	—	20.627	111.520	29.081	62,07
9 Februari .	87.266	15,3	7.743	20,2	3.012	3.422	—	20.627	111.253	27.877	62,72
9 Maart .	87.266	14,0	6.830	18,4	3.037	3.371	—	20.627	113.886	24.336	63,13
6 April .	87.266	13,8	6.651	17,5	3.873	3.397	—	20.577	120.303	18.775	62,75
4 Mei .	92.266	15,6	7.476	16,8	3.862	3.441	—	20.577	125.353	19.460	63,71
8 Juni .	92.266	14,7	6.964	15,5	3.631	3.468	—	20.577	121.287	23.517	63,72
6 Juli .	92.266	14,0	6.420	14,7	3.481	3.557	—	20.577	123.478	20.379	64,14
10 Augustus .	97.266	13,8	6.441	14,1	3.595	3.502	—	20.577	123.733	25.939	64,99

Discontovoet { huidige : 2 % sedert 4 Januari 1939.
vorige : 2 ½ % sedert 25 November 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) **Bank of England.**
Weekstaten
(in duizenden £).

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Isue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1938 Jaargemidd.	326.411	995	103.168	9.581	20.986	133.735	485.562	18.200	106.224	36.230	160.654	28,0
1938 8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli ...	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.989	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.763	480.115	32.161	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9
7 Decemb.	326.416	1.198	66.136	17.871	21.503	105.510	487.752	18.628	102.945	35.944	157.517	44,3
1939 4 Januari.	326.416	685	71.381	48.906	22.380	142.667	488.071	20.503	135.955	37.241	193.699	35,6
11 Januari.	126.414	652	96.171	22.122	22.321	140.614	475.644	19.214	118.139	36.653	174.006	29,5
8 Februari.	126.414	890	77.636	20.649	22.357	120.642	474.998	15.351	103.950	35.490	154.791	33,7
8 Maart ...	226.033	1.041	89.246	3.360	22.395	115.001	479.178	11.449	97.424	35.804	144.677	33,1
5 April ...	226.160	1.105	100.351	8.485	21.509	130.345	491.451	16.042	91.947	40.529	148.518	24,1
10 Mei ...	226.160	703	114.126	8.102	21.245	143.473	495.894	19.059	101.356	36.279	156.694	19,7
7 Juni ...	226.160	587	114.176	7.801	22.608	144.585	498.371	18.401	100.623	36.104	155.128	18,2
5 Juli ...	226.414	671	118.706	8.789	22.465	149.960	505.722	19.301	96.477	37.561	153.339	13,9
9 Augustus	246.417	687	114.831	5.955	21.533	142.319	521.877	31.846	81.654	35.929	149.429	16,8

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 ½ %, sedert 12 Mei 1932.

d) **Nederlandsche Bank.**
Weekstaten
(in miljoenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Credit- saldi inrekening- courant	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1938 Jaargemiddelde	1.484	10,0	4,8	295	1,3	296	944	870	81,79
1938 7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00
5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	878	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15
5 December	1.486	10,9	3,6	306	1,6	307	1.010	819	81,28
1939 9 Januari	1.489	8,4	3,6	305	1,7	307	988	839	81,47
6 Februari	1.489	8,1	3,1	299	1,7	301	993	828	81,77
6 Maart	1.442	7,4	3,1	244	1,3	245	988	730	83,91
11 April	1.317	11,0	2,7	208	0,9	209	1.022	535	84,51
8 Mei	1.227	11,6	2,7	215	1,0	216	1.056	422	83,02
5 Juni	1.227	11,6	2,7	209	0,7	210	1.034	436	83,48
10 Juli	1.151	10,1	2,2	222	0,9	223	1.025	382	81,81
7 Augustus	1.154	9,9	1,8	214	1,2	215	1.014	387	82,34

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e.) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

86

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatie	Andere terstond opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1938 Jaargemiddelde	2.852	394	35,7	22,8	15,5	1.558	1.807	96,46
1938 7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.761	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.668	94,38
7 December	2.890	284	95,8	27,5	4,1	1.670	1.697	94,26
1939 7 Januari	2.890	281	140,1	19,7	5,0	1.675	1.717	93,46
7 Februari	2.813	255	148,9	18,8	4,4	1.620	1.673	93,18
7 Maart	2.813	265	114,3	24,3	5,2	1.642	1.631	94,03
5 April	2.633	249	171,5	25,9	7,0	1.741	1.405	91,60
6 Mei	2.472	264	172,5	32,0	3,9	1.748	1.237	91,67
7 Juni	2.471	266	36,1	28,8	4,2	1.699	1.148	96,18
7 Juli	2.469	271	37,8	29,5	5,5	1.711	1.141	96,07

Discontovoet { huidige : 1 ½ %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).
1° Tot 15 Juni 1939.

DATUM	Goud- voorraad	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarden tot bijkomende dekking	Wissels	Beleeningen op onderpand	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Verschill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1938 Jaargemiddelde	70,8	5,6	174	394	6.039	45,0	11,3	6.228	983	1,06
1938 7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.196	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92
7 December	70,8	5,6	134	548	7.252	47,1	0,1	7.629	1.003	0,88
1939 7 Januari	70,8	5,7	168	554	7.225	44,1	1,5	7.705	950	0,88
7 Februari	70,8	5,9	203	671	6.761	43,8	1,2	7.549	1.064	0,89
7 Maart	70,8	5,7	179	677	7.084	37,9	0,2	7.737	1.027	0,87
6 April	70,8	5,6	121	668	7.776	37,8	2,3	8.165	1.060	0,83
8 Mei	70,8	5,9	123	659	7.473	48,5	1,2	8.252	1.219	0,81
7 Juni	70,8	5,7	153	921	7.174	34,1	2,3	8.192	1.117	0,82

2° Sedert 23 Juni 1939.

DATUM	Dekkingsreserve aan goud en deviezen	Bezit aan wissels, cheques en Schat- kistwissels	Papier aangekocht krachtens § 13, n° 3 (als toegevoegde dekking dienend)	Beleeningen op onderpand	Pasmunt	Bankbiljetten in circulatie	Verschillende opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen t. o. v. de gezamenlijke opeisbare verplichtingen
1939, 7 Juli	76,6	7.779	925	57,3	133.408	8.531	987	0,8

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale publieke fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings- percentage (1)
	Goud- certificaten op de Schatkist	Andere reserves	in herdisconto van de member- banks	in de open markt gekocht				
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1938 Jaargemiddelde	10.423	402	8,6	0,5	2.564	4.200	8.980	82,1
1938 4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4
7 December	11.672	346	6,0	0,5	2.564	4.422	9.950	83,6
1939 4 Januari	11.848	365	4,3	0,5	2.564	4.441	10.146	83,7
8 Februari	11.989	442	7,4	0,5	2.564	4.345	10.437	84,1
8 Maart	12.194	415	3,3	0,5	2.564	4.343	10.597	84,4
5 April	12.582	361	2,6	0,6	2.564	4.398	10.891	84,7
3 Mei	13.128	364	3,5	0,6	2.564	4.465	11.362	85,2
7 Juni	13.401	350	3,5	0,6	2.564	4.476	11.618	85,4
5 Juli	13.543	318	4,6	0,3	2.551	4.543	11.649	85,6

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opschbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand
(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)		Rekening-courant in het buitenland	STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Belegingen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %	
	In het binnenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	In het buitenland		Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andere rekeningen	Buitenlandsche banken		vandemetaalvoor- raad tot de biljet- tencirculatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht
	1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	61,45
1937	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.466	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58
November	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55
December	591	115,8	414	102,0	34,0	13,2	386	36,8	1.061	418	428	3,4	83,7	1.533	55,76	38,58
1939 Januari	594	135,5	448	112,0	36,0	12,3	298	39,9	979	350	583	3,4	87,5	1.538	60,63	38,62
Februari	595	135,3	468	117,0	36,2	12,1	259	42,7	991	345	564	3,1	87,6	1.541	60,06	38,64
Maart	596	135,2	460	127,0	38,9	12,6	231	47,6	1.054	324	524	3,6	69,1	1.543	56,59	38,66
April	601	146,6	488	137,0	49,8	12,8	153	51,4	1.041	347	500	3,2	72,1	1.551	57,66	38,72
Mei	614	144,6	526	147,0	45,9	13,2	87	56,3	1.012	506	397	3,5	66,2	1.572	60,68	39,08
Juni	615	146,5	550	152,1	45,7	12,5	50	57,2	1.059	490	368	4,3	63,0	1.570	58,12	39,20
Juli	621	146,1	560	162,1	45,5	11,2	22	59,2	1.025	350	544	4,9	64,0	1.567	60,60	39,65

Discontovoet { huidige : 2 1/2 %, sedert 1 December 1933.
vorige : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het door de Bank in het binnenland aangehouden goud, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (ten hoogste 15 pCt. van de totale dekkingsvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten in omloop brengen voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 miljoen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yens).

86

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Bijzettencirculatie	DEPOSITO'S VANDE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dekkingspercentage munt en muntmateriaal (verbin- tenissen)
	Gouden munt en goudmunt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 Jaargemiddelde	624	46	670	—	535	154	29,9	86,1	676	1.532	217	129	346	72	163	2.113	31,7
1938 Jaargemiddelde	665	41	706	(1) 300	456	2,9	30,4	30,8	1.251	1.930	278	150	428	112	132	2.602	27,1
1938 9 April.....	801	35	836	—	452	2,9	30,7	30	1.043	1.762	269	110	379	107	114	2.362	35,4
7 Mei.....	801	37	838	—	444	2,9	30,6	30	1.051	1.784	250	108	358	103	115	2.360	35,5
4 Juni.....	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli.....	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October.....	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November...	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4
10 December...	501	49	550	300	418	2,9	30,6	15	1.495	2.105	187	216	403	202	120	2.830	19,4
1939 7 Januari....	501	46	547	300	403	2,9	30,7	22	1.845	2.318	306	251	557	148	145	3.168	17,3
4 Februari....	501	36	537	300	420	2,9	30,5	25	1.619	2.246	265	295	560	85	121	3.012	17,8
4 Maart.....	501	34	535	300	416	2,9	30,2	31	1.627	2.234	225	323	548	89	170	3.041	17,6
8 April.....	501	26	527	300	407	2,9	30,6	15	1.650	2.162	323	298	621	110	137	3.030	17,4
6 Mei.....	501	37	538	300	402	2,9	30,1	15	1.499	2.142	226	213	439	134	162	2.877	18,7
10 Juni.....	501	39	540	300	399	2,9	30,4	29	1.475	2.060	277	230	507	180	128	2.875	18,8
15 Juli.....	501	47	548	300	397	2,9	30,6	22	1.560	2.194	331	257	588	99	113	2.994	18,3

Discontovoet | huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1938.

(1) Deze post komt in de weekstaten slechts sedert 23 Juli 1938 voor

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizenden Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 30 Juni 1939		Per 31 Juli 1939	
ACTIVA.				
I. Goud in baren.....	62.564	10,6	55.807	9,7
II. Kas : Specie en tegoed bij banken	23.161	3,9	17.217	3,0
III. Call-gelden	22.386	3,8	17.603	3,1
IV. Herdiscontabel papier :				
1° Handelswissels en bankaccepten	144.518	24,5	143.754	25,0
2° Schatkistpapier	80.917	13,7	84.328	14,6
	225.435		228.082	
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet :				
1° Op ten hoogste 3 maanden	33.015	5,6	35.224	6,1
2° Op 3 tot 6 maanden	—	0,0	85	0,0
	33.015		35.309	
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen :				
1° Op ten hoogste 3 maanden :				
a) Schatkistpapier	41.009	7,0	42.088	7,3
b) Onderscheiden beleggingen	37.015	6,3	38.690	6,7
2° Op 3 tot 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	32.634	5,6	25.998	4,5
b) Onderscheiden beleggingen	59.144	10,0	57.850	10,0
3° Op méér dan 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	23.854	4,1	28.609	5,0
b) Onderscheiden beleggingen	27.474	4,7	27.499	4,8
	221.130		220.824	
VII. Andere activa :				
1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	810	0,1	850	0,1
2° Andere posten	788	0,1	477	0,1
	1.598		1.327	
TOTAAL ACTIVA...	589.289	100,0	576.169	100,0
PASSIVA.				
I. Kapitaal :				
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000	
Aandelen met 25 % volgestort.....		125.000		125.000
		21,2		21,7
II. Reserves :				
1° Wettelijke reserve	5.117		5.117	
2° Dividend-reservefonds	6.659		6.659	
3° Algemeen reservefonds	13.317		13.317	
		25.093		25.093
		4,3		4,3
III. Lang loopende deposito's :				
1° Rekening van de Trust der annuïteiten	153.096	26,0	153.096	26,6
2° Deposito der Duitse regeering	78.548	13,0	76.548	13,3
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)	809	0,1	809	0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	24.668	4,2	24.668	4,3
	255.121		255.121	
IV. Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's :				
1° Circulatiebanken voor eigen rekening :				
a) Op 3 maanden maximum	34.444	5,8	35.660	6,2
b) Op zicht	87.622	14,9	79.058	13,7
2° Circulatiebanken voor rekening van derden :				
Dadelijk opvraagbaar		122.066		114.718
		1.681		2.028
		0,3		0,3
3° Andere deposanten :				
a) Op ten hoogste 3 maanden	26	0,0	26	0,0
b) Dadelijk opvraagbaar	2.737	0,5	1.504	0,3
	2.763		1.530	
V. Deposito's op zicht (goud)	13.278	2,2	14.355	2,5
VI. Uit te keeren winsten op 1 Juli 1939 :				
1° Dividend aan 6 % 's jaars, in nationale munt uitgedrukt aan de aandeelhouders uit te betalen	7.495		—	
2° Participatie der deponenten op langen termijn, volgens artikel 53 (e) der statuten	262		—	
	7.757	1,3	—	—
VII. Verschillende posten :				
1° Garantie op gecedeerde wissels	1.430	0,2	1.502	0,3
2° Andere posten	35.100	6,0	36.822	6,4
	36.530		38.324	
TOTAAL PASSIVA...	589.289	100,0	576.169	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet begrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidspro-	
GELDMARKT.		ducten	47
I. — Discontovoet en rentestand voor belee-	2	IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
nngen			
II. — Rentevoet der Schatkistcertificaten	3	VOORTBRENGING.	
en kortlopende bons		I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en	4	II. — Diverse producties	56
tegoed ter Algemeene Spaar- en		III. — Bouwbedrijvigheid	57
Lijfrentekas		IV. — Electriciteit	58
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE	9	V. — Gas	59
METALEN.			
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	VERBRUIK.	
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te	10	I. — Indexcijfers van den verkoop aan de	
Brussel		verbruikers	65
III. — Termijnwisselkoersen	11	II. — Tabakverbruik	66
a) wisselkoers op één maand;		III. — Slachtingen	67
b) wisselkoers op drie maanden.			
KAPITAALMARKT.		VERVOER.	
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	14	I. — Nationale Maatschappij der Belgische	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	Spoorwegen	70
III. — Noteeringen, rendementen en index-		a) Uitbatingsontvangsten en -uit-	
cijfers van de voornaamste obliga-	16	gaven;	
tietypen		b) Wagons aan de nijverheid gele-	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-	17	verd;	
Congo		c) Verkeer :	
a) retrospectief overzicht;		1° algemeen spoorverkeer;	
b) detail der uitgiften;		2° zware goederen :	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid		A) gezamenlijk verkeer;	
van het kapitaal.		B) binnenlandsch verkeer.	
V. — Overheidsleeningen	18	II. — Havenverkeer	71
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	a) Antwerpen;	
RIJKSFINANCIËN.		b) Gent;	
I. — Opbrengst van de belastingen	25	c) Brugge-Zeebrugge;	
II. — Toestand van de Fonds voor Del-	26	d) Groot-Brussel;	
ging der Staatsschuld		e) Oostende.	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
I. — Rendement der Belgische naamlooze	30	I. — Indeeling aangenomen door de overeen-	
vennootschappen		komst van Brussel	75
a) detailgegevens per bedrijfsklasse;		II. — Indeeling naar den graad van verwerking	
b) retrospectief overzicht;		der producten	76
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	31		
a) inlagen op particuliere spaar-		WERKLOOSHEID.	
boekjes;		I. — Algemeen overzicht	80
b) stortingen ingeschreven op de		II. — Indeeling per provincie	81
rekeningen der aangeslotenen			
ter Lijfrentekas.		BANKSTATISTIEKEN.	
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer	32	I. — België en Belgisch-Congo	85
LOOP DER ZAKEN.		a) Nationale Bank van België;	
I. — Verrekenkamers	35	b) Bank van Belgisch-Congo;	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	c) Driemaandelijksche staten der	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen.		Belgische banken, door de	
— Aanvragen om vergunning	37	Nationale Bank gepubliceerd.	
IV. — Onbetaalde wissels	38	II. — Buitenlandsche circulatiebanken	86
V. — Faillissementen en accoorden tot voor-		a) Discontovoet;	
koming van faillissement	39	b) Staat van de Banque de France;	
a) retrospectief overzicht;		c) » Bank of England;	
b) detail per bedrijfsklasse.		d) » Nederland. Bank;	
PRIJZEN.		e) » Zwitsersche Natio-	
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	nale Bank;	
a) in België;		f) » Reichsbank;	
b) in het buitenland		g) » Feder. Res. Banks;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en		h) » Sveriges Riksbank;	
van de kosten van levensonder-	46	i) » Japansche Bank.	
houd		III. — Bank voor Internationale Betalingen ...	87
a) kleinhandelsprijzen in België;			
b) nieuwe indexcijfers der klein-			
handelsprijzen in België;			
c) kosten van levensonderhoud in			
België;			
d) kosten van levensonderhoud en			
kleinhandelsprijzen in het buit-			
tenland.			

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand van België », in den loop van het voorafgaande jaar:
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.
